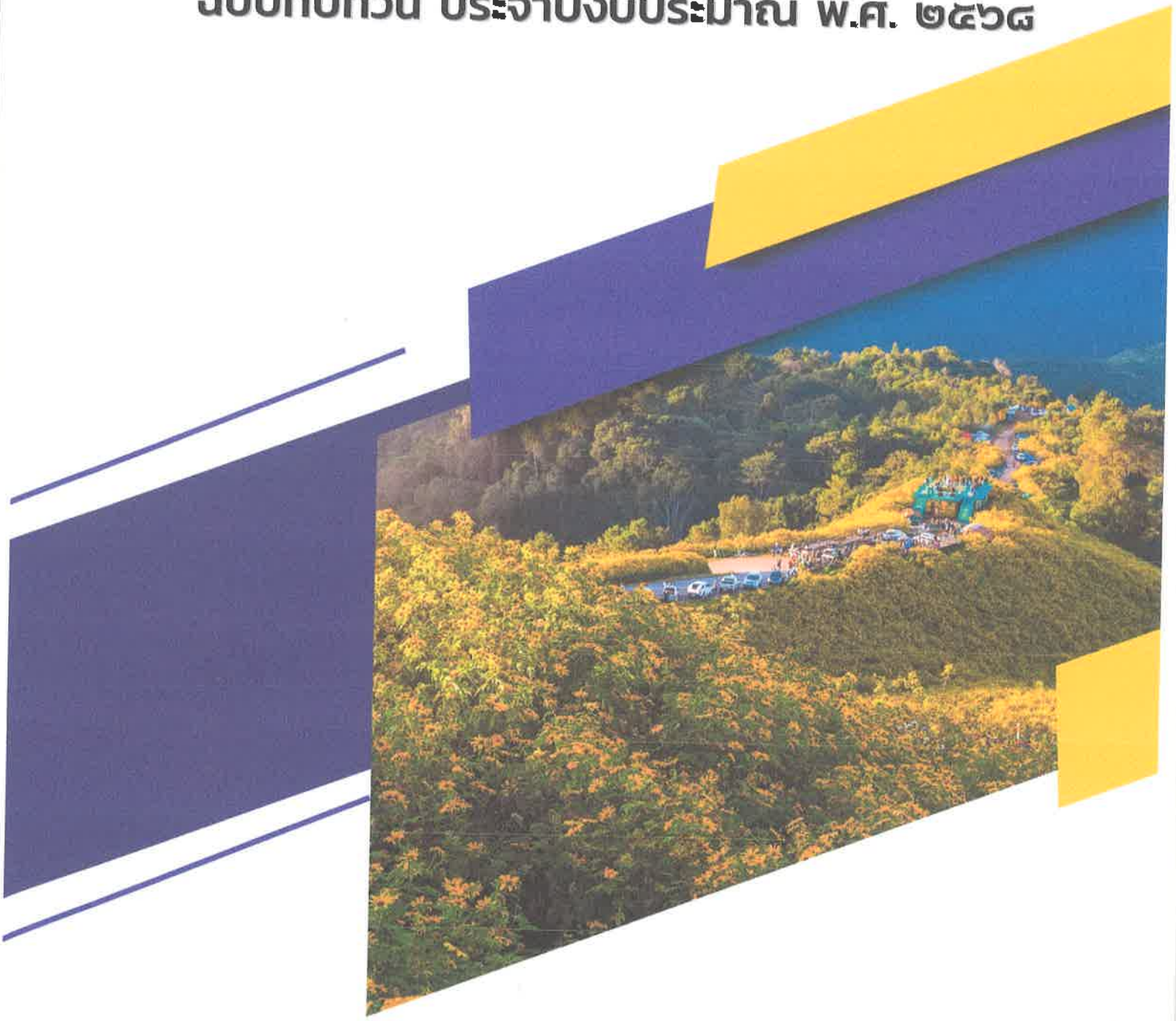
แผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.จ. จังหวัดแม่ฮ่องสอน
สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน
โทร ๐-๕๓๖๑-๒๘๘๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. บทสรุปผู้บริหาร (สรุปสาระสำคัญของแผน)	๑
๒. ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ และสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด	๒
๓. สาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)	๙
๓.๑ ข้อมูลเพื่อการพัฒนา	๙
๓.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ	๙
๓.๑.๒ ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ	๔๔
๑) ด้านเศรษฐกิจ	๔๔
๒) ด้านสังคมและความมั่นคง	๗๒
๓) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๙๖
๓.๑.๓ ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่	๑๐๘
๓.๑.๔ ผลการพัฒนาและแก้ไขปัญหาจังหวัดในช่วงที่ผ่านมา	๑๑๓
๓.๒ ประเด็นการพัฒนา	๑๑๘
๓.๒.๑ บทวิเคราะห์	๑๑๘
๓.๒.๒ เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด	๑๒๑
๓.๒.๓ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด	๑๒๒
๓.๒.๔ ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด	๑๒๒
๑) ประเด็นการพัฒนา	
๒) วัตถุประสงค์	
๓) ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด	
๔) แนวทางการพัฒนา	
๕) แผนงานและโครงการสำคัญ (แบบฟอร์มสรุปแผนงาน/โครงการสำคัญของจังหวัด (แบบ จ.๑) และแบบฟอร์มโครงการแบบย่อ (Project Brief) (แบบ จ.๑-๑))	๑๓๘

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายการตรวจสอบการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕

ภาคผนวก ข สรุปผลการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

แผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๑. บทสรุปผู้บริหาร

คณะกรรมการนโยบายการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ (ก.น.บ.) ได้ประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ มีมติเห็นชอบนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๒๕๗๐ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด นั้น

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๘ ให้เป็นไปตามนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดทำแผนของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ โดยได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ จำนวน ๖ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓) ด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต ๔) ด้านการพัฒนาอาชีพและรายได้ ๕) ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ๖) ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง ซึ่งคณะอนุกรรมการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ทั้ง ๖ ด้าน ได้ร่วมระดมความคิดเห็นในการวิเคราะห์ และจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๘ และได้จัดการประชุมปรึกษาหารือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๘ และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ เมื่อวันพุธที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๖ และหลังจากประชุมได้นำความคิดเห็นของภาคส่วนต่าง ๆ มาปรับปรุงแผนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และได้นำเสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ครั้งที่ ๔/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖ ซึ่งคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีมติเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัดฉบับดังกล่าว โดยมีสาระสำคัญประกอบด้วย **เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด : "แม่ฮ่องสอนเมืองแห่งความสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์"** โดยมี **ตัวชี้วัดความสำเร็จ** ตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด คือ ๑. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ร้อยละ ๕ ต่อปี ๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ร้อยละ ๕ ต่อปี ๓. ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) เพิ่มขึ้น เป็น ๐.๖๐๐๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๗๐ ทั้งนี้ ได้กำหนด **เป้าประสงค์รวม** ได้แก่ ๑) ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยการสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก และเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน โครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข การพัฒนาคน สังคม และการบริหารจัดการภาครัฐ ๒) สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และ ๓) อนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประเพณีวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน สำหรับ **ประเด็นการพัฒนา ประกอบด้วย ๖ ประเด็น** ได้แก่ ๑) แก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ๒) ยกระดับการบริหารจัดการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืน ๓) การยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ๔) การพัฒนาอาชีพและรายได้ ๕) ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน และ ๖) การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

ซึ่งภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๘ มีงบประมาณภายใต้แผนงาน/โครงการตามประเด็นการพัฒนา ทั้ง ๖ ประเด็น งบประมาณรวมระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ จำนวน ๒,๓๓๐,๘๓๗,๕๒๖ บาท แยกเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๒๙๘,๗๐๖,๑๐๐ บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๖๙๕,๔๕๑,๙๐๐ บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๑,๐๒๔,๐๖๐,๓๓๔ บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๑๙๐,๖๒๙,๔๑๒ บาท ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐ จำนวน ๑๒๑,๙๘๙,๗๘๐ บาท

๒. ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ และสรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน

	ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
แผนระดับ ๑	• เป้าหมาย : - บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ • ประเด็น : - - การรักษาความสงบภายในประเทศ - การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง	• เป้าหมาย : - ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น • ประเด็น : - การเกษตรสร้างมูลค่า - สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว - โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก - พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่	• เป้าหมาย : - คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ - สังคมไทยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อและสนับสนุนต่อการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต • ประเด็น : - การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต - การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี - การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ - การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ	• เป้าหมาย : - สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ - เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเอง และการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ • ประเด็น : - การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมทุกมิติ - การเสริมสร้างพลังทางสังคม - การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเอง และการจัดการตนเอง	• เป้าหมาย : - อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล - ฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ - ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโต บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ • ประเด็น : - สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว - สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ - พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง - พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แผนระดับ ๒ (ให้ระบุเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับแผนแม่บท และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** - ประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติ และทุกระดับ • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** - แผนย่อยการรักษาความสงบภายในประเทศ **- เป้าหมายแผนย่อย** - ประชาชนมีความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเพิ่มขึ้น - คนไทยมีความจงรักภักดี ซื่อสัตย์ พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันหลักของชาติ สถาบันศาสนาเป็นที่เคารพ ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยสูงขึ้น **- แนวทางการพัฒนา** - เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและความมั่นคงของมนุษย์ - เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติภายใต้การปกครองระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - สร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** - ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** - แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - แผนย่อยเกษตรปลอดภัย - แผนย่อยเกษตรแปรรูป **- เป้าหมายแผนย่อย** - สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น - สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น **- แนวทางการพัฒนา** - ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น - พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่าง ๆ - ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน - ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร	แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การส่งเสริมความรู้ทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การสร้างเกษตรมูลค่าสูง - การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย - การบริหารจัดการน้ำเพื่อสร้างเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่นอกเขตชลประทาน แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การปฏิรูปการจัดการภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุข รวมถึงโรคระบาดระดับชาติและโรคอุบัติใหม่เพื่อความมั่นคงแห่งชาติด้านสุขภาพ - การปฏิรูปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสร้างเสริมสุขภาพ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การป้องกันและดูแลรักษาโรคไม่ติดต่อสำหรับประชาชนและผู้ป่วย แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การสร้างมูลค่าให้กับที่ดินที่รัฐจัดให้กับประชาชน แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัย แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านวัฒนธรรม กีฬา แรงงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ • เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป - การพัฒนาการเรียนรู้และเศรษฐกิจชุมชนบนฐานวัฒนธรรมแบบบูรณาการ - การส่งเสริมประชาชนเป็นศูนย์กลางในการสร้างวิถีชีวิตทางการกีฬาและการออกกำลังกายอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม และการสร้างโอกาสทางการกีฬาและการพัฒนานักกีฬาอาชีพ	**แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ** **หมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง** - กลยุทธ์ : การส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาด ของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป ที่มีมูลค่าเพิ่มสูง - กลยุทธ์ย่อย : ส่งเสริมให้มีการพัฒนาและทำธุรกิจผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปมูลค่าเพิ่มสูงที่มีศักยภาพทางการตลาดในอนาคต **หมุดหมายที่ ๒ การท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการ ที่มีศักยภาพยิ่งขึ้น** - กลยุทธ์ : การพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป - กลยุทธ์ย่อย : ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งและบริการการท่องเที่ยวคุณภาพในพื้นที่เมืองรองที่มีศักยภาพและกระจายเส้นทางท่องเที่ยวให้หลากหลายอย่างทั่วถึง **หมุดหมายที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้** - กลยุทธ์ : การส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นผู้ประกอบการในยุคดิจิทัล - กลยุทธ์ย่อย : เสริมสร้างความรู้พื้นฐานทางธุรกิจ **หมุดหมายที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน** - กลยุทธ์ : - การสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจฐานราก - การสร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์ และดิจิทัลรองรับพื้นที่เศรษฐกิจหลักและเมือง - กลยุทธ์ย่อย : - สร้างความเข้มแข็งให้กับเศรษฐกิจชุมชน - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และระบบดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง เพียงพอ และได้มาตรฐาน **หมุดหมายที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความมั่นคงทางสังคม ที่เพียงพอ อย่างยั่งยืน** - กลยุทธ์ : การแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นแบบมุ่ง- - กลยุทธ์ย่อย : เป้าให้ครัวเรือนหลุดพ้นความยากจนอย่างยั่งยืนพัฒนาแนวทางการแก้ปัญหาความยากจนข้ามรุ่นในระดับพื้นที่	**นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ**

				หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ - กลยุทธ์ : - การสร้างรายได้สุทธิให้ชุมชน ท้องถิ่นและเกษตรกรจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ - การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรอย่างชาญฉลาดบนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง - กลยุทธ์ย่อย : - เพิ่มรายได้ชุมชนจากแบหลายชะสุทธิเป็นศูนย์ทั้งจากขยะและวัสดุทางการเกษตร - พัฒนาระบบและกลไกสร้างแรงจูงใจการเพิ่มพื้นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อเศรษฐกิจชุมชน - ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ - บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - กลยุทธ์ : การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพประชาชนและชุมชน ในการรับมือกับภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - กลยุทธ์ย่อย : สนับสนุนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและชุมชนในการรับมือและปรับตัวต่อภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูงมุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต - กลยุทธ์ : การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต - กลยุทธ์ย่อย : พัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	

แผนระดับ ๒ (ให้รวมเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการท่องเที่ยว • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** - รายได้จากการท่องเที่ยวของเมืองรองเพิ่มขึ้น • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** -แผนย่อยการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม - **เป้าหมายแผนย่อย** - รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น - เมืองและชุมชนที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น - **แนวทางการพัฒนา** - สร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น - พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำมาพัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว - เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** ความสามารถในการแข่งขันด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศดีขึ้น • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** - แผนย่อยโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ - แผนย่อยโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล - **เป้าหมายแผนย่อย** - ผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลดลง - ประชาชนมีความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตมากขึ้น - **แนวทางการพัฒนา** - การขนส่งทางถนน - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลทั้งในส่วนของโครงข่ายสื่อสารหลักภายในประเทศและโครงข่ายบรอดแบรนด์ความเร็วสูง	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต** • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** - คนไทยทุกช่วงวัยมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ได้รับการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาและคุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ รักการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** - แผนย่อยการพัฒนาเด็กตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์จนถึงปฐมวัย - แผนย่อยการพัฒนาช่วงวัยเรียน/วัยรุ่น - แผนย่อยการส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุ - **เป้าหมายแผนย่อย** - เด็กเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย สามารถเข้าถึงบริการที่มีคุณภาพมากขึ้น - วัยเรียน/วัยรุ่น มีความรู้และทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ ครบถ้วน รู้จักคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีสำนึกพลเมือง มีความกล้าหาญทางจริยธรรม มีความสามารถในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิผลตลอดชีวิตดีขึ้น - ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต มีทักษะการดำรงชีวิต เรียนรู้ พัฒนาตลอดชีวิต มีส่วนร่วมในกิจกรรมสังคม สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคมเพิ่มขึ้น - **แนวทางการพัฒนา** - จัดให้มีการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาวะที่ดีและสมวัย - จัดให้มีการพัฒนาทักษะที่สอดรับกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์การท างานร่วมกับผู้อื่น - ส่งเสริมการมีงานท าของผู้สูงอายุให้พึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ และร่วมเป็นพลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชนและปส่งเสริม - สนับสนุนระบบการส่งเสริมสุขภาพดูแลผู้สูงอายุ พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** คนไทยมีสุขภาวะที่ดีขึ้นและมีความเป็นอยู่ดีเพิ่มขึ้น • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** - แผนย่อยการกระจายบริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ - **เป้าหมายแผนย่อย** - การเข้าถึงบริการสาธารณสุขมีความเหลื่อมล้ำลดลง - **แนวทางการพัฒนา** - ปฏิรูประบบการจัดบริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิและบริการดูแลระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงไปยังส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนารูปแบบและคุณภาพการบริการปฐมภูมิและเพิ่มขีดความสามารถของระบบและบุคลากร	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นพลังทางสังคม** • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** ทุกภาคส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** แผนย่อยการรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก - **เป้าหมายแผนย่อย** - ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนย่างสู่วัยสูงอายุเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น - ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง - **แนวทางการพัฒนา** - เร่งส่งเสริมการเตรียมการก่อนย่างสู่วัยสูงอายุเพื่อให้สูงวัยในทุกมิติอย่างมีคุณภาพ - เพิ่มบทบาททางเศรษฐกิจและสังคมของผู้สูงอายุ

แผนระดับ ๒ (ให้กรอกเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ **ประเด็นเศรษฐกิจฐานราก** • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** แผนย่อยการยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ - **เป้าหมายแผนย่อย** - ศักยภาพและขีดความสามารถของเศรษฐกิจฐานรากเพิ่มขึ้น - **แนวทางการพัฒนา** - เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะให้กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อย เพื่อยกระดับสู่การ เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน** • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** สภาพแวดล้อมของประเทศไทยมีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** - แผนย่อยการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว - แผนย่อยการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล - **เป้าหมายแผนย่อย** - พื้นที่สีเขียวทุกประเภทเพิ่มขึ้น - คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลมีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ - **แนวทางการพัฒนา** - อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง - รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน - จัดการคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำใต้ดิน และแหล่งน้ำทะเลคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ **ประเด็นการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ** • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** ผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ เพิ่มขึ้น ในการใช้น้ำอย่างประหยัดและสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** - แผนย่อยการพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ - **เป้าหมายแผนย่อย** - ระดับความมั่นคงด้านน้ำอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นจากระดับ ๓ ให้เป็นระดับ ๔ (สูงสุดที่ระดับ ๕) - ระดับการรับมือกับพิบัติภัยด้านน้ำเพิ่มขึ้น - **แนวทางการพัฒนา** - จัดการน้ำเพื่อชุมชนชนบท - จัดการน้ำเพื่อสิ่งแวดล้อม	**แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** **ประเด็นศักยภาพการกีฬา** • **เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บทฯ** คนไทยมีสุขภาพดีขึ้น มีน้ำใจนักกีฬา และมีวินัยเคารพกฎกติกามากขึ้นด้วยกีฬา • **แผนย่อยของแผนแม่บทฯ** แผนย่อยการส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิตและการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬา และนันทนาการ - **เป้าหมายแผนย่อย** - คนไทยออกกำลังกาย เล่นกีฬา และนันทนาการอย่างสม่ำเสมอเพิ่มขึ้น - **แนวทางการพัฒนา** - ส่งเสริมให้ประชาชนทุกกลุ่มวัย โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชน เรียนรู้วิธีการที่ถูกต้องในการออกกำลังกายและการเล่นกีฬาขั้นพื้นฐาน - พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อุปกรณ์สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา หรือการประกอบกิจกรรมนันทนาการที่มีอยู่ในชุมชนเดิมหรือจัดหาใหม่เพิ่มเติม ให้มีความเพียงพอ ปลอดภัย และเหมาะสมกับประชาชนทุกกลุ่มวัยในพื้นที่	
แผนระดับ ๓ (ให้กรอกเฉพาะแผนที่สอดคล้อง แต่อย่างน้อยต้องระบุความสอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค)	**เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคเหนือ** "มุ่งสู่การพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคและเติบโตอย่างยั่งยืน" **แนวทางการพัฒนา** ๑. ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคเหนือในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง ให้เป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลักของภาคและฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของประเทศ ๒. ยกระดับการท่องเที่ยวและบริการที่มีศักยภาพของภาคให้มีคุณภาพ สนับสนุนเศรษฐกิจสร้างสรรค์และกระจายประโยชน์สู่ชุมชน ๓. พัฒนาการผลิตตามระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เชื่อมโยงอุตสาหกรรมแปรรูปมูลค่าสูง ๔. เสริมศักยภาพของเมือง พื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และระบบโครงสร้างพื้นฐานโลจิสติกส์สำคัญของภาค เพื่อสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและเอื้อต่อการอยู่อาศัย ๕. พัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิต เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาผู้สูงอายุสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ (Active Aging) และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ๖. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน				

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ๒๐ ปี	**"แม่ฮ่องสอนเมืองแห่งความสุขของผู้อาศัยและผ่อนคลายของผู้มาเยือน เคียงไหล่อย่างยั่งยืน บนวิถีแห่งเศรษฐกิจพอเพียง"**

⬇

สาระสำคัญ แผนพัฒนาจังหวัด	**เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด "แม่ฮ่องสอนเมืองแห่งความสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์"**	ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ๑. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ร้อยละ ๕ ต่อปี (ฐานปี ๒๕๖๓ = ๑๕,๓๔๘ ล้านบาท) ๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ร้อยละ ๕ ต่อปี (ฐานปี ๒๕๖๓ = ๖๓,๔๓๙ บาท) ๓. ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) เพิ่มขึ้น จากปี ๖๓ = ๐.๕๕๓๕ เป็น ๐.๖๐๐๐

⬇

ประเด็นการพัฒนาจังหวัด	ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน	ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับการบริหารจัดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืน	ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม	ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาอาชีพและรายได้	ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน	ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน
แผนงาน	๑. การพัฒนาเส้นทางคมนาคมสายหลัก ๒. การพัฒนาเส้นทางคมนาคมสายรอง ๓. การก่อสร้างสะพานเพื่อการสัญจร ๔. บริหารจัดการทรัพยากรน้ำและส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านมีน้ำประปาที่สะอาดและน้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ๕. ขยายระบบไฟฟ้าให้หมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้	๑. แผนงานแม่ฮ่องสอนไร้หมอกควันเพื่อรักษาคุณภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี ๒. แผนงานบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓. การลด ดูดซับและการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก	๑. ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง และภาครัฐมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ๒. บุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรภาคีเครือข่าย เข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต	๑. สร้างความมั่นคงทางอาหาร ๒. ยกระดับการผลิตสินค้าการเกษตรและสินค้านอกภาคการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสู่มาตรฐานตลาดนำการผลิต ๓. การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการ ๔. ส่งเสริมการค้า การลงทุน การค้าชายแดน และพัฒนาสินค้าบริการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน	๑. ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เกษตร สุขภาพ ชุมชน วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาติพันธุ์ สู่มาตรฐานสากลด้วยนวัตกรรมที่ทันสมัย ๒. จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว	๑. สร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงชายแดน ความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ๒. การพัฒนาศักยภาพของระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และสร้างระบบเตือนภัย ๓. หมู่บ้าน/ชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ปลอดจากยาเสพติด ๔. แก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคล

⬇

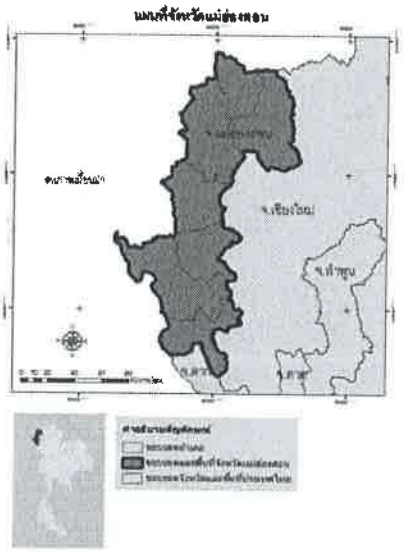
โครงการสำคัญ	๑ โครงการก่อสร้างถนนสายรองเพื่อการสัญจรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. โครงการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. โครงการปรับปรุงเส้นทางในพื้นที่หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคง พื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔. โครงการก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กเพื่อการสัญจรเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕. โครงการขยายเขตประปาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๖. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกให้กับหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันไฟป่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ๒. โครงการบูรณาการฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓.โครงการการจัดการสาร์บอนเครดิตในป่าชุมชน มุ่งสู่การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกอย่างยั่งยืน	๑. โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพมาตรฐานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. โครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน	๑. โครงการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร (ด้านพืช) ๒. โครงการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร (ด้านปศุสัตว์) ๓. โครงการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงด้านอาหาร (ด้านประมง) ๔. แก้ไขปัญหาความยากจนพัฒนาคนทุกช่วงวัย ส่งเสริมเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายระดับครัวเรือน ๕. โครงการเสริมศักยภาพการผลิตพืชอินทรีย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๖. โครงการการรับรองเกษตรอินทรีย์ระยะปรับเปลี่ยน หรือรับรองระบบ PGS หรือรับรองตามมาตรฐานสากลเกษตรอินทรีย์ ๗. โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน ๘. โครงการส่งเสริมการเพิ่มทักษะอาชีพและฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๙. โครงการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP หมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี วิสาหกิจชุมชน และผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมชุมชน (C - POT)	๑. โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสัญลักษณ์สำคัญจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. โครงการยกระดับสินค้า บริการ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชน ผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑. โครงการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งแก่หมู่บ้านเพื่อรักษาและสร้างความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒. โครงการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบนบูรณาการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๓. โครงการพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๔. โครงการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคลจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓. สาระสำคัญของแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐)

๓.๑ ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

๓.๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ

(๑) ขนาดและที่ตั้ง

แผนที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดนอยู่ทางภาคเหนือตอนบน และอยู่ตะวันตกสุดของประเทศ ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ ๙๒๔ กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ ๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่ หรือประมาณ ๑๒,๗๘๐.๔๙ ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ ๘ ของประเทศ พื้นที่มีรูปร่างเรียวยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ มีความยาวประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตรและความกว้างประมาณ ๙๕กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่ป่าไม้ ๖,๗๒๖,๐๖๔.๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๓๑ ของพื้นที่จังหวัด มีเนื้อที่ไม่ใช่ป่าประมาณ ๑,๒๖๑,๗๔๓.๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๙

อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน เป็นดังนี้

ทิศเหนือและทิศตะวันตก ติดต่อกับรัฐฉาน รัฐคะยา และรัฐคอทูเล ประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเมย เป็นแนวพรมแดนกั้นระหว่างประเทศ

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมีแม่น้ำยวม และแม่น้ำเงา เป็นแนวเขตจังหวัด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเวียงแหง อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่แตง อำเภอสะเมิง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอฮอด และอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกลาง และเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออกเป็นแนวเขตระหว่างจังหวัด

ทุกอำเภอในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีเขตแดนติดต่อกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา รวมระยะทางประมาณ ๔๘๓ กิโลเมตร โดยเป็นพื้นดินประมาณ ๓๒๖ กิโลเมตร เป็นแม่น้ำประมาณ ๑๕๗ กิโลเมตร แบ่งเป็นแม่น้ำสาละวิน ๑๒๗ กิโลเมตร และแม่น้ำเมย ๓๐ กิโลเมตร

(๒) สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นทิวเขาสลับซับซ้อน ที่มีความสูงจาก น้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ ๑๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทิวเขาเรียงตามแนวทิศเหนือและทิศใต้ขนานกัน ทิวเขาที่สำคัญคือ ทิวเขาแดนลาว อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ ทิวเขาถนนธงชัย ประกอบด้วยทิวเขาเรียงขนานกัน ๓ แนว คือ ทิวเขาถนนธงชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทิวเขาถนนธงชัยกลาง อยู่ระหว่างแม่น้ำยวมและแม่น้ำแม่แจ่ม และทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งยังเป็นที่ตั้งของยอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาแม่ยะอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปาย มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒,๐๐๕ เมตร

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญ คือ *แม่น้ำปาย* ซึ่งมีต้นกำเนิดจากทิวเขาถนนธงชัย ไหลผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวิน มีความยาว ๑๓๕ กิโลเมตร *แม่น้ำยวม* ซึ่งมีต้นกำเนินจากภูเขาด้านตะวันออกของอำเภอขุนยวม ไหลผ่านอำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอแม่สะเรียง ไปบรรจบกับแม่น้ำเมย มีความยาว ๑๖๐ กิโลเมตร

(๓) ข้อมูลการปกครอง และประชากร

จังหวัดแม่ฮ่องสอนแบ่งการปกครองออกเป็น ๗ อำเภอ ๔๕ ตำบล ๔๑๕ หมู่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕๐ แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๑ แห่ง เทศบาลตำบล ๖ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๔๒ แห่ง

ตารางที่ ๑ การแบ่งการปกครองของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	จังหวัด / อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	ทม.	ทต.	อบต.
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๑๒,๖๘๑.๒๕๙**	**๔๕**	**๔๑๕**	**๑**	**๑**	**๖**	**๔๒**
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒,๔๘๓.๑๑๕	๗	๖๘	๑	๑	-	๖
๒	อ.ขุนยวม	๑,๖๙๘.๓๑๒	๖	๔๓	-	-	๑	๖
๓	อ.ปางมะผ้า	๗๙๘.๓๗๕	๔	๓๘	-	-	-	๔
๔	อ.ปาย	๒,๒๔๔.๗๐๐	๗	๖๒	-	-	๑	๗
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑,๔๕๖.๖๔๕	๘	๖๙	-	-	๑	๘
๖	อ.แม่สะเรียง	๒,๕๘๗.๔๒๕	๗	๗๗	-	-	๓	๕
๗	อ.สบเมย	๑,๔๑๒.๖๘๗	๖	๕๘	-	-	-	๖

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประชากร

จากข้อมูลประชากร ปี ๒๕๖๖ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๖) จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประชากรทั้งสิ้น ๒๘๗,๒๓๓ คน เป็นชาย ๑๔๕,๒๙๗ คน เป็นหญิง ๑๔๑,๙๓๖ คน และมีจำนวนบ้านทั้งสิ้น ๑๒๑,๐๑๘ หลัง ความหนาแน่นของประชากร เท่ากับ ๗๗.๘๕ คน ต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ ๒ สถิติประชากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๖

ที่	จังหวัด/อำเภอ	ประชากร (คน)			จำนวนบ้าน (หลัง)	ความหนาแน่น คน/ตารางกิโลเมตร
		ชาย	หญิง	รวม		
	จ.แม่ฮ่องสอน	**๑๔๕,๒๙๗**	**๑๔๑,๙๓๖**	**๒๘๗,๒๓๓**	**๑๒๑,๐๑๘**	**๗๗.๘๕**
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๓๒,๐๒๒	๓๑,๗๘๔	๖๓,๘๐๘	๒๘,๙๓๘	๒๕.๖๙
๒	ขุนยวม	๑๒,๐๙๕	๑๑,๖๔๔	๒๓,๗๓๙	๙,๘๕๙	๑๓.๙๗
๓	ปางมะผ้า	๑๑,๔๗๘	๑๐,๗๖๑	๒๒,๒๓๙	๙,๑๖๙	๒๗.๘๕
๔	ปาย	๑๙,๙๖๙	๑๘,๘๑๔	๓๘,๗๘๓	๑๗,๗๑๘	๑๗.๒๗
๕	แม่ลาน้อย	๑๗,๙๕๓	๑๗,๘๒๐	๓๕,๗๗๓	๒๔,๔๐๘	๒๔.๕๕
๖	แม่สะเรียง	๒๗,๖๘๙	๒๗,๖๘๑	๖๕,๓๗๐	๑๓,๐๒๕	๒๕.๒๖
๗	สบเมย	๒๔,๐๙๘	๒๓,๔๓๒	๔๗,๕๒๑	๑๗,๙๐๑	๓๓.๖๓

ที่มา : ข้อมูลจำนวนประชากรจากที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๖)

ประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ คนไทยเชื้อสายไทยใหญ่ อพยพมาจากรัฐฉานซึ่งเป็นบ้านเมืองเดิมในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แก่

๑) กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรมากที่สุดของชาวไทยภูเขา คือ ประมาณร้อยละ ๗๙.๓ จะตั้งถิ่นฐานอยู่ทุกอำเภอ ***ปาดอง*** หรือกะเหรี่ยงคอยาว ปัจจุบันมีอยู่ที่บ้านในสอยบ้านน้ำเพียงดิน และบ้านห้วยเสือเฒ่าในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอนนอกจากนี้ยังมีกะเหรี่ยงกลุ่มย่อยที่อพยพเข้ามาจากประเทศเมียนมา คือ กะเหรี่ยงแดง, กะยัน อาศัยอยู่ในบ้านในสอย บ้านห้วยเสือเฒ่า อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๒) ลาหู่ หรือ มูเซอ แบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ ลาหู่แดง และลาหู่ดำตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่อำเภอปางมะผ้า, อำเปาย และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

๓) ลีซู หรือ ลีซอ พบได้ใน อำเภอปาย และ อำเภอปางมะผ้า

๔) ลัวะ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในดินแดนล้านนารวมถึงแม่ฮ่องสอนมาตั้งแต่โบราณปัจจุบันชาวลัวะอพยพขึ้นไปอยู่บนพื้นที่ภูเขาสูงตั้งชุมชนเป็นแนวยาวไปตามสันเขา พบได้มากที่เขตรอยต่ออำเภอแม่ลาน้อย กับ อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่

๕) ม้ง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรน้อยที่สุดในแม่ฮ่องสอนแต่กระจายอยู่ทุกอำเภอแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม คือม้งขาวและม้งลายซึ่งเรียกจากสีกระโปรงของผู้หญิงชาวม้ง

๖) จีนยูนนาน (จีนฮ่อ) เป็นกลุ่มชาวจีนที่เป็นอดีตทหารกองพล ๙๓ ที่หนีภัยทางการเมืองเข้ามาในประเทศไทยอยู่ที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า และ อำเภอเมืองบางแห่งตั้งเป็นชุมชนถาวรมีเฉพาะชาวจีนฮ่อเท่านั้น เช่น หมู่บ้านสันติชล อำเภอปายและหมู่บ้านรักไทย อำเภอเมือง เป็นต้น

๗) ปะโอ อพยพเข้ามาจากรัฐฉาน ปัจจุบันมีถิ่นอาศัยอยู่บ้านห้วยมะเขือส้ม ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

(๔) วัฒนธรรมทางภาษา

ชาวไทยใหญ่จะมีภาษาพูดเป็นของตนเองเรียกว่า "กำไต" เวลาพูดภาษาไตเรียกว่า"อุบไต" คล้ายคลึงกับภาษาไทย แต่เมื่อพูดต่อกันเป็นประโยคอาจฟังไม่เข้าใจแต่หากแยกเป็นคำเดี่ยว ๆ จะเข้าใจได้ง่าย ส่วนภาษาเขียนตัวอักษรไทยเรียกว่า "ลึกไต" ซึ่งใช้กันมาตั้งแต่สมัยโบราณ ลักษณะของตัวอักษรกลมคล้ายตัวอักษรมอญและตัวอักษรเมียนมา ส่วนชาวกะเหรี่ยง,ชาวจีนฮ่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง และในส่วนชนเผ่า ลาหู่ ลีซู ล้วะ ปัจจุบันมีภาษาพูด แต่ในส่วนภาษาเขียนใช้อักษรอังกฤษ

(๕) ประเพณี

ประเพณี"ปอยส่างลอง"

คือ งานประเพณีบวชลูกแก้วของชาวไทยใหญ่ ซึ่งเป็นการบรรพชาสามเณรเพื่อสืบทอดพระพุทธศาสนาและเพื่อเรียนรู้พระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าและการสืบทอดประเพณีที่มีมาแต่ดั้งเดิม โดยชาวไทยใหญ่มีความเชื่อว่า ถ้าลูกชายของตนได้บวชเป็นสามเณร จะได้อานิสงส์ ๘ กัลป์ ถ้าบวชลูกชายผู้อื่นเป็นสามเณรจะได้อานิสงส์ ๔ กัลป์ หากได้อุปสมบทลูกของตนเป็นพระภิกษุสงฆ์จะได้อานิสงส์ ๑๒ กัลป์ และหากได้อุปสมบทลูกผู้อื่นจะได้อานิสงส์ ๘ กัลป์ ซึ่งจะจัดงานระหว่างเดือนมีนาคม-เมษายน ของทุกปี ณ ชุมชนและวัดที่มีชาวไทยใหญ่อาศัย รวมทั้งในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ประเพณีปอยเหลินสิบเอ็ด (ประเพณีออกพรรษา)

ประเพณีแห่จองพารา (งานปอยเหลินสิบเอ็ด) คือ ประเพณีส่วนหนึ่งในงานเทศกาลออกพรรษาของอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน “จองพารา” เป็นภาษาไทยใหญ่แปลว่า “ปราสาทพระ” โดยคำว่า “จอง” มาจากคำว่า พระ หรือ วระ แปลว่า ประเสริฐ หมายถึง พระพุทธเจ้า ส่วนคำว่า “พรา” หมายถึง เมือง เช่น กรุงพาราณสี เป็นต้น ฉะนั้น คำที่ถูกต้องคือ จองพราหรือซุ้มประสาทรับเสด็จพระพุทธเจ้า และการบูชาจองพารา คือ การสร้างปราสาทเพื่อคอยรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่จะเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เทศกาลนี้จะจัดขึ้นระหว่างวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงวันแรม ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ หรือในราวเดือนตุลาคมของทุกปี ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และตามหมู่บ้านชาวไทใหญ่ที่เป็นชาวพุทธ โดยกิจกรรมภายในงานชาวบ้านจะช่วยกันสร้างปราสาทจำลองที่เรียกว่าจองพาราประดับไว้ตามบริเวณวัดและบ้านเรือน และแห่ขบวนรูปสัตว์ต่างๆ เพื่อแสดงความยินดีที่พระพุทธเจ้าเสด็จกลับมาในวันขึ้น ๑๓ ค่ำรวมถึงมีตลาดนัดออกพรรษาหรือกาดหลู่ ซึ่งมีการจุดตะเกียงและเทียนในตลาดตั้งแต่กลางคืนจนถึงรุ่งเช้าเพื่อให้ชาวบ้านได้จับจ่ายซื้อของเตรียมงานไฟ และสำหรับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เรียกว่า “วันดา” โดยพอถึงรุ่งเช้าของวันขึ้น ๑๕ ค่ำ จะมีการทำบุญตักบาตรเทโวโรหนะ จากวัดพระธาตุดอยกองมูซึ่งตั้งอยู่บนดอยกองมูลงมาสู่วัดม่วยต่อที่อยู่บริเวณเชิงเขา ทิวแถวของพระภิกษุสามเณรและประชาชนนับร้อยพัน ซึ่งจะเรียงรายสองข้างทางเดินลงจากวัดพระธาตุดอยกองมูเพื่อทำบุญตักบาตร ท่ามกลางสายหมอกยามเช้า และในช่วงกลางคืนจะมีการจุดประทีปโคมไฟตามบ้านเรือนและวัดวาอารามต่าง ๆ และมีการแห่จองพราซึ่งตกแต่งประดับประดาอย่างสวยงาม นอกจากนี้ในปอยเหลินสิบเอ็ดยังมีการแสดงการละเล่นพื้นเมืองและมหรสพต่าง ๆ เช่น การฟ้อนนกกิ่งกะหร่า ก้าลาย (ฟ้อนเจิง) ก้าโต ฟ้อนกำเบ้อคง (กำเบ้อ คือ ผีเสื้อ / คง คือ แม่น้ำสาละวิน)

ประเพณีออกหว่า คือ เทศกาลออกพรรษาแม่สะเรียง เป็นประเพณีสำคัญของชาวแม่ฮ่องสอนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะของชาวไทใหญ่ โดยชาวบ้านจะประดิษฐ์ จองพารา ซุ้มราชวัตร และโคมไฟประดับตามบ้านเรือน เพื่อแสดงถึงการรับเสด็จพระพุทธเจ้าที่เสด็จจากสวรรค์ชั้นดาวดึงกลับสู่โลกมนุษย์ โดยมีพิธีตักบาตรตามวิถีไทยใหญ่ ขบวนแห่เทียนเหง หรือเทียนพันเล่ม ตามถนนสายต่างๆ ในเขตเทศบาล โดยจะจัดขึ้นในห้วงเดียวกับงานประเพณีแห่จองพาราที่บริเวณหน้าสถานีตำรวจภูธรแม่สะเรียง และหน้าสำนักงานเทศบาลตำบลแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อสืบทอดประเพณีอันดีงามของชาวไทใหญ่ให้คงอยู่สืบไป และส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ประเพณีสิบสองมนล่องผ่องไต และงานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์)

สิบสองมนล่องผ่องไต สิบสองมน หมายถึง วันเพ็ญเดือนสิบสอง ล่องผ่องไต หมายถึง การลอยกระทงของชาวไต หรือไทใหญ่นั่นเอง โดยชาวไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดประเพณีสิบสองมนล่องผ่องไต บริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำปาย บ้านปางหมู ตำบลปางหมู อำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยในงานจะจัดให้มีการประกวด “ผ่องจองส่างอุ๊กปุ๊ก” (กระทงไทยใหญ่) ซึ่งประดิษฐ์เป็นรูปปราสาท ภายในประดิษฐานพระอุปคุต และแห่ร่วมขบวน นอกจากนั้นยังมีการประกวดขบวนแห่ การประกวด “นางญิงไต” (สาวงามไทใหญ่), การประกวดการนุ่งโคไต (แต่งกายชุดไทใหญ่ การแสดงทางศิลปวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ไว้ซึ่งขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น รวมทั้งเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอนด้วย

งานนมัสการพระธาตุดอยกองมู (ลอยกระทงสวรรค์) จัด ณ วัดพระธาตุดอยกองมู มีกิจกรรมทำบุญสักการะพระธาตุดอยกองมู และมีกิจกรรมการลอยกระทงสวรรค์ โดยติดกระทงไปกับลูกโป่งสวรรค์ รวมทั้งการปล่อยโคมลอยเพื่อบูชาพระเกศแก้วจุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ นอกจากนี้ก็มีมหรสพต่าง ๆ ให้ชมด้วย เช่น จ้าดไต (ลิเกไทใหญ่) เป็นต้น

ประเพณีกินวอหรือประเพณีปีใหม่ชนเผ่าลีซอ

ประเพณีกินวอหรือประเพณีปีใหม่ของชาวลีซอ ซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า ถือว่าเป็นงานสำคัญที่สุดในรอบปี ซึ่งตรงกับประเพณีตรุษจีนถือเป็นงานใหญ่หลังจากการทำงานหนักมาในรอบปีนั้นได้สิ้นสุดลง และทุกครอบครัวได้เก็บเกี่ยวข้าวเข้ายุ้งฉางเรียบร้อยแล้ว ซึ่งหากพืชพันธุ์เพาะปลูกได้ผลดี สัตว์เลี้ยงเติบโตอย่างดี ชาวบ้านก็จะมีอาหารเพียงพอสำหรับตลอดปี โดยผู้หญิงจะเตรียมตัดเย็บเสื้อผ้าชุดใหม่ไว้ให้สมาชิกในบ้าน จากนั้นชาวบ้านก็จะช่วยกันฆ่าหมูเพื่อทำหมูเค็มแขวนเก็บไว้กินในปีใหม่ รวมทั้งทำผักดอง ผักกาดแห้ง เต้าหู้ยี้ ต้มเหล้า หาฟืน ตำข้าว เพื่อเก็บไว้ใช้ในยามงานเร่งด่วน เมื่อถึงวันงานปีใหม่ก็จะไม่มีการทำงาน และร่วมสนุกสนานในช่วงงานปีใหม่ โดยงานจะจัดขึ้นระหว่างปลายเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ในทุก ๆ หมู่บ้านที่มีชนเผ่าลีซออาศัย ทั้งนี้จะมีหมู่บ้านชาวลีซอขนาดใหญ่ ที่จะจัดเทศกาลปีใหม่ของชาวลีซออย่างยิ่งใหญ่และมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งในเขตอำเภอปางมะผ้า ได้แก่ บ้านก็อตสามสิบ บ้านแม่หมูลีซอบ้านหนองตอง บ้านน้ำริน บ้านหนองผาจ้ำและในอำเภอปาย ได้แก่ บ้านปางแปก บ้านใหม่

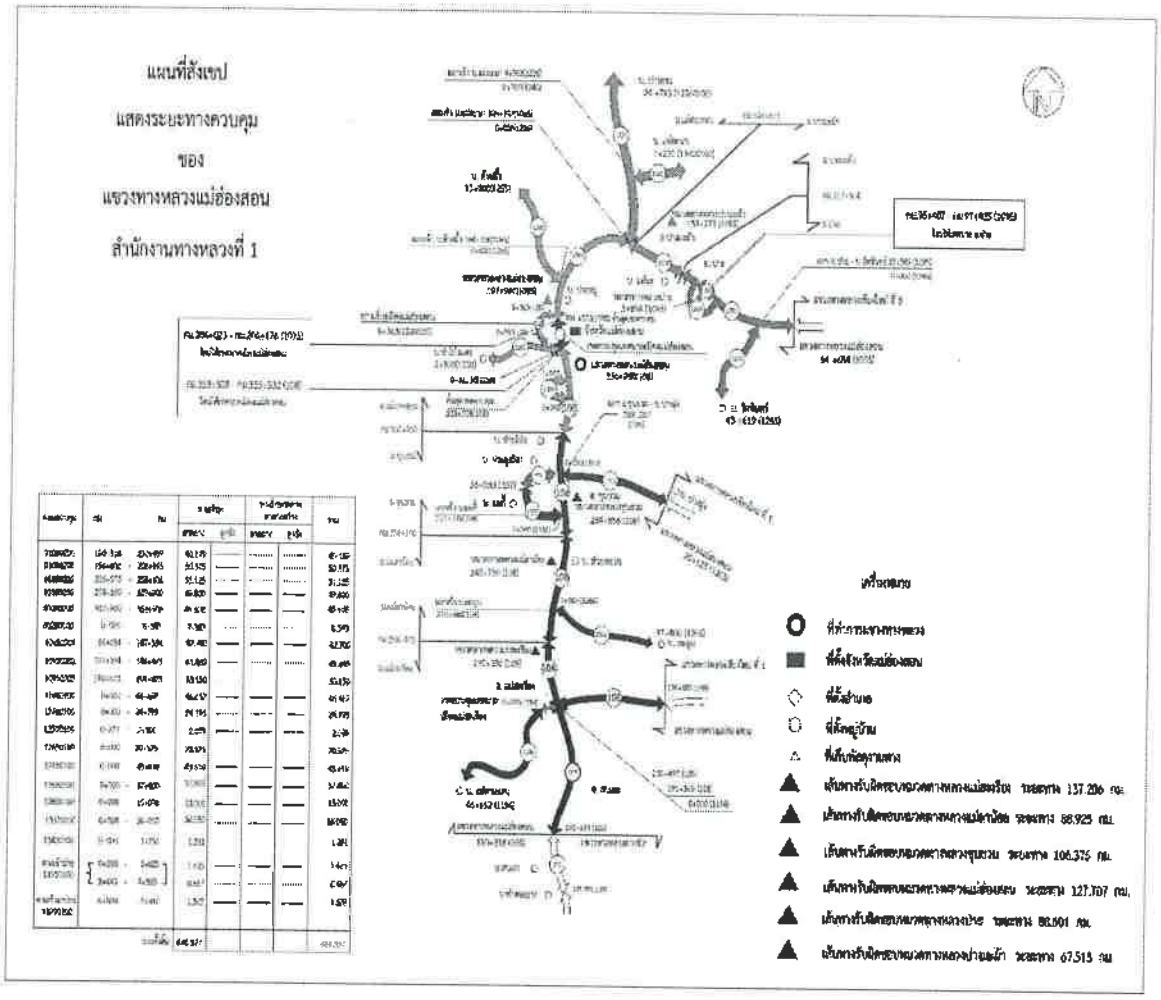
(๖) โครงสร้างพื้นฐาน

๑. การคมนาคม

การคมนาคมทางบก

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีถนนสายหลักระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน - จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน ๓ เส้นทางและระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอน - จังหวัดตาก จำนวน ๑ เส้นทาง อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน คือ ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ (เชียงใหม่ - แม่แตง - ปาย - แม่ฮ่องสอน) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ (เชียงใหม่ - ฮอด -แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน) ทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ (แม่สอด - แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน) ทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๓ (เชียงใหม่ - แม่แจ่ม - ขุนยวม - แม่ฮ่องสอน)

รูปภาพถนนสายหลักและถนนสายรองที่อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๓ ข้อมูลถนนสายหลักจังหวัดแม่ฮ่องสอน (อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน)

ลำดับที่	ทางหลวงหมายเลข	กิโลเมตร เริ่มต้น - สิ้นสุด	กิโลเมตร
๑	ถนน ๑๐๙๕	กม.๖๔+๖๘๔–กม. ๒๐๔+๐๒๓	๑๓๙.๓๓๙
๒	ถนน ๑๐๘	กม. ๑๕๖+๖๐๐ – กม.๓๕๓+๕๐๘	๑๙๖.๙๐๘
๓	ถนน ๑๒๖๓	กม. ๐+๐๐๐ – กม. ๒๐+๕๒๕	๒๐.๕๒๕
๔	ถนน ๑๐๕	กม. ๑๙๐+๓๑๘ – กม.๒๓๐+๔๙๗	๔๐.๑๗๙
		รวม	**๓๙๖.๙๕๑**

นอกจากนี้ ยังมีถนนสายรองเชื่อมระหว่างเส้นทางหลักไปยังหมู่บ้าน/ชุมชน อยู่ในความดูแลของแขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน จำนวน ๑๐ เส้นทาง รวมระยะ ๒๑๘.๑๕ กิโลเมตร แขวงทางหลวงชนบทแม่ฮ่องสอน จำนวน ๒๐ เส้นทาง ระยะทางรวม ๕๓๖.๘๐๕ กิโลเมตร และถนนเชื่อมโยงระหว่างตำบล หมู่บ้าน ซึ่งอยู่ในความดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถนนเชื่อมโยงเส้นทางไปจุดผ่อนปรนการค้าชายแดนทั้ง ๕ แห่ง และถนนเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภออีกจำนวนมาก ซึ่งมีสภาพเป็นถนนลาดยาง ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนลูกรัง บางเส้นทางมีสภาพชำรุดทรุดโทรมเป็นช่วง ๆ

ตารางที่ ๔ ถนนสายรองเชื่อมระหว่างเส้นทางหลักไปยังหมู่บ้าน/ชุมชน(อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน)

ลำดับที่	ทางหลวงหมายเลข	กิโลเมตร เริ่มต้น - สิ้นสุด	กิโลเมตร
๑	ถนน ๑๒๘ (ทางเลี่ยงเมืองแม่ฮ่องสอน)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๐๘ + ๓๖๓	๘.๓๖๓
๒	ถนน ๑๑๙๔ (แม่สะเรียง - แม่สามแลบ)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๔๖ + ๖๕๒	๔๖.๖๕๒
๓	ถนน ๑๒๒๖ (จ่าโบ่ - ปางคาม)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๒๔ + ๗๙๓	๒๔.๗๙๓
๔	ถนน ๑๒๕๐ (ไม้แงะ – ท่าโป่งแดง)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๐๒ + ๓๐๐	๒.๐๗๙
๕	ถนน ๑๒๖๕ (ปาย - วัดจันทร์)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๔๓ + ๖๑๙	๔๓.๖๑๙
๖	ถนน ๑๒๖๕ (แม่ลาน้อย - ละอูบ)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๓๗ + ๘๐๐	๓๗.๘๐๐
๗	ถนน ๑๒๘๕ (ทุ่งมะส้าน - ห้วยผึ้ง)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๑๕ + ๐๐๐	๑๕.๐๐๐
๘	ถนน ๑๓๓๗ (หางปอน - แม่เงา)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๓๖ + ๐๕๐	๓๖.๐๕๐
๙	ถนน ๑๓๙๕ (ทางเข้าปาย)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๐๔ + ๓๐๐	๒.๒๘๒
๑๐	ถนน ๑๓๙๙ (ทางเข้าผาบ่อง)	กม. ๐ + ๐๐๐ - กม. ๐๐๑ + ๕๐๗	๑.๕๐๗
		รวม	**๒๑๘.๑๕**

รูปภาพ ถนนสายรองเชื่อมระหว่างเส้นทางหลักไปยังหมู่บ้าน/ชุมชน

ตารางที่ ๕ ถนนสายรองเชื่อมระหว่างเส้นทางหลักไปยังหมู่บ้าน/ชุมชน (อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงชนบทจังหวัดแม่ฮ่องสอน)

ลำดับที่	ทางหลวงหมายเลข	กิโลเมตร เริ่มต้น - สิ้นสุด	กิโลเมตร
๑	มส. ๔๐๐๑ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ บ.รักไทย	กม. ๑๙๘ + ๙๕๐	๓๗.๐๐๓
๒	มส. ๔๐๐๓ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๑๙๔ บ.หม้อเล้า	กม. ๒๑ – ๖๐๐	๙.๗๐๘
๓	มส. ๓๐๐๔ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ บ.แม่สามแลบ	กม. ๒๐๕ + ๖๐๐	๗๔.๒๙๒
๔	มส. ๓๐๐๕ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ บ.ต้นงิ้ว	กม. ๗๒ + ๔๐๐	๒๒.๘๑๓
๕	มส. ๔๐๐๖ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๖ บ.ห้วยผักไข่	กม. ๒๕ + ๗๐๐	๑๕.๕๑๑
๖	มส. ๓๐๐๗ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ บ.แม่สุรินทร์	กม. ๑๙๙ + ๔๐๐	๕๒.๑๘๕
๗	มส. ๓๐๐๘ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ บ.สันติสุข	กม. ๑๔๕ + ๔๐๐	๑๘.๗๓๐
๘	มส. ๔๐๐๙ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒๖๓ บ.แม่จ๋า	กม. ๑๒ + ๑๐๐	๕๔.๑๓๐
๙	มส. ๓๐๑๐ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ บ.สันติธรรม	กม. ๙๐ + ๐๐๐	๔๒.๙๘๕
๑๐	มส. ๔๐๑๑ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๑๙๔ บ.ป่าเหว	กม. ๑ + ๕๐๐	๒๒.๖๔๕
๑๑	มส. ๔๐๑๒ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๒๕๐ บ.ป่าเหว	กม. ๒ + ๓๐๐	๑๑.๖๐๐
๑๒	มส. ๕๐๑๓ แยกทางหลวงหมายเลข ๔๐๑๕ บ.ป่าโหล	กม. ๑๖ + ๖๐๐	๑๔.๐๐๐
๑๓	มส. ๔๐๑๔ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ บ.แอโก๋	กม. ๑๔๑ + ๐๓๐	๒๐.๒๐๐
๑๔	มส. ๔๐๑๕ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ บ.ปางคอง	กม. ๑๖๕ + ๘๐๐	๓๙.๗๖๕
๑๕	มส. ๕๐๑๖ สายผังเมืองรวมสาย ก และ ข	ถนนบริบาลเมืองสุข	๑.๔๓๕
๑๖	มส. ๓๐๑๗ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ บ.สบโขง	กม. ๑๙๐ + ๒๐๐	๔๓.๔๑๐

ลำดับที่	ทางหลวงหมายเลข	กิโลเมตร เริ่มต้น - สิ้นสุด	กิโลเมตร
๑๗	มส. ๓๐๑๗ แยกทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ บ.น้ำเพียงดิน	กม. ๒๕๘ + ๘๒๕	๑๕.๙๒๑
๑๘	มส. ๕๐๑๙ แยกทางหลวงหมายเลข มส .๔๐๐๑บ.ดอยแสง	กม. ๑ + ๒๐๐	๒๕.๐๖๑
๑๙	มส. ๔๗๐๒๐ แยกทางหลวงหมายเลข มส. ๓๐๑๐ บ.ดงใหม่	กม. ๑ + ๒๐๐	๘.๘๑๑
๒๐	มส. ๕๐๒๑ แยกทางหลวงหมายเลข มส. ๓๐๐๗ ด่านห้วยต้นนุ่น	กม. ๑๖ + ๓๒๔	๖.๖๐๐
		รวม	๕๓๖.๘๐๕

๒) การคมนาคมทางอากาศ

สำหรับการคมนาคมทางอากาศมีท่าอากาศยาน ๒ แห่ง คือ ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน และท่าอากาศยานปาย ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน มีบริษัท สายการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ทำการบินเส้นทาง กรุงเทพฯ - ลำปาง – แม่ฮ่องสอน และเส้นทางการบิน แม่ฮ่องสอน - ลำปาง – กรุงเทพฯ ดังนี้

เส้นทางที่ ๑ สุวรรณภูมิ – ลำปาง - แม่ฮ่องสอน

สุวรรณภูมิ – ลำปาง - แม่ฮ่องสอน PG๒๐๕ ๑๑.๕๕ – ๑๓.๓๐

๑๔.๑๐ – ๑๕.๐๐ น.

ทำการบินเฉพาะวัน จันทร์ / พุธ / ศุกร์

เส้นทางที่ ๒ แม่ฮ่องสอน - ลำปาง – สุวรรณภูมิ

แม่ฮ่องสอน - ลำปาง – สุวรรณภูมิ PG๒๐๖ ๑๕.๓๐ – ๑๖.๒๐

๑๗.๐๐ – ๑๘.๓๕ น.

ทำการบินเฉพาะวัน จันทร์ / พุธ / ศุกร์

* ทำการพักเครื่องลำปาง ประมาณ ๔๐ นาที

ตารางที่ ๖ สถิติจำนวนผู้โดยสาร (๕ ปี ล่าสุด)

	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖
จำนวนผู้โดยสาร	๕๔,๘๐๔	๑๗,๗๖๘	๑๑,๔๗๗	๒๕,๕๒๕	๑๑,๗๙๔

ข้อมูล ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖

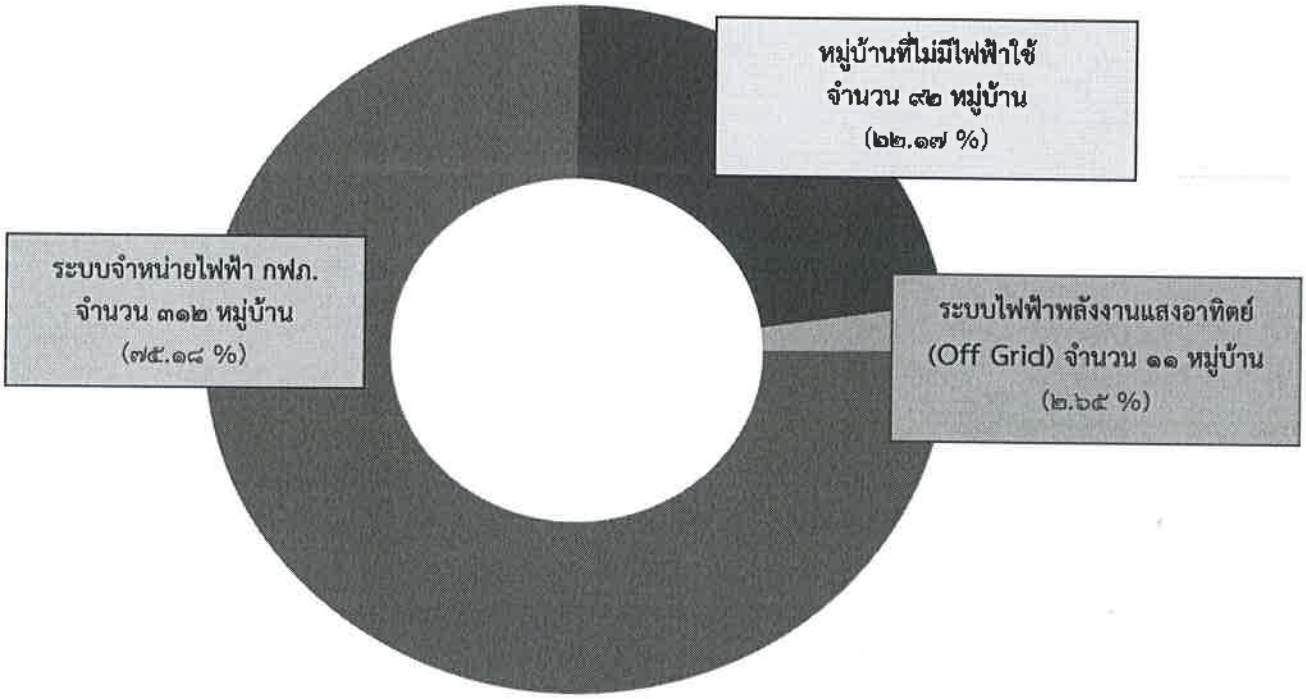
ตารางที่ ๗ จำนวนเที่ยวบิน

	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖
จำนวนเที่ยวบิน (เฉพาะเที่ยวบินพาณิชย์ และเช่าเหมาลำ)	๑,๓๔๒	๓๔๐	๒๖๖	๓๘๘	๑๗๒

ข้อมูล ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖

๒. ไฟฟ้า

ปัจจุบันยังมีหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๙๒ หมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้แล้ว ๓๒๓ หมู่บ้าน แบ่งเป็นระบบจำหน่ายไฟฟ้า กฟภ. จำนวน ๓๑๒ หมู่บ้าน และระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ (Off Grid) แบบ Mini Grid จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน จากจำนวนหมู่บ้านหลักทั้งหมด ๔๑๕ หมู่บ้าน ซึ่งปัญหาของการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าให้กับหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้มีอุปสรรคด้านต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่า หากไม่ได้รับการอนุญาตใช้พื้นที่จะไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ สภาพเส้นทางคมนาคมไม่สะดวกทุรกันดาร และคับแคบ ภูเขาสูงชัน ที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ไกล จำนวนประชากรในหมู่บ้านมีไม่มาก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง เป็นต้น

ตารางที่ ๘ สถานการณ์การมีไฟฟ้าใช้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	หมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๓๒๓ หมู่บ้าน		ไม่มีไฟฟ้าใช้
			ปักเสาพาดสาย	พลังงานแสงอาทิตย์	
เมืองแม่ฮ่องสอน	๗	๖๘	๕๕	๕	๘
ขุนยวม	๖	๔๓	๔๐	๑	๒
ปาย	๗	๖๒	๕๒	๔	๖
ปางมะผ้า	๔	๓๘	๒๒	๐	๑๖
แม่สะเรียง	๗	๗๗	๕๒	๐	๒๕
แม่ลาน้อย	๘	๖๙	๕๙	๐	๑๐
สบเมย	๖	๕๘	๓๒	๑	๒๕
รวม	๔๕	๔๑๕	๓๑๒	๑๑	๙๒

จังหวัดแม่ฮ่องสอน รับกระแสไฟฟ้ามาจากระบบสายส่ง ๑๑๕ KV ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจากสถานีไฟฟ้าจังหวัดเชียงใหม่ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านอำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า เข้าสู่ที่สถานีควบคุมการจ่ายไฟฟ้า สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน นำจ่ายด้วยระบบ ๒๒KV ไปในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้กระแสไฟฟ้าจะระบบสายส่ง ๑๑๕ KV ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นหลัก จ่ายไฟฟ้าออกเป็นวงจรย่อย ๆ มีอุปกรณ์ป้องกันและตัดตอนในแต่ละวงจร รวม ๑๐ ชุด หากมีการขัดข้องในแต่ละวงจร วงจรไฟฟ้าที่เหลือจะยังมีไฟฟ้าใช้อยู่ นอกจากนี้ จะมีแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าสำรองและร่วมขนานจ่ายไฟฟ้าให้กับประชาชน ได้แก่ โครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กแม่ฮ่องสอน และโครงการไฟฟ้าพลังน้ำขนาดเล็กแม่สะงา และหากระบบสายส่ง ๑๑๕ KV มีเหตุขัดข้อง ชำรุด หรือกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน จะมีโรงจักรดีเซลแม่ฮ่องสอน และโรงไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ผาบ่อง เป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าสำรอง

ตารางที่ ๙ แหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	แหล่งผลิต	กำลังผลิต (เมกะวัตต์)	ประเภทการผลิต	อยู่ในพื้นที่
๑	โรงไฟฟ้าพลังน้ำแม่สะงา	๗.๕	พลังงานน้ำ	อ.เมือง จ.มส.
๒	เขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังน้ำผาบ่อง	๐.๒	พลังงานน้ำ	
๓	โรงไฟฟ้าดีเซลผาบ่อง	๔.๔	พลังงานน้ำมันดีเซล	
๔	โรงไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์ผาบ่อง	๐.๕	พลังงานแสงอาทิตย์	
๕	โรงไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์ (สมาร์ทกริด)	๓.๐	พลังงานแสงอาทิตย์	
๖	สถานีไฟฟ้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒๕	สายส่งระบบ ๑๑๕ KV.	
๗	โรงไฟฟ้าแม่สะเรียงโซล่า (๓ MW) , นภัสโซล่า (๑ MW)	๔.๐	พลังงานแสงอาทิตย์	อ.แม่สะเรียง จ.มส.
๘	โรงไฟฟ้า Microgrid แม่สะเรียง	๑.๕	ระบบแบตเตอรี่	
๙	โรงไฟฟ้าดีเซลแม่สะเรียง	๕.๐	พลังงานน้ำมันดีเซล	
๑๐	โรงไฟฟ้าพลังน้ำแม่สะเรียง	๑.๓	พลังงานน้ำ	
๑๑	สถานีไฟฟ้าอำเภอแม่สะเรียง	๒๕	สายส่งระบบ ๑๑๕ KV.	
๑๒	เครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำรองสถานีไฟฟ้าปาย	๑.๕	พลังงานน้ำมันดีเซล	อ.ปาย จ.มส.
๑๓	โรงจักรพลังน้ำขนาดเล็กแม่ปาย	๒.๐	พลังงานน้ำ	
๑๔	สถานีไฟฟ้าอำเภอปาย	๒๕	สายส่งระบบ ๑๑๕ KV.	

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๖

จากข้อมูลข้างต้น มีหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๙๒ หมู่บ้าน มีไฟฟ้าใช้แล้ว ๓๒๓ หมู่บ้าน แบ่งเป็นระบบจำหน่ายไฟฟ้า กฟภ. จำนวน ๓๑๒ หมู่บ้าน และระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ (Off Grid) แบบ Mini Grid จำนวน ๑๑ หมู่บ้าน จากจำนวนหมู่บ้านหลักทั้งหมด ๔๑๕ หมู่บ้าน ดังนั้น เพื่อส่งเสริมการมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จึงได้ดำเนิน โครงการ/แผนงานต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ ๑๐ โครงการ/แผนงานนำร่องขยายเขต โดยพลังงานทดแทนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓ หมู่บ้าน หลัก ๒ หย่อมบ้าน

ที่	หมู่บ้านหลัก	หย่อมบ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	สถานะ
๑.	บ้านเสาหิน	-	๑	เสาหิน	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	อยู่ระหว่างดำเนินการ คาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จภายใน เดือนธันวาคม ๒๕๖๖
๒.	บ้านสล่าเชียงตอง	-	๖	เสาหิน	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	
๓.	บ้านแม่ละมองใต้	-	๑๑	แม่ลาน้อย	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	
๔.	-	บ้านแม่สำเพ็งใต้	-	แม่ลาน้อย	แม่ลานน้อย	แม่ฮ่องสอน	
๕.	-	บ้านห้วยฮุง	-	ขุนยวม	ขุนยวม	แม่ฮ่องสอน	

ตารางที่ ๑๑ หมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ (พื้นที่ที่ได้รับเอกสารสิทธิ์ คทช.)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	บ้านหลัก	หมายเหตุ
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	ห้วยปูลิง	๓	หนองขาว	ได้รับ คทช. แล้ว
๒	ขุนยวม	แม่กิ๊	๓	พะโท	ได้รับ คทช. แล้ว
๓	แม่สะเรียง	แม่ยวม	๗	ท่าตาฝั่ง	ได้รับ คทช. แล้ว
		เสาหิน	๕	โพชอ	ได้รับ คทช. แล้ว
๔	สบเมย	สบเมย	๓	ขุนแม่คะตวน	ได้รับ คทช. แล้ว
			๘	ทิยาเพอ	ได้รับ คทช. แล้ว
		แม่สวด	๔	แม่หลุย	ได้รับ คทช. แล้ว
			๕	อุมโล๊ะ	ได้รับ คทช. แล้ว
			๖	แม่แฮด	ได้รับ คทช. แล้ว
			๑๐	สบโขง	ได้รับ คทช. แล้ว
			๑๒	อุมโล๊ะเหนือ (กอบิคี)	ได้รับ คทช. แล้ว

ตารางที่ ๑๒ จำแนกประเภทการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า

อำเภอ	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (ล้านหน่วย)								
		รวม	บ้านที่อยู่อาศัย	กิจการขนาดเล็ก	กิจการขนาดกลาง	กิจการขนาดใหญ่	กิจการเฉพาะอย่าง	องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	สูบน้ำเพื่อการเกษตร	ไฟชั่วคราว
อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๐,๕๔๒	๕๓.๕๙	๒๒.๓๕	๑๕.๖๖	๑๐.๕๓	๐.๐๐	๑.๐๙	๓.๖๐	๐.๐๐	๐.๓๖
อ.ขุนยวม	๙,๑๑๑	๑๒.๗๑	๖.๗๘	๓.๗๐	๑.๓๐	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๗๓	๐.๐๐	๐.๒
อ.แม่สะเรียง	๑๕,๕๑๗	๓๓.๒๗	๑๖.๐๖	๘.๑๔	๕.๙๑	๑.๒๑	๐.๒๗	๑.๔๔	๐.๐๕	๐.๑๙
อ.แม่ลาน้อย	๙,๓๙๘	๑๑.๗๘	๖.๒๒	๓.๗๗	๑.๑๑	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๕๐	๐.๑๔	๐.๐๔

อำเภอ	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	การจำหน่ายกระแสไฟฟ้า (ล้านหน่วย)								
		รวม	บ้านที่อยู่อาศัย	กิจการขนาดเล็ก	กิจการขนาดกลาง	กิจการขนาดใหญ่	กิจการเฉพาะอย่าง	องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร	สูบน้ำเพื่อการเกษตร	ไฟชั่วคราว
อ.สบเมย	๕,๙๒๔	๗.๖๔	๔.๒๔	๒.๔๕	๐.๕๙	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๒๔	๐.๐๗	๐.๐๔
อ.ปาย	๑๒,๑๖๔	๓๐.๘๑	๑๑.๖๖	๑๒.๐๒	๓.๐๙	๐.๐๐	๒.๕๑	๑.๐๑	๐.๐๐	๐.๕๓
อ.ปางมะผ้า	๔,๔๗๕	๗.๖๕	๓.๕๖	๒.๖๒	๐.๙๙	๐.๐๐	๐.๐๐	๐.๔๓	๐.๐๐	๐.๐๖
รวม	๗๗,๑๓๑	๑๕๗.๔๕	๗๐.๘๗	๔๘.๓๖	๒๓.๕๒	๑.๒๑	๓.๘๗	๗.๙๕	๐.๒๖	๑.๔๒

หมายเหตุ - ข้อมูลหน่วยจำหน่ายกระแสไฟฟ้า ประจำปี ๒๕๖๕ ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕

- **บ้านที่อยู่อาศัย** : บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ทั้งขนาดมิเตอร์ ๕ แอมป์ และ ๑๕ แอมป์
- **กิจการขนาดเล็ก** : ธุรกิจร่วมกับบ้านอยู่อาศัย มีปริมาณการใช้ไฟฟ้าไม่เกิน ๓๐ kW.
- **กิจการขนาดกลาง** : ประกอบธุรกิจ อุตสาหกรรม ส่วนงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ตลอดจนบริเวณที่เกี่ยวข้อง มีปริมาณการใช้ไฟฟ้า ๓๐ - ๑,๐๐๐ kW. หรือปริมาณการใช้ไฟฟ้าไม่เกิน ๒๕๐,๐๐๐ หน่วยต่อเดือน
- **กิจการขนาดใหญ่** : ประกอบธุรกิจ อุตสาหกรรม ส่วนงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ตลอดจนบริเวณที่เกี่ยวข้อง มีปริมาณการใช้ไฟฟ้าตั้งแต่ ๑,๐๐๐ kW. ขึ้นไป หรือปริมาณการใช้ไฟฟ้าไม่เกิน ๒๕๐,๐๐๐ หน่วยต่อเดือน
- **กิจการเฉพาะอย่าง** : ประกอบกิจการโรงแรมและกิจการให้เช่าพักอาศัย มีปริมาณการใช้ไฟฟ้าตั้งแต่ ๓๐ kW. ขึ้นไป
- **องค์กรไม่แสวงหากำไร** : สำหรับการใช้ไฟฟ้าเพื่อวัตถุประสงค์ในการให้บริการโดยไม่คิดค่าตอบแทน แต่ไม่รวมถึงการใช้ไฟฟ้าของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ
- **สูบน้ำเพื่อการเกษตร** : ใช้ไฟกับเครื่องสูบน้ำเพื่อการเกษตรของหน่วยงานราชการสหกรณ์เพื่อการเกษตร หรือ กลุ่มเกษตรกรที่จดทะเบียนจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร หรือ กลุ่มเกษตรกรที่หน่วยราชการรับรอง
- **ไฟชั่วคราว** : สำหรับการใช้ไฟฟ้าเพื่องานก่อสร้าง งานที่จัดขึ้นเป็นพิเศษชั่วคราว

ตารางที่ ๑๓ จำนวนครั้งที่ไฟฟ้าที่ดับในเขตพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ที่	รายอำเภอ	ข้อมูลเปรียบเทียบ ๕ ปี ล่าสุด					
		พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ.๒๕๖๖
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๓๕	๗๒๓	๒๑๓	๔๘๙	-	๖๖
๒	อ.ขุนยวม	๒๐๒	๒๕๙	๗๑	๓๑	-	๕๗
๓	อ.แม่สะเรียง	๑๗๙	๑๗๓	๔๐	๓๒๘	-	๔๑
๔	อ.แม่ลาน้อย	๑๘๙	๒๑๐	๑๖	๗๙	-	๖๕
๕	อ.สบเมย	-	-	๒๑	๔๕	-	๘
๖	อ.ปาย	๒๓๓	๒๒๙	๔๕	๑๗๔	-	๙๕
๗	อ.ปางมะผ้า	๑๐๑	๙๕	๓๑	๓	-	๕
	รวม	**๑,๕๓๙**	**๑,๖๘๙**	**๔๓๗**	**๑,๑๔๙**	-	**๓๓๗**

* หมายเหตุ : ในปี พ.ศ.๒๕๖๕ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่ได้มีการจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวไว้

* สถิติจากระบบจ่ายไฟหลักของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ไม่รวมอุปกรณ์ตัดตอนระบบย่อย

ข้อมูล ณ วันที่..๑๐..เดือน..กรกฎาคม..ปี..๒๕๖๖..

ตารางที่ ๑๔ ข้อมูลเปรียบเทียบด้านการไฟฟ้า ๕ ปีย้อนหลัง

ที่	รายการข้อมูล	ข้อมูลเปรียบเทียบ ๕ ปี				
		พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ.๒๕๖๕
๑	จำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้าใช้	๗๐,๐๒๒	๗๑,๙๓๗	๗๓,๗๖๙	๗๕,๖๐๙	๗๗,๑๓๑
๒*	จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้	ไม่มีฐานข้อมูล	ไม่มีฐานข้อมูล	ไม่มีฐานข้อมูล	ไม่มีฐานข้อมูล	๔๑,๘๕๗
๓**	ปริมาณการใช้ไฟฟ้าของจังหวัด	-	๓๕.๗๖ MW	๓๐.๘๐ MW	๒๙.๑๓ MW	๓๕.๙๓ MW
๔	อัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานไฟฟ้า	-	-	-๐.๒ %	-๐.๐๖ %	๐.๑๙ %

** ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๖

๓. ประปา

การประปาส่วนภูมิภาค ให้การบริการน้ำประปาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จาก ๓ สาขา คือ

๑. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่ฮ่องสอน (อ.เมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอปางมะผ้า)

๒. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่แตง (อ.ปาย)

๓. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่สะเรียง (อ.แม่สะเรียง และอำเภอแม่ลาน้อย)

ตารางที่ ๑๕ กำลังการผลิตน้ำประปา

ที่	แหล่งการผลิต	กำลังการผลิต (ลบ.ม. ต่อวัน)	สาขาที่บริการ
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๗,๒๐๐	สาขาแม่ฮ่องสอน
๒	อ.ปางมะผ้า	๑,๒๐๐	สาขาแม่ฮ่องสอน
๓	อ.ปาย	๔,๘๐๐	สาขาแม่แตง
๔	อ.แม่สะเรียง	๖,๗๒๐	สาขาแม่สะเรียง
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑,๒๐๐	สาขาแม่สะเรียง

ข้อมูล ณ วันที่...๓๐....เดือน..มิถุนายน....ปี.๒๕๖๖.....

ตารางที่ ๑๖ จำนวนครัวเรือนผู้ใช้น้ำประปา และปริมาณการใช้น้ำประปา

อำเภอ	ผู้ใช้น้ำประปา		ปริมาณการใช้น้ำประปา		หมายเหตุ
	ครัวเรือน	ร้อยละ	ปริมาณการใช้น้ำ (ลบ.ม.)	ร้อยละ	
เมืองแม่ฮ่องสอน	๗,๓๐๖	๔๖.๖๗	๑๕๗,๑๗๗	๔๗.๔๔	
ปางมะผ้า	๕๑๐	๓.๒๖	๑๖,๔๐๔	๔.๙๕	
ปาย	๑,๐๙๑	๖.๙๗	๒๘,๖๘๖	๘.๖๖	
แม่สะเรียง	๕,๘๗๒	๓๗.๕๑	๑๑๕,๑๔๑	๓๔.๗๕	
แม่ลาน้อย	๘๗๖	๕.๕๙	๑๓,๙๑๔	๔.๒๐	
รวม	๑๕,๖๕๕	๑๐๐.๐๐	๓๓๑,๓๒๒	๑๐๐.๐๐	

ข้อมูล ณ วันที่.๓๐ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๖

แผนพัฒนา/ขยายโครงข่ายการให้บริการในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

- งานวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำ บ้านกุงไม้สัก ม.๒ ต.ปางหมู อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ.แม่ฮ่องสอน
- งานขยายเขตจำหน่ายน้ำ บ้านกุงตึง ม.๑๑ ต.ปางหมู อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ.แม่ฮ่องสอน
- งานวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำ บ้านหัวน้ำแม่สะกึด ม.๑๐ ต.ผาบ่อง อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ. แม่ฮ่องสอน
- งานวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำ ซอยข้างบ้านเลขที่ ๙๖ ม.๑ ต.สบป่อง อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
- งานก่อสร้างสถานีสูบน้ำดิบบริเวณอ่างเก็บน้ำทุ่งกองมู ม.๓ ต.ปางหมู อ.เมืองแม่ฮ่องสอน จ. แม่ฮ่องสอน

ตารางที่ ๑๗ แบบสำรวจข้อมูลประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ตามกรอบแนวทางของคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินการประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (แห่ง)	ระบบน้ำที่ใช้งานในพื้นที่			สถานการใช้งาน (แห่ง)		กรณีใช้งานไม่ได้ (ระบุเหตุผล)	แหล่งน้ำดิบ (แห่ง)		การให้บริการในพื้นที่ (แห่ง)		ครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์	การตรวจสอบคุณภาพมาตรฐานคุณภาพน้ำประปา (แห่ง)		
		ประปาภูเขา (แห่ง)	ประปาหมู่บ้าน (แห่ง)		ใช้งานได้	ใช้งานไม่ได้		เพียงพอ ๑๐๐ปี	ไม่เพียงพอ	ครอบคลุม	ไม่ครอบคลุม		ตรวจสอบแล้ว	ไม่ได้ตรวจสอบ	อื่นๆ
			ระบบบาดาล	ระบบผิวดิน											
เมืองแม่ฮ่องสอน	๖	๖๘	๔	๓	๗๙	๐		๔๔	๓๔	๗๘	๔	๒๖,๓๖๑	๙	๗๕	๑
แม่สะเรียง	๘	๔๕	๙	๑๕	๗๗	๓ บ้านท่าข้าม	ระบบสูบน้ำดิบระยะทางสายไฟยาวเกินไป ระบบไฟฟ้าไม่เพียงพอ	๔๗	๒๓	๗๕	๙	๒๓,๖๗๒	๑๒	๖๖	
แม่ลาน้อย	๙	๕๕	๒๗	๑	๔๓	๐		๓๒	๑๘	๖๕	๑๕	๑๓,๐๑๘	๓	๔๐	
ขุนยวม	๗	๔๓	๑๗	๑	๖๐	๐		๔๑	๑๓	๕๙	๒	๑๒,๘๐๐	๓๖	๒๔	
สบเมย	๖	๗๓	๑๕	๓	๑๐๘	๑ บ้านท่าฝาย	ไม่มีแหล่งน้ำดิบ	๗๔	๒๘	๑๐๕	๔	๑๖,๑๗๗	๑๙	๙๕	
ปาย	๘	๓๗	๔๑	๕	๘๓	๐	๐	๒๑	๒๑	๗๕	๘	๑๔,๒๗๖	๓๔	๕๙	
ปางมะผ้า	๔	๔๕	๙	๕	๕๙	๐		๒๙	๑๘	๓๘	๑๖	๑๑,๗๖๘	๒๖	๒๘	
สรุปภาพรวม	๔๘	๓๙๓	๑๒๐	๓๑	๕๙๕	๑	๐	๓๙๖	๒๗๕	๕๗๑	๕๓	๑๐๘,๓๐๗	๑๒๙	๔๑๗	๑

จากตารางแบบสำรวจข้อมูลประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ตามกรอบแนวทางของคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินการประปาหมู่บ้านขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า สถานการณ์ใช้งานประปาที่ใช้งานไม่ได้ จำนวน ๒ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านท่าข้าม อำเภอแม่สะเรียง เนื่องจาก ระบบสูบน้ำดิบระยะทางสายไฟยาวเกินไป ระบบไฟฟ้าไม่เพียงพอ และ หมู่บ้านท่าฝาย อำเภอสบเมย เนื่องจาก ไม่มีแหล่งน้ำดิบ

๔. โทรคมนาคม

ตารางที่ ๑๘ ระบบสื่อสารโทรคมนาคม พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ศูนย์บริการ	อำเภอ	จังหวัด	ประเภทสื่อสัญญาณ			หมู่บ้านตามทำเนียบปกครอง
			สายไฟเบอร์ใยแก้วนำแสง	Mobile สื่อดาวเทียม	ไม่มี	
แม่ฮ่องสอน	เมือง	แม่ฮ่องสอน	๕๕	๐	๑๓	๖๘
แม่ฮ่องสอน	ขุนยวม	แม่ฮ่องสอน	๓๘	๕	๐	๔๓
ปาย	ปาย	แม่ฮ่องสอน	๔๗	๔	๑๑	๖๒
ปาย	ปางมะผ้า	แม่ฮ่องสอน	๒๔	๑๔	๐	๓๘
แม่สะเรียง	แม่สะเรียง	แม่ฮ่องสอน	๕๐	๖	๒๑	๗๗
แม่สะเรียง	แม่ลาน้อย	แม่ฮ่องสอน	๕๒	๒	๑๕	๖๙
แม่สะเรียง	สบเมย	แม่ฮ่องสอน	๒๖	๓๐	๒	๕๘
รวม			๒๙๒	๖๑	๖๒	๔๑๕

(๗) การศึกษา

ตารางที่ ๑๙ จำนวนสถานศึกษา นักเรียน/นักศึกษา ห้องเรียน และครู/อาจารย์ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ ของกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงอื่น ๆ

สังกัด		สถานศึกษา	นักเรียน/นักศึกษา	ครู/อาจารย์
กระทรวงศึกษาธิการ				
๑.	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)			
	๑.๑ ประเภทสามัญศึกษา	๓๒๐	๔๑,๖๕๒	๔,๑๑๘
๒.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)			
	๒.๑ ประเภทสามัญศึกษา	๗	๑,๘๐๒	๑๐๔
๓.	สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)			
	๓.๑ ประเภทอาชีวศึกษา	๒	๑,๖๗๖	๖๖
กระทรวงอื่น ๆ				
๔.	สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (สพช.)			
	๔.๑ โรงเรียนพระปริยัติธรรม	๔	๓๙๓	๓๘
๕.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/(อปท.)			
	๕.๑ ประเภทสามัญศึกษา	๑๑	๑,๙๑๔	๑๒๕
	๕.๒ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๑๖๘	๓,๘๑๕	๑๙๙
๖.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.)			
	๖.๑ มหาวิทยาลัย	๒	๙๒๑	๑๔๐
	๖.๒ โรงเรียนสาธิต	๑	๗๑	๙
๗.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ/(สตร.)			
	๗.๑ โรงเรียนตำรวจตะเวนชายแดน	๑๘	๑,๑๖๓	๑๑๐
๘.	กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)	๗	๑๓๘	๑๘
	รวมทั้งสิ้น	๕๔๐	๕๓,๕๔๕	๔,๙๒๗

ตารางที่ ๒๐ จำนวนสถานศึกษา สังกัด สกร.จังหวัด แม่ฮ่องสอน ปีการศึกษา ๒๕๖๕ จำแนกตามประเภท

ที่	ประเภท	จำนวน (แห่ง)
๑	กศน.อำเภอ	๗
๒	ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.ตำบล)	๔๕
๓	ศูนย์การศึกษาเพื่อชุนชนในเขตภูเขา (ศศช.)	๑๒๔+๖
๔	ศูนย์การเรียนชุมชน (ศรช.)	๑๓
รวมทั้งสิ้น		๑๘๘

ตารางที่ ๒๑ ตารางแสดงขนาดโรงเรียน จำแนกตามจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์

สำนักงาน	ขนาดโรงเรียน			รวม
	ขนาดเล็ก (๑๒๐ คน)	ขนาดกลาง (๑๒๑-๓๐๐ คน)	ขนาดใหญ่ (๓๐๑-๔๙๙ คน)	
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต ๑	๙๒	๓๖	๔	๑๓๒
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต ๒	๑๓๓	๓๗	๖	๑๗๖
รวม	๒๒๕	๗๓	๑๐	๓๐๘

๑. ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา

จำนวนโรงเรียน ๓๐๘ โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๔๒,๔๕๔ คน จำนวนครู ๓,๘๔๖ คน จำนวนห้องเรียน ๓,๓๕๕ ห้อง

๒. ระดับมัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา

จำนวนโรงเรียน ๑๔ โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวมทั้งสิ้น ๑๐,๐๑๒ คน จำนวนครู ๖๙๓ คน จำนวนห้องเรียน ๓๖๕ ห้อง

(๘) ด้านสาธารณสุข

จังหวัดแม่ฮ่องสอนจัดระบบบริการสุขภาพ ตามแผนพัฒนาระบบบริการสุขภาพ (Service Plan) โดยแบ่งโรงพยาบาลในจังหวัดออกเป็น ๓ ระดับ และหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ อีก ๒ ระดับ ได้แก่

๑. โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ เป็นโรงพยาบาลทั่วไปหรือระดับ S (Standard – level Hospital) มีขีดความสามารถรองรับผู้ป่วยที่ต้องการการรักษาที่ยุ่งยากซับซ้อนระดับเชี่ยวชาญเฉพาะ

๒. โรงพยาบาลแม่สะเรียงและโรงพยาบาลปาย เป็นโรงพยาบาลแม่ข่ายระดับ M๒ (Middle – level Hospital) และระดับ F๑ (First – level Hospital) รองรับการส่งต่อจากโรงพยาบาลชุมชนอื่นและลดการส่งต่อไปโรงพยาบาลทั่วไป รวมทั้งให้การสนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอ

๓. โรงพยาบาลชุมชนที่เหลืออีก ๔ แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลปางมะผ้า โรงพยาบาลขุนยวม โรงพยาบาล แม่ลาน้อย และโรงพยาบาลสบเมย เป็นโรงพยาบาลชุมชนขนาดกลางหรือระดับ F๒ (First – level Hospital) มีแพทย์เวชปฏิบัติ หรือแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว รวม ๒ – ๕ คน แต่ไม่มีแพทย์เฉพาะทาง มีบริการผู้ป่วยในมีห้องผ่าตัด มีห้องคลอด รองรับผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในของแต่ละอำเภอ สนับสนุนเครือข่ายบริการปฐมภูมิของแต่ละอำเภอ

๔. สำหรับหน่วยบริการระดับปฐมภูมิ (Primary – Level) มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๗๒ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขในระดับตำบล และมีสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) จำนวน ๕๙ แห่ง จัดบริการสาธารณสุขระดับหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร การเข้าถึงยากลำบาก

๕. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดของกรมควบคุมโรค ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลง (ศตม.ที่ ๑ แม่ฮ่องสอน) เป็นหน่วยงานระดับจังหวัดและมีหน่วยงาน ระดับอำเภอ คือ หน่วยควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยแมลง (นคม.) จำนวน ๗ แห่ง และมาลาเรียคลินิก จำนวน ๑๐ แห่ง

๖. มาลาเรียคลินิกชุมชน (MP) เป็นหน่วยบริการระดับชุมชนที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกองทุนโลก (GLOBAL FUND) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่ตามแนวชายแดนที่มีการแพร่เชื้อสูง มีการคมนาคมที่ยากลำบากและไม่มีสถานที่ตรวจรักษามาลาเรียด้วยชุดตรวจ RDT ดำเนินการในพื้นที่ ๖ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอสบเมย และอำเภอปางมะผ้า รวมจำนวน ๓๗ แห่ง

๗. สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดกรมการแพทย์ โรงพยาบาลธัญญารักษ์แม่ฮ่องสอน จำนวน ๑ แห่ง ขนาด ๙๐ เตียง เปิดให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดทั้งในลักษณะการบำบัดแบบผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในและบำบัดในชุมชน

ตารางที่ ๒๒ แสดงจำนวนสถานบริการสาธารณสุขแต่ละประเภทในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีงบประมาณ ๒๕๖๕

อำเภอ	โรงพยาบาล			รพ.สต. (แห่ง)	สสช. (แห่ง)	นคม. (แห่ง)	มาลาเรียคลินิก (แห่ง)	มาลาเรียคลินิกชุมชน (MP) (แห่ง)
	จำนวน (แห่ง)	จำนวน (เตียง)	ระดับตาม Service Plan					
เมือง	๑	๑๕๐	S	๑๖	๙	๑	๒	๒
แม่สะเรียง	๑	๙๐	M๒	๑๑	๑๔	๑	๑	๑๘
ปาย	๑	๖๐	F๑	๑๑	๖	๑	๑	-
ขุนยวม	๑	๓๐	F๒	๑๐	๕	๑	๑	๒
แม่ลาน้อย	๑	๓๐	F๒	๑๑	๑๐	๑	๒	๓
สบเมย	๑	๓๐	F๒	๘	๑๐	๑	๒	๑๑
ปางมะผ้า	๑	๓๐	F๒	๕	๕	๑	๑	๑
รวม	๗	๔๒๐	-	๗๒	๕๙	๗	๑๐	๓๗

ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ปีพ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๒๓ แสดงสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์

สาขาวิชาชีพ	กรอบอัตรากำลัง (คน)	จำนวนผู้ปฏิบัติงานจริง (คน)	สัดส่วนต่อประชากรระดับจังหวัด	สัดส่วนต่อประชากรระดับประเทศ	การเปรียบเทียบสัดส่วนระดับประเทศ
แพทย์	๙๙	๗๙	๑ : ๓,๖๓๐	๑ : ๑,๖๘๐	-
ทันตแพทย์	๓๑	๓๔	๑ : ๘,๔๓๕	๑ : ๘,๐๕๗	-
เภสัชกร	๕๘	๔๗	๑ : ๖,๑๐๒	๑ : ๔,๐๕๓	-
พยาบาลวิชาชีพ	๕๗๖	๕๑๘	๑ : ๕๕๔	๑ : ๓๕๓	-
อื่นๆ	-	-	-	-	-

ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ปีพ.ศ. ๒๕๖๖

(๙) ทรัพยากรธรรมชาติ

๑. <u>ทรัพยากรดิน</u>

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เป็นภูเขาสูงสลับซับซ้อน พื้นที่ราบประมาณร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ โดยมีข้อมูลดินดังนี้

ตารางที่ ๒๔ ลักษณะทั่วไปของดินที่พบในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

กลุ่มชุดดิน	ลักษณะทั่วไปของดิน
<u>ดินในพื้นที่ลุ่ม</u>	
๕ ๗	พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินเหนียวสีเทา
๑๘ ๕๙ ๕๙B	พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนสีเทาและมีความลาดชัน
๒๑	พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนริมแม่น้ำสีเทา
<u>ดินในพื้นที่ดอน</u>	
๓๓ ๓๘ ๓๘B	พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำและมีความลาดชัน
๒๙B ๒๙C ๒๙D ๒๙E ๓๐B ๓๐D ๓๐E ๓๑ ๓๑B ๓๙C ๓๑D ๓๑E	พื้นที่ดอนที่เป็นดินเหนียวและมีความลาดชัน
๓๕ ๓๕B ๓๕C ๓๖ ๖๐ ๖๐B	พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนและมีความลาดชัน
๔๔B ๔๔C	พื้นที่ดอนที่เป็นดินทรายและมีความลาดชัน
๕๖B ๕๖C ๕๖D ๕๖E	พื้นที่ดอนที่เป็นดินลึกปานกลางและมีความลาดชัน
๔๘B ๔๘C ๔๘D ๔๘E ๔๙B	พื้นที่ดอนที่เป็นดินตื้นและมีความลาดชัน
๔๗D	พื้นที่ดอนที่มีชั้นหินพื้นตื้นและมีความลาดชัน
๖๒	พื้นที่ดอนที่มีความลาดชันสูงมาก (มากกว่า ๓๕%)
RL	พื้นที่ดินหินโผล่

๑. พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินเหนียวสีเทา (กลุ่มชุดดินที่ ๕ และ ๗)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินเหนียวสีเทาลึกมากที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดงของศิลาแลงอ่อน การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำถึงปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงด่างเล็กน้อย และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินเหนียวที่มีโครงสร้างแน่นทึบ หน้าดินแห้งและแข็งไถพรวนยาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ บางพื้นที่ขาดแคลนน้ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๒. พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนสีเทา (กลุ่มชุดดินที่ ๑๘ ๕๙ และ ๕๙B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินร่วนสีเทาลึกมากที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ บางพื้นที่มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือร่วนเหนียวปนทราย ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดงของศิลาแลงอ่อน การระบายน้ำเร็วถึงค่อนข้างเร็ว ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกลางถึงด่างเล็กน้อย และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทรายทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารค่อนข้างต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๓. พื้นที่ลุ่มที่เป็นดินร่วนริมแม่น้ำสีเทา (กลุ่มชุดดินที่ ๒๑)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินร่วนลึกมากที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงราบเรียบ มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทรายสลับกับดินทราย ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล หรือสีแดง การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลางและมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทราย มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง ปลูกข้าวมักจะขาดแคลนน้ำนาน และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ ในปีที่ฝนชุกมักจะมีน้ำไหล่บ่าท่วมขังทำความเสียหายกับพืชที่ปลูก

๔. พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนพบบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ (กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ ๓๘ และ ๓๘B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินร่วนลึกมากที่เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำในฤดูน้ำหลากบริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำ มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งและอาจมีชั้นสลับ ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทา ดินล่างมีสีน้ำตาลหรือสีเหลือง อาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาล สีแดงสีเทา การระบายน้ำของดินดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปกติไม่ค่อยมีปัญหา แต่อาจมีน้ำท่วมขังหรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนักมากและขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง แนวทางการจัดการ เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจทุกชนิดโดยเลือกใช้พื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมหรือน้ำไหลบ่า

๕. พื้นที่ดอนที่เป็นดินเหนียวและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๒๙B ๒๙C ๒๙D ๒๙E ๓๐B ๓๐D ๓๐E๓๑ ๓๑B ๓๑C ๓๑D และ ๓๑E)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อละเอียดหรือตะกอนลำน้ำ มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นเนินเขา มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นด่างเล็กน้อย

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

๖. พื้นที่ดอนที่เป็นดินร่วนและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ ๓๕B ๓๕C ๓๖ ๖๐ และ ๖๐B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินดินร่วนลึกมากที่เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อหยาบหรือตะกอนลำน้ำ มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาด มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายถึงดินร่วนเหนียวปนทราย ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงและอาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลหรือสีเทาในดินล่าง การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทราย ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

๗. พื้นที่ดอนที่เป็นดินทราย (กลุ่มชุดดินที่ ๔๔B และ ๔๔C)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินทรายที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายหรือดินทรายปนดินร่วนหนามากกว่า ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน เป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินเนื้อหยาบหรือตะกอนลำน้ำ มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดงและอาจพบจุดประสีเหลือง สีน้ำตาลหรือสีเทาในดินล่าง การระบายน้ำดีปานกลางถึงค่อนข้างมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทรายจัดหนามากกว่า ๑๐๐ ซม. ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ เกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินง่ายมากและธาตุหารถูกชะล้างไปอยู่ในดินล่างเกินรากพืชที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้

๘. พื้นที่ดอนที่เป็นดินลึกปานกลางและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๕๖B ๕๖C ๕๖D และ ๕๖E)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินลึกปานกลาง มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดถึงเป็นเนินเขา มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินเหนียวทับอยู่บนดินร่วนหรือดินเหนียวปนก้อนกรวดมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทรายลึกปานกลางที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืชที่มีระบบรากลึก มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ทำให้เป็นดินตื้นยากต่อการปรับปรุงแก้ไข

๙. พื้นที่ดอนที่เป็นดินตื้นและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๔๘B ๔๘C ๔๘D ๔๘E และ ๔๙B)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนหินตื้น มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงเป็นเนินเขา มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินเหนียวปนลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน และไม่พบชั้นหินพื้นภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน อาจพบก้อนกรวด ก้อนหินหรือลูกรังกระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดินมาก ดินบนมีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นกลุ่มดินตื้นที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตร ภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน มีก้อนกรวดหรือลูกรังกระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดินมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการไถพรวนและชอนไชของรากพืช มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่มีความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินได้ง่าย

แนวทางการจัดการ ในพื้นที่ที่มีหน้าดินมีเศษหิน ก้อนหินหรือลูกรังปริมาณมาก พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ที่เป็นป่า ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ควรปล่อยไว้เป็นพื้นที่ป่า สำหรับพื้นที่ทิ้งร้างควรปลูกไม้ใช้สอยโตเร็วหรือฟื้นสภาพป่าให้กลับคืนมา

๑๐. พื้นที่ดอนที่มีชั้นหินพื้นตื้นและมีความลาดชัน (กลุ่มชุดดินที่ ๔๗D)

ลักษณะและสมบัติของดิน เป็นกลุ่มดินที่มีพบชั้นหินพื้น มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนชัน มีเนื้อดินเป็นดินร่วนหรือดินเหนียวปนเศษหินปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตร และมีชั้นหินพื้นภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน อาจมีก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดินมาก ดินบน

มีสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง การระบายน้ำดี ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงกลาง

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็น ดินตื้นที่พบชั้นหินพื้น ภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน มีเศษหินหรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดินมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรมและการเจริญเติบโตของพืช มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่เกษตรกรรมและมีความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินรุนแรงมาก

๑๑. พื้นที่ดอนที่มีความลาดชันสูงมากหรือพื้นที่ภูเขา (กลุ่มชุดดินที่ ๖๒)

ลักษณะและสมบัติของดิน พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษา สำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาเพื่อการเกษตร ประกอบไปด้วยดินตื้นมากถึงดินลึก อาจพบก้อนหิน เศษหินหรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดิน

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน สภาพพื้นที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินรุนแรงในพื้นที่ที่ทำการเกษตร ขาดแคลนน้ำ การจัดการและดูแลรักษาทำได้ยาก มีเศษหิน ก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายอยู่บนผิวดิน เป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรม

แนวทางการจัดการ ควรปล่อยไว้เป็นป่าธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่จำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อนเพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช

ปัญหาทรัพยากรดิน

๑. ดินทรายจัด

ลักษณะดิน มีเนื้อดินเป็นทรายหรือทรายปนดินร่วน เนื้อดินเหนียวมีน้อย เป็นดินที่ไม่มีโครงสร้าง มีลักษณะเป็นเม็ดเดี่ยว ๆ การเกาะตัวหรือยึดตัวของเม็ดดินต่างๆ ทำให้เกิด ปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน บางพื้นที่ดินแน่นทึบเนื่องจากเนื้อดินเป็นทรายละเอียดทำให้เป็น อุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของรากพืช การระบายน้ำดีเกินไป ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

สภาพปัญหาของดินทรายจัด เป็นดินที่เกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย มีภาระระบายน้ำดี ถึงดีเกินไป ดินไม่อุ้มน้ำทำให้เกิดปัญหาพืชขาดน้ำ ความสามารถในการแลกเปลี่ยนธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ สมบัติทางกายภาพของดินไม่ดี ดินเป็นเม็ดเดี่ยว ๆ ไม่มีโครงสร้าง ทำให้ ไม่เกาะยึดตัว เกิดการสูญเสียดินน้ำ และธาตุอาหารได้ง่าย ในบางพื้นที่ดินแน่นทึบจากการเขตกรรม ที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะดินนาที่มีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายละเอียด ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืชและการเจริญเติบโตของพืช

ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบดินทรายจัดประเภท ดินทรายจัดในพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ ๑,๓๑๔ ไร่

๒. ดินตื้น

ลักษณะดินตื้น เป็นดินที่มีลูกรัง ก้อนกรวดหรือเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินมาก ความหนาของชั้นดินบนน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตรจากผิวดิน ทำให้พืชมีการเจริญเติบโตไม่ดี

สภาพปัญหาของดินตื้น มีชั้นลูกรัง ก้อนกรวด หรือเศษหินปะปน ทำให้เป็นอุปสรรค ต่อการชอนไชของรากพืชและการไถพรวน มีเนื้อดินเหนียวน้อย ทำให้การเกาะยึดตัวของเม็ดดินไม่ดี เกิดการชะล้างพังทลายได้ง่าย โดยทั่วไปมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความสามารถในการดูดซับน้ำและธาตุ อาหารต่ำ

ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบดินตื้นประเภท ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นลูกรัง ก้อนกรวด หรือเศษหิน มีเนื้อที่ ๑๗๒,๒๕๒ ไร่ ๒) ดินตื้นในพื้นที่ดอนถึงชั้นหินพื้น มีเนื้อที่ ๑๗,๘๙๒ ไร่ และ ๓) ดินในพื้นที่ดอนที่มีหินโผล่ มีเนื้อที่ ๒,๐๑๓ ไร่

๓. ดินกรด

ลักษณะของดินกรด ส่วนใหญ่มักพบในดินเนื้อหยาบ ดินร่วนหยาบ ดินร่วนละเอียด พบทั้งในที่ลุ่มและในที่ดอน พื้นที่ที่มีการชะล้างหน้าดินสูง มีการใช้ปุ๋ยเคมีต่อเนื่องกันเป็นเวลานานและขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งอาจพบอาการผิดปกติของพืชร่วมด้วย ดินกรดจัดถึงกรดปานกลาง (pH ๔.๕-๕.๕) จะมีผลต่อการปลดปล่อยธาตุอาหารพืชในดิน ทำให้ธาตุอะลูมินัม เหล็ก แมงกานีส และสังกะสี ละลายออกมามากจนเป็นพิษต่อพืชได้สภาพปัญหาของดินกรด ขาดธาตุอาหารพืชที่เป็นประโยชน์ เช่น ฟอสฟอรัสถูกตรึงทำให้พืชดูดไปใช้ไม่ได้ พืชไม่เจริญเติบโต ผลผลิตเสียหายและได้ผลผลิตต่ำ ระบบรากพืชถูกทำลาย เนื่องจากมีอะลูมินัมและเหล็กละลายออกมามากจนเป็นพิษต่อพืช และอาจพบอาการที่เกิดจากแมงกานีสเป็นพิษ คือใบพืชจะซีดเหลือง พืชตระกูลถั่วรากจะมีปมน้อยลง มีการระบาดของเชื้อโรคทางดิน เช่น โรครากเน่า โคนเน่า และพืชแสดงอาการเหี่ยวจากการขาดน้ำได้ง่ายผิดปกติ ดินกรดพบการแจกกระจายทั่วทุกภาคของประเทศไทย และยังพบว่าดินอื่นๆ มีแนวโน้มจะเป็นกรดรุนแรงเพิ่มขึ้นตามการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งความเป็นกรดของดินเป็นข้อจำกัดประเภทหนึ่งในด้านความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร ดินกรดประเภทนี้เกิดมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ เกิดการชะละลายธาตุที่เป็นด่างออกไปจากดิน ทั้งจากน้ำฝนและน้ำท่า การใช้ปุ๋ยเคมีไม่ถูกต้องพืชที่ปลูกดูดเอาธาตุที่เป็นด่างไปใช้แล้วปลดปล่อยกรดออกมาแทนที่ การใช้ปุ๋ยเคมีหรือสารเคมีต่างๆที่มีกำมะถันเป็นองค์ประกอบ รวมทั้งดินกรดที่เกิดจากฝนกรดบริเวณใกล้โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

๔. ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ทรัพยากรดินในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ในระดับต่ำ โดยภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นพื้นที่ที่ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำกว่าภาคอื่นๆ และมีการกระจายตัว ครอบคลุมแทบทั้งภาค ระดับความอุดมสมบูรณ์ดินในแต่ละภาคของประเทศที่แตกต่างกันนั้น สัมพันธ์กับสาเหตุทางธรรมชาติของดินและเกิดจากการใช้ที่ดินที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การชะล้างพังทลายของดิน ดินขาดอินทรียวัตถุ เป็นต้น หรืออาจเป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพธรรมชาติของดินร่วมกับการกระทำของมนุษย์ เช่น ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินทรายและดินตื้น

ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำจึงจำเป็นต้องมีการฟื้นฟูและปรับปรุงดินที่เหมาะสม โดยการเพิ่มปริมาณอินทรียวัตถุให้แก่ดิน รวมทั้งการเพิ่มเติมธาตุอาหารพืชให้แก่ดินในรูปของปุ๋ยด้วย

ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ๓ ประเภท ได้แก่ ๑) ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ดอนที่เป็นกรด มีเนื้อที่ ๑๐๙,๐๔๕ ไร่ ๒) ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ลุ่มที่เป็นกรด มีเนื้อที่ ๑๗,๗๘๖ ไร่ และ ๓) ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่ลุ่มที่ไม่เป็นกรด มีเนื้อที่ ๑,๔๖๓ ไร่

๕. ดินในพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน

ลักษณะพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อนที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕ เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ยังไม่มีการศึกษาสำรวจและจำแนกดิน เนื่องจากสภาพพื้นที่มีความลาดชันสูง ซึ่งถือว่ายากต่อการจัดการดูแลรักษาสำหรับการเกษตร

สภาพปัญหา พื้นที่มีความลาดชันสูงมาก ในพื้นที่ทำการเกษตรจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินอย่างรุนแรง ขาดแคลนน้ำและบางพื้นที่อาจพบชั้นหินพื้นหรือเศษหินกระจัดกระจายอยู่บริเวณหน้าดิน แนวทางการจัดการควรปล่อยไว้ให้เป็นป่าตามธรรมชาติ เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่จำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อน เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช โดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินในเชิงอนุรักษ์หรือวนเกษตร ในบริเวณพื้นที่ที่เป็นดินลึก

และสามารถพัฒนาแหล่งน้ำได้ มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปลูกพืชคลุมดิน ทำแนวรั้วหญ้าแฝกและขุดหลุมปลูกเฉพาะต้น โดยไม่มีการทำลายไม้พื้นล่าง สำหรับในพื้นที่ที่ไม่มีศักยภาพทางการเกษตร ควรรักษาไว้ให้เป็นสวนป่า สร้างสวนป่าหรือใช้ปลูกไม้ใช้สอยโตเร็ว

ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน เนื้อที่ทั้งหมด ๗,๕๑๓,๘๖๐ ไร่ เป็นร้อยละ ๙๔ ของพื้นที่จังหวัด

๒. ทรัพยากรน้ำ

ทรัพยากรน้ำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำจากพื้นที่ป่าต้นน้ำ อยู่บริเวณรอยต่อระหว่างทิวเขาถนนธงชัยกับทิวเขาแดนลาวและทิวเขาทางตอนใต้ในอำเภอขุนยวม มีปริมาณน้ำกักเก็บได้ต่อปี ๑๓,๐๘๙,๖๐๐ ลบ.ม. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปีในจังหวัด ๑,๒๕๐.๖๐ ม.ม. ประเภทของแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำปาย แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำยวม และแม่น้ำสายรอง ได้แก่ แม่สุรินทร์ แม่ลาหลวง แม่เงา น้ำของ น้ำแม่ริด แม่สะเรียง แม่สะงา แม่สะมาด ประชาชนในพื้นที่มีความต้องการใช้น้ำด้านเกษตร ร้อยละ ๓๓.๑๔ บ่อน้ำบาดาลในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทั้งหมด ๕๙๓ บ่อ เป็นการเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการอุปโภคหรือบริโภค เกษตรกรรม และธุรกิจ

ข้อมูลด้านชลประทานและระบบชลประทาน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ชลประทานรวม ๑๔๕,๕๗๖ ไร่ คิดเป็น ๓๒.๒๖ % ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด มีพื้นที่รับน้ำรวม ๑๔๕,๕๗๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๖ ของพื้นที่การเกษตร (๔๕๑,๑๒๘.๓๒ ไร่) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑.๘๒ ของพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีรายละเอียด ดังนีh

๑. พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ๑๒๓,๓๒๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๓๔ ของพื้นที่การเกษตร มีปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก จำนวน ๒๙ อ่าง ปริมาณน้ำเก็บกัก ๑๑.๔๑๒ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒. พื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากโครงการขนาดกลาง จำนวน ๒๒,๒๕๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๙๓ ของพื้นที่การเกษตร มีปริมาณน้ำเก็บกักรวม ๑.๔๒๑ ล้านลูกบาศก์เมตร

๓. พื้นที่นอกเขตชลประทาน จำนวน ๓๒๘,๓๘๐ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๒.๗๙ ของพื้นที่การเกษตร

แหล่งน้ำที่พัฒนาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

แหล่งน้ำที่พัฒนาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ฝาย ทำนบ บ่อบาดาล สระขุด และอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๒๔ โครงการชลประทานขนาดกลาง

ที่	ชื่อโครงการ	บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เก็บน้ำ (ม.๓)	ช่วยพื้นที่ (ไร่)	สร้างเสร็จ	ลักษณะงาน
	โครงการชลประทานขนาดกลาง	-						
๑	อ่างเก็บน้ำแม่สะกึ๊ด (ม่อนตะแลง)	ม่อนตะแลง	ผาบ่อง	เมือง	๕๓๐,๐๐๐	๑,๔๕๐	๒๕๒๔	ขนาดกลาง
๒	อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ฮ่องสอน	ใหม่	ปางหมู	เมือง	๗๓๔,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒๕๓๒	ขนาดกลาง

ตารางที่ ๒๕ โครงการขลประทานขนาดเล็ก

	โครงการขลประทานขนาดเล็ก	บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เก็บน้ำ (ม.๓)	ช่วยพื้นที่ (ไร่)	สร้างเสร็จ	ลักษณะงาน
๑	อ่างเก็บน้ำห้วยจองจาย	ท่าโป่งแดง	ผาบ่อง	เมือง	๓๐๔,๐๐๐	-	๒๕๒๒	พระราชดำริ
๒	อ่างเก็บน้ำห้วยสายแล	ท่าโป่งแดง	ผาบ่อง	เมือง	๔๕๐,๐๐๐	-	๒๕๒๓	พระราชดำริ
๓	อ่างเก็บน้ำห้วยอัสดง	ท่าโป่งแดง	ผาบ่อง	เมือง	๑๐๖,๐๐๐	-	๒๕๒๓	พระราชดำริ
๔	อ่างเก็บน้ำห้วยใกล้รุ่ง	ท่าโป่งแดง	ผาบ่อง	เมือง	๑๒๔,๐๐๐	-	๒๕๒๔	พระราชดำริ
๕	อ่างเก็บน้ำห้วยปางตอง	รวมไทย	หมอกจำแป่	เมือง	๕๘๐,๐๐๐	๑๐๐	๒๕๒๘	พระราชดำริ
๖	อ่างเก็บน้ำห้วยโป่งจันทร์ (ห้วยคำเติง)	กุงไม้สัก	ปางหมู	เมือง	๖๑๐,๐๐๐	๕๐๐	๒๕๓๑	พระราชดำริ
๗	อ่างเก็บน้ำห้วยผ่ายคอ	ปางหมู	ปางหมู	เมือง	๙๕๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๒๕๓๒	พระราชดำริ
๘	อ่างเก็บน้ำห้วยโป่ง	ห้วยโป่ง	ห้วยโป่ง	เมือง	๔๓๖,๐๐๐	๓๕๐	๒๕๓๒	พระราชดำริ
๙	อ่างเก็บน้ำห้วยผา	ห้วยผา	ห้วยผา	เมือง	๑๐๘,๘๐๐	๕๕๐	๒๕๓๔	พระราชดำริ
๑๐	อ่างเก็บน้ำห้วยมะเขือส้ม	ห้วยมะเขือส้ม	หมอกจำแป่	เมือง	๔๐๐,๐๐๐	๒๕๐	๒๕๓๕	พระราชดำริ
๑๑	อ่างเก็บน้ำนากระจง	ห้วยเดื่อ	ผาบ่อง	เมือง	๒๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๒๕๓๖	พระราชดำริ
๑๒	อ่างเก็บน้ำต้นน้ำลำธารบริเวณสวนสาธารณะ	ท่าโป่งแดง	ผาบ่อง	เมือง	๒๘,๐๐๐	เพื่อความชุ่มชื้น	๒๕๓๘	พระราชดำริ
๑๓	อ่างเก็บน้ำห้วยอีไข่	หมอแปง	แม่นาเติง	ปาย	๖๐,๐๐๐	-	๒๕๒๘	พระราชดำริ
๑๔	อ่างเก็บน้ำห้วยส้อม	หมอแปง	แม่นาเติง	ปาย	๑๑๐,๐๐๐	-	๒๕๒๘	พระราชดำริ
๑๕	อ่างเก็บน้ำบ้านปางคอง	ปางคอง/๑๒	นาปู่ป้อม	ปางมะผ้า	๑๓๓,๐๐๐	๔๗๐	๒๕๕๔	โครงการรักษ์น้ำฯ
๑๖	อ่างเก็บน้ำห้วยม่าน		แม่เงา	ขุนยวม	๕๒๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๒๕๒๕	พมพ.
๑๗	อ่างเก็บน้ำห้วยสอตือ	ขุนยวม	ขุนยวม	ขุนยวม	๑,๘๘๐,๐๐๐	๓,๐๐๐	๒๕๓๓	พน.๓
๑๘	อ่างเก็บน้ำห้วยปูหลวง	ป่าฝาง	เมืองปอน	ขุนยวม	๑๖๘,๐๐๐	๑๕๐	๒๕๓๖	พน.๓
๑๙	อ่างเก็บน้ำห้วยบงพร้อมระบบส่งน้ำ	ขุนยวม	ขุนยวม	ขุนยวม	๒๘๑,๘๐๐	๑,๐๐๐	๒๕๔๓	พน.๓
๒๐	อ่างเก็บน้ำห้วยหมากฟักทอง	ทุ่งรวงทอง/๑๐	แม่ลาน้อย	แม่ลาน้อย	๓๘๐,๐๐๐	๕๙๐	๒๕๕๔	พระราชดำริ
๒๑	อ่างเก็บน้ำห้วยหลวง	ห้วยหลวง	บ้านกาศ	แม่สะเรียง	๑๐๒,๐๐๐	๓๐๐	๒๕๓๐	พน.๓
๒๒	อ่างเก็บน้ำห้วยปุ๊	ไร่	แม่สะเรียง	แม่สะเรียง	๒๐๐,๐๐๐	๕๐๐	๒๕๓๖	พน.๓
๒๓	อ่างเก็บน้ำแม่สะลาบ	แม่สะลาบ	แม่คง	แม่สะเรียง	๗๐๐,๐๐๐	๗๐๐	๒๕๔๔	พน.๓

	โครงการชลประทานขนาดเล็ก	บ้าน	ตำบล	อำเภอ	เก็บน้ำ (ม.๓)	ช่วยพื้นที่ (ไร่)	สร้างเสร็จ	ลักษณะงาน
๒๔	อ่างเก็บน้ำห้วยสิงห์หลวง	ห้วยสิงห์	แม่ยวม	แม่สะเรียง	๓๕๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๒๕๔๔	พน.๓
๒๕	อ่างเก็บน้ำผาผ่า	ไหม้	แม่คะตวน	สบเมย	๒๘๕,๐๐๐	-	๒๕๓๒	พน.๓
๒๖	อ่างเก็บน้ำแม่เกาะ	แม่เกาะ	แม่คะตวน	สบเมย	๕๑๐,๐๐๐	๑,๕๐๐	๒๕๓๘	พน.๓
๒๗	อ่างเก็บน้ำห้วยผากาน	แม่สวด	แม่สวด	สบเมย	๔๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐	๒๕๔๒	พน.๓
๒๘	อ่างเก็บน้ำห้วยโป่งอ่อน	แม่สะงา	ปางหมู	เมือง	๖๔๕,๐๐๐	๑,๕๐๐	๒๕๕๒	โครงการรักษ์น้ำฯ
๒๙	อ่างเก็บน้ำบ้านแพมกลางพร้อมระบบส่งน้ำ	แพมกลาง	ทุ่งยาว	ปาย	๓๑๐,๗๕๐	๑,๐๐๐	๒๕๕๖	พน.๓
	รวมขนาดเล็กทั้งสิ้น จำนวน ๒๙ โครงการ							

ตารางที่ ๒๖ จำนวนโครงการชลประทานในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

อำเภอ	คลอง	ฝาย	สระน้ำ	หนอง	อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ,ขนาดกลาง	บ่อ/บึง/ห้วย	อาคารอัดน้ำ	แก้มลิง	ทำนา	แหล่งน้ำในไร่นอกเขตชลประทาน	รวม
เมือง	๒	๕๗	-	-	๑๕	-	-	-	-	-	๗๔
ปางมะผ้า	๑	๒๐	-	-	๑	-	-	-	-	-	๒๒
ปาย	-	๒๖	-	-	๓	-	-	-	-	-	๒๙
ขุนยวม	๑	๒๔	-	-	๔	-	-	-	-	-	๒๙
แม่ลาน้อย	-	๓๕	-	-	๑	-	-	-	-	-	๓๖
แม่สะเรียง	๓	๓๖	-	-	๔	-	-	-	-	-	๔๓
สบเมย	-	๒๗	-	-	๓	-	-	-	-	-	๓๐
รวม	**๗**	**๒๒๕**			**๓๑**	-	-	-	-	-	**๒๖๓**

โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน ได้เริ่มพัฒนาแหล่งน้ำกระจายไปตามอำเภอต่างๆ ในเขตจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓๑๘ โครงการ ประกอบด้วย

- อ่างเก็บน้ำ จำนวน ๓๑ แห่ง
- ฝาย จำนวน ๒๐๙ แห่ง
- สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๒๐ สถานี
- ระบบส่งน้ำ จำนวน ๕๘ แห่ง

สามารถช่วยเหลือพื้นที่เพาะปลูกของราษฎร ตลอดจนสนับสนุนกิจกรรมในศูนย์พัฒนาตามพระราชดำริ รวมเป็นพื้นที่ที่ได้รับความช่วยเหลือ มีพื้นที่ชลประทานปัจจุบันรวม ๑๔๕,๕๗๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๒ ของพื้นที่จังหวัดทั้งหมด

๓. ทรัพยากรป่าไม้

ประเภทของป่าไม้ที่พบในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีทั้งป่าชนิดไม่ผลัดใบ ได้แก่ ป่าดงดิบชื้น ป่าดงดิบเขา และป่าสน และป่าชนิดผลัดใบ ได้แก่ ป่าผสมเบญจพรรณ และป่าเต็ง-รัง นอกจากนี้ยังพบป่าไร่ร้างและป่าไร่เลื่อนลอย พืชพันธุ์ไม้ในป่าส่วนใหญ่เป็นไม้มีค่า เช่น ไม้สัก ไม้เต็งรัง ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัง ไม้มะค่าโมง ไม้รกฟ้า ไม้ยมหอม ไม้ตะเคียนทอง ไม้ตะเคียนหนู ไม้เต็ง ไม้รัง ยางเหียง ไม้พลวง ไม้ตะแบก ฯลฯพืชพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ทั่วไป ได้แก่ ไม้ไผ่ ผักหวานป่า ต้นคราม ผักกูด ผักกูดดอย ผักพ่อค้า ดอกอาว (กระเจียว) สาบแล แคป่า เพกา ปู่ย่า ผักแว่น ผักหนาม ผักเฮือด ผ่า เพียฟาน ฟักข้าว มันปลา (มันปู) เตา (สาหร่ายน้ำจืด) อ่องลอด (ดอกหิน) สมอไทย มะขามป้อม พืชพันธุ์ไม้เฉพาะ มีผักส้มปี้ (หัวแหวน) ผักหนามโค้ง (หมากลม) ดอกดิน เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบได้แก่ เลียงผา กวางป่า เก้ง หมูป่า วัวแดง กระทิง เสือโคร่ง กระต่ายป่า กระรอก กระแต ชะนี นกกว่า ๑๒๐ ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประมาณ ๓๐ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๕ ชนิด สัตว์เลื้อยคลายประมาณ ๓๐ ชนิด ปลาน้ำจืดประมาณ ๓๐ ชนิด และแมลงกว่า ๒๐๐ ชนิด ซึ่งปัจจุบันมีเนื้อที่ป่า ๖,๘๒๑,๘๐๘.๐๓ ไร่ (พ.ศ. ๒๕๖๔) คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๕ ของพื้นที่จังหวัด

๑) พื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมายประกอบด้วยพื้นที่ป่าไม้ดังนี้

๑. พื้นที่ป่าอนุรักษ์ ตามกฎหมายของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื้อที่ ๔,๑๑๓,๑๕๔.๕๗ ไร่ ร้อยละ ๕๑.๔๙ ของพื้นที่จังหวัด ประกอบด้วยเขตป่าอนุรักษ์ดังนี้

อุทยานแห่งชาติ

๑. อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์
๒. อุทยานแห่งชาติสาละวิน
๓. อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ
๔. อุทยานแห่งชาติแม่เงา (เตรียมการ)
๕. อุทยานแห่งชาติแม่ยวมฝั่งซ้าย (เตรียมการ)
๖. อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง (ในเขต จ.แม่ฮ่องสอน)

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

๑. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน
๒. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ยวมฝั่งขวา
๓. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย
๔. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน
๕. .เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงหล้า
๖.เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่แสะ

เขตห้ามล่าสัตว์ป่า

๑. เขตห้ามล่าสัตว์ป่าลุ่มน้ำปายฝั่งซ้าย

ตารางที่ ๒๗ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ จำนวน ๑๓ พื้นที่ จำนวน ๔,๑๑๓,๑๕๔.๕๗ ไร่

ลำดับ	หน่วยงาน	พื้นที่รับผิดชอบ (ไร่)
๑	อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์	๒๔๗,๘๗๕.๐๐
๒	อุทยานแห่งชาติสาละวิน	๔๕๐,๙๕๐.๐๐
๓	อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ	๓๙๔,๑๒๐.๐๐
๔	อุทยานแห่งชาติแม่เงา (เตรียมการ)	๑๓๘,๘๗๐.๐๐
๕	อุทยานแห่งชาติแม่ยวมฝั่งซ้าย (เตรียมการ)	๑๑๘,๒๑๙.๗๗
๖	อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง (ในเขต จ.แม่ฮ่องสอน)	๕๐๘,๘๗๕.๓๒
๗	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน	๕๙๖,๘๗๕.๐๐
๘	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่ยวมฝั่งขวา	๑๘๒,๕๐๐.๐๐
๙	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย	๗๓๘,๐๘๕.๐๐
๑๐	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันปันแดน	๑๗๓,๑๒๕.๐๐
๑๑	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงหล้า	๒๙๑,๖๑๐.๐๐
๑๒	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่เลา-แม่แสะ (ในเขต จ.แม่ฮ่องสอน)	๒๐๘,๓๐๑.๔๘
๑๓	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าลุ่มน้ำปายฝั่งซ้าย	๖๓,๗๔๘
รวม		๔,๑๑๓,๑๕๔.๕๗

ตารางที่ ๒๘ พื้นที่วนอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๑๐ พื้นที่ จำนวน ๔๖,๓๗๓ ไร่

ลำดับ	หน่วยงาน	ท้องที่	พื้นที่/ไร่	อัตรากำลัง	ประกาศ
๑	วนอุทยานแก้วโกมล	ต.แม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย จ. แม่ฮ่องสอน	๕๑	๑๐	๑-ก.ค.-๔๐
๒	วนอุทยานน้ำตกแม่สวรรค์น้อย	ต.แม่เหาะ อ.แม่สะเรียง จ. แม่ฮ่องสอน	๒,๘๑๒	๖	๒๔-มี.ค.-๔๑
๓	วนอุทยานทุ่งบัวตอง	ม.๒,๕ ต.แม่อูคอ อ.ขุนยวม จ. แม่ฮ่องสอน	๔,๔๓๗	๑๖	๒๑ก.ค๒๕๔๒
๔	วนอุทยานผาหินตั้ง	ต.ผาบ่อง อ.เมือง จ. แม่ฮ่องสอน	๓,๕๐๐	๖	๑๓-ม.ค.-๔๑
๕	วนอุทยานน้ำตกไม้ซางหนาม	ม.๑ ต.ห้วยโป่ง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๔,๕๐๐	๕	คำสั่ง กอส. ๙๐๖/๔๙ ลว ๒๒ มิ.ย. ๔๙
๖	วนอุทยานน้ำตกแม่ยวมหลวง	ม.๑ ต.แม่อูคออ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน	๑,๓๑๒	๗	คำสั่ง กอส. ๙๐๖/๔๙ ลว ๒๒ มิ.ย. ๔๙
๗	วนอุทยานน้ำตกกลอโค๊ะ	ม.๑๒ ต.สบเมย อ.สบเมย จ แม่ฮ่องสอน	๖,๒๕๐	๘	คำสั่ง กอส. ๙๐๖/๔๙ ลว ๒๒ มิ.ย. ๔๙
๘	วนอุทยานไม้สักใหญ่	ต.แม่สามแลบ อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	๑๔,๓๗๕	๘	คำสั่ง กอส. ๙๐๖/๔๙ ลว ๒๒ มิ.ย. ๔๙

ลำดับ	หน่วยงาน	ท้องที่	พื้นที่/ไร่	อัตรากำลัง	ประกาศ
๙	วนอุทยานถ้ำธารลอด	ต.แม่เหาะ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน	๒,๔๓๖	๕	๒๙-ก.ย.-๔๙
๑๐	วนอุทยานน้ำตกห้วยแม่แสด	ม.๔ ต.สบเมย อ.สบเมย จ. แม่ฮ่องสอน	๖,๗๐๐	๕	๒๒-มิ.ย.-๔๙
รวมพื้นที่ทั้งหมด			๔๖,๓๗๓	๗๐	

ตารางที่ ๒๙ พื้นที่สวนรุกขชาติ จำนวน ๔ พื้นที่ จำนวน ๗,๑๖๘ ไร่

ลำดับ	หน่วยงาน	ท้องที่	พื้นที่/ไร่	ประกาศ
๑	สวนรุกขชาติห้วยซมภู	ต.บ้านกาศ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน	๒,๖๒๘	๒๔๙๖
๒	สวนรุกขชาติแม่สุริน	ต.ขุนยวม อ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน	๓,๒๙๓	๒๕๒๖
๓	สวนรุกขชาติ ๑๐๐ ปี กรมป่าไม้ (ดอยหมากหินหอม)	ต.ผาบ่อง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๑,๐๓๑	๒๕๔๐
๔	สวนรุกขชาติโป่งแข่	ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๒๑๖	๒๕๒๖
รวมเนื้อที่ทั้งหมด			๗,๑๖๘	

๒. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ตามกฎหมายของกรมป่าไม้ ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๙ ป่า เนื้อที่ ๖,๙๘๘,๕๒๘ ไร่ ปัจจุบันเหลือพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมป่าไม้ รวม ๓,๗๗๘,๐๓๒ ไร่ (ร้อยละ ๔๗.๓) ของพื้นที่จังหวัด ประกอบด้วยเขตป่าสงวนแห่งชาติดังนี้

- ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนบน (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖๕๐ พ.ศ.๒๕๑๗)
- ป่าแม่ปายฝั่งซ้ายตอนล่าง (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑,๒๓๔ พ.ศ.๒๕๓๔)
- ป่าแม่ปายฝั่งขวา (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑,๒๓๓ พ.ศ.๒๕๓๔)
- ป่าแม่สุรินทร์ (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗๒ (พ.ศ.๒๕๐๖))
- ป่าแม่เงาและป่าแม่สำเพ็ง (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๔๔ พ.ศ.๒๕๒๒)
- ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อ.ขุนยวม (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๖ (พ.ศ.๒๕๐๗)
- ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย อ.แม่สะเรียง (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗๘ พ.ศ.๒๕๐๖)
- ป่าแม่ยวมฝั่งขวา (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๒๒ พ.ศ.๒๕๒๑)
- ป่าสาละวิน (กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๖๙ พ.ศ.๒๕๑๕)

ตารางที่ ๓๐ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ

ลำดับที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	จำนวนเนื้อที่		อยู่ในเขตท้องที่อำเภอ
		ตร.กม.	ไร่	
๑.	ป่าแม่สุรินทร์	๒๘๔.๐๐๐	๑๗๗,๕๐๐	ขุนยวม
๒.	ป่าแม่ยวมฝั่งขวา	๑,๐๔๘.๒๐๐	๖๕๕,๑๒๕	แม่ลาน้อย, แม่สะเรียง
๓.	ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย	๒,๖๕๕.๐๐๐	๑,๖๕๙,๓๗๕	แม่ลาน้อย, แม่สะเรียง,
๔.	อ.แม่สะเรียง	๑,๑๖๐.๒๕๐	๗๒๕,๑๕๖	สบเมย
๕.	ป่าแม่ยวมฝั่งซ้าย	๑,๘๒๒.๔๐๐	๑,๑๓๙,๐๐๐	ขุนยวม ,แม่ลาน้อย
๖.	อ.ขุนยวม	๑,๐๖๐.๔๙๙	๖๖๒,๘๑๒	แม่สะเรียง
๗.	ป่าสาละวิน	๙๐๐.๐๐๐	๕๖๒,๕๐๐	ปาย

ลำดับที่	ชื่อป่าสงวนแห่งชาติ	จำนวนเนื้อที่		อยู่ในเขตท้องที่อำเภอ
		ตร.กม.	ไร่	
๘.	ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย ตอนบน	๑,๒๘๒.๗๙๕	๘๐๑,๗๔๗	ขุนยวม, แม่ลาน้อย
๙.	ป่าแม่เงา – ป่าแม่สำเพ็ง	๙๖๘.๕๐๑	๖๐๕,๓๑๓	เมืองแม่ฮ่องสอน
	ป่าแม่ปายฝั่งขวา			เมืองแม่ฮ่องสอน
	ป่าแม่ปายฝั่งซ้าย ตอนล่าง			
	รวม	๑๑,๑๘๑.๖๔๕	๖,๙๘๘,๕๒๘	

ตารางที่ ๓๑ ข้อมูลจำนวนพื้นที่ป่าและประเภทพื้นที่ป่า

ปี	พื้นที่ป่า (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
๒๕๕๘	๖,๙๓๙,๙๕๓.๒๘	๘๖.๙๙
๒๕๕๙	๖,๙๐๕,๐๐๒.๔๖	๘๖.๔๔
๒๕๖๐	๖,๙๐๑,๒๘๓.๕๓	๘๖.๔๐
๒๕๖๑	๖,๘๖๐,๖๑๑.๙๔	๘๕.๘๙
๒๕๖๒	๖,๘๒๑,๘๐๘.๐๓	๘๕.๔๐
๒๕๖๓	๖๗๙๕๑๘๐.๗๗	๘๕.๑๗
๒๕๖๔	๖,๗๕๓,๐๔๐.๐๕	๘๔.๖๕
๒๕๖๕	๖,๗๒๖,๐๖๔.๗๐	๘๔.๓๑

ที่มา:โครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้

(๑๐) แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความโดดเด่นในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ ภูเขา น้ำตกที่อุดมสมบูรณ์ สวยงาม รวมทั้งมีทุนทางวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ลักษณะเฉพาะทางกายภาพของเมืองในหุบเขาที่มีบรรยากาศเงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อน ยังเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยว โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว (ตุลาคม -กุมภาพันธ์ของปีถัดไป) ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเดิมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวน ๕๐% เดินทางมาเที่ยวซ้ำ และ ๕๐% เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวครั้งแรก โดยส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่ค่อนข้างอยู่ห่างไกลกัน และต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวค่อนข้างนาน นักท่องเที่ยวจึงเลือกเดินทางในช่วงวันหยุดยาว และเดินทางพร้อมกับครอบครัว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นที่รู้จักกระจายอยู่ในพื้นที่ ทั้ง ๗ อำเภอ เช่น กองแลน (ปาย แคนยอน) ทะเลหมอกหยุนไหล บ่อน้ำร้อนไทรงาม โป่งน้ำร้อนท่าปายจุดชมวิว กิ่วลม ถ้ำลอด ถ้ำแม่ละนา จุดชมวิวลุกข้าวหลาม ทุ่งดอกบัวตอง จุดชมวิวแม่ลาหลวง ถ้ำแก้วโกมล แม่น้ำสองสี อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ อุทยานแห่งชาติสาละวิน และอุทยานแห่งชาติแม่เงา

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีและชุมชน ได้แก่ หมู่บ้านสันติชล ชุมชนบ้านจ่าโบ่ กระเหรี่ยงคอยาวบ้านห้วยเสือเฒ่า/บ้านห้วยปูแกง ชุมชนบ้านห้วยห้อม ชุมชนบ้านละอูบ ชุมชนบ้านแพมบก วัดพระธาตุดอยกองมู วัดศรีดอนชัย ไหว้พระธาตุ ๔ จอมอำเภอแม่สะเรียง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เส้นทางเดินป่าดอยปุยหลวง ดอยพุยโค ดอยกลอเชโล ดอยเมี่ยง ดอยธง ดอยจิกจ้อง ล่องแม่น้ำสาละวิน ล่องแพสบโขงแม่น้ำเงา บ่อน้ำร้อนผาบ่อง บ่อน้ำร้องหนองแห้ง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเรียนรู้ เช่น โครงการหลวงบ้านดง โครงการตามพระราชดำริปางตอง ๒ (ปางอุ๋ง) และท่าโป่งแดง

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนา ได้แก่ ปางอุ๋ง ชุมชนกะเหรี่ยงคอยาว กองแลน หมู่บ้านสันติชล จุดชมวิวทะเลหมอกหยุนไหล ถ้ำแก้วโกมล บ้านละอูบ บ้านห้วยห้อม ทุ่งดอกบัวตอง โดยการพัฒนาให้มีพื้นที่รองรับการจอดรถบ้าน / CAMPGROUND / EV JUMP POINT รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เช่น ดอยจิกจ้อง ดอยเมี่ยง ดอยธง ดอยกลอเชโล เป็นต้น

สถานการณ์การท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ปัจจุบัน มีการขยายตัว ฟื้นตัว โดยเริ่มฟื้นตัวจากสถานการณ์โรคติดเชื้อโควิด-๑๙ มีการลงทุนในธุรกิจการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น เนื่องจากเริ่มมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอปาย พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนในช่วงนี้ กว่า ๘๐ % เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยนิยมขับรถมาท่องเที่ยว โดยรถยนต์ส่วนตัวพร้อมกับครอบครัว และกลุ่มเพื่อนกลุ่มเล็ก ๆ เน้นการขับจักรยานยนต์และรถบิ๊กไบค์ ในช่วงวันหยุดยาว และวันหยุดศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจในอำเภอปาย ได้แก่ ถนนคนเดิน กองแลน อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ได้แก่ บ้านรักไทย วัดพระธาตุดอยกองมู อำเภอปางมะผ้า ได้แก่ จุดชมวิวบ้านจ่าโบ่ เป็นต้น

ตารางที่ ๓๒ จำนวนแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวน
๑	อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน	๘๒
๒	อำเภอปาย	๔๑
๓	อำเภอขุนยวม	๒๘
๔	อำเภอปางมะผ้า	๑๐
๕	อำเภอแม่ลาน้อย	๘
๖	อำเภอแม่สะเรียง	๑๒
๗	อำเภอสบเมย	๑๒

(๑๑) การค้าชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังไม่มีด่านถาวร มีเพียงจุดผ่อนปรนทางการค้า ๕ แห่งที่กฎหมายอนุมัติให้มีการค้าขายสินค้า ได้แก่ ๑) ด่านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม-บ้านน้ำมาง รัฐคะยา ๒) ด่านห้วยผึ้ง อำเภอเมือง-บ้านนามน รัฐฉาน ๓) ด่านน้ำเพียงดิน อำเภอเมือง-บ้านใหม่ รัฐคะยา ๔) ด่านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง - บ้านห้วยทราย รัฐคะยา และ ๕) ด่านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย - จังหวัดผาปูน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งฝ่ายไทยโดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนกำหนดให้สามารถแลกเปลี่ยนสินค้าที่จำเป็นในการอุปโภค- บริโภคในชีวิตประจำวัน และเป็นสินค้าไม่ต้องห้ามตามกฎหมายอื่นใดได้ภายในบริเวณตลาดนัดเพื่อการค้าห่างจากแนวพรมแดนประมาณ ๒ กิโลเมตร ระหว่างเวลาตั้งแต่ ๐๘.๐๐-๑๖.๐๐น. (เวลาประเทศไทย) ของทุกวัน

(๑๒) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีกลไกลขับเคลื่อนการดำเนินโครงการพัฒนาตามพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมี ๓ ศูนย์บริการหลัก ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นฐานในการพัฒนา เป็นศูนย์การเรียนรู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ขยายผลสู่ชุมชน ขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกับส่วนราชการ ส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน ประกอบด้วย

๑) ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ

รับผิดชอบหมู่บ้านเป้าหมายในพื้นที่ราบ โดยมีศูนย์โป่งแดงเป็นศูนย์กลาง ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ พืชสวนแม่ฮ่องสอน สถานีพัฒนาที่ดิน สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์ สถานีประมงน้ำจืด สถานีควบคุมไฟป่า และโครงการชลประทาน และในพื้นที่ยังเป็นที่ตั้งเรือนประทับแรมท่าโป่งแดง โดยมี **"ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน"** ทำหน้าที่ผู้จัดการศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ และเป็นหน่วยงานประสานการดำเนินงานด้านต่าง ๆ พื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน

ตารางที่ ๓๓ ข้อมูลหมู่บ้านเป้าหมายศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ

ที่	หมู่ที่	ตำบลผาบ่อง	ที่	หมู่ที่	ตำบลปางหมู
๑	๒	บ้านป่าปุ๊	๗	๓	บ้านทุ่งกองมู
๒	๓	บ้านห้วยเดื่อ	๘	๔	บ้านในสอย
๓	๕	บ้านท่าโป่งแดง	๙	๖	บ้านสบป่อง
๔	๗	บ้านห้วยแก้ว	๑๐	๗	บ้านสบสอย
๕	๘	บ้านห้วยเสือเฒ่า	๑๑	๘	บ้านไม้แงะ
๖	๑๑	บ้านม่อนตะแลง	๑๒	๙	บ้านไม้สะเป่
			๑๓	๑๓	บ้านดอยแสง

๒) ศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ

รับผิดชอบหมู่บ้านเป้าหมายในพื้นที่สูง โดยมีศูนย์ปางตองเป็นศูนย์กลางประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อการอนุรักษ์ปางตอง สถานีทดลองข้าวแม่ฮ่องสอน สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์แม่ฮ่องสอน ศูนย์ส่งเสริมการเกษตรที่สูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน โรงเรียนร่มเกล้าปางตอง และในพื้นที่ยังเป็นที่ตั้งเรือนประทับแรมปางตอง และมี **"ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (เกษตรที่สูง)** ทำหน้าที่ผู้จัดการศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริและเป็นหน่วยงานประสานการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

ตารางที่ ๓๔ ข้อมูลพื้นฐานหมู่บ้านศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ พ.ศ. ๒๕๖๒

ลำดับ	พื้นที่				จำนวนครัวเรือน	จำนวนคน	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	หมู่บ้าน	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ			
๑	กุงไม้สัก	๒	ปางหมู	เมือง	๕๓๒	๑,๓๔๒	๙๘,๘๙๗.๖๖
๒	ห้วยผา	๑	ห้วยผา	เมือง	๔๐๕	๑,๐๒๒	๘๙,๕๒๔.๖๖
๓	ห้วยผึ้ง	๓	ห้วยผา	เมือง	๓๖๕	๑,๑๓๑	๙๑,๓๒๙.๓๓
๔	นาปลาจาด	๔	ห้วยผา	เมือง	๕๒๓	๑,๖๗๕	๘๖,๒๐๘.๖๖
๕	แม่สุยะ	๖	ห้วยผา	เมือง	๑๙๘	๕๒๕	-
๖	หมอกจำแป่	๑	หมอกจำแป่	เมือง	๕๙๖	๑,๔๐๙	๘๘,๐๒๙.๓๓
๗	แม่สะงา	๒	หมอกจำแป่	เมือง	๓๔๐	๘๐๗	๘๑,๘๐๕.๗๗
๘	ห้วยขาน	๓	หมอกจำแป่	เมือง	๓๖๓	๑,๑๔๙	๗๙,๕๔๑.๓๓
๙	นาป่าแปก	๔	หมอกจำแป่	เมือง	๔๑๕	๑,๖๓๗	๑๐๓,๙๓๓.๗๗
๑๐	ห้วยมะเขือส้ม	๕	หมอกจำแป่	เมือง	๓๙๘	๑,๔๗๘	๑๒๗,๓๔๗.๖๖
๑๑	รักไทย	๖	หมอกจำแป่	เมือง	๕๔๓	๑,๓๗๘	๑๕๖,๐๘๒.๖๖
๑๒	ห้วยโป่งอ่อน	๗	หมอกจำแป่	เมือง	๑๕๙	๕๕๘	๖๖,๑๓๕.๓๓
๑๓	ทบศอก	๘	หมอกจำแป่	เมือง	๑๓๕	๓๗๑	๖๓,๕๕๔.๓๓
๑๔	ยอด	๙	หมอกจำแป่	เมือง	๑๐๕	๑๗๕	๖๘,๔๘๘.๖๖

๓) ศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในพระบรมราชินูปถัมภ์

รับผิดชอบการส่งเสริมงานศิลปาชีพพิเศษ และการอนุรักษ์ศิลปกรรมของท้องถิ่นโดยมีศูนย์ศิลปาชีพเป็นศูนย์กลางในการประสานงานงานศิลปาชีพในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องซึ่งได้ขยายตัวและเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับจนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานศิลปาชีพของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีกลไกการขับเคลื่อน โดยการแต่งตั้งคณะทำงานศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้การสนับสนุน ส่งเสริมงานศิลปาชีพของจังหวัดแม่ฮ่องสอน และได้มีการจัดตั้งศูนย์ศิลปาชีพสาขาอำเภอต่าง ๆ ขึ้น ได้แก่ สาขาอำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอปาย เพื่อประสานงานระหว่างราษฎรในพื้นที่กับศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน และมี **สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน** ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการคณะทำงานศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน และเป็นหน่วยงานประสานการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

นอกจากนี้ นายพลากร สุวรรณรัฐ องคมนตรี และคณะ ได้เดินทางมาติดตามและขับเคลื่อนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๒ ครั้ง คือ เมื่อวันที่ ๑๒ - ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๑ และเมื่อวันที่ ๑๕ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๑ โดยองคมนตรี ได้มีข้อสั่งการให้จังหวัดสำรวจสถานะและการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตลอดจนร่วมบูรณาการการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานโครงการฯ ให้มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์สูงสุดนั้น จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รวบรวมและจัดทำสรุปสถานะและการบริหารจัดการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนทั้งสิ้น ๑๖๒ โครงการ ประกอบด้วย

ตารางที่ ๓๕ ตารางสรุปโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน แยกประเภทโครงการ

ลำดับ	อำเภอ	ประเภทของโครงการ								
		ด้านแหล่งน้ำ	ด้านการเกษตร	ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านการส่งเสริมอาชีพ	ด้านสาธารณสุข	ด้านคมนาคม/สื่อสาร	ด้านสวัสดิการสังคม/การศึกษา	ด้านบูรณาการ/อื่นๆ	ภาพรวม
๑	เมืองแม่ฮ่องสอน	๗๐		๒			๒		๒	๗๖
๒	ปางมะผ้า	๒๐					๑			๒๑
๓	ปาย	๗								๗
๔	ขุนยวม	๖								๖
๕	แม่ลาน้อย	๑๐								๑๐
๖	แม่สะเรียง	๔	๑	๓						๘
๗	สบเมย	๓								๓
ไม่ระบุอำเภอ										๐
ดำเนินการหลายอำเภอ			๓	๓	๑๔			๓	๘	๓๑
รวมแต่ละด้าน		๑๒๐	๔	๘	๑๔	๐	๓	๓	๑๐	๑๖๒

๓.๑.๒ ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ

๑) ด้านเศรษฐกิจ

๑.๑ ภาพรวมของเศรษฐกิจ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด จำนวน ๑๕,๗๙๗ ล้านบาท ขณะที่มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเหนือ (GRP) จำนวน ๑,๒๕๑,๔๕๗ ล้านบาท และมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ จำนวน ๑๖,๑๖๖,๕๔๗ ล้านบาท โดยมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสัดส่วนร้อยละ ๑.๒๖ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเหนือ และมีสัดส่วนร้อยละ ๐.๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ ซึ่งอยู่ในอันดับที่ ๑๗ ของภาคเหนือ และอันดับที่ ๗๗ ของประเทศ ภาคบริการยังมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาพรวมของจังหวัด ซึ่งปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ภาคบริการมีสัดส่วน ร้อยละ ๖๐.๔๖ ของโครงสร้างเศรษฐกิจจังหวัด รองลงมาเป็นภาคการเกษตรร้อยละ ๓๒.๗๘ และภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ ๖.๗๖ ตามลำดับ ขณะที่ภาคการเกษตรมีการขยายตัวสูงเมื่อเทียบกับสาขาการผลิตอื่น โดยปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๙.๙๙ ต่อปี รองลงมาเป็นภาคบริการเฉลี่ยร้อยละ ๘.๗๐ ต่อปี และภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ย ร้อยละ ๔.๘๐ ต่อปี นอกจากนี้ ในปี ๒๕๖๔ มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) เท่ากับ ๖๕,๖๕๓ บาท/คน/ปี ซึ่งยังต่ำกว่าภาคเหนือและระดับประเทศ ขณะที่ภาคเหนือมีผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัว เท่ากับ ๑๑๑,๐๑๘ บาท ต่อคนต่อปี และประเทศมีผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว เท่ากับ ๒๓๑,๙๘๖ บาทต่อคนต่อปี โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนอยู่ในอันดับที่ ๑๗ ของภาคเหนือ และลำดับที่ ๗๕ ของประเทศ รองจากจังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดนราธิวาส

ตารางที่ ๓๖ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

รายการ	พ.ศ. ๒๕๖๐	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี (หน่วย : ล้านบาท)	๑๓,๐๓๔	๑๓,๘๐๒	๑๕,๗๑๖	๑๕,๕๓๙	๑๕,๗๙๗
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) (หน่วย : บาท)	๕๕,๘๖๑	๕๘,๖๘๓	๖๖,๓๐๐	๖๕,๐๕๕	๖๕,๖๕๓
อัตราการเติบโต (%)	๓.๒๙	๓.๖๘	๗.๓๔	-๐.๖๙	-๐.๖๙

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

ตารางที่ ๓๗ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในราคาตลาดปัจจุบัน รายสาขา

สาขา	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ภาคการเกษตร	๓,๓๘๑	๓,๗๙๒	๕,๓๒๓	๕,๐๓๘	๕,๑๗๙
Growth (%)	-๕.๔๐	๑๒.๑๕	๔๐.๓๗	-๕.๓๕	๒.๗๙
นอกภาคการเกษตร	๙,๖๕๒	๑๐,๐๑๐	๑๐,๓๙๓	๑๐,๕๐๐	๑๐,๖๑๙
Growth (%)	๗.๔๘	๓.๗๐	๓.๘๒	๑.๐๒	๑.๑๓
ภาคอุตสาหกรรม	๘๘๗	๙๗๑	๙๘๐	๑,๐๔๖	๑,๐๖๘
เหมืองแร่และเหมืองหิน	๕๓	๗๓	๗๐	๗๔	๒๖
ภาคการผลิต	๖๖๑	๗๓๙	๗๒๙	๗๘๑	๘๓๕

สาขา	๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ไฟฟ้า ก๊าซ ฯลฯ	๑๓๘	๑๒๔	๑๓๘	๑๔๗	๑๕๙
น้ำประปา การระบายน้ำทิ้ง, การจัดการของเสีย	๓๕	๓๔	๔๓	๔๕	๔๘
Growth (%)	๔.๗๒	๙.๔๗	๐.๙๒	๖.๗๓	๒.๑๐
ภาคบริการ	๘,๗๖๕	๙,๐๓๙	๙,๔๑๓	๙,๔๕๔	๙,๕๕๑
การก่อสร้าง	๑๐๓๖	๙๒๙	๙๐๒	๘๗๗	๙๗๗
การขายส่งขายปลีก	๑,๓๒๑	๑,๔๔๙	๑,๖๔๖	๑,๖๙๘	๑,๕๗๗
การขนส่ง	๒๘๔	๒๙๘	๒๙๙	๓๕๒	๔๕๘
บริการที่พักและอาหาร	๒๓๘	๒๖๙	๓๐๒	๑๘๘	๑๖๒
สารสนเทศและการสื่อสาร	๒๑๔	๒๒๖	๒๖๒	๒๔๘	๒๗๐
กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๘๖๘	๙๑๒	๙๓๖	๙๓๓	๘๔๗
อสังหาริมทรัพย์	๕๔๒	๖๒๔	๗๓๖	๖๘๗	๗๐๒
วิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๖	๗	๘	๗	๖
กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุนอื่น ๆ	๖๘	๗๗	๘๕	๓๔	๑๘
การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ การประกันสังคม	๑,๐๕๖	๑,๑๓๔	๑,๑๘๔	๑,๒๔๙	๑,๒๘๒
การศึกษา	๒,๑๙๖	๒,๐๙๖	๒,๐๕๓	๒,๑๒๓	๒,๑๗๓
สุขภาพและสังคมสงเคราะห์	๖๓๗	๖๘๙	๗๒๖	๗๘๘	๘๐๓
ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๓๐	๓๕	๔๒	๓๘	๔๔
กิจกรรมบริการอื่น ๆ	๒๗๐	๒๙๖	๒๓๒	๒๓๒	๒๓๓
การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ การประกันสังคม	๑,๐๕๖	๑,๑๓๔	๑,๑๘๔	๑,๒๔๙	๑,๒๘๒
การศึกษา	๒,๑๙๖	๒,๐๙๖	๒,๐๕๓	๒,๑๒๓	๒,๑๗๓
สุขภาพและสังคมสงเคราะห์	๖๓๗	๖๘๙	๗๒๖	๗๘๘	๘๐๓
Growth (%)	๗.๗๗	๓.๑๒	๔.๑๓	๐.๔๓	๑.๐๒
GPP	๑๓,๐๓๔	๑๓,๘๐๒	๑๕,๗๑๖	๑๕,๕๓๙	๑๕,๗๙๗
Growth (%)	๓.๘๒	๕.๘๙	๑๓.๘๗	-๑.๑๓	๑.๖๗
GPP Per Capita (Baht)	๕๕,๘๖๑	๕๘,๖๘๓	๖๖,๓๐๐	๖๕,๐๕๕	๖๕,๖๕๓
Growth (%)	๑.๗๔	๕.๐๕	๑๒.๙๘	-๑.๘๘	๐.๙๒

ที่มา : กองบัญชีสหประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

๑.๒ การท่องเที่ยว

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความโดดเด่นในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ โดยมีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ทั้งป่าไม้ ภูเขา น้ำตกที่อุดมสมบูรณ์ สวยงาม รวมทั้งมีทุนทางวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย ลักษณะเฉพาะทางกายภาพของเมืองในหุบเขาที่มีบรรยากาศเงียบสงบเหมาะแก่การพักผ่อน ยังเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัด นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศให้ความสนใจเข้ามาท่องเที่ยว โดยเฉพาะช่วงฤดูหนาว (ตุลาคม -กุมภาพันธ์ของปีถัดไป) ทั้งแหล่งท่องเที่ยวเดิมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวน ๕๐% เดินทางมาเที่ยวซ้ำ และ ๕๐% เป็นนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวครั้งแรก โดยส่วนใหญ่แหล่งท่องเที่ยวแต่ละพื้นที่ค่อนข้างอยู่ห่างไกลกัน และต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางท่องเที่ยวค่อนข้างนาน นักท่องเที่ยวจึงเลือกเดินทางในช่วงวันหยุดยาว และเดินทางพร้อมกับครอบครัว

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นที่รู้จักกระจายอยู่ในพื้นที่ทั้ง ๗ อำเภอ เช่น กองแลน (ปาย แคนยอน) ทะเลหมอกหยุนไหล บ่อน้ำร้อนไทรงาม โป่งน้ำร้อนท่าปาย จุดชมวิวกิ่วลม ถ้ำลอด ถ้ำแม่ละนา จุดชมวิวลุกข้าวหลาม ทุ่งดอกบัวตอง จุดชมวิวแม่ลาหลวง ถ้ำแก้วโกมล แม่น้ำสองสี อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์ อุทยานแห่งชาติสาละวิน และอุทยานแห่งชาติแม่เงา

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณีและชุมชน ได้แก่ หมู่บ้านสันติชล ชุมชนบ้านจ่าโบ่ กระเหรี่ยงคอยาวบ้านห้วยเสือเฒ่า/บ้านห้วยปูแกง ชุมชนบ้านห้วยห้อม ชุมชนบ้านละอูบ ชุมชนบ้านแพมบก วัดพระธาตุดอยกองมู วัดศรีดอนชัย ไหว้พระธาตุ ๔ จอมอำเภอแม่สะเรียง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เส้นทางเดินป่าดอยปุยหลวง ดอยพุยโค ดอยกลอเชโล ดอยเมี่ยง ดอยธง ดอยจิกจ้อง ล่องแม่น้ำสาละวิน ล่องแพสบโขงแม่น้ำเงา บ่อน้ำร้อนผาบ่อง บ่อน้ำร้องหนองแห้ง

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและเรียนรู้ เช่น โครงการหลวงบ้านดง โครงการตามพระราชดำริปางตอง ๒ (ปางอุ๋ง) และท่าโป่งแดง

แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการพัฒนา

ได้แก่ ปางอุ๋ง ชุมชนกะเหรี่ยงคอยาว กองแลน หมู่บ้านสันติชล จุดชมวิวทะเลหมอกหยุนไหล ถ้ำแก้วโกมล บ้านละอูบ บ้านห้วยห้อม ทุ่งดอกบัวตอง โดยการพัฒนาให้มีพื้นที่รองรับการจอดรถบ้าน / CAMPGROUND / EV JUMP POINT รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เช่น ดอยจิกจ้อง ดอยเมี่ยง ดอยธง ดอยกลอเชโล เป็นต้น

อำเภอปางมะผ้า พัฒนาเป็นการท่องเที่ยวกึ่งผจญภัยเนื่องจากมีถ้ำเป็นจำนวนมาก และยังมีเส้นทางเดินป่าและวิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาติพันธุ์

เส้นทางท่องเที่ยวสายใต้ เช่น สบเมย แม่สะเรียง โดยเฉพาะลำน้ำเงาสามารถพัฒนาเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยว ในช่วงปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีจำนวนเฉลี่ย ๗๑๒,๕๙๓ คน มีรายได้จากการท่องเที่ยวในห้วงดังกล่าวเฉลี่ยปีละ ๓,๐๕๕.๓๙ ล้านบาท และมีค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวเฉลี่ย ๒,๐๙๔.๕๐ บาทต่อหัว โดยในช่วงปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๔ เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวภาพรวมของประเทศ ทำให้ภาคการท่องเที่ยวและบริการของจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้รับผลกระทบตามไปด้วย แต่ขณะเดียวกันปี ๒๕๖๕ ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้คลี่คลาย ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกครั้ง โดยเฉพาะนักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติที่ชื่นชอบกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติและท่องเที่ยวทางน้ำ อาทิ กิจกรรมล่องห่วงยาง เป็นต้น ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวในช่วง ๖ เดือนแรกของปี ๒๕๖๖ มีจำนวน ๕๘๔,๕๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓๐ ของจำนวนนักท่องเที่ยวปี ๒๕๖๕ และรายได้จากท่องเที่ยวในช่วง ๖ เดือนแรกของปี ๒๕๖๖ จำนวน ๒,๗๗๗.๕๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๙๗ ของรายได้ปี ๒๕๖๕ ทั้งนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังเป็นจุดหมายปลายทางยอดนิยมอันดับต้น ๆ ในภาคเหนือที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกกลุ่มวัย

ตารางที่ ๓๘ เปรียบเทียบข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖

ที่	รายการ	ข้อมูลเปรียบเทียบ ๕ ปี ล่าสุด					
		พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖ (ม.ค. - มิ.ย.)
๑	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัด (คน)	๓๘๒,๗๕๑	๑,๐๙๔,๔๖๙	๖๐๕,๕๒๖	๔๒๓,๑๐๐	๑,๐๕๗,๑๓๙	๕๘๔,๕๘๔
๒	รายได้ของจังหวัดจากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	๑,๙๐๗.๑๒	๕,๓๐๓.๘๖	๒,๕๑๖	๑,๓๔๐	๔,๒๑๐	๒,๗๗๗.๕๑
๓	ค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว/ราย (บาท)	๒,๒๒๑.๕๑	๒,๒๗๒.๔๕	๒,๐๒๔.๕๗	๑,๘๖๘.๙๔	๒,๐๘๕.๐๔	-

ที่มา : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

<u>ปัจจัยบวก</u>

๑. มีการจัดกิจกรรมกระตุ้นการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อทำกิจกรรมนั้น ๆ หรือเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ เป็นการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้น

๒. มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนนักท่องเที่ยวจากทั่วภูมิภาคเข้ามาท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวใหม่ๆ ในพื้นที่

๓. นำสื่อหรือบล็อคเกอร์เข้ามารีวิวสถานที่ท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้น ส่งผลให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เศรษฐกิจในพื้นที่ก็ดีขึ้นตามลำดับ

๔. ค่าใช้จ่าย/ค่าครองชีพต่ำ

๕. ความมีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมพื้นถิ่นชาติพันธุ์

<u>ปัจจัยลบ</u>

๑. เกิดฝนตกหนัก น้ำท่วมในบางพื้นที่ ส่งผลให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น ๆ ไม่สามารถทำกิจกรรมได้

๒. สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งไม่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี จะสามารถท่องเที่ยวได้ในบางฤดูเท่านั้น

๓. นักท่องเที่ยวจะนิยมเข้ามาท่องเที่ยวในช่วงฤดูหนาว เนื่องจากฤดูหนาวสถานที่ท่องเที่ยวจะเยอะ และสามารถท่องเที่ยวได้คุ้มค่าการการเดินทางเข้าพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔. สถานการณ์สงครามตามแนวชายแดน

๕. เกิดอุบัติเหตุบนถนนบ่อย เนื่องจากถนนแคบและมีเพียง ๒ เลนส์ตลอดเส้นทางคดเคี้ยวบนภูเขาสูงชันและสลับซับซ้อน

๖. การเดินทางไม่สะดวกและใช้เวลานาน

๑.๓ การค้าชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ติดกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสภาพเมียนมา มีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน จำนวน ๕ แห่ง ได้แก่

๑) ด่านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม-บ้านน้ำมาง รัฐคะยา

๒) ด่านห้วยผึ้ง อำเภอเมือง-บ้านนามน รัฐฉาน

๓) ด่านน้ำเพียงดิน อำเภอเมือง-บ้านใหม่ รัฐคะยา

๔) ด่านเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง -บ้านห้วยทราย รัฐคะยา

๕) ด่านแม่สามแลบ อำเภอสบเมย - จังหวัดผาปูน รัฐกะเหรี่ยง

ในช่วงปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีมูลค่าการค้าชายแดนเฉลี่ย ๙๙๒.๗๕ ล้านบาทต่อปี โดยอัตราการขยายตัวเฉลี่ยของช่วงปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑๑๐.๓๕ เนื่องจากปี ๒๕๖๕ เริ่มมีการเปิดประเทศให้มีการค้าชายแดน และการปกครองภายในประเทศของสาธารณรัฐแห่งสภาพเมียนมาที่มีเสถียรภาพมากขึ้น ส่งผลให้การค้าชายแดนมีสภาพคล่องมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ ๓๙ ข้อมูลมูลค้าการค้าชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

ที่	รายการข้อมูล	ข้อมูลเปรียบเทียบ ๕ ปีล่าสุด (ล้านบาท)				
		พ.ศ.๒๕๖๑	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ.๒๕๖๕
๑	สินค้านำเข้า	๘๗๐.๖๙	๕๔๕.๓๒	๑๗๗.๒๔	๑๑.๖๙	๑,๐๑๙.๑๙
๒	สินค้าส่งออก	๘๙๒.๐๗	๖๒๒.๖๖	๒๐๒.๙๖	๑๙๘.๔๘	๔๒๓.๗๒
๓	ดุลการค้า	เกินดุล ๒๑.๓๘	เกินดุล ๗๗.๓๔	เกินดุล ๒๕.๗๒	เกินดุล ๑๘๖.๗๙	- ๕๙๕.๔
๔	มูลค่าการค้าชายแดน	๑,๗๖๒.๗๗	๑,๑๖๘	๓๘๐.๒๑	๒๑๐.๑๗	๑,๔๔๒.๙๐

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖

สถานการณ์ด้านการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางเปรียบเทียบมูลค่าการค้าเดือนมกราคม - พฤษภาคม ของปี ๒๕๖๕ และ ๒๕๖๖

หน่วย : บาท

เดือน	ปี 2565				ปี 2566			
	มูลค่ารวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า	มูลค่ารวม	ส่งออก	นำเข้า	ดุลการค้า
ม.ค.	32,437,830.27	32,246,330.27	191,500.00	32,054,830.27	115,700,488.31	29,855,838.31	85,844,650.00	-56,988,811.69
ก.พ.	48,293,825.73	42,652,825.73	5,641,000.00	37,011,825.73	130,096,615.00	9,863,015.00	120,243,600.00	-110,380,585.00
มี.ค.	117,909,241.10	53,109,241.10	64,801,000.00	-11,692,758.90	131,826,521.37	46,757,121.37	85,069,400.00	-38,312,278.63
เม.ย.	91,784,047.07	40,052,047.07	51,732,000.00	-11,679,952.93	35,350,556.06	32,200,056.06	3,150,500.00	29,049,556.06
พ.ค.	104,699,834.35	53,940,334.35	50,759,500.00	3,180,834.35	37,192,604.00	36,319,104.00	873,500.00	35,445,604.00
รวม	395,124,778.52	221,999,778.52	173,125,000.00	48,874,778.52	451,166,784.74	154,985,134.74	296,181,650.00	-141,196,515.26

ที่มา : ข้อมูลจากด่านศุลกากรแม่ฮ่องสอนและด่านศุลกากรแม่สะเรียง รวบรวมโดย สำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖

สถานการณ์การค้าในปี ๒๕๖๖ มูลค่าการค้าชายแดนไทย - เมียนมาด้านจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่เดือนมกราคม - พฤษภาคม ๒๕๖๖ มีมูลค่าการค้า รวม ๔๕๑.๑๗ ล้านบาท ดุลการค้าขาดดุลรวม ๑๔๑.๒๐ ล้านบาท เทียบจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า มีมูลค่าการค้ารวม ๓๙๕.๑๒ ล้านบาท ซึ่งดุลการค้าเกินดุลรวม ๔๘.๘๗ ล้านบาท ในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖ มูลค่าการค้าโดยรวมปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเมื่อเทียบกับเดือนก่อน (เดือนเมษายน ๒๕๖๖) โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕.๒๑ จากมูลค่าส่งออกที่เพิ่มขึ้น โดยมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒.๘๐ สินค้าส่งออกสำคัญที่มีมูลค่า ได้แก่ เบียร์กระป๋อง จำนวน ๑๘.๙๗ ล้านบาท น้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน ๔.๙๑ ล้านบาท

ข้าวเจ้าขาว ๕% จำนวน ๓.๘๕ ล้านบาท สินค้าอุปโภค-บริโภค จำนวน ๓.๗๑ ล้านบาท และ แอมโมเนียม จำนวน ๑.๖๒ ล้านบาท ตามลำดับ ในขณะที่มูลค่านำเข้าในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖ ลดลงมากถึงร้อยละ ๗๒.๓๘ จากการมาตรการชะลอการนำเข้าซึ่งโค กระบือ หรือซากโค ซากกระบือจากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นเวลาเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖ สินนำเข้าสำคัญที่มีมูลค่า ได้แก่ แร่ดีบุก จำนวน ๐.๗๕ ล้านบาท และสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน ๐.๑๒ ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ กรมปศุสัตว์ได้ขยายเวลาการประกาศใช้มาตรการชะลอการนำเข้าซึ่งโค กระบือ หรือซากโค ซากกระบือ จากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา เป็นเวลาเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม - ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นเวลา ๙๐ วัน เนื่องจากกรมปศุสัตว์ได้รับแจ้งจากองค์การสุขภาพสัตว์โลกว่ามีโรคปากเท้าเปื่อยในพื้นที่สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และคาดว่าจะชะลอการนำเข้าออกไปอีก ๓ เดือน คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าการนำเข้าสินค้าของจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่จะลดลงเป็นอย่างมากไปยาวไปจนถึงเดือนสิงหาคม

สำหรับสถานการณ์การค้าชายแดนคาดกระทบจุดผ่อนปรนเพื่อการค้าชายแดน ยังคงมีการเปิดจุดผ่อนปรนตามปกติ สาเหตุที่ต้องหยุดการนำเข้าหรือส่งออกสินค้า เนื่องมาจากความไม่สงบที่เกิดขึ้นและเส้นทางการขนส่งสินค้าในประเทศเพื่อนบ้านก็ต้องหยุดเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะการนำเข้าโค-กระบือมีชีวิต ที่เป็นสินค้านำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้านจากมาตรการข้างต้น และส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่สามารถส่งสินค้าออกได้ หรือมีเพียงการส่งออกสินค้าอุปโภค-บริโภคที่จะส่งออกได้เพียงบางห้วงเวลาที่ปลอดภัย

แนวโน้มการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนในอนาคต

การค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากมูลค่าการนำเข้าโค กระบือ ผลจากมาตรการผ่อนปรนการนำเข้าโค กระบือ ของกรมปศุสัตว์ และคาดว่าจะชะลอการนำเข้าออกไปอีก ๓ เดือน สำหรับมูลค่าการส่งออกมีแนวโน้มทรงตัว เนื่องจากยังไม่มีสัญญาณการฟื้นตัวของเศรษฐกิจประเทศเมียนมา ประกอบกับสถานการณ์การสู้รบตามแนวชายแดนไทย เมียนมา ด้านตรงข้ามอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่สามารถส่งสินค้าออกได้ทุกช่วงเวลา หรือสามารถส่งออกได้เพียงบางห้วงเวลาที่ปลอดภัยเท่านั้น

แนวทางการส่งเสริมการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑) ให้สิทธิพิเศษทางภาษีแก่ผู้ประกอบการในจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ต้องการส่งออกสินค้า

๒) พัฒนาเส้นทางการคมนาคมเข้าสู่จังหวัดและจุดผ่อนปรนฯ

๓) ผลักดันการเปิดด่านถาวรฯ

ปัญหาและอุปสรรคด้านการค้า การลงทุน และการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑) การคมนาคมเข้าสู่จุดผ่อนปรนฯ มีความยากลำบาก

๒) ปัญหาการขอยกระดับจุดผ่อนปรนฯ เป็นจุดผ่านแดนถาวร โดยเฉพาะปัญหาการปักปันเขตแดน (Joint Detail Survey : JDS)

๓) ปัญหาการกำหนดผังเมืองที่ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่สามารถตั้งโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าตามความต้องการของประเทศเมียนมา

๔) ปัญหาการผูกขาดตลาดของผู้เข้าสู่ตลาดรายแรก (First Mover) สินค้าอุปโภค - บริโภคที่ส่งออกจากจุดผ่อนปรนฯ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มาจากระบบการแบ่งเขตตัวแทนจำหน่าย

๕) ปัญหาการเมืองและเศรษฐกิจภายในของเมียนมาเอง

๑.๔ การเกษตร

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีพื้นที่ที่เกษตรกรใช้ประโยชน์เพื่อทำการเกษตรปลูกพืชประมาณ ๔๕๑,๑๒๘.๓๒ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๖๕ ของพื้นที่จังหวัด ครัวเรือนเกษตรกรประมาณ ๓๔,๑๖๗ ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๒ ของครัวเรือนทั้งหมด มีแรงงานภาคเกษตร จำนวน ๙๕,๓๐๘ ราย พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกข้าวนาปี จำนวน ๒๒๓,๙๓๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๖๔ ของพื้นที่ทำการเกษตร รองลงมาเป็นข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑๕๔,๙๑๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๓๔ ของพื้นที่ทำการเกษตร กระเทียม ๑๖,๒๕๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๖๐ ของพื้นที่ทำการเกษตร ตามลำดับ

จากรายงานข้อมูลภาวการณ์ผลิตพืชและระบบทะเบียนเกษตรกร สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ประมาณการข้อมูลพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๔๐ จำนวนเกษตรกรและพื้นที่ผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๕/๖๖

ลำดับ	ชนิดพืช	เกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ (ไร่)
๑	ข้าวนาปี	๔๐,๗๒๖	๒๒๓,๙๓๔
๒	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๖,๕๘๖	๑๕๔,๙๑๑
๓	กระเทียม	๔,๕๑๓	๑๖,๒๕๒
๔	ถั่วเหลือง	๓,๑๔๖	๑๒,๘๘๗
๕	กาแฟ	๒,๖๖๓	๑๐,๙๗๕
๖	บุก	๒,๑๘๙	๔,๓๖๕.๒๕
๗	ส้มเขียวหวาน	๔๒๙	๒,๙๙๒.๕๐
๘	ถั่วลิสง	๓๒๘	๑,๖๖๖
๙	งาดำ	๑๕๘	๗๗๕
๑๐	งาขาว	๑๙	๗๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน รายงานข้อมูลภาวการณ์ผลิตพืชและระบบทะเบียนเกษตรกร (ก.ค.๖๖)

(๑) ข้าวนาปี

ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๕/๒๕๖๖ มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาปี จำนวน ๔๐,๗๒๖ ครัวเรือน โดยมีเกษตรกรที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๑๐,๓๐๐ ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอสบเมย จำนวน ๗,๒๗๗ ครัวเรือน และอำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๖,๙๓๕ ครัวเรือน สำหรับเนื้อที่ปลูกภาพรวมทั้งจังหวัด จำนวน ๒๒๓,๙๓๔ ไร่ โดยเนื้อที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสบเมย จำนวน ๔๙,๖๖๙ ไร่ รองลงมา คือ อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๔๖,๑๘๐ ไร่ และอำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๓๘,๒๑๗ ไร่ นอกจากนี้ ผลผลิตของข้าวนาปีของปีการผลิต ๒๕๖๕/๒๕๖๖ เฉลี่ย ๔๑๗.๖๙ กิโลกรัมต่อไร่ และผลผลิตในภาพรวมทั้งจังหวัดอยู่ที่ ๙๑,๕๖๒,๒๔๕ กิโลกรัม

ตารางที่ ๔๑ ข้าวนาปี ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ครัวเรือน)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ครัวเรือน)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ครัวเรือน)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (ครัวเรือน)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (ครัวเรือน)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๒๘,๔๗๖	๓๙,๕๖๒	๓๙,๕๕๙	๔๐,๒๐๐	๔๐,๗๒๖
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒,๖๖๖	๓,๓๒๓	๓,๓๓๑	๓,๗๐๔	๓,๕๙๔
๒	อ.ขุนยวม	๒,๓๗๔	๒,๘๖๙	๒,๖๘๐	๓,๒๗๒	๓,๕๒๔
๓	อ.ปาย	๒,๒๐๐	๓,๗๒๔	๕,๓๘๘	๔,๖๔๒	๔,๖๐๘
๔	อ.แม่สะเรียง	๗,๒๓๔	๘,๕๔๔	๘,๓๙๕	๙,๒๔๓	๑๐,๓๐๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๗,๑๕๐	๖,๘๔๐	๖,๕๙๗	๖,๙๖๙	๖,๙๓๕
๖	อ.สบเมย	๔,๗๐๕	๑๐,๙๐๓	๘,๘๒๕	๗,๙๖๗	๗,๒๗๗
๗	อ.ปางมะผ้า	๒,๑๔๗	๓,๓๕๙	๔,๓๔๓	๔,๔๐๓	๔,๔๘๘

ตารางที่ ๔๒ เนื้อที่ปลูกข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกข้าวนาปี				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (ไร่)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๑๓๘,๑๑๓	๑๘๑,๐๔๘	๒๑๖,๑๓๔	๒๓๒,๒๘๕	๒๒๓,๙๓๔
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๖,๕๒๕	๒๐,๓๙๙	๒๑,๖๒๘	๒๘,๙๑๒	๒๖,๐๖๗
๒	อ.ขุนยวม	๑๓,๗๓๖	๑๕,๒๙๘	๑๗,๕๑๒	๒๖,๔๔๕	๒๐,๗๐๑
๓	อ.ปาย	๑๑,๖๔๑	๒๑,๙๗๕	๒๕,๒๖๕	๑๙,๓๗๖	๑๗,๗๒๒
๔	อ.แม่สะเรียง	๔๐,๔๙๘	๓๓,๒๘๖	๔๑,๐๒๕	๔๓,๒๘๓	๔๖,๑๘๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓๖,๖๙๐	๓๕,๖๘๒	๓๖,๓๕๐	๔๑,๒๗๙	๓๘,๒๑๗
๖	อ.สบเมย	๘,๗๓๑	๓๓,๐๔๘	๔๙,๓๓๐	๔๗,๗๕๐	๔๙,๖๖๙
๗	อ.ปางมะผ้า	๑๐,๒๙๒	๒๑,๓๖๐	๒๕,๐๒๓	๒๕,๒๔๐	๒๕,๓๗๘

ตารางที่ ๔๓ ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่ ข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกข้าวนาปี				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (กก./ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๔๗๓.๐๓	๔๓๗.๒๗	๓๖๕.๓๕	๓๗๙.๓๘	๔๑๗.๖๙
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๔๓๐.๒๑	๔๒๐.๒๔	๔๑๘.๘๘	๔๐๙.๑๑	๔๖๕.๙๙
๒	อ.ขุนยวม	๔๕๐.๗๗	๔๖๘.๖๗	๔๒๗.๐๙	๔๐๔.๕๕	๔๐๗.๑๔
๓	อ.ปาย	๔๖๖.๕๖	๓๔๖.๖๒	๓๐๓.๗๘	๓๘๓.๖๘	๓๙๔.๙๓
๔	อ.แม่สะเรียง	๕๔๖.๘๙	๕๘๖.๙๕	๔๐๐.๘๐	๔๔๗.๖๖	๕๐๖.๖๕
๕	อ.แม่ลาน้อย	๔๗๓.๙๗	๔๓๘.๒๖	๓๕๗.๙๑	๓๔๖.๔๔	๓๘๑.๐๗
๖	อ.สบเมย	๓๗๖.๑๒	๔๐๑.๒๖	๓๒๙.๐๕	๓๒๒.๙๒	๓๒๘.๐๘
๗	อ.ปางมะผ้า	๓๖๗.๑๐	๓๔๓.๘๑	๓๖๑.๖๘	๓๕๙	๔๔๖.๕๕

ตารางที่ ๔๕ ผลผลิตทั้งหมด ข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๐/๖๑ – ๒๕๖๔/๖๕

ที่	พื้นที่	ผลผลิตทั้งหมดข้าวนาปี				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (กก.)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (กก.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๖๔,๒๔๙,๓๑๕	๗๘,๗๖๖,๐๑๖	๗๘,๙๐๑,๑๑๐	๘๘,๐๘๘,๑๔๓	๙๑,๕๖๒,๒๔๕
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๗,๑๐๙,๒๐๐	๘,๕๐๗,๗๒๔	๙,๐๒๐,๓๔๕	๑๑,๗๙๘,๐๑๙	๑๒,๓๑๘,๗๕๐
๒	อ.ขุนยวม	๖,๑๙๑,๘๑๕	๗,๑๓๒,๖๑๘	๗,๔๗๙,๔๒๐	๑๐,๖๙๘,๒๔๔	๘,๔๙๖,๙๐๐
๓	อ.ปาย	๕,๓๙๓,๔๐๐	๗,๖๑๕,๓๒๗	๗,๖๗๒,๗๘๓	๗,๔๓๔,๑๙๐	๖,๙๐๗,๕๐๐
๔	อ.แม่สะเรียง	๒๒,๑๔๘,๑๐๐	๑๙,๕๓๔,๒๐๐	๑๖,๔๔๒,๗๐๐	๑๙,๓๗๖,๒๕๐	๒๔,๐๒๔,๙๑๕
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑๖,๓๙๔,๗๐๐	๑๕,๖๓๔,๕๔๐	๑๓,๐๐๓,๓๔๐	๑๔,๓๐๐,๘๔๐	๑๔,๗๒๙,๐๘๐
๖	อ.สบเมย	๓,๒๘๓,๙๐๐	๑๓,๐๓๒,๑๐๐	๑๖,๒๓๒,๒๒๒	๑๕,๔๑๙,๕๐๐	๑๔,๗๔๖,๔๕๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๓,๗๗๘,๒๐๐	๗,๓๐๙,๕๐๗	๙,๐๕๐,๓๐๐	๙,๐๖๑,๑๐๐	๑๐,๓๓๘,๖๕๐

ปัญหาที่พบ มีดังต่อไปนี้

๑. ต้นทุนการผลิตสูงจากราคาปัจจัยการผลิต เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ห่างไกล มีความยากลำบาก ทำให้ราคาปัจจัยการผลิตสูงขึ้นตามค่าขนส่ง

๒. ปัญหาการระบาดของโรค และแมลง

๓. การประสบภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วมนาข้าว ในช่วงฤดูฝน

๔. พื้นที่ปลูกข้าวส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

แนวทางการส่งเสริม

๑. ส่งเสริมการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมีเพื่อลดต้นทุนการผลิต และลดปัญหาสารพิษตกค้าง

๒. ส่งเสริมการทำการเกษตรในรูปแบบแปลงใหญ่ เพื่อวางแผนการผลิต การตลาด การรวมกลุ่มกันในการบริหารจัดการพื้นที่ คนและสินค้าร่วมกัน

๓. ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี โดยใช้ศูนย์เมล็ดข้าวชุมชนเป็นกลไกในการขับเคลื่อน

(๒) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นการปลูกเพื่อจำหน่ายทั้งหมด ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญคือ ถูกกำหนดราคาจากพ่อค้าคนกลางเนื่องจากบริษัทที่เข้ารับซื้อจะเป็นผู้สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมี หรือมีสินเชื่อในการผลิตจากบริษัทและภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนทำให้การขยายพื้นที่ปลูกได้ง่าย ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงจากปัจจัยการผลิตและการซื้อขายของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยสหกรณ์การเกษตรที่มียุ้งฉางรวบรวม และของยุ้งฉางของภาคเอกชนในพื้นที่ และพ่อค้าต่างถิ่นจะนำรถสีข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ไปรับซื้อตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่

ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๕/๖๖ มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๑๖,๕๘๖ ครัวเรือน โดยมีเกษตรกรที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๔,๘๗๗ ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอปางมะผ้า จำนวน ๔,๘๒๓ ครัวเรือน และอำเภอขุนยวม จำนวน ๒,๕๒๘ ครัวเรือน สำหรับพื้นที่เพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งจังหวัด จำนวน ๑๕๔,๙๑๑ ไร่ โดยเนื้อที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๕๓,๗๐๒ ไร่ รองลงมา

คือ อำเภอปางมะผ้า จำนวน ๔๑,๐๔๒ ไร่ และอำเภอขุนยวม จำนวน ๒๖,๓๙๑ ไร่ นอกจากนี้ ผลผลิต ของปีการผลิต ๒๕๖๕/๒๕๖๖ เฉลี่ย ๙๐๙.๗๖ กิโลกรัมต่อไร่ และมีผลผลิตในภาพรวมทั้งจังหวัดอยู่ที่ ๑๔๐,๗๑๘,๒๗๐ กิโลกรัม

ตารางที่ ๔๕ ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (คร.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (คร.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (คร.)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (คร.)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (คร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๘,๘๘๗	๑๐,๘๒๓	๑๔,๕๘๔	๑๕,๒๘๐	๑๖,๕๘๖
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๕๐	๗๖๙	๑,๓๖๕	๖๘๗	๙๕๗
๒	อ.ขุนยวม	๙๓๕	๑,๙๙๔	๒,๐๓๐	๒,๔๙๖	๒,๕๒๘
๓	อ.ปาย	๑,๑๙๒	๑,๒๒๕	๒,๐๕๓	๒,๒๐๓	๒,๒๐๑
๔	อ.แม่สะเรียง	๒๕๓	๔๐๒	๗๒๓	๔๕๐	๙๗๕
๕	อ.แม่ลาน้อย	๒,๔๓๕	๒,๖๐๐	๓,๔๒๐	๔,๔๖๖	๔,๘๗๗
๖	อ.สบเมย	-	๒๕๖	๒๑๐	๑๙๕	๒๒๕
๗	อ.ปางมะผ้า	๓,๔๒๒	๓,๕๗๗	๔,๗๘๓	๔,๗๘๓	๔,๘๒๓

ตารางที่ ๔๖ เนื้อที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (ไร่)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๗๓,๕๔๑.๕๐	๘๖,๖๕๘	๑๑๖,๒๗๒	๑๓๕,๕๑๔	๑๕๔,๙๑๑.๐๐
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕,๐๙๒.๕๐	๖,๘๕๗	๖,๐๔๔	๑๐,๒๑๒	๙,๘๒๐
๒	อ.ขุนยวม	๗,๔๒๖	๑๗,๑๙๐	๑๘,๔๙๙	๒๑,๒๔๑	๒๖,๓๙๑
๓	อ.ปาย	๑๖,๑๘๖	๑๑,๑๙๖	๑๙,๖๒๔	๑๙,๖๓๒	๑๕,๐๕๘
๔	อ.แม่สะเรียง	๑,๒๓๖	๙๑๐	๕,๒๒๕	๓,๐๖๔	๘,๑๕๘
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑๘,๓๖๓	๒๐,๐๖๕	๒๘,๘๔๓	๔๓,๒๕๙	๕๓,๗๐๒
๖	อ.สบเมย	-	๑,๙๑๑	๗๑๑	๗๘๐	๗๔๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๒๕,๒๓๘	๒๘,๕๒๙	๓๗,๓๒๖	๓๗,๓๒๖	๔๑,๐๔๒

ตารางที่ ๔๗ ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย กก./ไร่ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (กก./ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๘๕๖.๙๙	๘๖๗.๓๕	๘๘๔.๒๘	๘๓๙.๙๐	๙๐๙.๗๖
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๘๗๒.๑๗	๑,๑๓๙.๒๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๗๓๐.๖๙	๗๘๕.๔๑	๗๘๐	๗๘๔.๘๒	๘๐๐
๓	อ.ปาย	๘๐๐	๘๘๗.๙๘	๘๘๙.๘๙	๘๙๑.๗๓	๗๓๕.๔๓
๔	อ.แม่สะเรียง	๗๐๐	๑,๑๙๙.๕๔	๗๖๒.๑๑	๗๑๔.๑๘	๙๒๔.๗๔
๕	อ.แม่ลาน้อย	๗๖๗.๒๘	๖๒๓.๙๗	๘๕๒.๘๕	๗๒๒.๙๓	๙๒๗.๗
๖	อ.สบเมย	-	๙๒๒.๕๕	๑,๒๐๖.๙๐	๕๘๘.๔๖	๗๐๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๙๕๓.๑๑	๙๕๑.๒๙	๑,๐๐๐

ตารางที่ ๔๘ ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ทั้งหมด				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (กก.)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (กก.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๖๒,๙๐๑,๘๒๒	๗๔,๙๗๙,๙๔๐	๑๐๒,๓๐๙,๒๘๗	๑๑๓,๘๑๑,๘๙๗	๑๔๐,๗๑๘,๒๗๐
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๔,๔๔๑,๕๒๕	๗,๘๑๑,๕๐๐	๖,๐๔๔,๐๐๐	๑๐,๒๑๒,๐๐๐	๙,๘๒๐,๐๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๕,๓๘๐,๐๙๒	๑๓,๔๙๑,๒๔๕	๑๔,๔๒๙,๒๒๐	๑๖,๖๗๐,๒๘๐	๒๑,๐๗๙,๐๐๐
๓	อ.ปาย	๑๒,๙๔๘,๘๐๐	๙,๙๔๑,๘๔๐	๑๗,๓๘๕,๕๕๐	๑๗,๕๐๖,๙๐๕	๑๑,๐๗๔,๑๐๐
๔	อ.แม่สะเรียง	๘๖๕,๒๐๐	๑,๐๙๑,๕๘๐	๓,๙๘๒,๐๐๐	๒,๑๘๘,๒๖๐	๗,๕๔๔,๐๐๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑๔,๐๒๘,๒๐๕	๑๒,๔๗๐,๒๗๕	๒๔,๕๔๒,๗๖๕	๓๑,๒๖๗,๖๓๒	๔๙,๖๔๑,๑๗๐
๖	อ.สบเมย	-	๑,๗๖๓,๐๐๐	๓๕๐,๐๐๐	๔๕๙,๐๐๐	๕๑๘,๐๐๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๒๕,๒๓๘,๐๐๐	๒๘,๔๑๐,๕๐๐	๓๕,๕๗๕,๗๕๒	๓๕,๕๐๗,๘๒๐	๔๑,๐๔๒,๐๐๐

แนวทางการส่งเสริม

๑. ลดต้นทุนการผลิต โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ทดแทนสารเคมี และใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มการผลิตร่วมกับสหกรณ์การเกษตรเป็นระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อรับความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตและการสนับสนุนสินเชื่อและเชื่อมโยงการตลาด

๓. ส่งเสริมการปลูกพืชทดแทนข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เช่น พืชตะกูลถั่ว เช่นถั่วลิสงลายเสือ ถั่วเหลือง การปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น อาโวคาโด มะคาเดเมีย โดยเริ่มจากปลูกแซมและทดแทนเมื่อให้ผลผลิต

(๓) กระเทียม

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสภาพภูมิอากาศที่มีความเย็นกว่าปกติเหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชประเภทกระเทียมได้อย่างดียิ่ง จึงทำให้ชื่อเสียงของ “กระเทียมแม่ฮ่องสอน” เป็นที่ยอมรับ และถือเป็นแหล่งผลิตกระเทียมที่มีศักยภาพสูงแห่งหนึ่ง กระเทียมจึงเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างไรก็ตาม พบว่า บางปีเกษตรกรจะประสบปัญหากระเทียมล้นตลาดจนทำให้ราคาต่ำ ส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้เพาะปลูกโดยตรง อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังมีการใช้ปุ๋ยและสารเคมีไม่ถูกต้อง ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น และยังเกิดปัญหาเรื่องโรคระบาดสร้างความเสียหายให้กับเกษตรกรด้วย

ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๕/๖๖ มีเกษตรกรที่ปลูกกระเทียม จำนวน ๔,๕๑๓ ครัวเรือน โดยมีเกษตรกรที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปาย จำนวน ๑,๖๖๑ ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๗๕๕ ครัวเรือน และอำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๗๓๐ ครัวเรือน สำหรับพื้นที่เพาะปลูกทั้งจังหวัด จำนวน ๑๖,๒๕๒ ไร่ โดยเนื้อที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปาย จำนวน ๖,๙๒๓ ไร่ รองลงมา คือ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓,๙๑๐ ไร่ และอำเภอปางมะผ้า จำนวน ๑,๗๐๑ ไร่ นอกจากนี้ ผลผลิต ของปีการผลิต ๒๕๖๕/๒๕๖๖ เฉลี่ย ๒,๗๒๕.๔๑ กิโลกรัมต่อไร่ และมีผลผลิตในภาพรวมทั้งจังหวัดอยู่ที่ ๔๔,๖๘๓,๕๐๐ กิโลกรัม

ตารางที่ ๔๙ ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียม ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ครร.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ครร.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ครร.)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (ครร.)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (ครร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๖,๘๐๑	๔,๘๙๐	๕,๑๙๐	๔,๙๖๒	๔,๕๑๓
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑,๑๔๐	๘๙๙	๘๙๕	๑,๐๖๔	๗๕๕
๒	อ.ขุนยวม	๘๓๙	๕๗๑	๖๔๙	๖๓๙	๔๘๐
๓	อ.ปาย	๑,๖๙๔	๑,๖๑๑	๑,๖๐๖	๑,๖๖๑	๑,๖๖๑
๔	อ.แม่สะเรียง	๑,๑๖๐	๒๗๒	๖๖๙	๓๐๒	๗๓๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๘๓๗	๕๕๕	๔๙๓	๕๐๒	๔๕๘
๖	อ.สบเมย	๓๘๗	๓๐๙	๓๐๕	๒๑๙	๘๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๗๔๔	๖๗๓	๕๗๓	๕๗๕	๓๔๙

ตารางที่ ๕๐ เนื้อที่ปลูกกระเทียม ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกกระเทียม				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (ไร่)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๒๓,๑๔๔.๕๐	๑๘,๙๘๓.๕๐	๑๙,๑๘๓.๒๕	๑๙,๐๙๐	๑๖,๒๕๒
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕,๘๑๘.๒๕	๔,๕๑๖	๔,๒๙๐.๒๕	๔,๘๓๐	๓,๙๑๐
๒	อ.ขุนยวม	๑,๗๕๐.๒๕	๑,๓๕๕	๑,๗๑๙	๑,๘๔๔	๑,๐๘๐
๓	อ.ปาย	๘,๒๓๐	๗,๗๓๖	๖,๘๑๑.๕๐	๖,๙๒๓	๖,๙๒๓
๔	อ.แม่สะเรียง	๒,๐๕๔	๕๘๔	๑,๐๙๕	๖๕๐	๑,๐๙๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๒,๒๘๖	๑,๖๙๐	๑,๙๗๐	๑,๖๑๐	๑,๑๖๓
๖	อ.สบเมย	๙๔๓	๘๔๕	๔๗๐	๔๐๐	๓๘๕
๗	อ.ปางมะผ้า	๒,๐๖๓	๒,๒๕๗.๕๐	๒,๘๒๗.๕๐	๒,๘๓๓	๑,๗๐๑

ตารางที่ ๕๑ ผลผลิตกระเทียมเฉลี่ย กก./ไร่ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (กก./ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๓,๐๘๗.๓๐	๒,๙๑๖.๓๗	๒,๘๗๓.๙๓	๒,๗๒๕.๔๑	๒,๗๒๕.๔๑
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒,๘๖๗.๓๐	๒,๗๑๓.๒๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๒,๙๙๔.๓๙	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๒,๙๙๔.๔๔
๓	อ.ปาย	๓,๓๔๗.๐๕	๓,๐๐๐	๓,๔๓๓.๙๔	๓,๐๐๓.๓๒	๓,๐๘๙.๓๔
๔	อ.แม่สะเรียง	๒,๙๗๘.๕๘	๒,๙๐๙.๒๕	๒,๒๐๑.๘๓	๒,๕๐๐	๒,๔๖๖.๐๖
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๓๒.๖๗
๖	อ.สบเมย	๓,๐๐๐	๒,๗๒๓.๐๘	๒,๕๕๓.๑๙	๒,๗๒๕	๒,๔๐๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐	๓,๐๐๐

ตารางที่ ๕๒ ผลผลิตกระเทียมทั้งหมด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ผลผลิตกระเทียมทั้งหมด				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (กก.)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (กก.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๗๑,๓๓๖,๖๐๐	๕๕,๑๗๓,๓๒๕	๕๕,๑๓๑,๒๕๐	๕๒,๐๒๘,๗๕๐	๔๔,๖๘๓,๕๐๐
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๖,๖๘๒,๖๗๕	๑๒,๒๕๒,๘๒๕	๘,๕๘๐,๕๐๐	๙,๖๖๐,๐๐๐	๗,๘๒๐,๐๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๕,๒๔๐,๙๒๕	๓,๘๗๐,๐๐๐	๕,๑๕๗,๐๐๐	๕,๕๓๒,๗๕๐	๓,๒๓๔,๐๐๐
๓	อ.ปาย	๒๗,๔๑๙,๐๐๐	๒๓,๒๐๘,๐๐๐	๒๓,๓๙๐,๒๕๐	๒๐,๗๙๒,๐๐๐	๒๑,๓๘๗,๕๐๐
๔	อ.แม่สะเรียง	๖,๑๑๘,๐๐๐	๑,๖๙๙,๐๐๐	๒,๔๑๑,๐๐๐	๑,๖๒๕,๐๐๐	๒,๖๘๘,๐๐๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๖,๘๕๘,๐๐๐	๕,๐๗๐,๐๐๐	๕,๙๑๐,๐๐๐	๔,๘๓๐,๐๐๐	๓,๕๒๗,๐๐๐
๖	อ.สบเมย	๒,๘๒๙,๐๐๐	๒,๓๐๑,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	๑,๐๙๐,๐๐๐	๙๒๔,๐๐๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๖,๑๘๙,๐๐๐	๖,๗๗๒,๕๐๐	๘,๔๘๒,๕๐๐	๘,๔๙๙,๐๐๐	๕,๑๐๓,๐๐๐

แนวทางการส่งเสริม

๑. ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตกระเทียมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น โดยการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมด้านการตลาด

๒. ถ่ายทอดองค์ความรู้และส่งเสริมการผลิต การลดต้นทุนการผลิต การตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตตามระบบ GAP เพื่อให้ผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยป้อนเข้าสู่ตลาด

๓.ส่งเสริมการผลิตและคัดเลือกพันธุ์ดีใช้เองแทนการซื้อพันธุ์จากแหล่งอื่นที่มีราคาแพง คัดเลือกกระเทียมที่มีลักษณะรูปทรงของพันธุ์ดี สมบูรณ์ปราศจากโรคและแมลงทำลาย และแก่เต็มที่ เป็นพันธุ์ส่งเสริมเพื่อลดต้นทุนและให้ผลผลิตสูง เหมาะสมกับพื้นที่

๔. การพัฒนาช่องทางการตลาด จำหน่ายทางตลาดออนไลน์ ตลาดออฟไลน์ เช่น Shopee Lazada Facebook ตลาดเกษตรกรออนไลน์ บริษัทไปรษณีย์ไทย Kerry

(๔) ถั่วเหลือง

ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๕/๖๖ มีเกษตรกรที่ปลูกถั่วเหลือง จำนวน ๓,๑๔๖ ครัวเรือน โดยมีเกษตรกรที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปาย จำนวน ๙๕๖ ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๙๕๐ ครัวเรือน และอำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๖๙๕ ครัวเรือน สำหรับพื้นที่เพาะปลูกทั้งจังหวัด จำนวน ๑๒,๘๘๗ ไร่ โดยเนื้อที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๔,๓๖๕ ไร่ รองลงมา คือ อำเภอปาย จำนวน ๔,๓๖๐ ไร่ และอำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๑,๗๕๒ ไร่ นอกจากนี้ ผลผลิต ของปีการผลิต ๒๕๖๕/๒๕๖๖ เฉลี่ย ๔๐๑.๙๐ กิโลกรัมต่อไร่ และมีผลผลิตในภาพรวมทั้งจังหวัดอยู่ที่ ๕,๑๖๔,๕๐๓ กิโลกรัม

ตารางที่ ๕๓ ถั่วเหลือง ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลือง ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ครร.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ครร.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ครร.)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (ครร.)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (ครร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๔,๙๒๒	๓,๘๔๔	๔,๗๘๗	๓,๐๕๓	๓,๑๔๖
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๓๘๑	๔๒๔	๔๑๐	๑๓๕	๒๙๓
๒	อ.ขุนยวม	๓๖๔	๑๘๖	๑๙๐	๒๑๑	๑๕๔
๓	อ.ปาย	๗๐๙	๗๕๗	๑,๖๓๙	๙๕๖	๙๕๖
๔	อ.แม่สะเรียง	๗๕๐	๒๒๕	๕๖๖	๔๒๓	๖๙๕
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑,๕๙๐	๑,๗๕๕	๑,๓๔๗	๑,๒๖๐	๙๕๐
๖	อ.สบเมย	๑,๑๑๕	๔๖๗	๕๙๕	๖๐	๙๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๑๓	๓๐	๔๐	๘	๘

ตารางที่ ๕๔ เนื้อที่ปลูกถั่วเหลือง ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกถั่วเหลือง				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (ไร่)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (ไร่)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๓๐,๑๓๘	๒๒,๖๓๗	๒๑,๓๒๒	๑๕,๓๑๔	๑๒,๘๘๗
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑,๘๑๙	๒,๓๕๒	๒,๐๕๖.๒๕	๑,๖๖๑	๑,๔๗๕
๒	อ.ขุนยวม	๑,๓๗๖	๘๙๘	๘๒๗	๗๒๔	๗๐๖
๓	อ.ปาย	๔,๘๓๙	๕,๐๔๘	๕,๐๓๕.๕๐	๔,๓๕๕	๔,๓๖๐
๔	อ.แม่สะเรียง	๕,๘๐๓	๖๒๓	๑,๗๙๙	๑,๕๑๐	๑,๗๕๒
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑๓,๗๐๑	๑๑,๓๔๐	๙,๒๖๘	๖,๗๒๕	๔,๓๖๕
๖	อ.สบเมย	๒,๕๔๔	๒,๒๖๖	๒,๑๗๓	๓๐๐	๑๙๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๕๕	๑๐๙	๑๖๓.๒๕	๓๙	๓๙

ตารางที่ ๕๕ ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่ ถั่วเหลืองปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (กก./ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๓๔๔.๘๒	๓๙๑.๕๐	๓๕๐.๗๓	๓๘๕.๕๒	๔๐๑.๙๐
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๓๐๐	๒๙๕.๔๔	๓๐๐	๒๙๙.๔๙	๓๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๓๘๕.๕๕	๓๑๐	๓๐๔.๙๑	๓๐๕.๒๒	๒๙๘.๐๗
๓	อ.ปาย	๓๐๗.๕๙	๓๙๕.๙๙	๓๑๖.๕๔	๓๙๙.๗๒	๔๐๘.๕๘
๔	อ.แม่สะเรียง	๓๐๑.๐๗	๓๘๕.๑๕	๓๖๗.๕๔	๓๖๗.๖๘	๔๑๔.๓
๕	อ.แม่ลาน้อย	๓๙๒.๙๔	๔๒๐.๐๕	๓๖๙.๒๗	๔๑๓.๔๙	๔๔๖.๓๕
๖	อ.สบเมย	๒๘๒.๐๓	๓๘๐.๑๐	๔๐๗.๗๓	๓๓๑.๓๓	๓๓๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๒๕๐	๒๗๙.๗๕	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐

ตารางที่ ๕๖ ผลผลิตถั่วเหลืองทั้งหมด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑/๖๒ – ๒๕๖๕/๖๖

ที่	พื้นที่	ผลผลิตทั้งหมดถั่วเหลือง				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (กก.)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (กก.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๑๐,๑๐๗,๘๐๒	๘,๗๙๐,๖๖๕	๗,๓๖๑,๒๓๗	๕,๘๙๙,๑๓๓	๕,๑๖๔,๕๐๓
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๕๔๕,๘๕๐	๖๙๕,๐๒๐	๖๑๖,๘๗๕	๔๙๗,๕๕๓	๔๔๒,๕๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๕๐๕,๕๕๗	๒๗๘,๔๕๗	๒๕๒,๑๖๐	๒๒๐,๙๘๐	๒๑๐,๔๔๐
๓	อ.ปาย	๑,๔๘๘,๔๕๐	๑,๙๙๘,๙๔๐	๑,๕๒๗,๔๖๐	๑,๗๔๐,๘๐๐	๑,๗๘๑,๔๐๐
๔	อ.แม่สะเรียง	๑,๗๔๗,๑๒๕	๒๓๙,๙๕๐	๖๖๑,๒๐๐	๕๕๕,๒๐๐	๗๒๕,๘๕๐
๕	อ.แม่ลาน้อย	๕,๑๐๐,๗๘๐	๔,๖๘๖,๔๓๕	๓,๓๗๖,๗๓๐	๒,๗๗๕,๔๕๐	๑,๙๓๑,๘๖๓
๖	อ.สบเมย	๗๐๖,๒๔๐	๘๖๑,๓๐๐	๘๘๖,๐๐๐	๙๙,๔๐๐	๖๒,๗๐๐
๗	อ.ปางมะผ้า	๑๓,๗๕๐	๓๐,๕๖๒	๔๐,๘๑๒	๙,๗๕๐	๙,๗๕๐

แนวทางการส่งเสริม ดำเนินการส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด

๑. ส่งเสริมและสนับสนุนด้านสายพันธุ์ การใช้นวัตกรรมเครื่องมือในการผลิตและเก็บเกี่ยว เพื่อให้ผลผลิตสูงและทำให้เกษตรกรหันมาสนใจปลูกถั่วเหลืองเพิ่มมาก

๒. ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตโดยเฉพาะต้นทุนแรงงานคน และการใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

๓. เชื่อมโยงการผลิต การตลาด กับผู้ประกอบการ เช่น สมาคมการค้าผู้ผลิตอาหารจากถั่วเหลืองไทย เป็นผู้ประกอบการทำน้ำนมถั่วเหลือง ซอต ซีอิ๊ว เต้าหู้ ซึ่งความต้องการใช้ถั่วเหลืองในการแปรรูปอาหารภายในประเทศปีละ ๑๐๐,๐๐๐ ตัน แต่สามารถซื้อในประเทศได้เพียง ๔-๕ พันตันเท่านั้น ที่เหลือต้องนำเข้าจากนอกประเทศ จะสามารถขยายพื้นที่ปลูก ช่วยด้านความมั่นคงการผลิต การตลาดให้กับเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔. ส่งเสริมการลดพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปรับเปลี่ยนมาปลูกถั่วเหลืองและลดปัญหาหมอกควันไฟป่า

๕. ส่งเสริมการผลิตพันธุ์มีศักยภาพในการปลูกถั่วเหลือง เช่นพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ ได้ ทั้งนี้ถั่วเหลืองแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์พื้นเมืองถั่วตาแดงซึ่งเป็นเกรดสกัดน้ำมันเป็นเกรดที่ราคาถูกและใช้ในการบริโภคเพื่อจำหน่ายในพื้นที่และต่างจังหวัด ถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ เป็นพันธุ์เดียวในประเทศที่สามารถนำมาแปรรูปอาหารมนุษย์ได้ เพราะมีโปรตีนไม่ต่ำกว่า ๓๖ เปอร์เซ็นต์

๖. การพัฒนาเกษตรกรให้ได้รับความรู้การผลิตสินค้าเกษตร ระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติตามระบบการเกษตรที่ดี (GAP) และมีความรู้เรื่องการผลิตพืชตามระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์

(๕) กาแฟ

ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๕/๖๖ มีเกษตรกรที่ปลูกกาแฟ จำนวน ๒,๘๖๕ ครัวเรือน โดยมีเกษตรกรที่ปลูกมากที่สุด ได้แก่ อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๙๕๙ ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๗๑๓ ครัวเรือน และเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๔๐๘ ครัวเรือน สำหรับพื้นที่เพาะปลูกทั้งจังหวัด จำนวน ๑๑,๙๙๒.๕๐ ไร่ โดยพื้นที่ปลูกมากที่สุด คือ อำเภอแม่ลาน้อย จำนวน ๓,๔๔๐ ไร่ รองลงมา คือ อำเภอแม่สะเรียง จำนวน ๒,๔๙๑ ไร่ และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน ๒,๒๑๗ ไร่ นอกจากนี้ ผลผลิต ของปีการผลิต ๒๕๖๕/๒๕๖๖ เฉลี่ย ๙๔.๕๐ กิโลกรัมต่อไร่ และมีผลผลิตในภาพรวมทั้งจังหวัดอยู่ที่ ๑๔๒,๘๘๐ กิโลกรัม

ตารางที่ ๕๗ กาแฟ ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖

ที่	พื้นที่	ครัวเรือนเกษตรกร					
		ปี ๒๕๖๑ (คร.)	ปี ๒๕๖๒ (คร.)	ปี ๒๕๖๓ (คร.)	ปี ๒๕๖๔ (คร.)	ปี ๒๕๖๕ (คร.)	ปี ๒๕๖๖ (คร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๒,๙๗๕	๒,๕๑๙	๒,๕๑๐	๒,๖๑๙	๒,๖๖๓	๒,๘๖๕
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๖๐	๑๗๑	๑๗๘	๑๗๘	๒๑๐	๔๐๘
๒	อ.ขุนยวม	๗๗๙	๒๗๕	๒๗๘	๓๐๘	๓๐๙	๓๑๒
๓	อ.ปาย	๑๐๔	๑๐๔	๑๒๕	๗๓	๗๔	๗๔
๔	อ.แม่สะเรียง	๗๑๒	๗๑๒	๗๑๒	๗๑๓	๗๑๓	๗๑๓
๕	อ.แม่ลาน้อย	๘๑๙	๘๑๙	๘๑๙	๙๔๙	๙๕๙	๙๕๙
๖	อ.สบเมย	๑๕๑	๑๘๘	๑๔๘	๑๔๘	๑๔๘	๑๔๘
๗	อ.ปางมะผ้า	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐

ตารางที่ ๕๘ เนื้อที่ปลูกกาแฟ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖

ที่	พื้นที่	เนื้อที่ปลูกกาแฟ					
		ปี ๒๕๖๑ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๔ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๕ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๖ (คร.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๗,๑๘๘.๒๕	๗,๕๓๘	๘,๘๒๑.๗๕	๙,๕๔๘.๕๐	๑๐,๙๗๕	๑๑,๙๙๒.๕๐
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๙๖๘.๒๕	๑,๐๒๑.๕๐	๑,๐๖๙.๗๕	๘๘๒.๕๐	๑,๒๖๒.๕๐	๒,๒๑๗
๒	อ.ขุนยวม	๘๗๓	๗๕๓.๕๐	๗๖๑.๕๐	๙๕๘	๙๕๗	๑,๒๑๗
๓	อ.ปาย	๒๗๗	๒๗๗	๖๑๙.๕๐	๔๔๖	๔๕๓.๕๐	๔๕๓.๕๐
๔	อ.แม่สะเรียง	๑,๔๙๔	๑,๔๙๔	๒,๐๗๔	๒,๐๗๕	๒,๘๕๐	๒,๔๙๑
๕	อ.แม่ลาน้อย	๒,๔๖๕	๒,๔๖๕	๒,๔๖๕	๓,๒๐๐	๓,๒๕๐	๓,๔๔๐
๖	อ.สบเมย	๔๐๔	๘๒๐	๑,๑๒๕	๑,๒๘๐	๑,๔๙๕	๑,๔๖๕
๗	อ.ปางมะผ้า	๗๐๗	๗๐๗	๗๐๗	๗๐๗	๗๐๗	๗๐๗

ตารางที่ ๕๙ ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่ กาแฟ ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖

ที่	พื้นที่	ผลผลิตเฉลี่ย กก./ไร่					
		ปี ๒๕๖๑ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๒ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๓ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๔ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๕ (กก./ไร่)	ปี ๒๕๖๖ (กก./ไร่)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๑๖๙.๙๖	๔๗๔.๒๖	๒๐๑.๕๓	๑๑๖.๕๐	๑๑๘.๕๑	๙๔.๕๐
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๕๐	๕๖๕.๕๙	๑๕๐	๑๓๓.๑๐	๑๐๓.๒๗	๙๐
๒	อ.ขุนยวม	๔๐๐	๑๘๒.๗๘	๑๖๔.๐๖	๑๐๕	๑๐๘.๙๔	๑๔๐
๓	อ.ปาย	-	-	-	๑๑๐	๑๑๐	-
๔	อ.แม่สะเรียง	๑๐๘.๒๑	-	๒๑๕.๐๓	๑๒๐	๑๒๐	-
๕	อ.แม่ลาน้อย	๑๐๐.๙๙	-	๒๓๑.๗๗	๑๒๐	๑๒๐	๘๙.๔๓
๖	อ.สบเมย	๖๐๔.๑๗	-	-	๑๐๐	๑๕๐	-
๗	อ.ปางมะผ้า	๑๕๐	๑๕๐	-	๑๑๐	๑๑๐	-

ตารางที่ ๖๐ ผลผลิตกาแฟ ทั้งหมด ปีการเพาะปลูก ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖

ที่	พื้นที่	ผลผลิตทั้งหมดกาแฟ				
		ปี ๒๕๖๑/๖๒ (กก.)	ปี ๒๕๖๒/๖๓ (กก.)	ปี ๒๕๖๓/๖๔ (กก.)	ปี ๒๕๖๔/๖๕ (กก.)	ปี ๒๕๖๕/๖๖ (กก.)
	จ.แม่ฮ่องสอน	๓๐๘,๓๘๗.๕๐	๕๐๒,๘๕๗.๕๐	๔๖๗,๗๔๗.๘๔	๖๑๑,๔๗๕	๑๔๒,๘๘๐
๑	อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๘๒,๙๓๗.๕๐	๑๐๓,๙๘๗.๕๐	๙๒,๖๓๗.๘๔	๗๗,๐๔๐	๑๒,๖๐๐
๒	อ.ขุนยวม	๑๖,๔๕๐	๒๖,๒๕๐.๐๐	๔๙,๓๕๐	๕๘,๕๐๐	๒๑,๐๐๐
๓	อ.ปาย	-	-	๒๔,๓๑๐	๒๕,๑๓๕	-
๔	อ.แม่สะเรียง	-	๑๐๒,๑๔๐	๕๗,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	-
๕	อ.แม่ลาน้อย	-	๒๗๐,๔๘๐	๑๔๐,๖๔๐	๑๔๔,๒๔๐	๑๐๙,๒๘๐
๖	อ.สบเมย	-	-	๔๑,๐๐๐	๙๓,๗๕๐	-
๗	อ.ปางมะผ้า	๙,๐๐๐	-	๖๒,๘๑๐	๖๒,๘๑๐	-

แนวทางการส่งเสริม ดำเนินการส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด

๑. การส่งเสริมการใช้สายพันธุ์ดีที่เหมาะกับพื้นที่ในระบบนวเกษตรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน โดยเน้นการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การเลือกพื้นที่ปลูกกาแฟที่สามารถปลูกร่วมกับพื้นที่ป่าหรือไม้อื่นตามระบบระบบวนเกษตร คัดเลือกพื้นที่ที่มีความชื้น เหมาะสมเพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำและพัฒนาระบบน้ำเพื่อในแปลงผลิตกาแฟ เพื่อให้ได้กาแฟคุณภาพพรีเมี่ยม

๒. การยกระดับมาตรฐานการผลิต โดยการส่งเสริมการผลิตพืชปลอดภัย และมีการตรวจรับรองมาตรฐาน การพัฒนาเกษตรกรให้ได้รับความรู้การผลิตสินค้าเกษตร ระบบการจัดการคุณภาพการปฏิบัติตามระบบการเกษตรที่ดี (GAP) และมีความรู้เรื่องการผลิตพืชตามระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ การรวมถึงขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) กาแฟแม่ฮ่องสอน

๓. การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกร โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นเกษตรแบบแปลงใหญ่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม/ องค์กรเกษตรกร/การสร้างเครือข่าย/วิสาหกิจชุมชน การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

๔. ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการผลิตกาแฟและการพัฒนายกระดับการแปรรูปกาแฟ กระบวนการ process กาแฟ ส่งเสริมการสร้างรูปแบบผลิตภัณฑ์สู่กาแฟพรีเมี่ยม

๕. การเพิ่มและเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด เช่น ส่งเสริมการทำเกษตรพันธะสัญญา ส่งเสริมแหล่งเงินทุนในการรวบรวมและรับซื้อผลผลิต ส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย การทำตลาดในรูปแบบต่างๆ ทั้งแบบ On Line และ Off Line

๖. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์สินค้า เช่น การจัดทำคลิปโฆษณาประชาสัมพันธ์ “กาแฟแม่ฮ่องสอน อะราบิก้าเกรดพรีเมี่ยม กาแฟดีที่ป่าของพ่อ” และประชาสัมพันธ์แหล่งผลิตกาแฟพรีเมี่ยมของแต่ละอำเภอ การจัดงานมหกรรม เพื่อจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าการพัฒนาและยกระดับสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน

ปัญหาด้านการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑) พื้นที่ทำการเกษตรส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้เกษตรกรขาดสิทธิประโยชน์หลายๆ ด้านจากทางราชการ เช่น การรับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์

๒) ด้านการคมนาคมขนส่งและการติดตามสื่อสาร เนื่องจากระยะทางจากพื้นที่การเกษตรห่างไกลคมนาคมขนส่งลำบาก ทำให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายสูง

๓) ผลผลิตต่อไร่ของเกษตรกรต่ำ เนื่องจาก ขาดการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ ปัญหาโรคแมลงระบาด และขาดเทคโนโลยีด้านการจัดการ

๔) ช่องทางการกระจายสินค้า การตลาดสินค้าเกษตรมีค่อนข้างน้อยไม่คล่องตัว ขาดการเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดประเทศหรือเชื่อมโยงน้อย

๕) ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรยังไม่หลากหลาย ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยเป็นที่ต้องการของตลาด

๖) เกษตรกรขาดการรวมกลุ่ม เชื่อมโยงเครือข่ายให้เข้มแข็ง

แนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑) ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรของเกษตรกร พร้อมกับเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ได้แก่ การใช้พันธุ์ดี ลดการใช้สารเคมี การจัดการผลผลิต มาตรฐานการผลิต (เกษตรปลอดภัย, GAP, เกษตรอินทรีย์) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถของสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน

๒) ส่งเสริมการจัดการเกษตรตามรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการด้านการผลิตของเกษตรกรและการดำเนินงานบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐ เชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตรอื่น ๆ เช่น ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน

๓) ส่งเสริมและพัฒนาการใช้เทคโนโลยีการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ พัฒนาบรรจุภัณฑ์ พัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างแบรนด์สินค้า ให้มีคุณภาพและสร้างความมั่นใจปลอดภัยต่อผู้บริโภคในด้านสุขภาพ อนามัย (อย.,ฮาลาล,GMP) พัฒนาสินค้าจากวิสาหกิจชุมชนสู่สินค้า OTOP ,ของฝากที่ระลึกของจังหวัด

๔) พัฒนาพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ มีศักยภาพในการพัฒนาของจังหวัดอย่างครบวงจร เช่น ไม้ผลเมืองหนาว (กาแฟ ไม้ผลอื่น ๆ) ถั่วเหลือง ถั่วลิสง งา กะหล่ำปลี พริกกะเหรี่ยง เป็นต้น มีการพัฒนาส่งเสริมด้านการปลูก จนถึงเก็บเกี่ยวแปรรูปพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการเกษตร รวมถึงการตลาด โดยการร่วมมือจากทุกภาคส่วน

๕) มีการจัดการด้านผลผลิตของเกษตรกร การตลาด จำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรเพื่อกระจายผลผลิตของเกษตรกร เชื่อมโยงด้านการตลาดให้สินค้าเกษตร โดยมีการบูรณาการในหน่วยงานปลายน้ำที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พัฒนาชุมชนจังหวัด พาณิชย์จังหวัด สหกรณ์จังหวัด ประชาสัมพันธ์จังหวัด มหาวิทยาลัยในพื้นที่

๖) พัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer , Young Smart Farmer มีความรู้ความสามารถในการผลิตการบริหารจัดการและการตลาด ใช้เทคโนโลยีที่เหมาสมสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เพื่อเป็นเกษตรกรต้นแบบและสามารถถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรรายอื่นๆ

๗) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร ทั้งกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน พัฒนาการรวมกลุ่มให้เข้มแข็งบริหารจัดการเพิ่มอำนาจการต่อรอง สร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรเชื่อมโยงและสนับสนุนกับผู้ประกอบการ

๘) นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาถ่ายทอดความรู้ส่งเสริมให้เกษตรกรปฏิบัติ เพื่อความยั่งยืนตามแนวทางพระราชดำริ ให้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาภาคการเกษตร

๙) ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงนิเวศ เพื่อสร้างรายได้แก่เกษตรกร ชุมชนและท้องถิ่น

๑๐) ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อ ประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตร ผลิตภัณฑ์ แหล่งท่องเที่ยวด้านการเกษตรที่สร้างชื่อเสียงของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายของผู้บริโภค ประชาชนทั่วไป และประเทศ

๑๑) บูรณาการเชื่อมโยงการพัฒนาด้านการเกษตรระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน

๑๒) จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อให้มีแนวทางในการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ กระทรวง กรม กลุ่มจังหวัดและจังหวัด

ข้อมูลพืชที่มีศักยภาพสามารถส่งเสริมการเพาะปลูกในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๖

๑) ถั่วลิสงลายเสือ

ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก

ถั่วลายเสือหรือถั่วลิสงพันธุ์กาฬสินธุ์ ๒ หนึ่งในสินค้าเกษตรที่มีชื่อเสียงของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เดิมถั่วลายเสือปลูกอยู่ในพื้นที่แถบภาคอีสานและภาคกลาง มีการนำมาปลูกที่แม่ฮ่องสอน โดยกรมวิชาการเกษตร เกษตรกรจังหวัดแม่ฮ่องสอนนิยมปลูกกันมากในหลายพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จุดเด่นถั่วลายเสือแม่ฮ่องสอนแตกต่างจากถั่วลายเสือของจังหวัดอื่น ๆ คือ รสชาติ และเมล็ดใหญ่ เพราะด้วยพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีลักษณะเป็นแอ่งระหว่างภูเขาที่มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ ๒๐๐ เมตรขึ้นไป ความสูงของพื้นที่ส่งผลให้สภาพดินทั่วไปเป็นดินภูเขา มีค่าความเป็นกรด-ด่าง ที่ระหว่าง ๕.๕ - ๖.๕ เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของถั่วลิสง มีอินทรียวัตถุปานกลางถึงสูงส่งผลให้จำนวนฝัก น้ำหนักฝัก และน้ำหนักเมล็ดมีปริมาณสูง เนื้อเมล็ดถั่วแน่นและเกิดเมล็ดลีบน้อย สภาพพื้นดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย และดินร่วนเหนียวปนทราย ทำให้ง่ายต่อการแทงเข็มลงฝักของถั่วลิสง ส่งผลให้ถั่วลิสงเจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตสูง นอกจากนี้แร่ธาตุในดินมีปริมาณโพแทสเซียมสูงมาก ส่งผลให้น้ำหนักเมล็ดมากขึ้นทำให้ถั่วลิสงพันธุ์กาฬสินธุ์ ๒ มีความหวานสูงขึ้น แม้จะมีปริมาณแคลเซียมในดินค่อนข้างต่ำ แต่เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการกระจายตัวของฝนดี ฝนตกเยอะ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี ๑,๔๑๙ มิลลิเมตร ทำให้ธาตุแคลเซียมสามารถซึมผ่านไปกับน้ำได้ดีส่งผลให้เมล็ดถั่วลายเสือมีขนาดเมล็ดใหญ่เต็มฝัก ซึ่งธาตุแคลเซียมช่วยเรื่องการสร้างเมล็ดโดยผ่านทางเปลือกของฝักที่อยู่ในดินโดยซึมผ่านไปกับน้ำด้วยการกระจายตัวของฝนดี ความชื้นสัมพัทธ์ตลอดทั้งปีเฉลี่ย ๗๕ เปอร์เซ็นต์ ทำให้พื้นที่เหมาะสำหรับการปลูกถั่วลายเสือ

แนวทางการดำเนินงานพัฒนาการผลิตถั่วลิสงลายเสือคุณภาพ

๑. รวมกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกถั่วลิสงลายเสือในรูปแบบแปลงใหญ่และวิสาหกิจชุมชน

๒. การเชื่อมโยงตลาดระหว่างเกษตรกรกับแหล่งรับซื้อ/โรงงานแปรรูปโดยตรง

๓. การตรวจรับรองมาตรฐาน GAP

๔. ส่งเสริมการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

๕. การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

๒) ไผ่เศรษฐกิจ

ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก

กิจกรรมส่งเสริมการปลูกไผ่ทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่สูง เพื่อลดการเผาและหมอกควันในการเตรียมพื้นที่ปลูกพืชไร่บนพื้นที่สูง ปัญหาจากการเผาเศษวัสดุเหลือใช้จากการปลูกข้าวโพด ลดการพังทลายของหน้าดิน และสร้างรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตของไผ่ เช่น ไม้ไผ่ หน่อไม้ เป็นต้น และสามารถรวมกลุ่มเกษตรกรพัฒนาอาชีพในการทำทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่จำหน่ายได้

แนวทางการส่งเสริมการเพาะปลูกไผ่เศรษฐกิจ

ส่งเสริมให้มีการปลูกไผ่ซางหม่นซึ่งเป็นไม้ยืนต้นเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ทดแทนพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากไผ่เป็นพืชพื้นถิ่นสามารถเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทนแล้ง มีอายุยาวนาน โรคและแมลงรบกวนมีน้อย ต้นทุนต่ำ เพาะปลูกครั้งเดียวสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิต

ได้หลายปี สามารถใช้ประโยชน์ได้หลากหลายทั้งในชุมชนและในเชิงอุตสาหกรรม มีตลาดรองรับอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง (อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่) โดยส่งเสริมให้จัดทำแปลงสาธิตการปลูกไผ่ใน ๓ อำเภอ อำเภอละ ๒๐ แปลง (แปลงละ ๑ ไร่) รวมทั้งสิ้น ๖๐ ไร่ (ปี๖๒)

๓) กาแฟ

<u>ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก</u>

กาแฟเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อระบบการปลูกพืชในจังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากกาแฟเป็นพืชที่สามารถปลูกได้ในพื้นที่ป่า และอยู่ร่วมกับป่าได้ จึงเกิดระบบวนเกษตรขึ้นในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ลดลงเพราะมีพืชเชิงเดี่ยวเข้ามาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมากขึ้น จึงทำให้กาแฟเป็นอีกพืชที่น่าส่งเสริม อีกทั้งปัจจุบันการบริโภคกาแฟในทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นวัยทำงาน จนถึงวัยเรียน เริ่มมีการบริโภคมากขึ้นจึงทำให้ประเทศไทยมีการนำเข้ากาแฟจากต่างประเทศเพื่อให้เพียงพอต่อการบริโภคในประเทศ ดังนั้นจึงเห็นว่ากาแฟ ณ ปัจจุบันเป็นพืชที่มีมุมมองในด้านการตลาดที่น่าสนใจ เนื่องด้วยปริมาณผลผลิตในประเทศไทยไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นการส่งเสริมปลูกกาแฟในพื้นที่ป่าไม้ จึงเป็นแนวทางที่สำคัญและนำมาใช้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้อย่างยั่งยืน คือ รายได้ยั่งยืน ป่าไม้ยั่งยืน คุณภาพชีวิตยั่งยืน แหล่งผลิตกาแฟในจังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ ทั้ง ๗ อำเภอ แต่มีพื้นที่ปลูกมากอยู่ที่อำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอแม่สะเรียง รวมพื้นที่ปลูกในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีจำนวน ๖,๗๒๕ ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย ๓๐๐-๔๐๐ กก./ไร่ เก็บเกี่ยวผลผลิตช่วงเดือน มกราคม – กุมภาพันธ์ ของทุกปี ราคาขายกาแฟเชอร์รี่ กิโลกรัม ละ ๒๐ บาท ราคาขายกาแฟกะลา กิโลกรัมละ ๑๒๐ บาท ราคาขายกาแฟสาร กิโลกรัมละ ๑๘๐ บาท ราคาขายกาแฟ คั่ว กิโลกรัมละ ๕๐๐ บาท

<u>แนวทางในการส่งเสริมการปลูกกาแฟ</u>

๑. ส่งเสริมการผลิตกาแฟแบบแปลงใหญ่

๒. นำเกษตรกรไปเรียนรู้กระบวนการผลิตกาแฟที่ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน (เกษตรที่สูง) เนื่องจากทางศูนย์ได้มีการจัดทำจุดเรียนรู้ด้านกาแฟโดยเฉพาะให้กับเกษตรกรที่สนใจปรับเปลี่ยนพืชเชิงเดี่ยวแล้วมาปลูกกาแฟทดแทน พร้อมทั้งเมื่อได้เรียนรู้กระบวนการทั้งหมดแล้วทางศูนย์ฯยังพร้อมที่จะสนับสนุนกล้ากาแฟที่ได้มาตรฐานให้กับเกษตรกรนำไปปลูกในพื้นที่การเกษตรของตนเอง จากนั้นเข้าไป จัดทำแผนการผลิตและแผนความต้องการเพื่อพัฒนาด้านกาแฟให้เกิดการขยายพื้นที่เพื่อให้ลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยวให้ได้มากยิ่งขึ้น

๓. ส่งเสริมการปลูกกาแฟตามระบบมาตรฐาน GAP แก่เกษตรกรที่สมัครใจและอยู่ในพื้นที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของกาแฟ

๔. ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการปลูกและการตลาดของกาแฟให้มากขึ้น

๕. พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มาปลูกกาแฟมากยิ่งขึ้นเพื่อจะให้เกษตรกรรุ่นใหม่นั้นมีแนวคิดการตลาดออนไลน์เข้ามาควบคู่ในการจัดการเรื่องการตลาดสมัยใหม่ อีกทั้งการสร้างเครือข่ายระหว่างจังหวัดที่ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมกันบริหารจัดการเพื่อให้เกิดรูปแบบตลาดนำการผลิตในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๖. ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์กาแฟจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔) บุก

"บุกเนื้อทรายหรือบุกไข่" พบมากบริเวณแนวเขตผืนป่าชายแดนฝั่งตะวันตกของประเทศไทยติดต่อกับประเทศสหภาพเมียนมาร์ บริเวณจังหวัดกาญจนบุรี ตาก และแม่ฮ่องสอน พื้นที่ลุ่มแม่น้ำสาละวินเขตอำเภอสบเมย แม่สะเรียง แม่ลาน้อย และขุนยวม โดยมีมากที่สุดในเขตอำเภอสบเมย ในแต่ละปี คาดการณ์ว่ามีการขุดหัวบุกเพื่อจำหน่ายให้กับโรงงานรับซื้อของเอกชนประมาณ ๒,๕๐๐ ตัน (สองล้านห้าแสนกิโลกรัม) คิดเป็นมูลค่าโดยรวมประมาณ ๑๕ ล้านบาท/ปี ในลักษณะของการให้สัมปทานและการเก็บหาของป่า สำหรับในพื้นที่อำเภอสบเมย เป็นที่ตั้งของโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง(บ้านแม่สามแลบ) ภายใต้หน่วยงาน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้มีการจัดระบบพื้นที่ เกษตรกร และการบริหารจัดการด้านการตลาด "บุก" ตลอดจนการจัดระบบการส่งเสริมการปลูก การรักษาแหล่งพันธุกรรมบุกให้สอดคล้องกับแนวทางส่งเสริมการปลูก "บุก" ตามนโยบายจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีหน่วยงานร่วมบูรณาการ ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล และหน่วยงานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอนึ่ง ข้อจำกัด เรื่องบุก คือด้านการตลาด หัวบุกจำหน่ายให้กับบริษัท/โรงงานรับซื้อของเอกชนเท่านั้น ซึ่งที่ผ่านมาหยุดการรับซื้อ เกษตรกร ประชาชน ไม่สามารถขุดหัวบุกเพื่อจำหน่ายทำให้ขาดรายได้

<u>ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก</u>

๑. การจัดเวทีชุมชน
๒. การทำพิกัดแผนที่รายแปลงเกษตรกรผู้ปลูกบุก
๓. การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร
๔. การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์การแปรรูปบุก เช่น เตาอบบุก ในแต่ละหมู่บ้านหรือตำบล โดยมุ่งเน้นที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่เป็นหลัก
๕. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต

<u>แนวทางการส่งเสริม</u>

๑. การกำหนดแผน แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิต "บุกทั้งระบบ" จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาการใช้ทรัพยากรวัตถุดิบต้นทางจากธรรมชาติจนเกินกำลังการผลิตของป่า และการยกระดับแก้ไขปัญหาความยากจน ตลอดจนการคงอยู่ของทรัพยากรธรรมชาติ น้ำ และป่าไม้ ภายใต้มิติของการสืบทอดภูมิปัญญาของชุมชนที่มีความสอดคล้องกับแนวทางตามพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในรัชกาลที่ ๙ ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการจัดระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่ทำกินของเกษตรกรที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าไม้ (ระบบแผนที่รายแปลง) และการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนและความสำเร็จของการพัฒนาผลผลิตและผลิตภัณฑ์ที่เกิดจาก "บุก" โดยการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน

๒. ส่งเสริมพัฒนาการผลิตและการตลาดด้านการแปรรูป สร้างผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างรายได้ให้เกษตรกร

๓. ส่งเสริมโดยการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกบุกในพื้นที่ที่ถูกต้อง และเข้าร่วมโครงการสร้างป่าสร้างรายได้ ของกรมป่าไม้ นำไปสู่การส่งเสริมการเกษตรรูปแบบต่างๆ เช่นแบบแปลงใหญ่

๕) อะโวคาโด

อะโวคาโด หรือ **ลูกเนย** (อังกฤษ: avocado) เป็นผลไม้ที่มีเนื้อมันเป็นเนย เป็นต้นไม้พื้นเมืองของรัฐปวยบลาในประเทศเม็กซิโก จัดเป็นพืชดอกในวงศ์ Lauraceae ซึ่งอยู่ในวงศ์เดียวกับอบเชย,กระวาน และเบย์ลอเรล (bay laurel) ผลของอะโวคาโดมีรูปทรงคล้ายสาลี่ รูปไข่ หรือรูปกลม มิชชันนารีชาวอเมริกันนำมาปลูกในประเทศไทยครั้งแรกที่จังหวัดน่าน ต่อจากนั้นจึงมีหน่วยงานต่าง ๆ นำอะโวคาโดมาปลูกมากขึ้น อะโวคาโดเป็นไม้ยืนต้น ต้นโตเต็มที่สูงถึง ๑๘ เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาลอ่อน ผิวขรุขระ ใบสีเขียวสด ดอกขนาดเล็ก สีเขียวอมเหลือง ดอกออกเป็นช่อที่ปลายกิ่งผลกลมรีหรือทรงลูกแพร์ มีทั้งพันธุ์เปลือกหนา และเปลือกบาง เนื้อสีเขียวออกเหลือง รสมัน เนื้อละเอียด ไม่มีกลิ่น มีเมล็ดเดียว มีรกหุ้มเมล็ด อะโวคาโดแบ่งเป็น ๓ เผ่า คือ

๑. เผ่ากัวเตมาลา ผลสีเขียว ขั้วผลขรุขระ เมล็ดเรียบเล็กค่อนข้างกลม เนื้อหนา ไขมันสูง ชอบอากาศหนาวเย็นปานกลาง เช่น พันธุ์แฮส (Hass) พันธุ์พิงค์เคอตัน (Pinkkerton)

๒. เผ่าอินดีสตะวันตก ผิวผลเรียบเป็นมัน สีเขียวอมเหลือง เปลือกหนา เมล็ดอยู่ในโพรงเมล็ดอย่างหลวมๆ รสหวานอ่อน ไขมันน้อย ชอบอากาศร้อน เช่น พันธุ์ปีเตอร์สัน (Peterson)

๓. เผ่าเม็กซิโก ผลเล็กเรียบ เมื่อแก่สีม่วง เปลือกบางกว่าอีก ๒ เผ่า เปลือกหุ้มเมล็ดบาง เมล็ดใหญ่อยู่ในโพรงเมล็ดอย่างหลวมๆ มีไขมันมากที่สุด ทนอากาศเย็นได้ดีที่สุด

<u>ปัจจัยที่ต้องการส่งเสริมการเพาะปลูก</u>

เนื่องด้วยอะโวคาโดเป็นไม้ผลยืนต้น ที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางภูมิประเทศซึ่งสามารถปลูกต้นอะโวคาโดได้ทั้งพื้นที่ราบและพื้นที่สูงตามสายพันธุ์ของอะโวคาโด และเป็นที่ต้องการของตลาด อีกทั้งยังเป็นพืชที่รักษาป่าไม้ เพราะเป็นพืชที่ต้องการความร่มเงาควบคู่กับการเจริญเติบโตของอะโวคาโด จึงเป็นพืชที่ให้คุณทั้งด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม เหมาะสมที่จะส่งเสริมให้กับเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

<u>แนวทางการส่งเสริม</u>

๑. ส่งเสริมการปลูกอะโวคาโดพันธุ์ดีทดแทนพันธุ์พื้นเมือง

๒. การกำหนดแผน แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตอะโวคาโด โดยใช้พื้นที่โครงการพระราชดำริ ฯ เป็นพื้นที่นำร่อง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และขยายเข้าสู่ทุกพื้นที่โดยเป็นความต้องการของเกษตรกร เหตุด้วยการปลูกอะโวคาโดจะต้องใช้เวลา ๕-๗ ปี ถึงจะออกผลผลิต จึงวางแนวทางให้ปลูกพืชล้มลุกแซมในพื้นที่ๆปลูกอะโวคาโด เพื่อเกษตรกรจะได้มีรายได้ รายเดือน และรายปี ในช่วงรอผลผลิต อีกทั้งประสานหน่วยงานที่เพาะต้นกล้าและมีความรู้ทางวิชาการด้านอะโวคาโดเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมและพัฒนาอะโวคาโด ให้กับเกษตรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำหรับพืชล้มลุกที่จะปลูกแซมในพื้นที่แปลงอะโวคาโด คือ พริก สมุนไพร และบุก

๓. สร้างผลิตภัณฑ์ต่างๆ จากอะโวคาโด

<u>ด้านปศุสัตว์</u>

สภาพโดยทั่วไปของการเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนเท่านั้นเหลือจากการบริโภคจึงจำหน่ายลักษณะการเลี้ยงพึ่งพาอาหารตามธรรมชาติเป็นหลักถึงแม้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะส่งเสริมให้เลี้ยงไก่พื้นเมือง โคเนื้อ กระบือ และสุกรเพื่อจำหน่ายให้เกษตรกรมีรายได้เพื่อขึ้นตามวัตถุประสงค์ของกรมปศุสัตว์ แต่เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีข้อจำกัดของสภาพพื้นที่และการคมนาคมขนส่งที่ยังไม่เอื้ออำนวย จึงทำให้การผลิตสัตว์ เช่น ไก่ โค กระบือและสุกร เป็นการผลิตและเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือนและจำหน่ายในพื้นที่ใกล้เคียง ณ ปัจจุบันยังไม่มีการผลิตเพื่อเป็นธุรกิจฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่เพื่อจำหน่ายไปยังต่างพื้นที่และยังต้องอาศัยการนำเข้าสินค้าด้านปศุสัตว์มาจากพื้นที่จังหวัดใกล้เคียงเพื่อการบริโภคในพื้นที่

ข้อมูลสัตว์เลี้ยงที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากข้อมูลจำนวนสัตว์เลี้ยงของจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี ๒๕๖๖ พบว่ามีการเลี้ยงไก่มากที่สุด รองลงมาคือ โคเนื้อ สุกร กระบือ เป็ด แพะและแกะ ตามลำดับโดยเฉพาะไก่และโคเนื้อที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการส่งเสริมการเลี้ยงไก่และโคเนื้อของโครงการที่เป็นภารกิจของหน่วยงาน ทำให้มีแหล่งวัตถุดิบประเภทเนื้อสัตว์เพียงพอในการบริโภคภายในจังหวัดและยังสามารถจำหน่ายออกไปยังจังหวัดใกล้เคียง ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นจึงควรสนับสนุนการเลี้ยงสัตว์ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องต่อไป

ตารางที่ ๖๑ ข้อมูลสัตว์เลี้ยงที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ปี	จำนวน	จำนวนสัตว์เลี้ยง (ตัว)						
	เกษตรกร	ไก่	เป็ด	สุกร	แพะ	แกะ	โคเนื้อ	กระบือ
๒๕๖๑	๑๗,๒๒๐	๕๗๒,๕๗๒	๘,๔๒๐	๔๔,๖๘๒	๒,๑๖๕	๔๖	๕๙,๗๑๘	๒๙,๘๒๕
๒๕๖๒	๑๘,๕๘๕	๖๕๓,๔๔๘	๑๑,๖๘๔	๕๖,๔๘๖	๒,๔๒๕	๑๙๒	๗๑,๘๑๐	๓๙,๒๘๔
๒๕๖๓	๒๐,๔๐๔	๗๓๖,๐๘๐	๑๔,๗๕๖	๖๕,๔๔๑	๒,๕๑๑	๑๒๑	๗๔,๙๗๗	๓๘,๔๗๒
๒๕๖๔	๒๒,๐๐๗	๘๓๖,๑๐๔	๑๔,๕๑๒	๖๕,๕๙๔	๒,๗๐๓	๑๒๑	๘๑,๑๑๗	๔๐,๐๘๗
๒๕๖๕	๒๓,๒๖๕	๙๒๘,๕๗๙	๑๕,๐๒๗	๔๙,๕๕๕	๒,๙๕๗	๑๗๖	๘๗,๖๒๙	๔๓,๕๕๘
๒๕๖๖	๒๒,๘๙๖	๙๔๖,๖๙๙	๑๓,๘๗๙	๕๘,๘๓๖	๓,๐๒๗	๑๔๒	๑๐๐,๕๕๐	๕๓,๕๙๔

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน ปี ๒๕๖๖

แนวโน้มการเลี้ยงปศุสัตว์

การเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวโน้มในการผลิตเพื่อเลี้ยงแบบรายย่อยในครอบครัวเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่เพื่อไว้บริโภคในครัวเรือนและเหลือจากการบริโภค ก็จะนำมาจำหน่ายในพื้นที่หมู่บ้านเพื่อเป็นรายเสริมให้แก่ครอบครัว เนื่องจากราคาสินค้าทางด้านปศุสัตว์ในพื้นที่มีราคาที่สูงขึ้น ในช่วงสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ

อุปสรรคด้านการปศุสัตว์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- ด้านเกษตรกร

๑. การสื่อสารระหว่างตัวเกษตรกรและเจ้าหน้า ที่สื่อสารภาษาชนเผ่าเข้าใจตรงกันได้ลำบาก

๒. การส่งเสริมและติดตามการดำเนินงานเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากหนทางในพื้นที่เลี้ยงสัตว์มีความห่างไกลและใช้เวลาในการเดินทางยาวนาน

๓. วิถีชีวิตในการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการส่งเสริมและปรับเปลี่ยนวิธีการเลี้ยงให้ทันต่อเทคโนโลยีการเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่เป็นไปได้ยาก

- ด้านเจ้าหน้าที่

ปัญหางานส่งเสริมด้านการเลี้ยงสัตว์ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากเจ้าที่มีน้อย และมีการโยกย้ายของข้าราชการบ่อย ทำให้งานไม่ต่อเนื่องและเกษตรกรหมดความเชื่อถือต่อหน่วยงาน

- ด้านแผนงานของกรมปศุสัตว์

แผนงานการส่งเสริมอาชีพการเลี้ยงสัตว์ของกรมปศุสัตว์ ส่วนมากเขียนโครงการโดยรวมทั่วประเทศ โดยไม่คำนึงถึงสภาพพื้นที่ วิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของเกษตรกร จึงทำให้โครงการต่าง ๆ ดำเนินการไปได้ไม่ดีเท่าที่ควรเพราะไม่ตรงกับความต้องการของเกษตรกร

แนวทางการแก้ไขปัญหา และการพัฒนาด้านการปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รวบรวมปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เสนอไปยังกรมปศุสัตว์ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาด้านปศุสัตว์ต่อไป และส่งเสริมให้เยาวชนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เรียนต่อในสายงานด้านปศุสัตว์ เพื่อจะได้กลับมาทำงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและพัฒนาการเลี้ยงปศุสัตว์ต่อไป

<u>ด้านประมง</u>

เนื่องจากสภาพพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงแหล่งธรรมชาติ คือ น้ำไหลผ่านภูเขาสูงมายังระดับล่างโดยตลอดยังไม่มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ หรือแหล่งทำการประมงขนาดใหญ่ แหล่งจับสัตว์น้ำตามธรรมชาติได้จากแม่น้ำสายหลัก ๓ สาย คือ แม่น้ำปาย แม่น้ำยวม และแม่น้ำแม่สะมาด นอกจากนี้ ยังมีแหล่งทำการประมงขนาดเล็ก ตามบริเวณอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กหรือบริเวณทำนบเหมืองฝาย ซึ่งได้รับการส่งเสริมจากกรมประมง โดยการปล่อยพันธุ์ปลาลงในแหล่งน้ำเหล่านี้

ตารางที่ ๖๒ ข้อมูลสัตว์เลี้ยงที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕ อันดับ

อำเภอ	ผู้เลี้ยง	พื้นที่เลี้ยง (ไร่)	ปริมาณผลผลิตสัตว์น้ำจากการเพาะเลี้ยง (กิโลกรัม)				
			ปลานิล	ปลาดุก	ปลาตะเพียน	กบ	ปลานิลแดง
เมือง	๔๙๔	๑๓๙.๒๗๖๔	๑๐,๘๐๐	๘,๗๕๐	๒,๕๒๐	๖๒๐	๑๔๐
ปาย	๒๖๕	๗๑.๐๐๘	๑๕,๒๓๐	๔๒๐	๑๐๐	๕๐	๔๐๐
ปางมะผ้า	๑๐๐	๑๒.๕๗	๑,๘๓๐	๒,๙๐๐	๒๘๐	๕๐	๐
ขุนยวม	๒๕๕	๗๙.๘๙๕๑	๑๗,๗๙๐	๑๔,๖๗๐	๖๖๐	๐	๒๓๐
แม่สะเรียง	๒๐๘	๕๕.๘๗๐๙	๕,๖๐๐	๑๒,๔๗๐	๑,๐๙๐	๓,๙๑๐	๖๔๐
แม่ลาน้อย	๑๐๒	๒๕.๙๒๐๔	๖,๐๑๐	๘,๒๑๐	๑,๐๐๐	๘๐	๐
สบเมย	๑๔๗	๓๖.๑๑๒๖	๒,๖๖๐	๔,๗๒๐	๑,๓๑๐	๒๕๐	๕๐
รวม	**๙๐๓**	**๒๘๗.๙๐๗๑**	**๕๙,๙๘๐**	**๕๒,๑๔๐**	**๖,๙๖๐**	**๔,๙๖๐**	**๑,๔๖๐**

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ ๒๕๖๖

๑.๕ อุตสาหกรรม

ด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กและเป็นวิสาหกิจในชุมชนหรือครอบครัวซึ่งมีจำนวนไม่มากนัก และยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ ทำให้การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมไม่เติบโต เนื่องมาจากจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตป่าอนุรักษ์ ประกอบกับเส้นทางคมนาคมทางบกมีลักษณะคดเคี้ยวผ่านภูเขาสูงชันและหุบเขา ทำให้การขนส่งค่อนข้างลำบากและใช้เวลามากส่งผลต่อต้นทุนสินค้ามีราคาสูง นอกจากนั้นจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังขาดปัจจัยเอื้อต่อการลงทุน เช่น สิทธิ์ในที่ดินทำกิน และยังขาดการพัฒนาโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและการสื่อสาร ซึ่งอุปสรรคดังกล่าว ทำให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนไม่สามารถดึงดูดความสนใจของนักลงทุนจากภาคอุตสาหกรรมเข้ามาลงทุนในพื้นที่

ตารางที่ ๖๓ จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม

ปี พ.ศ.	จำนวนโรงงาน (โรง)	จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)	อัตราการขยายตัวของจำนวนโรงงาน (โรง)	การขยายตัวของโรงงาน คิดเป็นร้อยละ
๒๕๖๐	๑๒๔	๑,๒๐๔.๙๔	๑,๐๕๗	๑๐	๘.๗๗
๒๕๖๑	๑๒๙	๑,๒๖๑.๑๗	๑,๑๗๑	๕	๔.๐๓
๒๕๖๒	๖๖	๙๙๕.๑๒	๘๕๕	-๖๓	-๔๘.๘๔
๒๕๖๓	๖๕	๙๙๒.๑๒	๘๕๒	-๑	-๑.๕๒
๒๕๖๔	๖๖	๑,๐๓๐.๓๕	๘๗๑	๑	๑.๕๔
๒๕๖๕	๖๗	๑,๓๔๐.๖๑	๑,๐๑๘	๑	๑.๕๒
๒๕๖๖	๖๒	๑,๒๖๖.๙๓	๘๔๗	-๕	-๗.๔๖

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นหรือลดลงต่อการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่

๑. ปัจจัยลบที่ส่งผลกระทบต่อการลงทุน

๑.๑ พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนร้อยละ ๘๗ เป็นพื้นที่ป่าและเขตอนุรักษ์ ประชาชนไม่มีเอกสารสิทธิ์หรือโฉนดที่ดิน ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่สามารถไปขอกู้เงินกับธนาคารพาณิชย์หรือแหล่งทุนเพื่อมาลงทุนหรือขยายกิจการได้

๑.๒ สภาพภูมิประเทศไม่เอื้อต่อการลงทุน เนื่องจากเส้นทางคมนาคมทางบกมีสภาพเป็นภูเขาคดเคี้ยวและสูงชัน ไม่เหมาะสมกับการขนส่งสินค้าในปริมาณที่มีจำนวนมาก รวมถึงต้นทุนการขนส่งค่อนข้างสูง

๑.๓ ต้องปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการในพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้าการลงทุนและส่งเสริมการค้าที่เป็นธรรม

๒. ปัจจัยบวกที่ส่งผลต่อการลงทุน

๒.๑ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความประสงค์ชัดเจนในการผลักดันยกระดับจุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น อำเภอ ให้เป็นจุดผ่านแดนถาวร เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ใกล้ที่สุดในการเชื่อมต่อไปยังเมืองหลวงเนปิดอร์ ระยะทางเพียง ๒๒๐ กม. และเมืองหลักที่มีศักยภาพด้านการค้าของสหภาพเมียนมา ซึ่งนับเป็นโอกาสในการพัฒนาสินค้าและบริหารให้กับผู้ประกอบการที่มีความสนใจ

๒.๒ มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศสหภาพพม่าทุกอำเภอ ยาวกว่า ๔๘๓ กม. และมีจุดผ่อนปรนชั่วคราวทางการค้า อีกทั้งทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้เมืองหลวงใหม่ของพม่าที่เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว การค้า การลงทุน

๒.๓ มีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะทางด้านการเกษตร สามารถเพาะปลูกพืชผลทางเศรษฐกิจ เช่น กาแฟ งา กระเทียม เป็นต้น และสามารถนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มได้เป็นอย่างดี

๒.๔ รัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนพัฒนาเอสเอ็มอีตามแนวประชารัฐ โดยมีนโยบายสนับสนุนให้ผู้ประกอบการที่มีความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน มีความพร้อมในด้านเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ วิทยาศาสตร์ และการวิจัย สามารถกู้ยืมเงินไปลงทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อนำไปต่อยอดกิจการ

แนวโน้มการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

การประกอบกิจการโรงงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแนวโน้มจะลดลง เนื่องจากตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ โรงงานที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการคัดแยกกรวด หิน ทราย ที่มีใบอนุญาตประกอบกิจการจำนวน ๑๐ โรงงาน ขาดแคลนวัตถุดิบกรวด หิน ทราย ที่เป็นไปตามกฎหมาย เนื่องจากไม่สามารถขุดตักดินทรายในที่ดินกรรมสิทธิ์ สำหรับงานก่อสร้างในรัศมี ๑,๐๐๐ เมตร จากขอบแม่น้ำได้ และจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็เป็นพื้นที่ ๆ มีที่ดินวัตถุดิบดังกล่าวอยู่ในระยะขอบแม่น้ำ ส่งผลให้ผู้ประกอบการบางรายมีความประสงค์แจ้งหยุด

ประกอบกิจการ และความต้องการประกอบกิจการของประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นการประกอบกิจการเช่น อุตสาหกรรมการผลิตอาหาร ผังเมืองรวมจังหวัดไม่อนุญาตให้ตั้งโรงงานจำพวกดังกล่าวได้ จึงไม่สามารถออกใบอนุญาตได้ อย่างไรก็ดี การแก้ไขพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ทำให้ประชาชนสามารถประกอบการอุตสาหกรรมโดยใช้กำลังเครื่องจักรไม่เกิน ๕๐ แรงม้า หรือคนงานไม่เกิน ๕๐ คนได้ โดยไม่เข้าข่ายเป็นโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ปัญหาและอุปสรรคด้านภาคอุตสาหกรรมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้นักลงทุนไม่อยากลงทุน

๒. สภาพภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีภูเขาล้อมรอบเส้นทางคดเคี้ยว การคมนาคมไม่สะดวก

๓. ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนสูง ทำให้ต้นทุนสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้นตามไปด้วย

๔. จังหวัดแม่ฮ่องสอนควรปรับปรุงกฎกระทรวงผังเมืองรวม พระราชบัญญัติป่าไม้ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เอื้อต่อการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมของพื้นที่

๑.๖ ผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ตอบสนองนโยบายรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาความยากจนโดยการส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มในการประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ โดยการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เพื่อให้ชุมชนสามารถใช้ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP พัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความโดดเด่น สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ OTOP โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีผู้ผลิต ผู้ประกอบการ ลงทะเบียน OTOP ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๖๔๗ กลุ่ม ๑,๖๔๕ ผลิตภัณฑ์ (ณ สิ้นเดือน กันยายน ๒๕๖๖)

ตารางที่ ๖๔ ลักษณะของผู้ประกอบการ

อำเภอ	กลุ่มผู้ผลิตชุมชน	ผู้ผลิตชุมชนที่เป็นเจ้าของรายเดียว	ผู้ผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	ผลรวมทั้งหมด
เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๐๗	๒๔	๔	๑๓๕
ขุนยวม	๑๐๕	๕	๐	๑๑๐
ปาย	๗๙	๗	๑	๘๗
แม่สะเรียง	๑๐๔	๑๙	๐	๑๒๓
แม่ลาน้อย	๖๘	๕	๑	๗๔
สบเมย	๔๒	๒	๐	๔๔
ปางมะผ้า	๖๘	๔	๒	๗๔
ผลรวมทั้งหมด	**๕๗๓**	**๖๖**	**๘**	**๖๔๗**

ตารางที่ ๖๕ กลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์

อำเภอ	A	B	C	D	ผลรวมทั้งหมด
เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๙	๑๕	๑๐๖	๔๐๕	๕๕๕
ขุนยวม	๐	๑๐	๑๐	๑๕๙	๑๗๙
ปาย	๕	๑๓	๒๔	๑๕๗	๑๙๙
แม่สะเรียง	๑	๑๐	๒๑	๒๐๔	๒๓๖
แม่ลาน้อย	๒	๔	๑๖	๑๔๔	๑๖๖
สบเมย	๐	๘	๖	๑๐๕	๑๑๙
ปางมะผ้า	๐	๑๑	๓๖	๑๔๔	๑๙๑
ผลรวมทั้งหมด	๓๗	๗๑	๒๑๙	๑,๓๑๘	๑,๖๔๕

ตารางที่ ๖๖ ประเภทผลิตภัณฑ์

อำเภอ	อาหาร	เครื่องดื่ม	ผ้าและเครื่องแต่งกาย	ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	สมุนไพร ที่ไม่ใช่อาหาร	ผลรวมทั้งหมด
เมืองแม่ฮ่องสอน	๒๖๓	๔๗	๑๑๔	๕๕	๗๖	๕๕๕
ขุนยวม	๔๗	๑๐	๗๖	๓๕	๑๑	๑๗๙
ปาย	๘๖	๑๒	๕๔	๑๙	๒๘	๑๙๙
แม่สะเรียง	๖๑	๑๗	๗๘	๖๒	๑๘	๒๓๖
แม่ลาน้อย	๑๗	๒๐	๘๓	๒๒	๒๔	๑๖๖
สบเมย	๓๒	๓	๔๘	๓๓	๓	๑๑๙
ปางมะผ้า	๓๓	๙	๑๑๗	๒๗	๕	๑๙๑
ผลรวมทั้งหมด	๕๓๙	๑๑๘	๕๗๐	๒๕๓	๑๖๕	๑,๖๔๕

ตารางที่ ๖๗ จำนวนผลิตภัณฑ์ OTOP แยกตามระดับดาว (ดำเนินการคัดสรรฯเมื่อ ปี ๒๕๖๕)

ประเภทผลิตภัณฑ์	ผลการคัดสรร ระดับดาว (ผลิตภัณฑ์)					ผลรวมทั้งหมด (ผลิตภัณฑ์)
	๑ ดาว	๒ ดาว	๓ ดาว	๔ ดาว	๕ ดาว	
อาหาร	๐	๔	๑๖	๒๑	๑๕	๕๖
เครื่องดื่ม	๐	๐	๓	๑๑	๓	๑๗
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๐	๔	๓๕	๕๐	๖	๙๕
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๐	๘	๖	๐	๐	๑๔
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๐	๐	๓	๓	๓	๙
ผลรวมทั้งหมด	๐	๑๖	๖๓	๘๕	๒๗	๑๙๑

ตารางที่ ๖๘ รายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP

ลำดับที่	อำเภอ	พ.ศ. ๒๕๖๒ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๓ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๔ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๕ (บาท)	พ.ศ. ๒๕๖๖ (บาท)
๑	เมืองฯ	๑๔๘,๐๗๘,๗๐๐	๑๖๒,๘๘๗,๐๐๐	๑๗๙,๑๗๕,๗๐๐	๑๘๘,๓๙๖,๒๘๘	๒๐๓,๔๖๔,๔๐๐
๒	ขุนยวม	๔๘,๒๐๗,๘๐๐	๕๓,๐๒๙,๖๐๔	๕๘,๓๓๕,๙๘๗	๖๑,๘๓๖,๘๔๐	๖๗,๕๔๓,๔๘๐
๓	ปาย	๕๓,๔๓๕,๗๕๐	๕๘,๗๘๐,๒๐๐	๖๔,๖๕๘,๓๐๐	๖๗,๖๗๓,๐๔๔	๗๔,๐๔๔,๐๙๑
๔	แม่สะเรียง	๔๕,๙๕๕,๐๐๐	๕๐,๕๕๑,๑๗๕	๕๕,๕๙๗,๐๐๐	๕๘,๙๘๑,๑๖๘	๖๔,๑๔๖,๐๕๔
๕	แม่ลาน้อย	๒๐,๐๗๒,๐๐๐	๒๒,๐๘๐,๐๐๐	๒๔,๒๘๘,๐๐๐	๒๕,๙๔๖,๙๖๖.๐๐	๒๘,๐๑๑,๙๐๗
๖	สบเมย	๒๐,๐๘๙,๙๖๐	๒๒,๑๓๕,๓๑๐	๒๔,๓๔๙,๐๐๐	๒๕,๘๐๙,๙๔๐.๐๐	๒๗,๘๕๗,๔๐๓
๗	ปางมะผ้า	๒๒,๒๒๓,๐๐๐	๒๔,๔๔๖,๐๐๐	๒๖,๙๗๐,๒๐๐	๒๘,๘๙๐,๘๔๒.๐๐	๓๑,๔๕๗,๙๑๗
รวม		**๓๕๘,๐๖๒,๒๑๐**	**๓๙๓,๙๐๙,๒๘๙**	**๔๓๓,๓๗๔,๑๘๗**	**๔๕๗,๕๓๕,๐๘๘.๐๐**	**๔๙๖,๕๒๕,๒๕๒**

๑.๗ วิสาหกิจชุมชน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประเภทกิจการวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน โดยประเภทกิจการแบ่งเป็น ๒ ประเภท ได้แก่ การผลิตสินค้า และการให้บริการ โดยวิสาหกิจชุมชนที่มีการผลิตสินค้ามากที่สุด คือ ประเภท ประเภทการผลิตพืช จำนวน ๒๑๙ กิจการ รองลงมาคือ ประเภทการผลิตปศุสัตว์ จำนวน ๗๗ กิจการ ลำดับที่ ๓ ประเภทการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน ๖๙ กิจการ สำหรับประเภทการให้บริการที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชนมากที่สุด ได้แก่ ด้านท่องเที่ยว จำนวน ๑๖ แห่ง รองลงมา คือ ร้านค้าชุมชนและออมทรัพย์ชุมชน จำนวน ๑๒ แห่ง และอื่น ๆ จำนวน ๓๔ แห่ง

ตารางที่ ๖๙ ประเภทและจำนวนวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

ลำดับที่	ประเภทกิจการ	จำนวนแห่ง	
		วิสาหกิจชุมชน	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
	การผลิตสินค้า		
๑	การผลิตพืช	๒๑๙	๑
๒	การผลิตปศุสัตว์	๗๗	๑
๓	การผลิตประมง	๑๓	๑
๔	การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร	๖๙	๓
๕	ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ/เสื้อผ้า	๕๖	๐
๖	เครื่องจักสาน	๗	๐
๗	ดอกไม้ประดิษฐ์	๐	๐
๘	เครื่องจักรกล	๐	๐
๙	ของชำร่วย / ของที่ระลึก	๙	๐
๑๐	ผลิตภัณฑ์สมุนไพร	๒๓	๐

ลำดับที่	ประเภทกิจการ	จำนวนแห่ง	
		วิสาหกิจชุมชน	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
๑๑	เครื่องดื่ม	๔๘	๑
๑๒	เครื่องประดับ/อัญมณี	๔	๐
๑๓	เครื่องไม้/เฟอร์นิเจอร์	๘	๐
๑๔	เครื่องหนัง	๐	๐
๑๕	การผลิตปัจจัยการผลิต	๑๕	๐
๑๖	เครื่องปั้น	๐	๐
๑๗	สิ่งประดิษฐ์จากโลหะ	๒	๐
๑๘	การผลิตสินค้าอื่นๆ	๓๑	๐
การให้บริการ			
๑	ร้านค้าชุมชน	๑๒	๑
๒	ออมทรัพย์ชุมชน	๑๒	๐
๓	ท่องเที่ยว	๑๖	๐
๔	สุขภาพ	๔	๐
๕	ซ่อมเครื่องจักรกล	๐	๐
๖	บริการอื่นๆ	๓๔	๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๖

๒) ด้านสังคมและความมั่นคง

๒.๑ ประชากร ประชากรของจังหวัดมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๖๖ มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น ๒๘๗,๒๓๓ คน หรือ และมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรในช่วงปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๖ เฉลี่ยร้อยละ ๑.๗๔ โดยช่วงวัยที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ วัยแรงงาน (อายุ ๑๕ – ๕๙ ปี) คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๐๖ ของจำนวนประชากรทั้งหมด รองลงมาเป็นวัยเด็ก (อายุ ๐-๑๔ ปี) คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๔ และวัยผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๐ อย่างไรก็ตาม โครงสร้างประชากรของภาคเหนือเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์เร็วกว่าระดับประเทศ โดยมีสัดส่วนที่สูงกว่าสัดส่วนของประเทศ ซึ่งปี ๒๕๖๕ สัดส่วนผู้สูงอายุของจังหวัดแม่ฮ่องสอน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๕๗ ขณะที่ภาคเหนือมีสัดส่วนของผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๗ และมีสัดส่วนผู้สูงอายุประเทศ คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๒๑

ตารางที่ ๗๐ ข้อมูลประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖ แยกชาย – หญิง

พ.ศ.	ชาย	หญิง	รวม
๒๕๖๑	๑๔๓,๙๓๒	๑๓๘,๖๓๔	๒๘๒,๕๖๖
๒๕๖๒	๑๔๔,๓๐๒	๑๓๙,๘๓๖	๒๘๔,๑๓๘
๒๕๖๓	๑๔๔,๓๑๑	๑๔๐,๒๓๘	๒๘๔,๕๔๙
๒๕๖๔	๑๔๔,๘๑๑	๑๔๑,๑๐๕	๒๘๕,๙๑๖
๒๕๖๕	๑๔๕,๑๙๔	๑๔๑,๕๙๒	๒๘๖,๗๘๖
๒๕๖๖	๑๔๕,๒๙๗	๑๔๑,๙๓๖	๒๘๗,๒๓๓

ตารางที่ ๗๑ สัดส่วนประชากร ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๖ แยกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ชาย	หญิง	รวม	สัดส่วน
๐-๑๔	๓๒,๕๒๓	๓๐,๗๖๙	๖๓,๒๙๒	๒๓.๐๔
๑๕-๕๙	๘๙,๗๙๒	๘๖,๒๑๘	๑๗๖,๐๑๐	๖๔.๐๖
๖๐ ปีขึ้นไป	๑๗,๕๑๔	๑๗,๙๒๖	๓๕,๔๔๐	๑๒.๙๐

๒.๒ แรงงาน ภาวะด้านแรงงานมีการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา สืบเนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ส่งผลถึงความเชื่อมั่นของนักธุรกิจ นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศ เกิดการชะลอการลงทุน ชะลอการขยายกิจการ รวมถึงชะลอการจ้างงาน ในขณะที่การผลิตคนเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงานของภาคการศึกษายังคงมีอย่างต่อเนื่องจึงส่งผลต่อการว่างงาน การทำงานต่ำระดับ นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีการผลิต ต้นทุนการผลิตฤดูกาล ทัศนคติทั้งของฝ่ายนายจ้างและผู้ใช้แรงงาน เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของภาวะด้านแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจ้างงาน การเคลื่อนย้ายแรงงาน ฝีมือแรงงาน มาตรฐานแรงงาน

ตารางที่ ๗๒ ข้อมูลการมีงานทำ ดังนี้

ไตรมาสที่	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ประชากรที่มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปในจังหวัด	๑๕๒,๓๑๙	๑๕๒,๑๑๖	๑๕๑,๙๘๙	๒๐๕,๑๒๙	๒๐๖,๑๒๔
ผู้มีงานทำในจังหวัด	๑๐๕,๔๕๓	๑๐๗,๓๑๘	๑๐๔,๘๕๕	๑๔๕,๑๐๒	๑๔๐,๔๔๕
ผู้มีงานทำในภาคเกษตรของจังหวัด	๗๑,๒๗๐	๗๗,๑๓๒	๗๒,๔๓๕	๑๐๐,๙๑๐	๙๔,๓๘๒
ผู้มีงานทำนอกภาคเกษตรของจังหวัด	๓๔,๑๘๓	๓๐,๑๘๖	๓๒,๔๒๐	๔๔,๑๙๒	๔๖,๐๘๓
อัตราการมีงานทำของจังหวัด	๖๙.๒๓	๗๐.๔๓	๗๑.๓๙	๗๐.๗๔	๖๘.๑๔
อัตราการมีงานทำในภาคเกษตรของจังหวัด	๖๗.๕๘	๗๑.๘๗	๖๙.๐๘	๖๙.๕๔	๖๗.๒๐
อัตราการมีงานทำนอกภาคเกษตรของจังหวัด	๓๒.๔๒	๒๘.๑๓	๓๐.๙๒	๓๐.๕๖	๓๒.๘๐

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ เดือน มีนาคม ๒๕๖๖

ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปที่มีงานทำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพและจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม พบว่า โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้และการประมง จำนวน ๑๐๐,๔๐๓ คน ของประชากรที่มีงานทำ รองลงมา คือ การขายส่ง และการขายปลีก จำนวน ๑๐,๔๙๖ คน และรองลงมาคือ การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมประกันสังคมภาคบังคับ จำนวน ๗,๕๘๔ คน และการประกอบอาชีพการทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน และองค์การระหว่างประเทศมีจำนวนน้อยที่สุดซึ่งในบางปีไม่มีผู้ประกอบอาชีพนี้เลย ทั้งนี้ การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรยังเป็นอาชีพที่มีประชากรวัยแรงงานดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และอาชีพการให้บริการด้านการขาย และการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้ายังคงมีแนวโน้มที่สูงขึ้น อาจเนื่องมาผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-๑๙ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการปรับเปลี่ยนวิธีการในการขาย รวมถึงผู้บริโภคมีการปรับเปลี่ยนจากการซื้อของหน้าร้านเป็นการสั่งของทางระบบออนไลน์มากขึ้น จึงทำให้การขายและการขนส่งยังมีแนวโน้มที่ดี

ตารางที่ ๗๓ การว่างงาน (๕ ปี ล่าสุด)

ประเภท	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ผู้ว่างงานจังหวัด	๖๕๙	๑,๑๔๙	๙๗๖	๑,๒๒๙	๗๐๓
กำลังแรงงานในจังหวัด	๑๐๗,๓๙๘	๑๐๗,๑๔๐	๑๐๕,๗๑๔	๑๔๕,๑๐๒	๑๔๐,๔๔๕
อัตราการว่างงานในจังหวัด	๐.๖๑	๑.๐๗	๐.๙๒	๐.๘๕	๐.๕๐

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ เดือน มีนาคม ๒๕๖๖

อัตราการว่างงานในปี ๒๕๖๖ ลดลงกว่าปี ๒๕๖๕ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจและสถานการณ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย ส่งผลให้อัตราการว่างงานในปี ๒๕๖๖ มีผู้ว่างงาน ๗๐๓ คน อย่างไรก็ดี อัตราการว่างงานมีสัดส่วนค่อนข้างน้อย เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรหรือเกษตรผสมผสาน ซึ่งเป็นอาชีพอิสระและเป็นลักษณะการพึ่งพาตนเอง

ตารางที่ ๗๔ การประกันสังคม (๕ ปี ล่าสุด)

ไตรมาสที่	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ผู้ประกันตนในจังหวัด	๒๔,๑๙๖	๒๕,๖๓๐	๒๙,๐๔๑	๒๙,๙๐๗	๓๐,๘๖๔
ผู้ประกันตนมาตรา ๓๓	๗,๕๙๕	๗,๕๕๕	๗,๙๑๔	๗,๕๑๒	๘,๐๗๓
ผู้ประกันตนมาตรา ๓๙	๑,๗๕๒	๒,๐๑๘	๒,๓๒๓	๒,๓๕๔	๒,๓๗๘
ผู้ประกันตนมาตรา ๔๐	๑๔,๘๔๙	๑๖,๐๕๗	๑๘,๘๐๔	๒๐,๐๔๑	๒๐,๔๑๓
จำนวนผู้มีงานทำในจังหวัด	**๑๐๕,๔๕๓**	**๑๐๖,๔๗๔**	**๑๐๔,๘๕๕**	**๑๔๕,๑๐๒**	**๑๔๐,๔๔๕**
อัตราแรงงานที่เป็นผู้ประกันตน	**๒๒.๙๕**	**๒๔.๐๗**	**๒๗.๗๐**	**๒๐.๖๑**	**๒๑.๙๘**

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ เดือน มีนาคม ๒๕๖๖

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคมกับสำนักงานประกันสังคมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย

๑. ผู้ประกันตนภาคบังคับ (มาตรา ๓๓) คือ ลูกจ้างซึ่งทำงานให้กับนายจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ ๑ คนขึ้นไป อายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี และไม่เกิน ๖๐ ปี โดยต้องส่งเงินสมทบเข้ากองทุน สิทธิประโยชน์ที่ผู้ประกันตนภาคบังคับ (มาตรา ๓๓) และจะได้รับความคุ้มครอง ๗ กรณี มีดังนี้ กรณีเจ็บป่วย/ อุบัติเหตุ กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร กรณีชราภาพ และกรณีว่างงาน

๒. ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา ๓๙) คือ ผู้ประกันตนโดยสมัครใจและเป็นบุคคลที่เคยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ จ่ายเงินสมทบก่อนออกจากงานมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน แล้วลาออก แต่ต้องการรักษาสิทธิประกันสังคมไว้ จึงสมัครเข้าใช้สิทธิประกันสังคมในมาตรา ๓๙ โดยได้รับความคุ้มครอง ๖ กรณี ดังนี้ กรณีเจ็บป่วย อุบัติเหตุ กรณีทุพพลภาพ กรณีเสียชีวิต กรณีคลอดบุตร กรณีสงเคราะห์บุตร และกรณีชราภาพ

๓. ผู้ประกันตนภาคสมัครใจ (มาตรา ๔๐) ผู้ประกันตนตามมาตรา ๔๐ คือ บุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา ๓๓ และไม่เคยสมัครเป็นผู้ประกันตนในมาตรา ๓๙ ผู้ที่จะสมัครประกันสังคมในมาตรา ๔๐ ได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระ หรือแรงงานนอกระบบ มีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๕ ปี แต่ไม่เกิน ๖๕ ปี

ตารางที่ ๗๕ ประเภทแรงงานต่างด้านการได้รับอนุญาต

ประเภทการได้รับอนุญาต	ราย
๑. คนต่างด้าวประเภททั่วไป (มาตรา ๕๙)	๙๒
๒. คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ (เมียนมา ลาว กัมพูชา) (มาตรา ๖๓/๒)	๒,๐๑๒
๒.๑ มติคณะรัฐมนตรี ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๔	๑,๑๘๗
๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔	๓๐๗
๒.๓ คนต่างด้าวนำเข้าตาม MOU	๖
๒.๔ มติคณะรัฐมนตรี ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓	๕๑๒
๓. บุคคล/ชุมชนบนพื้นที่สูง (มาตรา ๖๓/๑)	๔,๒๔๘
รวม	**๖,๓๕๒**

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ จำแนกคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงาน จำนวน ๖,๓๕๒ ราย จำแนกเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้

๑. คนต่างด้าวมาตรา ๕๙ คือ คนต่างด้าวซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองซึ่งมิใช่เพื่อการท่องเที่ยวหรือการเดินทางผ่านราชอาณาจักร จะทำงานได้ก็แต่เฉพาะงานที่มิได้มีประกาศห้ามคนต่างด้าวทำตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่งและต้องได้รับใบอนุญาตทำงาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวน ๙๒ ราย

๒. คนต่างด้าวมาตรา ๖๓/๒ คือ คนต่างด้าวซึ่งอยู่ในกรณีที่รัฐมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรได้ตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง หรือยกเว้นให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง คณะรัฐมนตรีจะกำหนดให้คนต่างด้าวผู้นั้นหรือจำพวกนั้นบรรดาที่มิใช่คนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑ ขออนุญาตทำงานได้โดยคณะรัฐมนตรีจะกำหนดบางประเภทของงานที่คนต่างด้าวอาจทำได้ไว้ด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๒ จำนวน ๒,๐๑๒ ราย

๓. คนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑ คือคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ อาจขออนุญาตต่อนายทะเบียนเพื่อทำงานได้

๓.๑ ถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิบัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

๓.๒ เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

๓.๓ คนต่างด้าวซึ่งได้รับสถานะคนต่างด้าวเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

๓.๔ คนต่างด้าวซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนและได้รับบัตรประจำตัวตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

การขออนุญาตทำงานและการออกใบอนุญาตทำงานให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และใบอนุญาตทำงานให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทำงาน

และให้ต่ออายุใบอนุญาตทำงานได้คราวละห้าปี ทั้งนี้ บุคคลตาม ข้อ ๓.๑ ๓.๓ และ ๓.๔ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานหรือค่าธรรมเนียมการต่ออายุใบอนุญาตทำงาน สำหรับบุคคลตามข้อ ๓.๒ จะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมหรือไม่เพียงใด ให้เป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามความมาตรา ๖ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคนต่างด้าวตามมาตรา ๖๓/๑ จำนวน ๔,๒๔๘ ราย

นอกจากคนต่างด้าวดังกล่าวข้างต้นแล้ว คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ผ่อนผันให้คนต่างด้าว ๔ สัญชาติ (กัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม) ที่มีสถานะไม่ถูกต้อง ที่ประสงค์จะทำงานและมีนายจ้าง โดยให้นายจ้างยื่นบัญชีรายชื่อแจ้งความต้องการจ้างแรงงานต่างด้าว (Name list) ต่อกรมการจัดหางาน จากนั้นจะต้องยื่นคำขออนุญาตทำงานแทนคนต่างด้าวภายใน ๖๐ วัน หลังยื่น Name List และชำระค่าธรรมเนียมค่ายื่นคำขอฉบับละ ๑๐๐ บาท และค่าธรรมเนียมใบอนุญาตทำงานฉบับละ ๙๐๐ บาท ให้คนต่างด้าวใช้ใบรับคำขอดังกล่าวคู่กับใบเสร็จรับเงินเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าคนต่างด้าวได้รับการผ่อนผันให้ทำงานได้จนกว่าจะได้รับใบอนุญาตทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว และให้คนต่างด้าวดำเนินการยื่นขอบัตรประกันสุขภาพ และดำเนินการจัดเก็บอัตลักษณ์บุคคลก่อนวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ซึ่งหลังดำเนินการตามขั้นตอนเสร็จสิ้นจะทำงานและอยู่ได้ถึงได้ไม่เกินวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ **ทั้งนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนทั้งหมด จำนวน ๕๘๔ ราย แรงงานต่างด้าวได้ไปตรวจคัดกรองโรคอันตรายต้องห้าม ๖ โรค จัดเก็บอัตลักษณ์ และยื่นขออนุญาตทำงานแล้ว จำนวน ๕๒๖ ราย** *(ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดแม่ฮ่องสอน)*

๒.๓ ครัวเรือนมีรายได้ไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ.

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผนการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้โมเดล **"ปฏิบัติการ ๓ เปิด ๑ ปิด พิชิตความยากจน"** โดยผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม พบว่า มีครัวเรือนตกเกณฑ์ ๔,๐๑๖ ครัวเรือน มีผลการขับเคลื่อนแล้ว ๔,๐๑๖ ครัวเรือน รวมกิจกรรมที่ดำเนินการ ๕,๙๔๒ กิจกรรม ใน TPMAP Logbook คิดเป็นการแก้ไขปัญหาร้อยละ ๑๐๐ (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖)

ผลการจัดเก็บข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน ปี ๒๕๖๖

ตารางที่ ๗๖ มิติด้านสุขภาพ

ที่	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนัก ๒,๕๐๐ กรัม ขึ้นไป	๑,๗๐๒ คน	๑,๗๐๒ คน	๑๐๐.๐๐	๐	๐
๒	เด็กแรกเกิดได้กินนมแม่อย่างเดียวอย่างน้อย ๖ เดือนแรกติดต่อกัน	๑,๗๐๒ คน	๑,๗๐๑ คน	๙๙.๙๔	๑	๐.๐๖
๓	เด็กแรกเกิดถึง ๑๒ ปี ได้รับวัคซีนป้องกันโรคครบตามตารางสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค	๒๓,๐๕๐ คน	๒๓,๐๕๐ คน	๑๐๐.๐๐	๐	๐
๔	ครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน	๖๐,๗๒๑ คร.	๖๐,๗๐๕ คร.	๙๙.๙๗	๑๖ คร.	๐.๐๓
๕	ครัวเรือนมีความรู้และป้องกันตนเองเพื่อควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ	๖๐,๗๒๑ คร.	๖๐,๖๗๘ คร.	๙๙.๙๓	๔๓ คร.	๐.๐๗

ที่	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๖	คนอายุ ๓๕ ปีขึ้นไป ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี	๙๑,๒๐๖ คน	๘๙,๘๖๕ คน	๙๘.๕๓	๑,๓๔๑ คน	๑.๔๗
๗	คนอายุ ๖ ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๓ วัน ๆละ ๓๐ นาที	๑๕๘,๙๖๖ คน	๑๕๘,๙๕๔ คน	๙๙.๙๙	๑๒ คน	๐.๐๑

ตารางที่ ๗๗ มิติด้านมาตรฐานความเป็นอยู่

ที่	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์ (ครัวเรือน)		ไม่ผ่านเกณฑ์ (ครัวเรือน)	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย บ้านมีสภาพคงทนถาวรและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	๖๐,๗๒๑	๖๐,๕๘๖	๙๙.๗๘	๑๓๕	๐.๒๒
๒	ครัวเรือนมีน้ำสำหรับบริโภคและอุปโภคเพียงพอตลอดปี	๖๐,๗๒๑	๕๙,๙๖๐.	๙๘.๗๔	๗๖๑.	๑.๒๕
๓	ครัวเรือนเข้าถึงไฟฟ้าและใช้บริการไฟฟ้า	๖๐,๗๒๑	๕๕,๓๕๐.	๙๑.๑๕	๕,๓๗๑	๘.๘๕
๔	ครัวเรือนมีการจัดบ้านเรือนเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและถูกสุขลักษณะ	๖๐,๗๒๑.	๖๐,๒๗๐	๙๙.๒๖	๔๕๑	๐.๗๔
๕	ครัวเรือนไม่ถูกรบกวนจากมลพิษ	๖๐,๗๒๑	๖๐,๗๐๒	๙๙.๙๗	๑๙.	๐.๐๓
๖	ครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธีและมีการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ	๖๐,๗๒๑.	๕๙,๘๐๔.	๙๘.๔๘	๙๑๗	๑.๕๑
๗	ครัวเรือนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๖๐,๗๒๑	๖๐,๗๑๐	๙๙.๙๘	๑๑	๐.๐๒

ตารางที่ ๗๘ มิติด้านการศึกษา

ที่	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑	เด็กอายุต่ำกว่า ๖ ปี มีพัฒนาการด้านสุขภาพ การเรียนรู้และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย เด็กก่อนวัยเรียน	๗,๙๙๒ คน	๗,๙๗๔ คน	๙๙.๗๗	๑๘ คน	๐.๒๓
๒	เด็กอายุ ๖-๑๕ ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี	๒๑,๙๓๗ คน	๒๑,๘๘๓ คน	๙๙.๗๕	๕๔ คน	๐.๒๕
๓	เด็กจบชั้น ม.๓ ได้เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือเทียบเท่า และเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อและยังไม่มีงานทำได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ	๕๕๔ คน	๕๕๒ คน	๙๙.๖๔	๒ คน	๐.๓๖
๔	ครัวเรือนได้รับการศึกษาต่อเนื่องและมีทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑	๖๐,๗๒๑ ครว.	๕๔,๒๓๓ ครว.	๘๙.๓๒	๖,๔๘๒ ครว.	๑๐.๖๘
๕	คนอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้	๑๑๐,๑๔๐ คน	๑๐๘,๕๕๑ คน	๙๘.๕๖	๑,๕๘๙ คน	๑.๔๔

ตารางที่ ๗๙ มิติด้านการมีงานทำและรายได้

ที่	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑	คนอายุ ๑๕ – ๕๙ ปี มีอาชีพและรายได้	๙๗,๔๙๑ คน	๙๗,๐๖๗ คน	๙๙.๕๗	๔๒๔ คน	๐.๔๓
๒	คนอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป มีอาชีพและรายได้	๓๐,๔๑๙ คน	๒๘,๓๐๗ คน	๙๓.๐๖	๒,๑๑๒ คน	๖.๙๔
๓	รายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปี	๖๐,๗๒๑ ครว.	๕๙,๕๗๗ ครว.	๙๘.๑๒	๑,๑๔๔ ครว.	๑.๘๘
๔	ครัวเรือนมีการเก็บออมเงิน	๖๐,๗๒๑ ครว.	๕๘,๗๘๕ ครว.	๙๖.๘๑	๑,๙๓๖ ครว.	๓.๑๙

ตารางที่ ๘๐ มิติด้านค่านิยม

ที่	ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
			จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
๑	คนอายุ ๖ ปีขึ้นไป ปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาอย่างน้อย สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง	๑๖๑,๕๖๕ คน	๑๖๑,๕๔๓ คน	๙๙.๙๙	๒๒ คน	๐.๐๑
๒	ผู้สูงอายุ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐหรือภาคเอกชน	๒๕,๒๐๔ คน	๒๕,๑๙๙ คน	๙๙.๙๘	๕ คน	๐.๐๒
๓	ผู้พิการ ได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐหรือภาคเอกชน	๒,๕๘๑ คน	๒,๕๗๗ คน	๙๙.๘๕	๔ คน	๐.๑๕
๔	ผู้ป่วยติดเตียงได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	๒๔๘ คน	๒๔๘ คน	๑๐๐.๐๐	๐	๐
๕	ครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือท้องถิ่น	๖๐,๗๒๑ ครว.	๖๐,๗๐๖ ครว.	๙๙.๙๘	๑๕ ครว.	๐.๐๒
๖	ครอบครัวมีความอบอุ่น	๖๐,๗๒๑ ครว.	๖๐,๖๗๑ ครว.	๙๙.๙๒	๕๐ ครว.	๐.๐๘

ตารางที่ ๘๑ จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. ๕ ปีล่าสุด

ปี พ.ศ.	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนครัวเรือนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ
๒๕๖๐	๖๐,๓๗๔	๒,๐๘๐
๒๕๖๑	๖๐,๔๙๔	๑,๐๐๑
๒๕๖๒	๖๐,๖๑๑	๔๐๖
๒๕๖๓	-	-
๒๕๖๔	๖๐,๒๘๑	๑,๙๔๐
๒๕๖๕	๖๐,๕๐๙	๑,๑๒๗
๒๕๖๖	๖๐,๗๒๑	๑,๑๔๔

ข้อมูล ณ เดือน กันยายน ๒๕๖๖

ตารางที่ ๘๒ จำนวนครัวเรือนที่มีรายได้ไม่ผ่านเกณฑ์ จปฐ. รายอำเภอ ปีล่าสุด (๒๕๖๖)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	ผ่านเกณฑ์		ไม่ผ่านเกณฑ์	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๓,๒๙๖	๑๓,๐๙๘	๙๘.๕๑	๑๙๘	๑.๔๙
ขุนยวม	๕,๓๕๙	๕,๓๒๒	๙๙.๓๑	๓๗	๐.๖๙
ปาย	๘,๗๖๕	๘,๖๔๖	๙๘.๖๔	๑๑๙	๑.๓๖
แม่สะเรียง	๑๒,๗๒๒	๑๒,๑๗๙	๙๕.๗๓	๕๔๓	๔.๒๗
แม่ลาน้อย	๗,๑๙๐	๗,๑๕๗	๙๙.๕๔	๓๓	๐.๔๖
สบเมย	๙,๓๙๒	๙,๒๗๘	๙๘.๗๙	๑๑๔	๑.๒๑
ปางมะผ้า	๓,๗๘๕	๓,๖๘๕	๙๗.๓๖	๑๐๐	๒.๖๔
	๖๐,๗๒๑	**๕๙,๕๗๗**	**๙๘.๑๒**	**๑,๑๔๔**	**๑.๘๘**

ข้อมูล ณ เดือน กันยายน ๒๕๖๖

หมายเหตุ ข้อมูล ปี ๒๕๖๖ ยังไม่ได้ผ่านการรับรองในระดับประเทศ

ตารางที่ ๘๓ รายได้เฉลี่ยของคนแม่ฮ่องสอน (ตามข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๖๖)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนคน	รายได้เฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี (บาท)	รายได้เฉลี่ย/คน/ปี (บาท)
เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๓,๒๙๗	๓๐,๗๐๗	๙๒,๖๓๗.๙๐	๔๐,๑๑๔.๘๓
ขุนยวม	๕,๓๙๖	๑๕,๔๗๖	๖๙,๖๗๘.๔๑	๒๔,๒๙๔.๗๐
ปาย	๘,๗๘๒	๒๔,๔๙๒	๑๐๑,๓๙๗.๘๔	๓๖,๓๕๗.๘๒
แม่สะเรียง	๑๒,๗๒๘	๓๘,๓๗๑	๗๔,๖๙๕.๐๘	๒๔,๗๗๗.๐๒
แม่ลาน้อย	๗,๒๗๒	๒๒,๗๒๖	๕๗,๗๐๔.๘๔	๑๘,๔๖๔.๗๔
สบเมย	๙,๔๑๐	๒๖,๖๔๒	๖๑,๙๑๓.๒๖	๒๑,๘๖๗.๘๗
ปางมะผ้า	๓,๘๓๖	๑๑,๗๐๔	๖๙,๑๒๓.๗๑	๒๒,๖๕๕.๓๘

ข้อมูล ณ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

หมายเหตุ ข้อมูล ปี ๒๕๖๖ ยังไม่ได้ผ่านการรับรองในระดับประเทศ

ตารางที่ ๘๔ รายจ่ายเฉลี่ยของคนแม่ฮ่องสอน (ตามข้อมูล จปฐ. ปี ๒๕๖๖)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือนทั้งหมด	จำนวนคน	รายจ่ายเฉลี่ย/ครัวเรือน/ปี (บาท)	รายจ่ายเฉลี่ย/คน/ปี (บาท)
เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๓,๒๙๗	๓๐,๗๐๗	๙๘,๐๔๙.๘๐	๔๒,๔๕๘.๓๔
ขุนยวม	๕,๓๙๖	๑๕,๔๗๖	๑๑๕,๒๑๔.๑๙	๔๐,๑๗๑.๖๑
ปาย	๘,๗๘๒	๒๔,๔๙๒	๑๒๔,๖๓๔.๓๓	๔๔,๖๘๙.๖๔
แม่สะเรียง	๑๒,๗๒๘	๓๘,๓๗๑	๑๑๘,๗๘๙.๙๙	๓๙,๔๐๓.๖๙
แม่ลาน้อย	๗,๒๗๒	๒๒,๗๒๖	๙๙,๕๖๖.๘๖	๓๑,๘๕๙.๙๙
สบเมย	๙,๔๑๐	๒๖,๖๔๒	๙๒,๗๑๖.๑๕	๓๒,๗๔๗.๕๐
ปางมะผ้า	๓,๘๓๖	๑๑,๗๐๔	๘๓,๘๒๕.๙๐	๒๗,๔๗๔.๐๔

ข้อมูล ณ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖
หมายเหตุ ข้อมูล ปี ๒๕๖๖ ยังไม่ได้ผ่านการรับรองในระดับประเทศ

ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ ค) คือ ข้อมูลระดับหมู่บ้านที่แสดงสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมและความเข้มแข็งของชุมชน สุขภาพและอนามัย สภาพแรงงาน และยาเสพติด ซึ่งดำเนินการจัดเก็บทุกหมู่บ้านในเขตชนบทเป็นประจำทุก ๒ ปี ทำให้ทราบว่าประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ มีคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ในด้านต่าง ๆ เป็นอย่างไร แต่ละหมู่บ้านมีปัญหาในเรื่องใดบ้าง(ตัวชี้วัดใดบ้าง) ที่ควรได้รับการแก้ไข (ข้อมูล กชช ๒ ค ประจำปี ๒๕๖๖) ดังนี้

ตางรางที่ ๘๕ ปัญหา ๑๐ อันดับแรกที่ควรแก้ไขของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่มีปัญหา	ดัชนีตัวชี้วัด (ลำดับ)	หมู่บ้านที่มีปัญหา	
		จำนวน	ร้อยละ
๑	การท่องเที่ยว (ตัวชี้วัดที่ ๒๐)	๓๗๕	๙๒.๓๖
๒	สิ่งอำนวยความสะดวกคนพิการและผู้สูงอายุ (ตัวชี้วัดที่ ๙)	๓๓๕	๘๒.๕๑
๓	โอกาสเข้าถึงระบบการศึกษาของคนพิการ (ตัวชี้วัดที่ ๓๑)	๓๐๔	๗๔.๘๘
๔	การรวมกลุ่มของประชาชน (ตัวชี้วัดที่ ๓๒)	๒๙๕	๗๒.๖๖
๕	ศาสนสถาน ศูนย์เรียนรู้ชุมชน และภูมิปัญญาชุมชน (ตัวชี้วัดที่ ๓๕)	๒๘๗	๗๐.๖๙
๖	การกีฬาและการออกกำลังกาย (ตัวชี้วัดที่ ๒๗)	๒๕๖	๖๓.๐๕
๗	ความรอบรู้ (ตัวชี้วัดที่ ๒๙)	๒๐๗	๕๐.๙๙
๘	พื้นที่สาธารณะสีเขียวและพื้นที่สาธารณะประโยชน์ (ตัวชี้วัดที่ ๑๐)	๑๖๓	๔๐.๑๕
๙	การได้รับการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ (ตัวชี้วัดที่ ๓๐)	๑๓๗	๓๓.๗๔
๑๐	การให้บริการด้านการศึกษา (ตัวชี้วัดที่ ๒๘)	๑๒๔	๓๐.๕๔

*ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ ***หมายเหตุ ข้อมูล ปี ๒๕๖๖ ยังไม่ได้ผ่านการรับรองในระดับประเทศ*

ตารางที่ ๘๖ ข้อมูลตัวชี้วัด MPI ตัวชี้วัดที่สำคัญ (คาดว่าเป็นข้อมูลตั้งต้น TPMAP ปี ๒๕๖๗)

ที่	มิติ	ตชว.จปฐ ข้อที่	ตัวชี้วัด	จำนวนที่สำรวจทั้งหมด	ไม่ผ่านเกณฑ์	
					จำนวน	ร้อยละ
๑	ความเป็นอยู่	๑๙	ครัวเรือนเข้าถึงไฟฟ้าและใช้บริการไฟฟ้า	๖๐,๗๒๑ ครว.	๕,๓๗๑ ครว.	๘.๘๕
๒	รายได้	๒๙	คนอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป มีอาชีพและรายได้	๓๐,๔๑๙ คน	๒,๑๑๒ คน	๖.๙๔
๓	รายได้	๓๐	รายได้เฉลี่ยของคนในครัวเรือนต่อปี	๖๐,๗๒๑ ครว.	๑,๑๔๔ ครว.	๑.๘๘
๔	การศึกษา	๒๕	คนอายุ ๑๕-๕๙ ปี อ่าน เขียนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ หรือภาษาที่สาม และคิดเลขอย่างง่ายได้	๑๑๐,๑๔๐ คน	๑,๕๘๙ คน	๑.๔๔
๕	ความเป็นอยู่	๑๘	ครัวเรือนมีน้ำสำหรับบริโภคและอุปโภคเพียงพอตลอดปี	๖๐,๗๒๑ ครว.	๗๖๑ ครว.	๑.๒๕
๖	รายได้	๒๘	คนอายุ ๑๕ - ๕๙ ปี มีอาชีพและรายได้	๔๗,๔๙๑ คน	๔๒๔ คน	๐.๔๓
๗	การศึกษา	๒๔	เด็กจบชั้น ม.๓ ได้เรียนต่อชั้น ม.๔ หรือเทียบเท่า และเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ที่ไม่ได้เรียนต่อและยังไม่มีงานทำ ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ	๕๕๔ คน	๒ คน	๐.๓๖
๘	การศึกษา	๒๓	เด็กอายุ ๖-๑๕ ปี ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี	๒๑,๙๓๗ คน	๕๔ คน	๐.๒๕
๙	การศึกษา	๒๒	เด็กอายุต่ำกว่า ๖ ปี มีพัฒนาการด้านสุขภาพ การเรียนรู้และพัฒนาการทางบุคลิกภาพตามวัย เด็กก่อนวัยเรียน	๗,๙๙๒ คน	๑๘ คน	๐.๒๓
๑๐	ความเป็นอยู่	๑๓	ครัวเรือนมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย บ้านมีสภาพคงทนถาวร และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	๖๐,๗๒๑ ครว.	๑๓๕ ครว.	๐.๒๒
๑๑	การเข้าถึงบริการภาครัฐ	๓๕	ผู้พิการได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน (ตามพรบ. ส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๖)	๒,๕๘๑ คน	๔ คน	๐.๑๕
๑๒	สุขภาพ	๘	ครัวเรือนสามารถดูแลตนเอง/สมาชิก เมื่อมีอาการเจ็บป่วยเบื้องต้น	๖๐,๗๒๑ ครว.	๗๔ ครว.	๐.๑๒
๑๓	สุขภาพ	๖	ครัวเรือนกินอาหารถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย และได้มาตรฐาน	๖๐,๗๒๑ ครว.	๑๖ ครว.	๐.๐๓
๑๔	การเข้าถึงบริการภาครัฐ	๓๔	ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ หรือภาคเอกชน	๒๕,๒๐๔ คน	๕ คน	๐.๐๒
๑๕	สุขภาพ	๙	คนอายุ ๖ ปีขึ้นไป ออกกำลังกายอย่างน้อย สัปดาห์ละ ๓ วัน ๆ ละ ๓๐ นาที	๑๕๘,๙๖๖ คน	๑๒ คน	๐.๐๑
๑๖	สุขภาพ	๒	เด็กแรกเกิดมีน้ำหนัก ๒,๕๐๐ กรัม ขึ้นไป	๑,๗๐๒ คน	๐ คน	๐.๐๐

แนวทางแก้ไขปัญหาความยากจนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการขับเคลื่อนการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัด (ศจพ.จ.) และ ศจพ. ระดับต่าง ๆ รวมถึงทีมพี่เลี้ยงเพื่อทำหน้าที่ติดตามดูแลครัวเรือนอย่างใกล้ชิดแบบ Intensive Care และได้มอบหมายหน่วยงานเจ้าภาพหลักรับผิดชอบในแต่ละมิติ จำนวน ๕ มิติ ประกอบด้วย มิติสุขภาพ มิติความเป็นอยู่ มิติการมีงานทำและรายได้ มิติการศึกษา มิติการเข้าถึงบริการภาครัฐ พร้อมวาระจังหวัดแม่ฮ่องสอน เรื่องขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๒.๔ ด้านการศึกษา

ประชากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากร อายุ ๑๕ – ๕๙ ปี ระหว่างปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔ (ที่มา : ดัชนีความก้าวหน้าของคน พ.ศ. ๒๕๖๔) พบว่า มีจำนวนการศึกษาเฉลี่ย เท่ากับ ๖.๑๕ ปี ต่ำกว่าระดับภาคเหนือที่มีปีการศึกษาของประชากรในช่วงอายุดังกล่าว เท่ากับ ๗.๗๒ ปี และยังต่ำกว่าระดับประเทศที่มีการศึกษาเฉลี่ย เท่ากับ ๘.๖๙ ปี อย่างไรก็ตาม พบว่า ปัญหาด้านการศึกษาส่วนใหญ่ ประชาชนยังเข้าถึงการศึกษาได้ยาก ประกอบกับบางพื้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้และระบบสื่อสารไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ตารางที่ ๘๗ ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) มิติด้านการศึกษา ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

มิติด้านการศึกษา	ข้อมูลตัวชี้วัด				ลำดับที่			
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป (ปี)	๕.๙๕	๖.๑๗	๖.๑๑	๖.๓๗	๗๗	๗๗	๗๗	๗๗
การเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา (ร้อยละ)	๕๙.๗๐	๕๓.๔๔	๕๕.๓๗	๕๕.๓๗	๗๔	๗๕	๗๔	๗๔
เด็ก ๐ – ๕ ปีที่มีพัฒนาการสมวัย (ร้อยละ)	๗๒.๖๓	๘๕.๓๔	๘๗.๐๑	๘๑.๑๕	๖๕	๕๖	๕๔	๕๒
คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ (O-NET) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ร้อยละ)	๓๐.๘๙	๒๘.๗๐	๓๐.๐๕	๓๐.๐๔	๗๐	๗๑	๗๑	๕๙

ที่มา : รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ปี ๒๕๖๔ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ ๘๘ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ภาพรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละ ระดับจังหวัด			ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๓	ปีการศึกษา ๒๕๖๔	ปีการศึกษา ๒๕๖๕	ปีการศึกษา ๒๕๖๕	ปีการศึกษา ๖๓ - ๖๕
ภาษาไทย	๕๐.๓๖	๔๖.๖๔	๔๙.๙๙	๕๓.๘๙	๓.๓๕
คณิตศาสตร์	๒๕.๙๑	๓๔.๖๒	๒๔.๖๕	๒๘.๐๖	-๙.๙๗
วิทยาศาสตร์	๓๕.๐๙	๓๓.๐๙	๓๖.๓๑	๓๙.๓๔	๓.๒๒
สังคมศึกษา	๓๓.๖๕	๓๒.๕๐	๓๑.๒๕	๓๗.๖๒	-๑.๒๕
ภาษาอังกฤษ	๕๐.๓๖	๔๖.๖๔	๔๙.๙๙	๕๓.๘๙	๓.๓๕

จากผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้น ป.๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ พบว่า รายวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ วิชาภาษาไทย (๕๓.๘๙ คะแนน) และวิชาภาษาอังกฤษ (๕๓.๘๙ คะแนน) รองลงมา คือ วิชาวิทยาศาสตร์ (๓๙.๓๔ คะแนน) รองลงมา คือ วิชาสังคมศึกษา (๓๗.๖๒ คะแนน) และรายวิชาที่มีคะแนนต่ำสุด คือ รายวิชาคณิตศาสตร์ (๒๔.๖๕ คะแนน) ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาเท่ากับ ๔๒.๕๖ คะแนน และเมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบในปีที่ผ่านมา พบว่า มีรายวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คือ รายวิชาภาษาไทยและวิชาภาษาอังกฤษ เพิ่มขึ้น ๓.๓๕ คะแนน และมีรายวิชาที่มีคะแนนลดลงจากปีที่ผ่าน คือ วิชาวิทยาศาสตร์ ลดลง ๓.๒๒ คะแนน และ วิชา ลดลง ๒.๐๐ คะแนน และวิชาภาษาอังกฤษ ลดลง ๑.๑๕ คะแนน ซึ่งภาพรวมคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา ๐.๔๖ คะแนน

ตารางที่ ๘๙ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ภาพรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด					ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๓	ปีการศึกษา ๒๕๖๔	ปีการศึกษา ๒๕๖๕	ปีการศึกษา ๒๕๖๕	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๕
ภาษาไทย	๕๑.๒๔	๕๑.๘๐	๕๐.๓๑	๔๙.๔๐	๕๐.๘๙	๕๒.๙๕	-๐.๓๕
คณิตศาสตร์	๒๖.๘๙	๒๓.๑๓	๒๑.๖๑	๒๑.๗๐	๒๑.๗๙	๒๔.๓๙	-๕.๑
วิทยาศาสตร์	๓๔.๒๐	๒๘.๗๖	๒๘.๐๕	๒๙.๘๗	๓๑.๓๕	๓๓.๓๒	-๒.๘๕
สังคมศึกษา	-	-	-	-	-	-	-
ภาษาอังกฤษ	๒๖.๘๙	๒๙.๔๘	๒๙.๔๘	๒๗.๔๗	๒๗.๗๗	๓๒.๐๕	๐.๘๘

จากผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้น ม.๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ พบว่า รายวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ วิชาภาษาไทย (๔๙.๔๐ คะแนน) รองลงมา คือ วิชาวิทยาศาสตร์ (๒๙.๘๗ คะแนน) ถัดลงมา คือ วิชาภาษาอังกฤษ (๒๗.๔๗ คะแนน) และรายวิชาที่มีคะแนนต่ำสุด คือ รายวิชาคณิตศาสตร์ (๒๑.๗๐ คะแนน) ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาเท่ากับ ๓๒.๑๑ คะแนน

และเมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบกับปีที่ผ่านมา พบว่า มีรายวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คือ วิชาวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้น ๑.๘๒ คะแนน ถัดมา คือ วิชาคณิตศาสตร์ เพิ่มขึ้น ๐.๐๙ คะแนน และมีรายวิชาที่มีคะแนนลดลงจากปีที่ผ่าน คือ วิชาภาษาไทย ลดลง ๐.๙๑ คะแนน ถัดลงมา คือ วิชาภาษาอังกฤษ ลดลง ๒.๐๑ คะแนน ซึ่งมีภาพรวมคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาลดลงจากปีที่ผ่านมา ๐.๒๕ คะแนน

ตารางที่ ๙๐ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O-NET ภาพรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ผลการทดสอบทางการศึกษา (O-NET) คะแนนเฉลี่ยร้อยละระดับจังหวัด					ระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ยร้อยละ	ค่าพัฒนาเปรียบเทียบ
	ปีการศึกษา ๒๕๖๑	ปีการศึกษา ๒๕๖๒	ปีการศึกษา ๒๕๖๓	ปีการศึกษา ๒๕๖๔	ปีการศึกษา ๒๕๖๕	ปีการศึกษา ๒๕๖๕	ปีการศึกษา ๖๑ - ๖๕
ภาษาไทย	๔๖.๙๘	๓๗.๙	๔๐.๖๒	๔๖.๑๔	๔๒.๖๙	๔๔.๐๙	-๔.๒๙
คณิตศาสตร์	๒๓.๙๓	๑๙.๙๑	๒๐.๙๖	๑๘.๔๕	๑๘.๘๐	๒๑.๖๑	-๕.๑๓
วิทยาศาสตร์	๒๗.๖๑	๒๖.๗๙	๒๙.๖๔	๒๗.๕๒	๒๖.๗๘	๒๘.๐๘	-๐.๘๓
สังคมศึกษา	๓๓.๒๔	๓๔.๗๑	๓๔.๒๓	๓๕.๗๔	๓๒.๓๔	๓๓.๐๐	-๐.๙
ภาษาอังกฤษ	๒๕.๗	๒๔.๑๙	๒๔.๘๓	๒๒.๖๘	๒๑.๖๑	๒๓.๔๔	-๔.๐๙

จากผลการทดสอบ O-NET ของนักเรียนชั้น ม.๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ พบว่า รายวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ วิชาภาษาไทย (๔๖.๑๔ คะแนน) รองลงมา คือ วิชาสังคมศึกษา (๓๕.๗๔ คะแนน) ถัดลงมา คือ วิชาวิทยาศาสตร์ (๒๗.๕๒ คะแนน) และ วิชาภาอังกฤษ (๒๒.๖๘ คะแนน) และมีรายวิชาที่มีคะแนนต่ำสุด คือ วิชาคณิตศาสตร์ (๑๘.๔๕ คะแนน) ภาพรวมคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาเท่ากับ ๓๐.๑๑ คะแนน

และเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการทดสอบในปีที่ผ่านมา พบว่า มีรายวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา คือ รายวิชาภาษาไทย เพิ่มขึ้น ๕.๕๒ คะแนน และ วิชาสังคมศึกษาฯ เพิ่มขึ้น ๑.๕๑ คะแนน และ มีรายวิชาที่มีคะแนนลดลงจากปีที่ผ่าน คือ วิชาวิทยาศาสตร์ ลดลง ๒.๑๒ คะแนน และวิชาภาษาอังกฤษ ลดลง ๒.๑๕ คะแนน และ วิชาคณิตศาสตร์ ลดลง ๒.๕๑ คะแนน ซึ่งภาพรวมคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา ๐.๐๕ คะแนน

๒.๕ ด้านสาธารณสุข

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดเป็นพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร ทำให้การเข้าถึงบริการสุขภาพมีความยากลำบาก โดยปี ๒๕๖๖ สัดส่วนแพทย์ต่อประชากรของจังหวัดยังต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอัตราส่วนแพทย์ต่อจำนวนประชากร ๑ : ๓,๖๓๐ (ในระดับประเทศอยู่ที่อัตราส่วน ๑ : ๑,๖๘๐) หรือเทียบตามภาระงาน (FTE : Full Time Equivalent) พบว่า กำลังคนสายงานแพทย์ที่มีอยู่จริงยังขาดจากกรอบที่ควรมีจำนวน ๑๙ คน (ข้อมูล ณ ๑ กันยายน ๒๕๖๖ ข้อมูลที่มีอยู่จริง ๗๘ คน / กรอบที่ควรมีตามภาระงาน ๙๗ คน)จึงเป็นความเหลื่อมล้ำทางด้านการสาธารณสุขของจังหวัด ซึ่งแพทย์ส่วนใหญ่ให้บริการประจำเฉพาะโรงพยาบาลทั่วไปหรือระดับ S (Standard – level Hospital) เพื่อรองรองผู้ป่วยที่ต้องการการรักษาที่ยุ่งยากซับซ้อนระดับเชี่ยวชาญและโรงพยาบาลที่เป็นแม่ข่ายระดับ M๒ (Middle – level Hospital) และระดับ F๑ (Frist – level Hospital) รองรับการส่งต่อจากโรงพยาบาลชุมชนอื่น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงได้แก้ไขปัญหาดูแลสุขภาพเบื้องต้นของประชาชนในพื้นที่ห่างไกล ทุรกันดาร ด้วยการจัดสถานบริการที่เป็นหน่วยเล็กที่สุดที่เรียกว่า สถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) และจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่ผ่านการอบรมการดูแลสุขภาพเบื้องต้น (พนักงานสุขภาพชุมชน) ประจำอยู่สถานบริการโดยสถานบริการสาธารณสุขชุมชนเหล่านี้ ไม่ได้ถูกบรรจุอยู่ในโครงสร้างการทำงานของกระทรวงสาธารณสุขแต่ถูกจัดตั้งเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะพื้นที่ กระจายอยู่ทั่วอำเภอ ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงเป็นเหตุให้การบริหารจัดการด้านการบริการในพื้นที่ทุรกันดารไม่ได้รับการสนับสนุนโดยตรงไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร งบประมาณ หรือวัสดุอุปกรณ์

ข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ปี ๒๕๖๔ มิติด้านสุขภาพ พบว่า อยู่ในลำดับที่ ๗๒ของประเทศ โดยเฉพาะอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จของประชากร อยู่ในลำดับที่ ๗๗ ของประเทศ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ปี ๒๕๖๓ และปี ๒๕๖๔ พบว่า มีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จถึง ๒๖.๙๙ ราย ต่อประชากรแสนคน โดยเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ปี ๒๕๖๒ ซึ่งมีอัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ ๒๐.๔๐ ราย ต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๓๒.๓๐

ตารางที่ ๙๑ ดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) มิติด้านสุขภาพ ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔

มิติด้านสุขภาพ	ข้อมูลตัวชี้วัด				ลำดับที่			
	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔
ทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ (ร้อยละ)	๑๒.๕๐	๑๐.๐๐	๙.๘๑	๙.๘๑	๗๐	๕๒	๕๕	๕๕
ประชากรที่เจ็บป่วยที่เป็นผู้ป่วยใน (ร้อยละ)	๑๑.๔๑	๑๑.๓๐	๑๐.๔๕	๑๐.๔๕	๔๓	๔๑	๔๑	๔๑
ประชากรที่พิการ (ร้อยละ)	๒.๘๒	๓.๐๓	๓.๑๒	๓.๑๘	๓๓	๓๗	๓๕	๓๕
การฆ่าตัวตายสำเร็จ (รายต่อประชากรแสนคน)	๑๘.๑๑	๒๐.๔๐	๒๖.๙๙	๒๙.๙๙	๗๗	๗๖	๗๗	๗๗

ที่มา : รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ปี ๒๕๖๔ ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นอกจากนี้ ยังมีอัตราตายของมารดาและทารกที่เกินเกณฑ์มาตรฐานของประเทศ และปัญหาสุขภาพอื่น ๆ เช่น ปัญหาโรคระบาด โรคประจำถิ่น ปัญหาหมอกควัน และภัยพิบัติที่เกิดขึ้น จึงเป็นปัญหาสำคัญของพื้นที่ แต่สภาวะของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประชากรเบาบางและมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทุรกันดารส่งผลให้งบประมาณที่ต้องดำเนินการขับเคลื่อนระบบสุขภาพไม่เพียงพอและไม่สามารถพัฒนาขีดความสามารถได้เท่าที่ควร

ตารางที่ ๙๒ โรคหรือภัยสุขภาพที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ๕ ลำดับแรก

โรคหรือภัยสุขภาพ	ปี ๒๕๖๕	
	ตัวชี้วัด	ข้อมูลจังหวัดแม่ฮ่องสอน
๑. ฆ่าตัวตายสำเร็จ	ไม่เกิน ๘ ต่อแสนประชากร	๑๒.๖๕
๒. เด็กสูงไม่ถึงเกณฑ์	< ๑๐%	๑๕.๐๒
๓. ปอดอุดกั้นเรื้อรัง	< ๑๑๐ ครั้งต่อ ๑๐๐ ผู้ป่วย COPD	๑๔๖.๘๔
๔. โรคไข้เลือดออก	อัตราป่วยลดลงน้อยกว่าค่ามัธยฐาน ร้อยละ ๒๐ (ค่ามัธยฐาน ปี ๖๐-๖๔) ๒๐๘.๔๒ ๙ ต่อแสนประชากร	๒๒๕๗.๙๖ ต่อแสนประชากร
๕. มารดาตาย (ปี ๒๕๖๕)	< ๑๗ ต่อแสนประชากร	๘๓.๔๐ ต่อแสนประชากร

ข้อมูล : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๖๖

ตารางที่ ๙๓ สถิติการเกิดมีชีพและการตาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีพ.ศ. (๕ ปี ล่าสุด)

ปี	อัตราเกิดมีชีพต่อประชากรพันคน	อัตราตายต่อประชากรพันคน	อัตราเพิ่มตามธรรมชาติต่อประชากรร้อยคน	อัตราทารกตายต่อการเกิดมีชีพพันคน	อัตรามารดาตายต่อการเกิดมีชีพแสนคน
พ.ศ. ๒๕๖๑	๑๑.๒๖	๔.๗๓	๖.๕๓	๔.๕๐	๓๔.๕๘
พ.ศ. ๒๕๖๒	๑๐.๓๑	๖.๒๔	๔.๐๗	๔.๙๐	๗๕.๓๖
พ.ศ. ๒๕๖๓	๑๐.๙๙	๖.๐๒	๔.๙๗	๕.๒๘	๐
พ.ศ. ๒๕๖๔	๑๐.๗๙	๖.๐๓	๔.๗๖	๓.๗๑	๐
พ.ศ. ๒๕๖๕	๘.๒๔	๖.๑๔	๒.๑	๖.๒๖	๘๓.๔๐

ข้อมูล สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ เดือนมีนาคม ๒๕๖๖

ปัญหาด้านสาธารณสุขของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ความยากลำบากในการจัดบริการสาธารณสุขให้ประชาชนในพื้นที่สูง พื้นที่ชายแดน และพื้นที่ห่างไกล สภาพการคมนาคม การตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัยอย่างกระจัดกระจาย

๒. ความเชื่อ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร หลากชาติพันธุ์ รวมถึงการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจอันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของประชาชน

๓. การจัดสรรทรัพยากรสาธารณสุขภายใต้ข้อจำกัด

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. การจัดตั้งสถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) กระจายตามหมู่บ้านที่ห่างไกล ทุรกันดาร

๒. การใช้ระบบการแพทย์ทางไกล (Telemedicine)

๓. การหมุนเวียนแพทย์เฉพาะทางในเขตสุขภาพที่ ๑ มาปฏิบัติงานในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔. การขอรับสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภายนอก เพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณสุขในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒.๖ ด้านความมั่นคง

(๑) บุคคลไร้สัญชาติ

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้นำเรื่องการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติมาเป็นวาระการพัฒนาของจังหวัดอีกประการหนึ่ง เนื่องจากข้อมูลประชากรในฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร์ ปี ๒๕๖๖ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีประชากรทั้งสิ้น ๒๘๗,๒๓๓ คน เป็นชาย ๑๔๕,๒๘๗ คน เป็นหญิง ๑๔๑,๙๓๖ คน ในจำนวนข้างต้นนี้ยังไม่รวมถึงประชากรแฝงที่เป็นคนต่างด้าว ซึ่งบางส่วนได้อพยพเข้ามาตั้งรกรากอยู่ตามแนวชายแดนมาเป็นเวลานานแล้ว แต่จากการสำรวจและจัดทำทะเบียนราษฎร์ในอดีตไม่สามารถจัดทำข้อมูลได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากการเข้าถึงประชาชนเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลให้ข้อมูลการสำรวจอาจตกหล่นไป ทำให้ประชากรจำนวนหนึ่งตกอยู่ในฐานะบุคคลไร้รัฐ หรือบุคคลผู้ซึ่งไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือที่รู้จักกันในนาม “คนต่างด้าว” ด้วยระยะเวลาที่ล่วงเลยมานานกลุ่มประชากรดังกล่าวได้ให้กำเนิดทายาทรุ่นต่อ ๆ มาจนมีจำนวนประชากรมากขึ้น และทายาทของบุคคลเหล่านั้นก็ไม่ได้รับสัญชาติไทยเช่นเดียวกับบิดามารดา

ตารางที่ ๙๔ ข้อมูลสถานะบุคคลที่ไร้สัญชาติ และการดำเนินการขอสัญชาติไทย

อำเภอ	จำนวนคนที่ไม่มีสัญชาติทั้งจังหวัด (ไม่รวมผู้ลี้ภัย)	มีสูติบัตร	ผลการดำเนินการการลงรายการสัญชาติไทย				คงเหลือ
			อยู่ระหว่างพิจารณาคำร้อง	อยู่ระหว่างกำหนดเลข	ได้รับอนุมัติสัญชาติ	รวม	
เมืองแม่ฮ่องสอน	๑๕,๒๔๘	๘๗๗	๑๐	๓๗	๒๔๑	๒๘๘	๑๔,๙๖๐
ขุนยวม	๘๑๑	๑๘๔	-	-	๔	๔	๘๐๗
ปาย	๖,๕๑๕	๖๖๖	๒	๔	๑๒๐	๑๒๖	๖,๓๘๙
แม่สะเรียง	๒,๙๘๙	๓๙๖	๑	๗	๒๒๕	๒๓๓	๒,๗๕๖
แม่ลาน้อย	๒๑๗	๑๑	๓	-	๑๑	๑๔	๒๐๓
สบเมย	๒,๒๔๗	๑๕๕	๑๗	๓	๑๓๙	๑๕๙	๒,๐๘๘
ปางมะผ้า	๔,๕๘๒	๔๐๙	๑๓	๘	๑๗๙	๒๐๐	๔,๓๘๒
รวม	**๓๒,๖๐๙**	**๒,๖๙๘**	**๔๖**	**๕๙**	**๙๑๙**	**๑,๐๒๔**	**๓๑,๕๘๕**

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖

จากการสำรวจข้อมูลในเบื้องต้น พบว่า มีจำนวนประชากรที่ยังไม่มีสถานะทางทะเบียน หรือบุคคลที่ยังไม่มีสัญชาติไทยทั้งสิ้น ๓๒,๖๐๙ ราย บุคคลเหล่านี้เกิดและอาศัยอยู่ในประเทศไทยและเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การดำเนินงานที่ผ่านมาจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงของมนุษย์สร้างให้เกิดการตระหนักในสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้สูงอายุได้รับบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง ซึ่งบุคคลผู้ไร้สัญชาติจัดอยู่ในกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสังคม จังหวัดได้ผลักดันให้เกิดการให้สิทธิประชาชนอย่างถั่วถึง ทั้งสิทธิในการรับการบริการภาครัฐ สิทธิในการทำมาหากิน สิทธิในการออกเสียงและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้เร่งรัดให้มีการแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติมาโดยตลอด โดยผลการดำเนินการลงรายการสัญชาติไทย ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ พบว่า จากจำนวนผู้มีสูติบัตร จำนวน ๒,๖๙๘ ราย มีผู้ได้รับอนุมัติสัญชาติไทยแล้ว จำนวน ๙๑๙ ราย อยู่ระหว่างกำหนดเลข ๕๙ ราย และอยู่ระหว่างพิจารณาคำร้อง จำนวน ๔๖ ราย คงเหลือที่ต้องดำเนินการจากผู้ที่มีคุณสมบัติ จำนวน ๓๑,๕๘๕ ราย

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่าจำนวนบุคคลที่อาศัยอยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับสถานะทางทะเบียนราษฎร์ ทำให้บุคคลเหล่านั้นขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โอกาสในการใช้สิทธิ์รักษาพยาบาลจากโรงพยาบาลของรัฐ

(๒) ยาเสพติด

ลักษณะสภาพภูมิประเทศของพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นป่าภูเขาทุรกันดารเป็นส่วนใหญ่ พื้นที่ราบมีเป็นส่วนน้อย และมีอาณาเขตติดต่อกับ รัฐฉานใต้ ได้แก่ ตำบลนาปู่ป้อม, ตำบลปางมะผ้า และตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ด้านตรงข้ามเป็นแหล่งที่มาของยาเสพติด เฮโรอีน, ยาบ้า,ฝิ่น,กัญชา ในส่วน ยาอี, ยาไอซ์ โดยมีกลุ่มเครือข่ายอิทธิพลมวลชนเมียนมา กลุ่มว้า,กลุ่มลีซอ, กลุ่มขุนส่าเก่า (M.T.A.) และกลุ่มมูเซอ - ว้า เป็นผู้ทำการผลิตและจำหน่าย โดยแผ่อิทธิพลใช้พื้นที่ดังกล่าวเป็นเส้นทางผ่านเข้า/ออก มาในพื้นที่ด้านตอนใน โดยกลุ่มเครือข่ายขบวนการค้ายาเสพติด ที่มีการเคลื่อนไหวดำเนินการทางการค้า,จำหน่ายยาเสพติด ดังกล่าวมี ๓ กลุ่มเครือข่าย ได้แก่ กลุ่มเครือข่ายไทใหญ่,กลุ่ม

เครือข่ายลีซอและกลุ่มเครือข่ายมูเซอ เชื้อสายว้า สืบเนื่องจากสภาพภูมิประเทศของพื้นที่เอื้ออำนวยต่อการลักลอบขนลำเลียงยาเสพติด กลุ่มผู้ขนชำนาญพื้นที่ในการลำเลียงซึ่งยากต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จะเข้าถึงและแต่ละตำบลเป็นพื้นที่ติดต่อกับอำเภอข้างเคียงตามแนวป่าเขามีการลักลอบปลูกฝิ่นตามไหล่เขาหรือหุบเขาห่างไกลต้องใช้วิธีเดินป่าเข้าไปในพื้นที่โดยห้วงที่ผ่านมามีการจับกุมยาเสพติดส่วนมากจะเป็นผู้เสพยาเสพติดประเภทฝิ่น ยาบ้า เฮโรอีน จากการจับกุมพบผู้เสพยาเสพติดประเภทฝิ่นอยู่ตามหมู่บ้านชนเผ่ากระเหรี่ยงและชนเผ่าละว้า ซึ่งมีพื้นที่ติดกับป่าเขาหรือพื้นที่ห่างไกลและพบมีผู้จำหน่ายรายย่อยและพบผู้เสพยาเสพติดประเภทเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) พบมีการแพร่ระบาดกับผู้ใช้แรงงาน คนขับรถเกี่ยวกับการเกษตร คนขับรถบรรทุกที่ขับมารับสินค้าการเกษตรในพื้นที่และจะใช้เส้นทางอำเภอปาย ผ่านอำเภอแม่แตง เข้าตัวเมืองเชียงใหม่ ประกอบกับอำเภอปาย มีเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านบริเวณบ้านคายหลวง ซึ่งเป็นช่องทางที่มีการลักลอบยาเสพติดเข้ามาในเขตพื้นที่อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อลำเลียงเข้าสู่จังหวัดเชียงใหม่และเข้าสู่พื้นที่ตอนในของประเทศ ทำให้มียาเสพติดเพื่อรอการส่งและแบ่งขายเป็นรายย่อย ตลอดจนมีการลักลอบการปลูกกัญชาและฝิ่นในพื้นที่ป่า ภูเขา ที่อยู่ห่างไกลประกอบกับอำเภอปาย เป็นพื้นที่ที่มีธุรกิจด้านการท่องเที่ยวเจริญเติบโตสูง มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จึงทำให้กลุ่มผู้ที่มีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดอาศัยโอกาสและช่องทางดังกล่าวกระทำผิดได้ทำให้ยาเสพติดแพร่ระบาดในกลุ่มชาวไทยชาวต่างชาติ ที่แฝงตัวมาในลักษณะนักท่องเที่ยวได้

อย่างไรก็ตาม การแพร่ระบาดในพื้นที่ยังอยู่ในปริมาณที่ลดลง และไม่มีความรุนแรง เกิดจากปัจจัยการขยายตัวด้านการท่องเที่ยวทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศรวมถึงผู้ใช้แรงงานประกอบสถานบริการที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก จึงเกิดช่องทางที่ให้ผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติดลักลอบกระทำผิด ซึ่งได้รวมถึงกลุ่มผู้ใช้แรงงาน กรรมกรในพื้นที่ยังมีการใช้ยาเสพติดอยู่ในปริมาณที่สูงและมีการขยายตัวเข้าสู่กลุ่มผู้ใช้แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดเพิ่มขึ้นในหมู่บ้านที่ไกลจากการตรวจตราของเจ้าหน้าที่รัฐทุกหน่วยงาน ได้แก่ตำบลเมืองแปง ตำบลแม่นาเติง อำเภอปาย ตำบลนาปู่ป้อม ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมือง และบนพื้นที่สูงห่างไกลของอำเภอแม่สะเรียง กลุ่มชาติพันธุ์หรือชนเผ่าที่ต้องให้ความสนใจและติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิด ได้แก่ ม้ง ลีซอ และกระเหรี่ยง โดยเฉพาะกลุ่มหลังมีการผันตัวเป็นผู้ค้ารายย่อย

จากข้อมูลในห้วงปี ๒๕๖๔ – ๒๕๖๕ กลุ่มผู้ค้ายาเสพติดรายสำคัญสามารถลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่พื้นที่ตอนในจำนวนมากขึ้น ซึ่งจำนวนยาเสพติดที่ถูกตรวจยึดในพื้นที่ตอนในมีปริมาณมากกว่าชายแดนและรูปแบบการลำเลียงยาเสพติดที่พบตามพื้นที่ชายแดนพบว่าเป็นการลักลอบลำเลียงโดยใช้รถยนต์บรรทุกยาเสพติดจำนวนมากเพื่อนำไปเก็บรักษาบริเวณที่พักยาเสพติดเพื่อรอกระจายเข้าสู่พื้นที่ตอนในต่อไป ส่วนรูปแบบการจับกุมในพื้นที่ตอนในพบว่ามีหลายรูปแบบเรียงลำดับจากรูปแบบที่พบบ่อยที่สุด ได้แก่ การใช้รถยนต์กระบะที่ติดตั้งตู้ทึบหรือใช้วัสดุปิดคลุมกระสอบยาเสพติดด้านหลังกระบะ การซุกซ่อนในผลผลิตทางการเกษตร การซุกซ่อนในสัมภาระพกติดตัวผู้โดยสารรถโดยสาร การใช้ขบวนรถจักรยานยนต์ในการลำเลียงยาเสพติด การทำช่องลับในรถยนต์เพื่อซุกซ่อนยาเสพติด และการซุกซ่อนในช่องเก็บของรถโดยสาร

ตารางที่ ๙๕ สถิติผลการจับกุมคดียาเสพติด ๕ ข้อหาหลัก ประจำปี ๒๕๕๙- ๒๕๖๖

จังหวัด	ผลิต (คดี)	จำหน่าย (คดี)	ครอบครองเพื่อจำหน่าย(คดี)	ครอบครอง (คดี)	เสพ (คดี)	รวม (คดี)
๒๕๖๒	๑๔	๑๔	๙๙	๑๔๐	๒๗๖	๕๔๓
๒๕๖๓	๙๘	๔๑	๖๕	๑๘๕	๒๔๙	๖๓๘
๒๕๖๔	๑๒๖	๓๖	๑๐๖	๑๙๗	๓๕๗	๘๒๒
๒๕๖๕	๑๘๐	๘๙	๔๙	๒๘๙	๓๗๕	๙๘๒
๒๕๖๖ (เดือน ม.ค. - มิ.ย.)	๑	๘๐	๑๐๑	๑๙๒	๒๖๑	๖๓๕

ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๙๖ สถิติของกลางยาเสพติด ๒๕๕๙ - ๒๕๖๖

ประเภท	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ.๒๕๖๕	พ.ศ.๒๕๖๖	หน่วยนับ
ยาบ้า	๒๓,๑๑๘	๔๗,๖๓๐	๒๙,๕๘๘	๓๗๙,๖๖๔.๓	๒,๕๗๐๒.๕	เม็ด
ฝิ่น	๓๑.๗๐	๕๔.๑๐	๒๔.๖๖๔	๑๗,๐๔๙.๙	๒,๘๕๗.๘๓๐	กิโลกรัม
เฮโรอีน	๑๓.๐๗๒๙	๒๗.๗๔๖๐	๓๓.๙๙	๕๐.๔๙๙	๒๘๔.๐๓๓	กรัม
กัญชา	๔๙๔.๓๒	๑๐,๗๘๕.๕	๓,๓๒๗.๘๐	๓,๒๔๒.๕๖๒	-	กรัม
ยาไอซ์	๑.๕๙	๒.๐๙	๑.๕๔	๑๔.๗๖๔	๐.๗	กรัม
โคเคน	-	-	-	-	-	-
ยาอี	-	-	-	-	-	-
สาระเหย	-	-	-	-	-	-

ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. ๒๕๖๖

จากข้อมูลสถานการณ์และสถิติการจับกุมยาเสพติดมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น กัญชา เฮโรอีน ยาบ้า ซึ่งที่ผ่านมาการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เป็นการบูรณาการร่วมกันจากทุกภาคส่วน ทั้งฝ่ายทหาร ตำรวจ และพลเรือน อย่างไรก็ตามจังหวัดจะต้องให้ความสำคัญในการป้องกันปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพเมียนมาทุกอำเภอ และแหล่งผลิตยาเสพติดตั้งอยู่ในบริเวณประเทศเพื่อนบ้านตามแนวชายแดน ซึ่งเมื่อยาเสพติดลำเลียงผ่านจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็จะส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดไปยังจังหวัดอื่น ๆ ทำให้เกิดความเสียหายของสังคมไทย และเยาวชนของชาติได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในปี ๒๕๖๖ จำนวน ๔๑๕ หมู่บ้าน มีหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ไม่มีผู้เสพและไม่มีผู้ค้า (หมู่บ้านไม่พบปัญหา) จำนวน ๓๔๓ หมู่บ้าน หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีเฉพาะผู้เสพ (พบผู้เสพ) จำนวน ๕๗ หมู่บ้าน หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีเฉพาะผู้ค้า (พบผู้ค้า) จำนวน ๑ หมู่บ้าน และหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีทั้งผู้เสพและผู้ค้า (พบทั้งผู้เสพและผู้ค้า) จำนวน ๗ หมู่บ้าน โดยมีพื้นที่ที่มีความรุนแรงมากที่สุด คือ อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า ตามลำดับ รายละเอียดตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ ๙๗ หมู่บ้าน/ชุมชน ที่ไม่มีผู้เสพและไม่มีผู้ค้า (ไม่พบปัญหา) ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับที่	อำเภอ/เทศบาล	จำนวนหมู่บ้าน(สีขาว)				
		พ.ศ.๒๕๖๒ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๓ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๔ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๕ (หมู่บ้าน)	พ.ศ.๒๕๖๖ (หมู่บ้าน)
๑	ปาย	๔๙	๕๗	๔๑	๔๕	๔๗
๒	ปางมะผ้า	๒๗	๒๘	๒๙	๒๖	๑๗
๓	เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๔	๕๗	๕๕	๖๒	๖๒
๔	ขุนยวม	๔๓	๔๑	๔๓	๔๓	๒๖
๕	แม่ลาน้อย	๔๕	๕๔	๕๕	๕๙	๖๗
๖	แม่สะเรียง	๗๗	๗๓	๖๔	๖๖	๖๒
๗	สบเมย	๔๗	๔๓	๕๔	๕๖	๕๖
๘	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	๖	๖	๖	๖	๖
รวม		**๓๕๘**	**๓๕๙**	**๓๔๗**	**๓๖๓**	**๓๔๓**

ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. ๒๕๖๖

นอกจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นหนึ่งในจังหวัดเป้าหมายในการขับเคลื่อนโครงการร้อยใจรักษ์ตามแผนปฏิบัติการด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดชายแดนภาคเหนือแบบเบ็ดเสร็จ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) ในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อย่างยั่งยืน ซึ่งต้องดำเนินการตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยและสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริที่ได้หารือร่วมกัน โดยพื้นที่เป้าหมายของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย หมู่บ้าน จำนวน ๖ หมู่บ้าน ๓ อำเภอ ได้แก่

๑) บ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ ๓ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
๒) บ้านรักไทย หมู่ที่ ๖ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน
๓) บ้านแอโก๋ หมู่ที่ ๒ อำเภอปางมะผ้า
๔) บ้านวนาหลวง หมู่ที่ ๓ อำเภอปางมะผ้า
๕) บ้านไม้ลัน หมู่ที่ ๗ อำเภอปางมะผ้า และ
๖) บ้านเสาหิน หมู่ที่ ๑ อำเภอแม่สะเรียง

(๓) คดีอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถิติการเกิดอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ในระดับที่น้อยหากเทียบกับจังหวัดอื่น โดยคดีส่วนใหญ่จะเป็นความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย รองลงมาเป็นคดีเกี่ยวกับทรัพย์ และความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ ซึ่งปี ๒๕๖๕ คดีกลุ่มที่ ๑ คดีเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดเป้าหมายอัตราส่วนจำนวนการเกิดคดี เทียบกับจำนวนการจับกุม อยู่ที่ร้อยละ ๙๒.๖๗ ผลการปฏิบัติงาน คือ ร้อยละ ๙๘.๕๗ ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด และคดีกลุ่มที่ ๒ คดีเกี่ยวกับทรัพย์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนดเป้าหมายอัตราส่วน จำนวนการเกิดคดี เทียบกับจำนวนการจับกุม อยู่ที่ร้อยละ ๖๘.๐๐ ผลการปฏิบัติงาน คือ ร้อยละ ๘๕.๑๑ ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

ตารางที่ ๙๘ จำนวนคดีอาชญากรรมในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลำดับ	ประเภทคดี	พ.ศ.๒๕๖๑ (๑ ต.ค. ๖๐ – ๓๐ กย.๖๑)		พ.ศ.๒๕๖๒ (๑ ต.ค. ๖๑ – ๓๐ กย.๖๒)		พ.ศ.๒๕๖๓ (๑ ต.ค. ๖๒ – ๓๐ กย.๖๓)		พ.ศ.๒๕๖๔ (๑ ต.ค. ๖๓ – ๓๐ ก.ย. ๖๔)		พ.ศ.๒๕๖๕ (๑ ต.ค. ๖๔ - ๓๐ ต.ค. ๖๕)	
		จำนวนคดี	จับกุมได้	จำนวนคดี	จับกุมได้	จำนวนคดี	จับกุมได้	จำนวนคดี	จับกุมได้	จำนวนคดี	จับกุมได้
๑	ฐานความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและเพศ	๘๕	๗๘	๖๖	๖๔	๗๐	๖๙	๕๑	๔๙	๓๕	๒๙
๒	ฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	๑๕๐	๑๑๒	๑๖๒	๑๓๓	๙๔	๘๐	๑๑๙	๙๙	๖๑	๓๙
๓	ฐานความผิดพิเศษ	๓๕๒	๕๔	๓๑๐	๖๘	๒๕๑	๕๘	๑๖๓	๔๔	๘๒	๑๘
๔	ฐานความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	๑,๑๔๙	๑,๐๘๖	๑,๑๐๘	๑,๑๒๒	๑,๔๑๑	๑,๓๒๑	๑,๙๕๖	๑,๖๔๑	๙๐๙	๗๕๒

(๔) สถานการณ์ความไม่สงบบริเวณชายแดนไทย – เมียนมา ผู้หนีภัยการสู้รบจากเมียนมา

ปัจจุบันมีพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๔ แห่ง ซึ่งรัฐบาลไทยได้อนุญาตให้ผู้อพยพหนีภัยดังกล่าวอาศัยอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวบริเวณชายแดนไทย - เมียนมา ตามหลักมนุษยธรรม ดังนี้

๑. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านใหม่ในสอย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน หมู่ที่ ๔ ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ ๔๐ กิโลเมตร มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๓๖ นาย

๒. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่สุริน หมู่ที่ ๕ ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๒๗ นาย

๓. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่ลามาหลวง อำเภอสบเมย หมู่ที่ ๗ ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๓๖ นาย

๔. พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่ละอูน อำเภอสบเมย หมู่ที่ ๒ ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย มีกำลังสมาชิก อส. ปฏิบัติหน้าที่ประจำพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จำนวน ๓๖ นาย สรุปยอดผู้หนีภัยการสู้รบฯ ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถานการณ์การเดินทางเข้ามาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนของผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.)

เมื่อวันอังคารที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ เนื่องจากเกิดเหตุการณ์ปะทะระหว่างทหารเมียนมาและชนกลุ่มน้อย/กลุ่มต่อต้านทหารเมียนมาที่มีความรุนแรง ซึ่งมีการใช้กำลังทางอากาศและภาคพื้นดิน ส่งผลทำให้ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) มีความกังวลจากสถานการณ์ในพื้นที่ ทำให้ผู้หนีภัยการสู้รบระหว่างทหารเมียนมาและชนกลุ่มน้อย/กลุ่มต่อต้านทหารเมียนมา ได้อพยพเดินทางเข้ามาในพื้นที่ชายแดนบ้านตรงข้าม อำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและฝ่ายปกครองได้จัดให้เข้าอยู่ ในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน ๕ พื้นที่ ดังนี้

๑. บ้านเสาหิน หมู่ที่ ๑ ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง

๒. บ้านพะแข่ หมู่ที่ ๓ ตำบลแม่ก๊ อำเภอขุนยวม

๓. บ้านอุนู หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง

๔. บ้านจอปร่าคี หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง

๕. บ้านใหม่ในสอย หมู่ที่ ๔ ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

ในห้วงระหว่างวันที่ ๑ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๖ สถานการณ์การสู้รบระหว่างทหารเมียนมาและชนกลุ่มน้อย/กลุ่มต่อต้านทหารเมียนมาเริ่มคลี่คลาย ส่งผลทำให้ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) เริ่มเดินทางกลับมาตุภูมิโดยสมัครใจ จำนวน ๒,๑๑๑ คน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจากห้วงที่สาม ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) ที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราวเพิ่มเติมลดลง ซึ่งมีจำนวน ๑๕ คน และเสียชีวิตด้วยโรคประจำตัว จำนวน ๓ คน โดยมีจำนวนผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) ในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว จำนวนทั้งสิ้น ๗,๒๕๙ คน และปัจจุบันไม่ปรากฏสถานการณ์การสู้รบระหว่างทหารเมียนมาและชนกลุ่มน้อย/กลุ่มต่อต้านทหารเมียนมา บริเวณด้านตรงข้ามอำเภอแม่สะเรียง อำเภอขุนยวม และอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสะท้อนว่าสถานการณ์การสู้รบมีความคงที่ ส่งผลทำให้ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) จำนวน ๓๘๓ คน ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) ที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราวเพิ่มเติมลดลง ซึ่งมีจำนวน ๙ คน และเสียชีวิตด้วยโรคประจำตัว จำนวน ๓ คน โดยมีจำนวนผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) ในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว จำนวนทั้งสิ้น ๖,๘๘๒ คน จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้จัดให้มีการช่วยเหลือผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) โดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน โดยได้จัดกำลังสมาชิก อส. เข้าสนับสนุนให้การช่วยเหลือผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) ทั้ง ๕ พื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านด้านเมียนมา จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ประสานดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรมด้านปัจจัย ๔ ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ให้แก่ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) ในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว ๕ แห่ง โดยสำนักงานเหล่ากาชาด จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำนักงานกิ่งกาชาดอำเภอแม่สะเรียง และสำนักงานกิ่งกาชาดอำเภอขุนยวม องค์กร ภาคเอกชน (NGOs) เช่น TBC,IRC,MI,COERR เป็นต้น และผู้มีจิตศรัทธาภาคเอกชน ได้เข้าช่วยเหลือสนับสนุน สิ่งของ อุปโภค บริโภค และสิ่งจำเป็นอื่นๆ พิจารณาส่งต่อให้ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา (ผภสม.) ในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว อย่างต่อเนื่อง

(๕) ปัญหาการค้ามนุษย์

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคดีการค้ามนุษย์ จากการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าประเวณี ในปี ๒๕๖๒ ผู้ต้องหา จำนวน ๓ คน ผู้เสียหาย จำนวน ๓ คน ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓- ๒๕๖๕ ไม่มีการดำเนินคดีเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนแต่อย่างใด แต่ต้องอยู่ในระดับที่ต้องเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ ๙๙ จำนวนคดีที่เกี่ยวข้องกับความผิดการค้ามนุษย์

ข้อกล่าวหา	พ.ศ. ๒๕๖๑		พ.ศ. ๒๕๖๒		พ.ศ. ๒๕๖๓		พ.ศ. ๒๕๖๔		พ.ศ. ๒๕๖๕	
	จำนวนคดี	จำนวนคน	จำนวนคดี	จำนวนคน	จำนวนคดี	จำนวนคน	จำนวนคดี	จำนวนคน	จำนวนคดี	จำนวนคน
แสวงหาประโยชน์จากการค้าประเวณี	-	-	๓	ผู้ต้องหา ๓ คน ผู้เสียหาย ๓ คน	-	-	-	-	-	-

ข้อมูลจาก สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๖

(๖) ปัญหาผู้ยากไร้ ปี ๒๕๖๕ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนผู้ยากไร้

ตารางที่ ๑๐๐ สถานการณ์ปัญหาผู้ยากไร้

	พ.ศ. ๒๕๖๑	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕
จำนวนผู้ยากไร้ ที่ได้รับการช่วยเหลือจากหน่วยงาน พม. จังหวัดแม่ฮ่องสอน (คน)	๙,๐๖๖	๑๕,๑๗๑	๑๖,๕๒๒	๑๙,๑๖๕	๑๘,๕๕๘

ข้อมูล ณ วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๕

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้การช่วยเหลือผู้ยากไร้ที่ประสบปัญหาทางสังคม แยกประเภทตามกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

๑. ด้านเด็กและเยาวชน ให้การสงเคราะห์ตามโครงการเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด, เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวยากจน, เงินสงเคราะห์เด็กในครอบครัวอุปถัมภ์, เงินสงเคราะห์จากกองทุนคุ้มครองเด็ก

๒. ด้านคนพิการ ให้การสงเคราะห์และฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ , ช่วยเหลือซ่อมแซมบ้านคนพิการ, กายอุปกรณ์สำหรับคนพิการ

๓. ด้านผู้สูงอายุ ให้การสงเคราะห์ผู้สูงอายุที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก, สงเคราะห์ค่าจัดการศพผู้สูงอายุ, ช่วยเหลือค่าซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยสำหรับผู้สูงอายุ

๔. ด้านผู้มีรายได้น้อยไร้ที่พึ่ง ผู้ประสบภัยธรรมชาติ ผู้ประสบปัญหาทางสังคมกรณีฉุกเฉิน ให้การสงเคราะห์ตามระเบียบเงินสงเคราะห์ผู้ประสบปัญหากรณีฉุกเฉิน , เงินสงเคราะห์ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและไร้ที่พึ่ง, เงินสงเคราะห์ผู้ติดเชื้อเอดส์และครอบครัว, ช่วยเหลือการซ่อมแซมบ้านโครงการบ้านพอเพียงชนบท

ผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาผู้ยากไร้

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด และทีม One home พม. แม่ฮ่องสอน ได้บูรณาการการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคม ภายในการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเปราะบางรายครัวเรือน และผ่านศูนย์ช่วยเหลือสังคมตำบล ร่วมกับ อาสาสมัครพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์ สภาเด็กและเยาวชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชนผ่านศูนย์ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมภาคธุรกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน (CSR) และภาคีเครือข่าย โดยการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านในระดับครัวเรือน เพื่อข้อเท็จจริงนำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายครัวเรือนเป็นการจัดประเภทของการพัฒนาครัวเรือนตามลำดับความเร่งด่วนของกลุ่มเปราะบางที่ต้องช่วยเหลือเป็น ๓ ระยะ ได้แก่

๑) แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายครัวเรือนระยะเร่งด่วน (ระยะสั้น) เช่น การช่วยเหลือทางด้านเครื่องอุปโภคบริโภค เงินสงเคราะห์ (เงินอุดหนุน) และการเข้าถึงสิทธิ เป็นต้น

๒) แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายครอบครัวระยะกลาง เช่น การให้ความรู้ การฝึกอาชีพ การเข้าถึงโอกาส การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การเข้าถึงระบบ IT เป็นต้น

๓) แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตรายครอบครัวระยะยาว เช่น การปรับปรุง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย การมีที่ดินทำกิน การเป็นชุมชนสีเขียว การมีพื้นที่สาธารณะ และการบรรจุแผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตรายครอบครัวในแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

(๗) การส่งเสริมความเท่าเทียมกันทางเพศและส่งเสริมบทบาทสตรี

ข้อมูลจากเครือข่ายสตรีชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย พบว่า สตรีชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวน ๑๐ ชาติพันธุ์ ได้แก่ ไทยใหญ่ กะแย กะยัง กะยอ ปะโอ ลีซู ลาหู่ ละว้า กะเหรี่ยง และม้ง ซึ่งสตรีจังหวัดแม่ฮ่องสอนยังคงประสบปัญหาในหลายด้าน เช่น

- ปัญหาทางด้านครอบครัว เป็นการกระทำความรุนแรงต่อสตรี จากข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัวจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบว่า ในปี ๒๕๖๔ มีสตรีที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงฯ จำนวน ๓๒ ราย

- ปัญหาการข่มขืน กระทำชำเรา การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ จากข้อมูลศูนย์พึ่งได้ โรงพยาบาลศรีสังวาลย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มีผู้หญิงถูกคุกคามทางเพศ การกระทำความรุนแรงทางเพศ ในปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔ จำนวนกว่า ๔๘ ราย

- ปัญหาด้านภัยพิบัติในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบปัญหา อัคคีภัย วาตภัย และอุทกภัย ซึ่งปัญหาต่าง ๆจะพบทุกปี และส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างมาก อาทิ ปัญหาหมอกควันหน้าร้อน ปัญหาอัคคีภัย ปัญหาน้ำท่วม ดินสไลด์ ต้นไม้ล้ม เป็นต้น

- ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้วยสถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อการอาชีพและรายได้ การตกงานและว่างงาน การอพยพย้ายถิ่นของแรงงาน การใช้แรงงานในภาคเกษตรกรรม ซึ่งการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นการรับจ้าง การใช้แรงงาน และการประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามฤดูกาลจากข้อมูลสำนักงานจัดหางานจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า มีสตรีมาขึ้นทะเบียนสมัครงานมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี ๒๕๖๓ มีจำนวน ๓๓๕ คน ปี ๒๕๖๔ มีจำนวน ๓๙๐ คน

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้จัดโครงการส่งเสริมศักยภาพสตรีจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี ๒๕๖๕ เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาสตรี ทบทวนปัญหาและติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านสตรี และนำเสนอนโยบาย มาตรการ และแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาสตรี โดยได้กำหนดมาตรการส่งเสริมพัฒนาและคุ้มครองสตรีจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนี้

๑) ประชาสัมพันธ์สื่อชาติพันธุ์ โดยเฉพาะเรื่องความเท่าเทียมระหว่างเพศ และเรื่องความรุนแรงต่อสตรี

๒) สร้างพื้นที่เรียนรู้ผ่านกิจกรรมทางสังคม มุ่งเน้นเด็กและเยาวชน กิจกรรมสื่อสร้างสรรค์ การประกวด การแข่งขัน เป็นต้น

๓) ส่งเสริมการลด ละเลิก การดื่มสุรา ควบคู่กับกิจกรรมทางศาสนา และการเชิดชูเกียรติ

๔) สร้างแกนนำเครือข่ายอาสาสมัคร ผ่านกลไก สภาเด็กและเยาวชน อพม. เครือข่ายสตรีชาติพันธุ์ เป็นต้น เพื่อการเฝ้าระวังในชุมชน การแจ้งเหตุ หรือให้คำปรึกษา

๕) เสริมสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ในสถานศึกษา ความเท่าเทียมระหว่างเพศ การล่วงละเมิดทางเพศ เพื่อปลูกฝังเด็กและเยาวชน และสามารถส่งต่อความรู้สู่ครอบครัว และชุมชนได้

(๘) การอุบัติเหตุจราจร

ข้อมูลการเกิดอุบัติเหตุจราจรทำให้เกิดการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลสำคัญ ได้แก่ เทศกาลสงกรานต์ และเทศกาลปีใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เกิดอุบัติเหตุทางถนน ทำให้มีผู้บาดเจ็บ จำนวน ๕๘ ราย และมีผู้เสียชีวิต จำนวน ๖ ราย หากเทียบกับปีก่อนหน้า ปี ๒๕๖๕ มีผู้บาดเจ็บ จำนวน ๔๙ ราย และผู้เสียชีวิต จำนวน ๓ ราย โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในการป้องกันและแก้ไขปัญหา รวมไปถึงการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจในการใช้รถใช้ถนนให้กับประชาชน และผู้ที่สัญจรบนท้องถนนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

ตารางที่ ๑๐๑ สถิติอัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุจราจร (ข้อมูล ๕ ปี ล่าสุด)

ห้วงเวลา/เทศกาล	พ.ศ. ๒๕๖๒		พ.ศ. ๒๕๖๓		พ.ศ. ๒๕๖๔		พ.ศ. ๒๕๖๕		พ.ศ. ๒๕๖๖	
	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)	บาดเจ็บ (ราย)	เสียชีวิต (ราย)
เทศกาลสงกรานต์	๑๗	๑	๒๕	๐	๑๖	๐	๒๑	๒	๓๑	๑
เทศกาลปีใหม่	๑๓	๑	๓๑	๐	๓๔	๐	๒๘	๑	๒๗	๕

(๙) การเกิดภัยพิบัติ

ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ ไม่มีการเกิดปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จึงทำให้ไม่มีหมู่บ้านที่ได้รับความเสียหาย ขณะเดียวกันข้อมูลการเกิดอุทกภัยในพื้นที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๖ มีพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและเกิดความเสียหายเป็นจำนวนมาก โดยปี ๒๕๖๕ มีหมู่บ้านได้รับความเสียหาย จำนวน ๒๖๒ หมู่บ้าน อำเภอที่ได้รับความเสียหายมากที่สุด ได้แก่ อำเภอแม่ลาน้อย รองลงมา คือ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และอำเภอแม่สะเรียง และอำเภอขุนยวม ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๐๒ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ/ความเสียหายจากอุทกภัย (ข้อมูล ๕ ปีย้อนหลัง)

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับผลกรทบ/ความเสียหาย (หมู่บ้าน)				
	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ.๒๕๖๕	พ.ศ.๒๕๖๖
เมืองแม่ฮ่องสอน	๖๓	๕๙	๓๕	๔๒	๐
แม่สะเรียง	๗๗	๕๖	๘	๔๒	๐
ปาย	๖๒	๖๑	๐	๓๐	๒
แม่ลาน้อย	๖๔	๖๙	๒๐	๔๓	๑
ขุนยวม	๔๓	๓๔	๐	๓๓	๐
ปางมะผ้า	๓๘	๓๘	๐	๒๘	๒
สบเมย	๔๗	๓๖	๙	๔๔	๒
รวม	**๓๙๔**	**๓๕๓**	**๗๒**	**๒๖๒**	**๗**

สำหรับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอัคคีภัยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๖ จำนวน ๒๓ หมู่บ้าน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีพื้นที่ได้รับผลกระทบ จำนวน ๓ หมู่บ้าน สาเหตุสำคัญ คือ สภาพอากาศที่ร้อน มีอุณหภูมิที่สูง

ตารางที่ ๑๐๓ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ/ความเสียหายจากอัคคีภัย (ข้อมูล ๕ ปี ย้อนหลัง)

อำเภอ	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับผลกรทบ/ความเสียหาย (หมู่บ้าน)				
	พ.ศ.๒๕๖๒	พ.ศ.๒๕๖๓	พ.ศ.๒๕๖๔	พ.ศ.๒๕๖๕	พ.ศ.๒๕๖๖
เมืองแม่ฮ่องสอน	๐	๖	๓	๐	๕
แม่สะเรียง	๐	๑	๒	๐	๕
ปาย	๐	๐	๑	๐	๒
แม่ลาน้อย	๐	๐	๐	๒	๕
ขุนยวม	๐	๐	๐	๐	๒
ปางมะผ้า	๐	๐	๐	๑	๒
สบเมย	๐	๓	๑	๐	๒

๓) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๑ สถานการณ์ป่าไม้

ลักษณะภูมิประเทศ ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะเป็นทิวเขาสลับซับซ้อน ที่มีความสูงจากน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ ๑๐๐ - ๒,๐๐๐ เมตร เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทิวเขาเรียงตามแนวทิศเหนือและทิศใต้ขนานกัน ทิวเขาที่สำคัญคือ ทิวเขาแดนลาว อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา และ ทิวเขาถนนธงชัย ประกอบด้วยทิวเขาเรียงขนานกัน ๓ แนว คือ ทิวเขาถนนธงชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนประเทศไทยและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาทิวเขาถนนธงชัยกลาง อยู่ระหว่างแม่น้ำยวมและแม่น้ำแม่แจ่ม และทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งยังเป็นที่ตั้งของยอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาแม่ยะอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปาย มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒,๐๐๕ เมตร

ลักษณะทรัพยากรป่าไม้ ประเภทของป่าไม้ที่พบในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีทั้งป่าชนิดไม่ผลัดใบ ได้แก่ ป่าดงดิบชื้น ป่าดงดิบเขา และป่าสน และป่าชนิดผลัดใบ ได้แก่ ป่าผสมเบญจพรรณ และป่าเต็ง-รัง นอกจากนี้ยังพบป่าไร่ร้างและป่าไร่เลื่อนลอย พืชพันธุ์ไม้ในป่าส่วนใหญ่เป็นไม้มีค่า เช่น ไม้สัก ไม้เต็งรัง ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้ชิงชัง ไม้มะค่าโมง ไม้รกฟ้า ไม้ยมหอม ไม้ตะเคียนทอง ไม้ตะเคียนหนู ไม้เต็ง ไม้รัง ยางเหียง ไม้พลวง ไม้ตะแบก ฯลฯพืชพันธุ์ไม้ที่มีอยู่ทั่วไป ได้แก่ ไม้ไผ่ ผักหวานป่า ต้นคราม ผักกูด ผักกูดดอย ผักพ่อค้า ดอกอาว (กระเจียว) สาบแล แคป่า เพกา ปู่ย่า ผักแว่น ผักหนาม ผักเฮือด ผ่า เพียฟาน ฟักข้าว มันปลา (มันปู) เตา(สาหร่ายน้ำจืด) อ่องลอด (ดอกหิน) สมอไทย มะขามป้อม พืชพันธุ์ไม้เฉพาะ มีผักส้มปี้ (หัวแหวน) ผักหนามโค้ง (หมากลม) ดอกดิน เป็นต้น สัตว์ป่าที่พบได้แก่ เลียงผา กวางป่า เก้ง หมูป่า วัวแดง กระทิง เสือโคร่ง กระต่ายป่า กระรอก กระแต ชะนี นกกว่า ๑๒๐ ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมประมาณ ๓๐ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๕ ชนิด สัตว์เลื้อยคลายประมาณ ๓๐ ชนิด ปลาน้ำจืดประมาณ ๓๐ ชนิด และแมลงกว่า ๒๐๐ ชนิด

พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒,๗๘๐.๔๙ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๙๘๗,๘๐๘.๒๗ ไร่ เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ ๓ ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ ๘ ของประเทศ พื้นที่มีรูปร่างเรียวยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ มีความยาวประมาณ ๒๕๐ กิโลเมตร และความกว้างประมาณ ๙๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ไม่ใช่ป่าประมาณ ๑,๐๗๖,๗๕๕.๙๙ ไร่ และและปัจจุบันปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีพื้นที่ป่า **๖,๗๒๖,๐๖๔.๗๐** ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๓๑ ของพื้นที่จังหวัด

ตารางที่ ๑๐๔ ข้อมูลจำนวนพื้นที่ป่า

ปี	พื้นที่ป่า (ไร่)	คิดเป็นร้อยละ
๒๕๕๘	๖,๙๓๙,๙๕๓.๒๘	๘๖.๙๙
๒๕๕๙	๖,๙๐๕,๐๐๒.๔๖	๘๖.๔๔
๒๕๖๐	๖,๙๐๑,๒๘๓.๕๓	๘๖.๔๐
๒๕๖๑	๖,๘๖๐,๖๑๑.๙๔	๘๕.๘๙
๒๕๖๒	๖,๘๒๑,๘๐๘.๐๓	๘๕.๔๐
๒๕๖๓	๖๗๙๕๑๘๐.๗๗	๘๕.๑๗
๒๕๖๔	๖,๗๕๓,๐๔๐.๐๕	๘๔.๖๕
๒๕๖๕	๖,๗๒๖,๐๖๔.๗๐	๘๔.๓๑

ที่มา:โครงการจัดทำข้อมูลสภาพพื้นที่ป่าไม้ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้

ปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้

๑. การบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่เกษตร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเขตพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และใช้สารเคมีในการเกษตรทำให้ดิน น้ำ ขาดความอุดมสมบูรณ์ และเกิดมลพิษกับสิ่งแวดล้อมตามมา โดยเฉพาะการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งต้องถางพื้นที่ป่าเพื่อเพาะปลูก และการปลูกขิงที่ต้องหมุนเวียนพื้นที่เพาะปลูกในรอบถัดไป

๒. พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิหรือที่ สปก. และ สทก. มีน้อย ไม่เพียงพอกับการขยายตัวของครอบครัวของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้น

๓. มีนายทุนนอกพื้นที่และในพื้นที่จ้างแรงต่างด้าว ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ในพื้นที่ที่เจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่สามารถเข้าถึงได้ เช่น ป่าสาละวิน เป็นต้น

๔. ชาวบ้านขาดความองค์รู้การจัดการป่าไม้ และความเข้าใจในการบริหารจัดการป่าไม้เพื่อให้การอยู่ร่วมกับป่ามีความยั่งยืน เช่น การบริหารจัดการป่าชุมชน การจัดการไฟป่า

แนวทางแก้ไขปัญหาในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้

๑. มีการวางแผนการแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าร่วมกันทุกภาคส่วน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้ จึงเป็นข้อจำกัดในการพัฒนาด้านอื่นๆ ดังนั้น ควรมีการวางแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่ของจังหวัดใหม่ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงโดยกำหนด Zoning และการบังคับใช้ผังเมืองอย่างจริงจัง

๒. การออกเอกสารสิทธิ์ให้ชุมชนในพื้นที่ป่าโดยมีเงื่อนไขในการรับผิดชอบดูแลรักษาป่าในพื้นที่ของชุมชน ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าอย่างผิดกฎหมายได้ และจะสามารถนำสู่การแก้ไขปัญหาการพัฒนาด้านอื่นๆ ควบคู่กับการรักษาทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน และควรจัดสรรที่ดินทำกินให้ราษฎรเพียงพอต่อการดำรงชีวิต

๓. สนับสนุนการอนุรักษ์ป่าไม้และทรัพยากรอื่นๆ ตามภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนสนับสนุนกฎระเบียบที่ดีมีประสิทธิภาพในการบริหารหมู่บ้าน ชุมชน ที่ดีอยู่แล้วให้คงอยู่

๔. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีป่าไม้สมบูรณ์

๕. ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ช่วยกันดูแลรักษาให้คงสภาพเดิม ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิตในท้องถิ่นของตน การประสานงานเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนให้มีบทบาทหน้าที่ในการปกป้อง คุ้มครอง ฟื้นฟูการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

๖. หยุดยั้งการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และจัดทำแนวเขตป่าให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการบุกรุกแผ้วถางป่าของราษฎรรายใหม่ในเขตพื้นที่รกร้างหรือเสื่อมโทรม

๓.๒ สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควัน

สถานการณ์ไฟป่าและหมอกควันเกิดขึ้นทุกปีในช่วงฤดูแล้ง มักพบการเพิ่มสูงขึ้นของฝุ่นละอองในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งในรอบปีที่ผ่านมาได้ประสบปัญหาหมอกควันจากไฟป่า ปกคลุมพื้นที่อย่างรุนแรง โดยตรวจพบแนวโน้มของปริมาณฝุ่นขนาดเล็ก (PM๒.๕) เพิ่มสูงขึ้นตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายนของทุกปี ประกอบกับในช่วงเวลาดังกล่าวเกษตรกรจะทำการเผาเศษวัสดุเพื่อเตรียมพื้นที่สำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูฝน สภาวะอากาศที่แห้งและมวลอากาศที่นิ่งเนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่ล้อมรอบด้วยภูเขามีสภาพเป็นแอ่งกระทะที่เรียกว่า แอ่งแม่ฮ่องสอน มวลอากาศไม่มีการเคลื่อนที่ ทำให้ฝุ่นละอองแขวนลอย

อยู่ได้นาน ไม่สามารถกระจายออกไปและตกลงพื้น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมสุขภาพอนามัยของประชาชน ก่อให้เกิดสภาพฟ้าหลัวมีหมอกควันปกคลุมทัศนวิสัยต่ำกว่า ๑ กิโลเมตร แทบทุกพื้นที่ ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชน โดยป่วยเป็นปัญหาต่อระบบการหายใจ นอกจากนี้ปัญหาหมอกควันยังส่งผลกระทบต่อสภาวะเศรษฐกิจของพื้นที่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยวรวมถึงบดบังทัศนวิสัยการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศซึ่งพบว่ามีการยกเลิกและเลื่อนเที่ยวบินเนื่องจากทัศนะวิสัยต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัย

โดยผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ – วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ มีจุดความร้อนสะสมเกิดขึ้น จำนวน ๑๑,๕๒๒ จุด เปรียบเทียบกับห้วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เพิ่มขึ้น ๖,๓๐๘ จุด เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒๐.๙๘ รวมถึงมีจำนวนวันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน หรือ PM ๒.๕ เกินมาตรฐาน จำนวน ๖๑ วัน เนื่องจากในอดีตปรากฏการณ์เอลนีโญมักจะเกิดขึ้นทุก ๆ ๔ ปี (โดยประมาณ) ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ องค์การบริหารมหาสมุทรและชั้นบรรยากาศแห่งชาติสหรัฐอเมริกาประกาศว่า ปรากฏการณ์เอลนีโญ ได้เริ่มขึ้นอย่างเป็นทางการแล้วในฝั่งของมหาสมุทรแปซิฟิก ปรากฏการณ์เอลนีโญ จึงส่งผลทำให้บริเวณประเทศไทยและพื้นที่ใกล้เคียงมีแนวโน้มที่ฝนจะตกน้อย โดยพบว่าปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (ช่วงเดือนมกราคม – พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖) มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ๒๒๔.๖ มิลลิเมตร รวมถึงอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ช่วงเดือนมกราคม – พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๖) สูงสุดอยู่ที่ ๓๕.๔๖ องศาเซลเซียส

สถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ตารางที่ ๑๐๕ สถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot ระบบเวียร์ แยกรายอำเภอและแยกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖ เปรียบเทียบการเกิดจุดความร้อนสะสมรายอำเภอ (ณ ห้วงเวลาเดียวกัน) สถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot แยกรายอำเภอ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖

อำเภอ	ป่าอนุรักษ์	เขต สปก.	ป่าสงวนแห่งชาติ	พื้นที่ริมทางหลวง	พื้นที่เกษตร	ชุมชนและอื่น ๆ	รวม
ปาย	๑,๓๒๑	๓	๔๑๐	๐	๗	๑๖	๑,๗๕๗
ปางมะผ้า	๘๗๔	๓	๒๓๗	๐	๐	๘	๑,๑๒๒
เมือง	๑,๑๙๑	๓	๙๙๓	๓	๒๑	๕๕	๒,๒๖๖
ขุนยวม	๒๒๕	๓	๗๔๒	๑	๐	๕๔	๑,๐๐๕
แม่ลาน้อย	๑๘๘	๔	๘๘๙	๐	๒	๓	๑,๐๘๖
แม่สะเรียง	๒,๒๖๗	๓	๗๑๔	๐	๑๑	๓๕	๓,๐๓๐
สบเมย	๒๖๐	๒	๘๒๙	๑	๔๘	๑๑๖	๑,๒๕๖
รวม	**๖,๓๕๖**	**๒๑**	**๔,๘๑๔**	**๕**	**๘๙**	**๒๓๗**	**๑๑,๕๒๒**

หมายเหตุ : ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

ตารางที่ ๑๐๖ เปรียบเทียบการเกิดจุดความร้อนสะสมในภาพรวม ตามลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	จำนวนจุดความร้อน ปี ๒๕๖๔ (จุด)	จำนวนจุดความร้อน ปี ๒๕๖๕ (จุด)	จำนวนจุดความร้อน ปี ๒๕๖๖ (จุด)	คิดเป็นร้อยละของจุดความร้อนที่ลดลง ณ ห้วงเวลาเดียวกัน
ป่าอนุรักษ์	๕,๗๙๕	๒,๖๗๕	๖,๓๕๕	- ๒๓๖.๙๕
ป่าสงวนแห่งชาติ	๓,๗๔๙	๒,๓๖๖	๔,๘๑๕	- ๒๐๓.๒๕
เขต สปก.	๘	๗	๒๑	- ๓๐๐
ริมทางหลวง	๑	๑	๕	- ๕๐๐
พื้นที่เกษตร	๔๕	๔๙	๘๙	- ๑๗๘
ชุมชนและอื่นๆ	๑๒๓	๑๐๓	๑๐๕	- ๒๒๕.๗๑
รวม	**๘,๙๖๘**	**๕,๒๐๒**	**๑๑,๕๒๒**	**- ๒๒๐.๙๘**

หมายเหตุ : ข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (GISTDA) ณ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖
เครื่องหมาย - หมายถึง ร้อยละที่เพิ่มขึ้น ณ ห้วงเวลาเดียวกัน

๒.๑.๓ สถานการณ์การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot (๕ ปี ล่าสุด)

ตารางที่ ๑๐๗ การตรวจพบจุดความร้อน Hot spot ระบบเวียร์ (๕ ปี ล่าสุด)

ข้อมูล	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖
จุดความร้อน Hot spot	๑๖,๓๑๙	๑๖,๖๐๗	๑๑,๙๔๕	๕,๒๑๔	๑๑,๕๒๒

ข้อมูล ณ วันที่ ๗ เดือนกรกฎาคม ปี ๒๕๖๖ (ระบบเวียร์เริ่มเก็บสถิติปี ๒๕๖๒)

ตารางที่ ๑๐๘ จำนวนวันคุณภาพอากาศที่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด (๕ ปี ล่าสุด) ค่า PM ๒.๕

ข้อมูล	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖
จำนวนวันคุณภาพอากาศที่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด (วัน)	๖๓	๗๕	๔๙	๓๗	๖๑
ค่า PM ๒.๕ สูงสุด (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	๒๗๗	๒๖๙	๓๒๙	๑๔๒	๓๐๓

ข้อมูล ณ วันที่ ๗ เดือนกรกฎาคม ปี ๒๕๖๖
หมายเหตุ : พ.ศ. ๒๕๖๖ เป็นข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ข้อมูลทั้งปีรอการสรุปรายงานของกรมควบคุมมลพิษวันสิ้นปีงบประมาณ

สถิติการดับไฟป่าของจังหวัดแม่ฮ่องสอน แยกรายอำเภอ (พื้นที่เผาไหม้)

ตารางที่ ๑๐๙ จำนวนพื้นที่เผาไหม้สะสมในพื้นที่

พื้นที่เผาไหม้ (ไร่)	จังหวัดแม่ฮ่องสอน			
	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ป่าสงวนแห่งชาติ	๖๙๓,๐๐๖	๔๙๐,๑๕๐	๓๗๑,๗๒๓	๖๙๕,๐๘๔
ป่าอนุรักษ์	๑,๐๒๖,๘๗๙	๘๑๐,๗๓๒	๕๒๔,๔๑๒	๑,๐๐๕,๓๙๕
เขต สปก.	๒,๘๖๐	๑,๒๐๙	๑,๙๑๒	๒,๕๘๘
พื้นที่เกษตร	๒๔,๔๒๓	๖,๙๖๗	๙,๒๖๗	๒๖,๒๗๗
พื้นที่ริมทางหลวง	๘๑๑	๔๑๒	๓๕๘	๘๗๕
ชุมชนและอื่น ๆ	๓๘,๒๑๕	๑๕,๗๑๓	๑๕,๐๒๕	๓๐,๘๒๐
รวม	**๑,๗๘๖,๑๙๔**	**๑,๓๒๕,๑๘๔**	**๙๒๒,๔๑๑**	**๑,๗๖๑,๐๓๙**

***หมายเหตุ** พื้นที่เผาไหม้ระหว่างวันที่ ๑ มกราคม – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖*

ตางรางที่ ๑๑๐ จำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก

	พ.ศ. ๒๕๖๒	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖
จำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก	๘๔	๒๙	๑๔	ไม่มีการเก็บจำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิกเนื่องจากการระบาดของโรคไวรัส โคโรนา ๒๐๑๙	ยกเลิก ๑ เที่ยว และนอกจากนี้สายการบินหยุดบินเนื่องจากจำนวนเครื่องบินไม่เพียงพอที่จะทำการบิน

ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ เดือนกรกฎาคม ปี ๒๕๖๖ (ข้อมูลปี ๒๕๖๓ เก็บสถิติถึงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๓ เนื่องจากอยู่ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จึงมีการระงับเที่ยวบิน)

***หมายเหตุ** : พ.ศ. ๒๕๖๕ ไม่มีการเก็บสถิติจำนวนเที่ยวบินที่ยกเลิก*

ตารางที่ ๑๑๑ จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่า

	พ.ศ. ๒๕๖๓	พ.ศ. ๒๕๖๔	พ.ศ. ๒๕๖๕	พ.ศ. ๒๕๖๖
จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับผลกระทบจากหมอกควันไฟป่า (อัตราป่วยต่อแสนประชากร)	๓๗๐.๘๘	๓๙๑.๕	๒๕๙.๑๘	๒๓๗.๔๖

ข้อมูล ณ วันที่ ๗ เดือนกรกฎาคม ปี ๒๕๖๖

สาเหตุของปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

๑. การหาของป่า ล่าสัตว์

๒. การเผาในพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อกำจัดวัชพืช และเตรียมพื้นที่เพาะปลูก

๓. ความคึกคะนอง ความประมาท

๔. การกลั่นแกล้ง ความขัดแย้งในพื้นที่

๕. เผาเพื่อการปศุสัตว์

๖. หมอกควันข้ามแดน

แนวทางแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควัน

๑. การเร่งรัดการดำเนินโครงการจัดที่ดินทำกิน ทั้งในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและพื้นที่อุทยานฯ เพื่อขับเคลื่อนมาตรการสร้างความยั่งยืนในพื้นที่

๒. ปรับปรุงกฎหมายให้เอื้อกับประชาชนในการทำกินในพื้นที่ป่า เช่น ปลูกกาแฟ บุก ต้นพลู เลี้ยงผึ้ง การเพาะเห็ดถอบ เพื่อให้ชุมชนมีรายได้ และเกิดการดูแลพื้นที่ป่าอย่างยั่งยืน

๓. ส่งเสริมการทำเกษตรที่ยั่งยืน เพื่อแก้ไขปัญหาการทำไร่หมุนเวียนซึ่งเป็นสาเหตุของการเผาพื้นที่เกษตร โดยใช้รูปแบบ โคก หนอง นา โมเดล โดยการบูรณการระหว่างกระทรวงทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๔. ข้อตกลงอาเซี่ยนว่าด้วยความร่วมมือป้องกันแก้ไขปัญหาหมอกควันข้ามแดน ควรมีสภาพบังคับ

๕. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ และปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชน

๖. ส่งเสริมการเก็บใบไม้มาอัดก้อน เพื่อสร้างรายได้แก่ชุมชน

๓.๓ สถานการณ์ทรัพยากรน้ำ

ข้อมูลทั่วไปด้านทรัพยากรน้ำผิวดิน

ทรัพยากรน้ำของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำจากพื้นที่ป่าต้นน้ำอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างทิวเขาถนนธงชัยกับทิวเขาแดนลาวและทิวเขาทางตอนใต้ในอำเภอขุนยวม มีปริมาณน้ำกักเก็บได้ต่อปี ๑๓,๐๘๙,๖๐๐ ลบ.ม. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปีในจังหวัด ๑,๒๕๐.๖๐ ม.ม. ประเภทของแหล่งน้ำในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน แม่น้ำสายหลัก ได้แก่ แม่น้ำปาย แม่น้ำสาละวิน แม่น้ำยวม และแม่น้ำสายรอง ได้แก่ แม่สุรินทร์ แม่ลาหลวง แม่เงา น้ำของ น้ำแม่ริด แม่สะเรียง แม่สะงา แม่สะมาด ส่วนอ่างเก็บน้ำ ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ ม่อนตะแลง ปริมาณกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๒๖๔ (ล้าน ลบ.ม.) อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ฮ่องสอน ปริมาณกักเก็บน้ำปริมาณ ๐.๖๖๓ (ล้าน ลบ.ม.) อ่างจองจายปริมาณกักเก็บน้ำปริมาณไม่แน่นอน (ลบ.ม.) ประชาชนในพื้นที่มีความต้องการใช้น้ำด้านเกษตรร้อยละ ๓๓.๑๔ บ่อน้ำบาดาลในจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีทั้งหมด ๕๙๓ บ่อ เป็นการเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการอุปโภคหรือบริโภค เกษตรกรรม และธุรกิจ

ปัญหาด้านทรัพยากรน้ำ

๑. ปัญหาน้ำแล้ง

๑.๑ น้ำเพื่อการเกษตร

ปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้งเกิดจากการขาดแหล่งกักเก็บน้ำที่เพียงพอ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีลักษณะลาดชัน เมื่อถึงฤดูฝนน้ำจะหลากลงมาสู่พื้นที่ลุ่มอย่างรวดเร็ว เมื่อไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำจึงทำให้ไม่สามารถกักเก็บปริมาณน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งได้ ประกอบกับลักษณะดินเป็นดินทรายซึ่ง ไม่สามารถกักเก็บปริมาณน้ำไว้ได้ รวมถึงแหล่งกักเก็บน้ำทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้นเกิดการทับถมของตะกอน ไม่สามารถกักเก็บปริมาณน้ำได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้เกิดความขาดแคลนในช่วงฤดูแล้ง และสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นอีกประการหนึ่ง คือ ขาดระบบการกระจายน้ำที่มีความเหมาะสม ขาดระบบการกักเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ ลำเหมืองที่ส่งน้ำไปยังพื้นที่การเกษตรมีไม่เพียงพอ ลำห้วยที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่เริ่มแห้ง คลองส่งน้ำไม่ได้มาตรฐาน ไม่สามารถส่งน้ำๆไปยังพื้นที่การเกษตรได้อย่างเพียงพอ รวมไปถึงปัญหาการใช้ทรัพยากรน้ำอย่างไม่เหมาะสม การเพิ่มขึ้นของประชากรมีอัตราสูง รวมไปถึงการขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้มีความต้องการใช้น้ำในกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น

๑.๒ น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

จังหวัดแม่ฮ่องสอนประกอบไปด้วยประชากรชนเผ่าหลายชาติพันธุ์ ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สูง จึงทำให้การคมนาคมและการพัฒนาหลายๆด้านเป็นไปด้วยความยากลำบาก โดยเฉพาะการพัฒนาด้านทรัพยากรน้ำ (น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค) ในชุมชนบนพื้นที่สูงส่วนใหญ่มีการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคจากระบบประปาภูเขาหรือประปาจากน้ำลำห้วย และเนื่องจากลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ลาดชัน ยากแก่การกักเก็บน้ำ ประกอบกับการขาดระบบการกักเก็บน้ำที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน จึงทำให้น้ำที่จะนำมาใช้ไม่สะอาดและไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร ในส่วนของชุมชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ราบบางส่วนในหลายๆอำเภอซึ่งมีการใช้น้ำจากระบบประปาหมู่บ้านก็ยังคงประสบปัญหาน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเช่นเดียวกัน เนื่องมาจากการบริหารจัดการระบบน้ำประปา การดูแลรักษา การซ่อมบำรุงที่ยังขาดมาตรฐาน ระบบน้ำประปาที่มีอยู่เดิม เก่า ทรุดโทรม ไม่ได้รับการปรับปรุง รวมไปถึงการขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเหมาะสมในการใช้และการบริหารจัดการน้ำของชุมชน จึงส่งผลให้น้ำประปาและน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคไม่มีคุณภาพและปริมาณไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้งในหลายๆ พื้นที่ของจังหวัด

๒. ปัญหาน้ำท่วม

ปัญหาน้ำหลากในช่วงฤดูฝน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรทำให้เกิดการตัดไม้ทำลายป่าทั้งเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทางการเกษตรเกิดปัญหาป่าต้นน้ำถูกทำลาย การบุกรุกพื้นที่ป่าและทำลายพื้นที่ป่าเพื่อทำเป็นพื้นที่การเกษตร เช่น ข้าวโพดและพืชเชิงเดี่ยวต่างๆ โดยปัญหาในภาพรวมเกิดจากสาเหตุที่ในช่วงฤดูฝนปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมามากแต่ขาดแหล่งกักเก็บน้ำที่เพียงพอและได้มาตรฐาน ประกอบกับแหล่งกักเก็บน้ำตามธรรมชาติและที่สร้างขึ้นที่มีอยู่เดิมนั้นเกิดการทับถมของตะกอน ฝายเก็บน้ำและลำเหมือง ลำคลองตื้นเขิน ชำรุดเสียหายไม่สามารถกักเก็บปริมาณน้ำฝนไว้ได้ พนังกั้นน้ำก็ถูกกัดเซาะเสียหาย ไม่ได้รับการปรับปรุง และการรุกล้ำลำน้ำเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ จึงเป็นที่มาของปัญหาน้ำป่าไหลหลากสร้างความเสียหายให้แก่ที่อยู่อาศัยและพื้นที่การเกษตรของประชาชน

แนวทางแก้ไขปัญหาในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำ

ควรมีการจัดทำแผนการบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรน้ำของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและเกิดความยั่งยืนในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและประชาชนในจังหวัด

๓.๔ สถานการณ์ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

ปัญหาด้านทรัพยากรดิน

๑. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินเหนียวที่มีโครงสร้างแน่นทึบ หน้าดินแห้งและแข็งไถพรวนยาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำบางพื้นที่ขาดแคลนน้ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝนทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๒. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทรายทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารค่อนข้างต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ มีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๓. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินปนทราย มีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง ปลูกข้าวมักจะขาดแคลนน้ำนาน และมีน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ ในปีที่ฝนชุกมักจะมีน้ำไหล่บ่าท่วมขังทำความเสียหายกับพืชที่ปลูก

๔. การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปกติไม่ค่อยมีปัญหา แต่อาจมีน้ำท่วมขังหรือไหลบ่าท่วมขังอย่างฉับพลันในระยะที่มีฝนตกหนักมากและขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง

๕. การใช้ประโยชน์ที่ดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นดินทราย ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันดินง่ายต่อการถูกชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทรายจัดหนามากกว่า ๑๐๐ ซม. ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำมาก ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ เกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินง่ายมากและธาตุหารถูกชะล้างไปอยู่ในดินล่างเกินรากพืชที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้

๘. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นดินทรายลึกปานกลางที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตรในช่วงความลึก ๕๐-๑๐๐ ซม. จากผิวดิน ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการชอนไชของรากพืชที่มีระบบรากลึก มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่ที่ความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดิน ทำให้เป็นดินตื้นยากต่อการปรับปรุงแก้ไข

๙. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็นกลุ่มดินตื้นที่มีชั้นลูกรังหรือก้อนกรวดปริมาณมากกว่า ๓๕% โดยปริมาตร ภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน มีก้อนกรวดหรือลูกรังกระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดินมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการไถพรวนและชอนไชของรากพืช มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำและในพื้นที่มีความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินได้ง่าย

๑๐. การใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็น ดินตื้นที่พบชั้นหินพื้น ภายในความลึก ๕๐ ซม. จากผิวดิน มีเศษหินหรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายอยู่บนผิวหน้าดินมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรมและการเจริญเติบโตของพืช มีความสามารถในการอุ้มน้ำและดูดซับธาตุอาหารต่ำความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ขาดแคลนน้ำ ในพื้นที่เกษตรกรรมและมีความลาดชันดินจะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินรุนแรงมาก

๑๑. การใช้ประโยชน์ที่ดิน สภาพพื้นที่มีความลาดชันมากกว่า ๓๕% ทำให้เกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินรุนแรงในพื้นที่ที่ทำการเกษตร ขาดแคลนน้ำ การจัดการและดูแลรักษาทำได้ยาก มีเศษหิน ก้อนหินหรือหินพื้นโผล่กระจัดกระจายอยู่บนผิวดิน เป็นอุปสรรคต่อการเกษตรกรรม

แนวทางแก้ไขปัญหาในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรดิน

๑. การจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจทุกชนิด โดยเลือกใช้พื้นที่ที่ไม่เสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมหรือน้ำไหลบ่า

๒. การจัดการในพื้นที่ที่มีหน้าดินมีเศษหิน ก้อนหินหรือลูกรังปริมาณมาก พื้นที่ที่มีความลาดชันสูงหรือพื้นที่ที่เป็นป่า ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ควรปล่อยไว้เป็นพื้นที่ป่า สำหรับพื้นที่ทิ้งร้างควรปลูกไม้ใช้สอยโตเร็วหรือฟื้นสภาพป่าให้กลับคืนมา

๓. การจัดการควรปล่อยไว้เป็นป่าธรรมชาติเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า แหล่งต้นน้ำลำธาร ในกรณีที่จำเป็นต้องนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำเป็นต้องมีการศึกษาดินก่อนเพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืช

๓.๕ สถานการณ์ขยะมูลฝอย

ปริมาณขยะมูลฝอย จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ปริมาณขยะมูลฝอยจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ทั้งหมด ๒๐๕.๒ ตัน/วัน บริหารจัดการถูกต้อง ๙๙.๒๐ ตัน/วัน บริหารจัดการไม่ถูกต้อง ๑๐๖.๐๖ ตัน/วัน นำกลับไปใช้ประโยชน์ ๕๙.๓๐ ตัว/วัน ซึ่ง อปท. และภาคประชาชนมีการนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์โดยการทำปุ๋ยหมักในครัวเรือน น้ำหมักชีวภาพ และเข้าสู่กระบวนการขายเพื่อรีไซเคิล เป็นต้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมาก มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ๐ – ๕ ตัน/วัน จำนวน ๓๘ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๕ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นไม่เกิน ๑๐ ตัน/วัน จำนวน ๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๖ และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นมากกว่า ๑๐.๑ ตัน/วัน จำนวน ๒ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๔ คือ เทศบาลตำบลแม่ยวม และองค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู

สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั้งหมด ๑๓๙ แห่ง สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ จำนวน ๒ แห่ง สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน ๔ แห่ง สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าสงวน จำนวน ๑๐๙ แห่ง ที่เหลือไม่สามารถจับพิกัดได้ รูปแบบการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

จากการสำรวจรวบรวมข้อมูลในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่ารูปแบบการกำจัดขยะมูลฝอยมีทั้งหมด ๖ รูปแบบ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

(๑) ดำเนินการฝังกลบแบบถูกหลักสุขาภิบาล จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ เทศบาล เมืองแม่ฮ่องสอน

(๒) ดำเนินการฝังกลบโดยใช้ดินปิดทับทุกวันจำนวน ๑ แห่ง ได้แก่เทศบาลตำบลปาย

(๓) ดำเนินการฝังกลบโดยใช้ดินปิดทับเป็นครั้งคราวจำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลปางหมู องค์การบริหารส่วนตำบลขุนยวม องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาน้อย

(๔) ดำเนินการว่าจ้างเอกชนขนส่งไปกำจัด ณ จังหวัดเชียงใหม่จำนวน ๓ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลแม่สะเรียง เทศบาตำบลเมืองยวมใต้ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบ้านกาศ

(๕) ดำเนินการเผาในเตาเผาแบบไม่มีระบบควบคุมอากาศ จำนวน ๑ แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สามแลบ จำนวน ๓ เตา ตั้งอยู่ที่บ้านบุญเลอ บ้านกองก๊าด และ อบต.แม่สามแลบ

(๖) เทกองและเผากลางแจ้ง ๔๐ แห่ง โดนส่วนใหญ่ทำการเผาในช่วงฤดูแล้งหรือช่วงอากาศแห้ง

การเก็บขนขยะมูลฝอย สามารถแบ่งรูปแบบการให้บริการดังนี้

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๒๕ แห่ง มีบริการเก็บขนขยะมูลฝอยไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย

(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๗ แห่ง มีบริการเก็บขนขยะมูลฝอยไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแต่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่เป็นภูเขายากต่อการเดินทางและรถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงได้

(๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่มีให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอย จำนวน ๗ แห่ง โดยจะให้ชุมชนบริหารจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่เอง ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดเตรียมไว้ให้ในพื้นที่นั้น

ตารางที่ ๑๑๒ ปริมาณขยะ

ประเภท	ปริมาณขยะ (ตัน)				ปริมาณกำจัดได้ (ตัน)				วิธีกำจัด	จำนวนที่เหลือ(ตัน)			
	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
ขยะมูลฝอยตกค้าง	๗๐	๐	๐	๐	๗๐	๐	๐	๐	เผา และฝังกลบ	๐	๐	๐	๐
ขยะมูลฝอยใหม่ที่เกิดขึ้น	๑๔๑ ตัน/วัน	๑๒๓.๐๖ ตัน/วัน	๒๐๖ ตัน/วัน	๑๙๕ ตัน/วัน	๘๑ ตัน/วัน	๔๗.๗๓ ตัน/วัน	๙๔ ตัน/วัน	๑๔๕ ตัน/วัน	๑.การจัดการขยะอินทรีย์ติดตามและขยายผลจังหวัดปลอดขยะเปียก ๒.การจัดการขยะทั่วไปดำเนินกิจกรรมการคัดแยกขยะถุงพลาสติกออกจากขยะทั่วไป ๓.การจัดการขยะรีไซเคิลส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนโรงเรียนดำเนินกิจกรรมคัดแยกขยะ	๖๐ ตัน/วัน	๗๕.๓๓ ตัน/วัน	๑๑๒ ตัน/วัน	๕๐ ตัน/วัน (ขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์)

ข้อมูล กรมควบคุมมลพิษ ณ วันที่ ๑๐ เดือนกรกฎาคม ปี ๒๕๖๖

สภาพปัญหาการจัดการขยะของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. ปริมาณขยะที่จะต้องนำไปกำจัดขั้นสุดท้ายยังมีแนวโน้มสูงขึ้นเนื่องจากการลดคัดแยกขยะของประชาชน/ชุมชนตั้งแต่ต้นทาง ยังไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการใช้ถุงพลาสติกอย่างฟุ่มเฟือย

๒. ขยะที่เกิดขึ้นในเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล อีกจำนวนมากที่มีการกำจัดแบบไม่ถูกสุขลักษณะเป็นลักษณะเทกองและเผาเป็นครั้งคราว ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสภาพแวดล้อม

๓. ปัญหาการขาดพื้นที่ในการพัฒนาเป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและพัฒนาบริหารจัดการขยะมูลฝอยในรูปแบบศูนย์รวม

๔. ขาดความพร้อมของท้องถิ่นในการจัดเตรียมโครงการเพื่อขอการสนับสนุนงบประมาณในการลงทุนก่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอย/ของเสียอันตรายชุมชน/มูลฝอยติดเชื้อ

๕. การดำเนินการของระบบฝังกลบขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักสุขาภิบาลส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหา เช่น ไม่มีการบดอัดและฝังกลบด้วยดินทุกวัน บ่อติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินมีสภาพชำรุด ยังไม่มีการซ่อมแซม เครื่องจักรไม่เพียงพอและมีสภาพชำรุดทรุดโทรม

๖. ประสิทธิภาพการเก็บขนน้อย เนื่องจากมีจำนวนรถเก็บขนมูลฝอยไม่พียงพอ และอยู่ในสภาพหมดอายุการใช้งาน และมีมูลฝอยตกค้างในพื้นที่ไม่สามารถเข้าไปให้บริการได้ โดยเฉพาะในเขต อบต. โดยรอบของเทศบาล

แนวทางในการบริหารจัดการปัญหาการจัดการขยะของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๑. กรอบและทิศทางการดำเนินงาน

แนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแนวทางจัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนจังหวัด อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีกรอบแนวคิดที่สำคัญประกอบด้วย

๑. จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานในการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด

๒. เร่งรัดการดำเนินการกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างภายในจังหวัดให้หมดไป โดยกำกับดูแล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปิด และ/หรือปรับปรุงฟื้นฟูสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิมให้ถูกต้อง

๓. สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมกลุ่มพื้นที่และจัดตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม (ขนาดใหญ่ (L) ขนาดกลาง (M) ขนาดเล็ก (S)) โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และส่งเสริมเอกชนลงทุนการจัดการขยะมูลฝอย

๔. สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัดหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่ต้นทางให้กับ ประชาชน และสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการลดและคัดแยกขยะมูลฝอยและนำกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่

๖. ติดตามและกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนนท้องถิ่นดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและ ของเสียอันตรายภายในจังหวัดให้มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ และรายงานผลการดำเนินงาน

๗. สนับสนุนการจัดหาพื้นที่ในการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๘. สนับสนุนการสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยให้ข้อมูลข่าวสารและ สามารถเข้าร่วมรับรู้ให้ข้อเสนอแนะร่วมตัดสินใจและร่วมมือในการดำเนินโครงการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและ ของเสียอันตรายตั้งแต่ต้น และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับฟัง ความคิดเห็นของประชาชน พ.ศ. ๒๕๔๘ หรือระเบียบ กฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)

เป้าหมายการดำเนินงาน

ในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเพื่อให้ไปสู่เป้าหมายการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๖๕ – ๒๕๗๐) ประกอบด้วย

๑. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๘๐

๒. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๖๐

๓. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ร้อยละ ๑๐๐

๔. กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการอย่างถูกต้อง ร้อยละ ๑๐๐

ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เพื่อให้ไปสู่เป้าหมายการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ซึ่งปัจจัยความสำเร็จของเป้าหมายขึ้นอยู่กับหลายองค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่

๑. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นหน่วยงานสำคัญในการนำมาตรการและการปฏิบัติในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ มีกฎหมาย กฎระเบียบ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพและมีเอกภาพ

๒. หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผลักดันการดำเนินการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อและกำกับดูแลการจัดการมูลฝอยติดเชื้อในภาพรวมของจังหวัด

๓. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมต้องผลักดันให้ให้โรงงาน ผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมในจังหวัด เข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และตามหลักวิชาการ

๔. หน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขับเคลื่อนมาตรการต่างๆ ภายใต้แผนแม่บทฯ สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ใช้เครื่องมือและกลไกที่เป็นรูปธรรม เพื่อขับเคลื่อนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ขับเคลื่อนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการเร่งออกกฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย การนำหลักเศรษฐศาสตร์มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ การกำกับ ดูแล ติดตามตรวจสอบ ควบคุมการดำเนินงาน และการกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ (Code of Practice)

กลไกในการขับเคลื่อน

๑. สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

๒. ใช้เครื่องมือและกลไกที่เป็นรูปธรรม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัดขยะมูลฝอยและ ของเสียอันตราย ดังนี้

(๑) การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โดยการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องการจัดการ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่ต้นทาง ผ่านช่องทางต่างๆ สร้างกระบวนการการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจให้ ผู้ผลิตและประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคสินค้า โดยหันมาใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสินค้ารีไซเคิล เกิดการลด การใช้ซ้ำ และนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์อีกครั้ง

(๒) การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการเสริมสร้างสมรรถนะและถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย

ซึ่งประกอบด้วยแผนงาน โครงการ กิจกรรม งบประมาณ ระยะเวลา หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก และหน่วยงานสนับสนุนให้สอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ เพื่อใช้ประกอบการขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีและ สามารถดำเนินการการจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายในพื้นที่ของตนเองให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่ จัดระบบคัดแยกขยะมูลฝอย และของเสียอันตรายชุมชนที่ต้นทางไปจนถึงการกำจัดขยะมูลฝอยของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ รวมถึงการนำขยะมูลฝอยตกค้างไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

(๓) กฎหมาย โดยหน่วยงานส่วนกลางที่เกี่ยวข้องควรเร่งออกกฎระเบียบ เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและ ของเสียอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการจัดการ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในพื้นที่ของตนเองด้วย

(๔) เศรษฐศาสตร์ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluters Pay Principle : PPP) เช่น การลดหย่อนทางภาษีการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การให้สิทธิพิเศษด้านการลงทุนซึ่งใช้เครื่องจักร/โรงงานที่ไม่ก่อให้เกิด ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การจัดเก็บค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์เป็นต้น เพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของภาคธุรกิจการผลิตและประชาชนจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างยั่งยืน ตั้งแต่การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์เลือกใช้เทคโนโลยีการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ไม่ก่อให้ผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน

(๕) การกำกับดูแล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการกำกับ ดูแล ติดตามตรวจสอบ ควบคุม การดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายให้เป็นไปตามกฎกระทรวงฯ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด รวมถึงประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเฝ้าระวัง การดำเนินงานของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

(๖) การกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติ (Code of Practice) ในการจัดการขยะมูลฝอย และ ของเสียอันตราย เพื่อเป็นแนวทางให้การดำเนินงานของจังหวัดให้ชัดเจน สร้างความมั่นใจในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพ และ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

(๗) ระบบงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายการจัดการ ขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีแหล่งงบประมาณหลัก ประกอบด้วย

- งบประมาณแผ่นดิน
- เงินกองทุน อาทิกองทุนสิ่งแวดล้อม กองทุนเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน
- เงินกู้การร่วมทุน หรือให้เอกชนลงทุน โดยรูปแบบการให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ อาทิรัฐร่วมลงทุนกับเอกชน หรือรัฐเป็นผู้ลงทุนก่อสร้างและให้เอกชนดำเนินการ หรือเอกชนเป็นผู้ลงทุนและดำเนินการเอง
- เงินลงทุนจากภาคเอกชน ในรูปแบบของเงินอุดหนุน

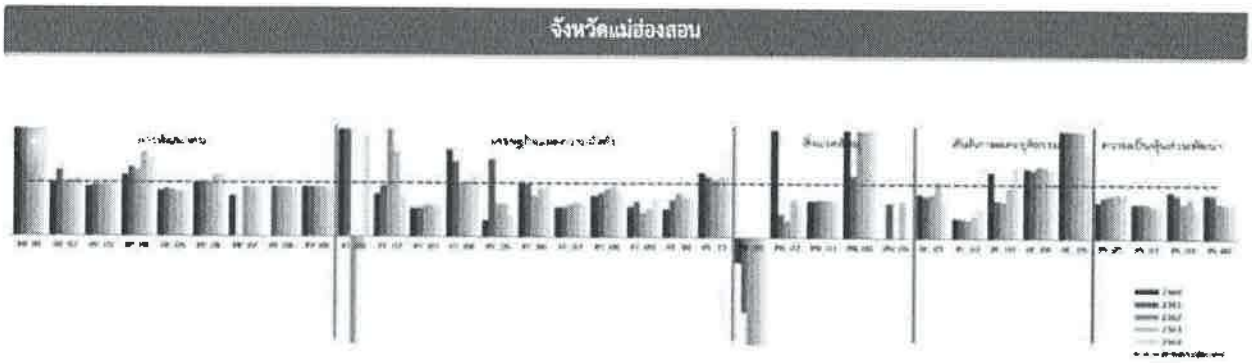
การติดตามผลการดำเนินงาน

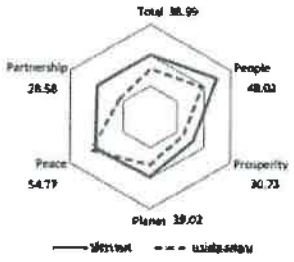
จัดให้มีการติดตามประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดตั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม และขับเคลื่อนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดเพื่อดูภาพรวมของการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในจังหวัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นไปตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

๓.๑.๓ ประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่

ข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สำคัญ

ข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่สำคัญ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้อมูล ณ เดือนกันยายน ๒๕๖๖ ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

มิติการพัฒนา	ค่ากลางของประเทศ					แม่ฮ่องสอน				
	2560	2561	2562	2563	2564	2560	2561	2562	2563	2564
ภาพรวม	48.71	48.64	52.02	49.25	50.23	40.00	38.39	37.10	38.47	38.99
ด้านการพัฒนาคน (People)	60.97	61.27	63.81	64.05	62.08	65.16	62.65	49.67	50.65	48.02
ด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity)	45.61	46.27	45.22	38.31	39.80	33.67	37.06	34.94	27.58	30.73
ด้านสิ่งแวดล้อม (Planet)	49.96	49.50	48.66	47.92	48.69	53.16	45.13	26.57	26.27	39.02
ด้านสันติภาพและยุติธรรม (Peace)	55.67	56.33	59.80	52.53	51.50	36.66	52.28	59.01	66.31	54.77
ด้านความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา (Partnership)	36.04	35.37	46.77	45.29	49.00	22.39	21.93	25.82	28.68	28.58

หมายเหตุ * ตัวชี้วัดที่มีการเก็บข้อมูล
** ตัวชี้วัดที่มีการเก็บข้อมูลล่าสุดปี 2563
*** ตัวชี้วัดที่เป็นข้อมูลย้อนหลัง มีข้อมูลปี 2560 2562 2564

๑. มิติการพัฒนาด้านการพัฒนาคน (People) พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๐๘ ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดมิติดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๔๘.๐๒ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๑๔.๐๖

๒. มิติด้านเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง (Prosperity) พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อยู่ที่ร้อยละ ๓๙.๘๐ ส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดมิติดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๓๐.๗๓ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๙.๐๗

๓. มิติด้านสิ่งแวดล้อม (Planet) พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ.๒๕๖๔ อยู่ที่ร้อยละ ๔๘.๖๙ ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดมิติดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๓๙.๐๒ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๙.๖๗

๔. มิติด้านสันติภาพและยุติธรรม (Peace) พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อยู่ที่ร้อยละ ๕๑.๕๐ ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดมิติดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๕๔.๗๗ อยู่สูงกล่าวค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๓.๒๗

๕. มิติด้านความเป็นหุ้นส่วนพัฒนา (Partnership) พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อยู่ที่ร้อยละ ๔๙.๙๐ แต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดมิติดังกล่าว อยู่ที่ร้อยละ ๒๘.๕๘ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๒๑.๓๒

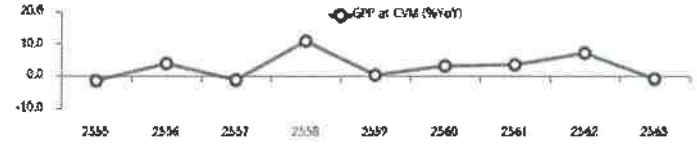
สรุปภาพรวมตัวชี้วัดมิติพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ค่ากลางของประเทศในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ อยู่ที่ร้อยละ ๕๐.๒๓ แต่จังหวัดแม่ฮ่องสอนพบค่าตัวชี้วัดภาพรวม อยู่ที่ร้อยละ ๒๘.๕๘ อยู่ต่ำกว่าค่ากลางของประเทศ ร้อยละ ๒๑.๖๕

ตารางที่ ๑๑๓ ดัชนีความก้าวหน้าของคน

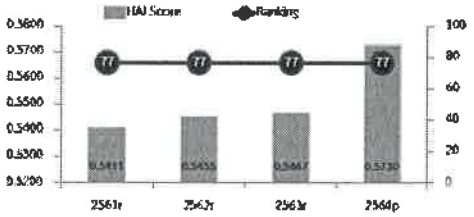
ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index : HAI)

จังหวัด : แม่ฮ่องสอน

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ปี 2563 มูลค่า 15,148 ล้านบาท
2. ประชากร ปี 2563 จำนวน 239 พันคน

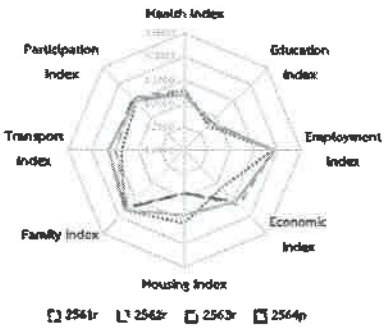

ภาพรวมการพัฒนาคนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางดัชนีความก้าวหน้าของคน จำแนกตามมิติ

มิติย่อย	คะแนน				ลำดับที่			
	2561r	2562r	2563r	2564p	2561r	2562r	2563r	2564p
ดัชนีย่อยด้านสุขภาพ	0.5158	0.5226	0.4770	0.4743	68	66	72	72
ดัชนีย่อยด้านการศึกษา	0.2895	0.3065	0.3346	0.3211	77	77	76	76
ดัชนีย่อยด้านชีวิตการงาน	0.7577	0.7750	0.7741	0.7793	15	10	7	19
ดัชนีย่อยด้านเศรษฐกิจ	0.4524	0.6609	0.6181	0.6221	77	50	62	64
ดัชนีย่อยด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม	0.6229	0.3681	0.3664	0.5550	59	76	76	69
ดัชนีย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน	0.7309	0.6903	0.7086	0.7247	6	10	13	9
ดัชนีย่อยด้านการสื่อสารและการเชื่อมโยง	0.5395	0.5927	0.6540	0.6551	69	61	67	74
ดัชนีย่อยด้านการมีส่วนร่วม	0.5849	0.6342	0.6158	0.5971	26	27	28	26
ดัชนีความก้าวหน้าของคน	0.5411	0.5455	0.5467	0.5730	77	77	77	77

ตารางที่ ๑๑๔ ข้อมูลตัวชี้วัดรายมิติ

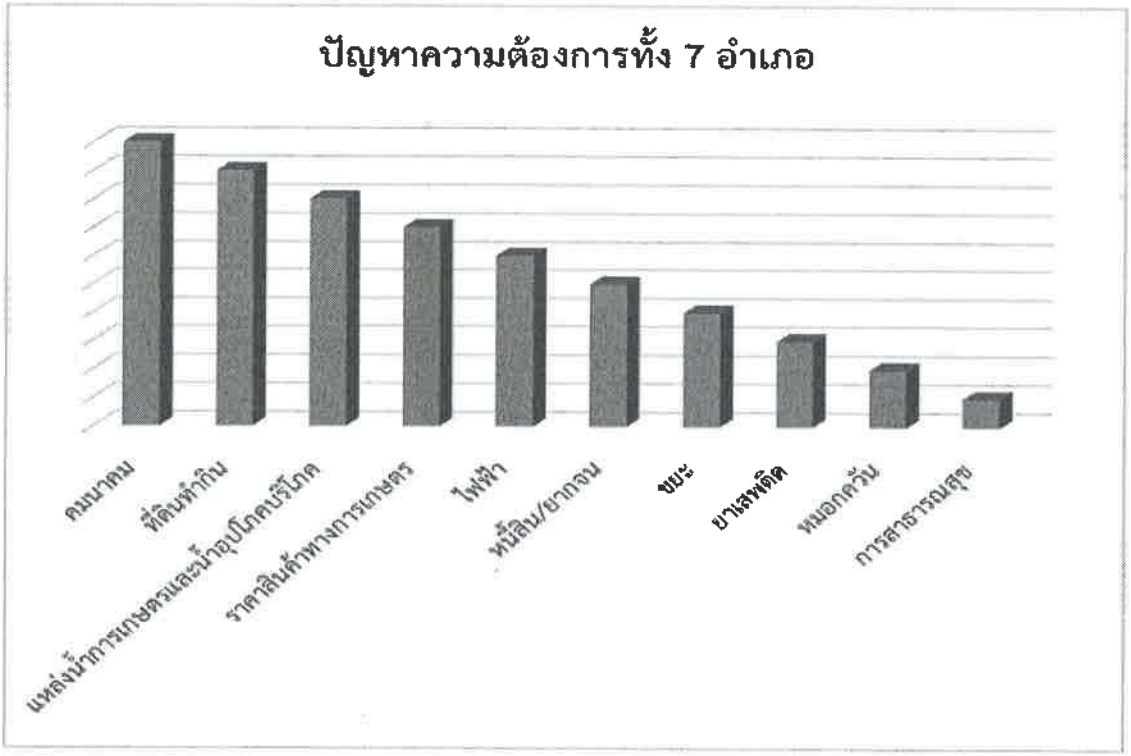
มิติ	รายการตัวชี้วัด	หน่วย	ข้อมูลตัวชี้วัด				ลำดับที่			
			2561r	2562r	2563r	2564p	2561r	2562r	2563r	2564p
ด้านสุขภาพ	ทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์	ร้อยละ	12.50	10.00	9.88	9.81	70	52	55	55
	ประชากรที่เจ็บป่วยที่เป็นผู้ป่วยใน	ร้อยละ	11.41	11.30	10.65	10.65	43	41	41	41
	ประชากรที่สูบบุหรี่	ร้อยละ	2.82	3.03	3.12	3.18	33	37	35	35
	การฆ่าตัวตายสำเร็จ	รายต่อประชากรแสนคน	18.11	20.60	26.99	26.99	77	76	77	77
ด้านการศึกษา	จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	ปี	5.95	6.17	6.18	6.37	77	77	77	77
	การเข้าเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและอาชีวศึกษา	ร้อยละ	59.70	53.64	55.37	55.37	74	75	74	74
	เด็ก 0-5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย	ร้อยละ	72.63	85.34	87.01	81.15	65	56	50	52
	คะแนนเฉลี่ยการทดสอบ O-NET ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	ร้อยละ	30.89	28.70	30.05	30.04	70	71	71	59
ด้านชีวิตการงาน	อัตราการว่างงาน	ร้อยละ	1.28	0.52	0.79	0.69	37	25	15	9
	อัตราการทำงานล่วงเวลา	ร้อยละ	0.08	0.06	0.17	0.18	18	20	12	9
	แรงงานที่มีหลักประกันทางสังคม	ร้อยละ	21.10	24.04	26.79	28.10	55	47	41	41
	อัตราการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน	ต่อลูกจ้าง 1,000 คน	0.00	1.18	0.79	0.79	1	1	1	1
ด้านเศรษฐกิจ	ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว	บาท	58,683	64,152	63,419	63,419	77	74	74	74
	อัตราส่วนประชากรยากจน	ร้อยละ	46.54	24.53	28.59	24.59	77	75	76	75
	ครัวเรือนที่มีหนี้สินเพื่อการอุปโภคบริโภค	ร้อยละ	15.22	16.75	13.93	17.17	4	2	2	3
	ดัชนีความไม่เสมอภาคด้านรายจ่าย	ร้อยละ	45.16	32.56	34.15	34.18	77	57	61	71
ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม	ครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยใช้วัสดุคงทนและเป็นของตนเอง	ร้อยละ	55.04	57.90	65.91	58.20	71	76	74	70
	ดัชนีความเข้มข้นไฟฟ้าของเขตต่อการใช้พลังงานไฟฟ้ารวม	กิโลวัตต์ต่อ 1,000 ตารางฟุต	161.34	151.80	141.38	141.38	16	19	19	19
	อัตราการร้องเรียนปัญหามลพิษ	เรื่องต่อประชากรแสนคน	0.35	0.00	0.35	0.00	24	10	28	5
	ประชากรที่ประสบภัยพิบัติ	ร้อยละ	0.12	58.03	56.98	21.94	42	77	77	77
ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน	เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมและคุ้มครองเด็กและเยาวชน	ต่อประชากรแสนคน	1.62	0.92	1.22	1.15	1	2	1	1
	ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนเดียว	ร้อยละ	6.46	5.52	5.45	7.38	36	17	19	33
	ผู้สูงอายุที่อยู่ลำพังคนเดียว	ร้อยละ	5.89	11.07	8.60	7.05	24	67	51	28
	การแจ้งความคดี ชีวิตร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	รายต่อประชากรแสนคน	74.67	65.11	61.18	54.21	28	24	44	16
ด้านการสื่อสารและการเชื่อมโยง	หมู่บ้านที่ยังไม่มีสัญญาณดิจิทัลและอินเทอร์เน็ต	ร้อยละ	41.38	51.25	47.78	44.33	77	65	73	76
	อัตราการตายจากอุบัติเหตุบนท้องถนน	รายต่อประชากรแสนคน	15.58	18.75	18.27	17.00	3	6	7	8
	ประชากรที่มีโทรศัพท์มือถือ	ร้อยละ	81.31	81.32	89.51	87.23	73	73	73	74
	ประชากรที่เข้าถึงอินเทอร์เน็ต	ร้อยละ	38.92	49.26	62.10	68.00	73	75	75	77
ด้านการมีส่วนร่วม	ประชากรที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	ร้อยละ	81.41	83.46	83.46	83.46	6	2	2	2
	จำนวนองค์กรชุมชน	แห่งต่อประชากรแสนคน	106.17	190.75	190.48	189.92	48	65	65	65
	ครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มองค์กรในท้องถิ่น	ร้อยละ	58.41	58.03	57.94	57.86	65	62	62	58
	ครัวเรือนที่มีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้าน	ร้อยละ	99.97	99.95	99.86	98.76	7	15	48	57

ที่มา: รวบรวมและประมวลผลโดยสำนักงานการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อมูลดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีความก้าวหน้าการพัฒนาคนในภาพรวมน้อยที่สุดของประเทศ คือ ลำดับที่ ๗๗ (ค่าดัชนี HAI : ๐.๕๗๓๐) มีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ เท่ากับ ๐.๐๒๖๓ (ค่าดัชนี HAI ปี ๒๕๖๓ : ๐.๕๔๖๗) ซึ่งมิติย่อยที่ก้าวหน้าน้อยที่สุด คือ มิติด้านการศึกษา อยู่ในลำดับที่ ๗๖ ของประเทศ รองลงมา คือ มิติด้านการคมนาคมและการสื่อสาร อยู่ในลำดับที่ ๗๔ มิติด้านสุขภาพ อยู่ในลำดับที่ ๗๒ มิติด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม อยู่ลำดับที่ ๖๙ และมิติด้านเศรษฐกิจ อยู่ในลำดับที่ ๖๔ โดย ๕ มิติดังกล่าว มีตัวบ่งชี้ที่สำคัญ คือ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป มีการศึกษาเฉลี่ย ๖.๓๗ ปี ประชากรที่เข้าถึงอินเตอร์เน็ต ร้อยละ ๖๘ อัตราการฆ่าตัวตาย ๒๖.๔๙ รายต่อแสนประชากรแสนคน และประชากรที่ประสบภัยพิบัติ ร้อยละ ๒๑.๙๔ ซึ่งอยู่ในลำดับที่ ๗๗ ของประเทศ อย่างไรก็ตาม จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจุดเด่นในบางประเด็น เช่น มิติย่อยด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน อยู่ในลำดับที่ ๙ ของประเทศ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน อยู่ในลำดับที่ ๗ และการแจ้งความคดี ชีวิตร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ลำดับที่ ๑๖ เป็นตัวบ่งชี้ให้เห็นว่าเป็นจังหวัดที่มีความสงบเรียบร้อย

ปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่

จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้ดำเนินการรวบรวมประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่จากแผนพัฒนาอำเภอ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ของแต่ละอำเภอและจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถสรุปเป็นประเด็นปัญหาและความต้องการในภาพรวมของจังหวัด ๑๐ ลำดับแรก เพื่อมาจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ปัญหาด้านการคมนาคม

สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสูงและป่าไม้ การเดินทางเข้าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องใช้ระยะเวลาที่นานประมาณ ๔ – ๕ ชั่วโมง เส้นทางที่เชื่อมต่อหมู่บ้านจำนวนมากรวมถึงเส้นทางไปยังจุดผ่อนปรนการค้าและแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด ส่วนมากยังเป็นถนนดินลูกรัง พื้นที่หลายหมู่บ้านตั้งอยู่บนภูเขาสูงชันและทุรกันดาร ซึ่งประสบปัญหาเส้นทางการสัญจร ที่มีความยากลำบาก โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่ทำให้เส้นทางสัญจร มีความยากลำบาก และมีความเสี่ยงภัยสูง ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานด้านสาธารณสุข การขยายโอกาสทางการศึกษา และการขนส่งผลผลิตทางการเกษตร ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นครอบคลุมทั้ง ๗ อำเภอ

๒. ปัญหาที่ดินและเอกสารสิทธิ์

เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ป่า พื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิหรือที่ สปก. และ สทก. มีจำนวนน้อย ประชาชนอาศัยกระจัดกระจายตั้งหมู่บ้านอยู่บริเวณพื้นที่ป่ากลางหุบเขาและดำรงชีวิตด้วยการประกอบอาชีพเกษตรกร แต่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง ส่งผลให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อขยายพื้นที่เกษตร โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม นอกจากนี้ การที่ประชาชนไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำให้ขาดโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุน ตลอดจนขาดโอกาสในการพัฒนาในหลายๆ ด้าน ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ปัญหาดังกล่าวในพื้นที่ครอบคลุมทุกอำเภอและทุกตำบลของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน (คทช.) โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่เป้าหมาย กลุ่มที่ ๑ พื้นที่ตามโครงการ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ยื่นคำขอ จำนวน ๗๐,๓๓๐ ไร่ โดยปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีการจัดสรรที่ดินทำกินไปแล้ว จำนวน ๓๖,๔๘๒ – ๐ – ๘๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๗ และอยู่ระหว่างรอการพิจารณาอนุญาต จำนวน ๓๓,๘๔๓ – ๒ – ๘๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๑๓ ซึ่งจะต้องเร่งรัดการอนุญาตต่อไป

๓. ปัญหาด้านแหล่งน้ำทำการเกษตรและน้ำสำหรับอุปโภคบริโภค

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบอาชีพการเกษตร ปัญหาสำคัญในการทำการเกษตร คือ การขาดแคลนน้ำทำการเกษตร ซึ่งจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่เกษตรกรรม ๔๕๑,๑๒๘.๓๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๖๕ ของพื้นที่จังหวัด อยู่ในพื้นที่ชลประทาน จำนวน ๑๔๕,๕๗๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕๒ ของพื้นที่การเกษตร สำหรับพื้นที่การเกษตรที่ยังไม่มีการจัดระบบชลประทาน ส่วนใหญ่อาศัยน้ำฝนทำการเกษตรและในฤดูแล้ง เกษตรกร ต้องอาศัยแหล่งน้ำอื่น เช่น แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นในระดับไร่นา และบ่อน้ำบาดาล นอกจากนี้ น้ำสำหรับอุปโภคบริโภค ในปัจจุบันมีครัวเรือนที่ใช้น้ำประปาส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๕,๙๔๓ ครัวเรือน ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๑๒๐,๓๑๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๒๕ และจากการสำรวจข้อมูลน้ำประปาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า จำนวนประปาหมู่บ้านที่มีน้ำเพียงพอตลอดปี จำนวน ๒๔๑ หมู่บ้าน และไม่เพียงพอตลอดทั้งปี ๑๗๔ หมู่บ้าน แสดงให้เห็นว่าปริมาณน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคในหมู่บ้านไม่เพียงพอสำหรับการใช้งานได้ตลอดทั้งปี

๔. ปัญหาราคาสินค้าการเกษตรตกต่ำ

เกษตรกรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้องเผชิญปัญหาสินค้าเกษตรตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง และพบว่า มีการใช้สารเคมีในการทำเกษตรกรรม จึงมีความจำเป็นต้องให้ความรู้แก่เกษตรกรเกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต การลดใช้สารเคมี และการส่งเสริมให้ใช้สารอินทรีย์ในการปลูกพืช นอกจากนี้ต้องส่งเสริมอาชีพอื่นที่จะช่วยสร้างรายได้เพิ่มให้แก่เกษตรกร นอกเหนือจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือการเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตรให้มีมูลค่าสูง โดยวิธีการแปรรูปหรือส่งเสริมการเกษตรมูลค่าสูง

การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้กับกระบวนการผลิต เพื่อให้ปรับเปลี่ยนการผลิตแบบเกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ และมุ่งเน้นให้เกิดความยั่งยืน

๕. ปัญหาด้านไฟฟ้า

ปัจจุบันพื้นที่หมู่บ้านหลักในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประสบปัญหาการขาดแคลนไฟฟ้า เนื่องจากปัญหาอุปสรรคด้านต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่า หากไม่ได้รับการอนุญาตใช้พื้นที่จะไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ สภาพเส้นทางคมนาคมไม่สะดวกทุรกันดาร สภาพเส้นทางคมนาคมมีสภาพคับแคบ ขึ้นภูเขาสูงชัน ที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ไกล จำนวนประชากรในหมู่บ้านมีไม่มาก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง เป็นต้น และในบางหมู่บ้านที่ใช้ไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์ (Solar Cell) มาเป็นเวลานาน จนเกิดการชำรุดเสียหายและการเสื่อมสภาพของเครื่องมืออุปกรณ์ ซึ่งปัจจุบันหมู่บ้านหลักทั้งหมด จำนวน ๔๑๕ หมู่บ้าน มีหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้แล้ว จำนวน ๓๒๑ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๓๕ และหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๙๔ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖๕

๖. ปัญหาหนี้สิน/ยากจน

ประชาชนส่วนใหญ่อยู่บนพื้นที่สูง ประสบปัญหาความยากจน ขาดอาชีพที่มั่นคงและอาชีพเสริมที่สร้างรายได้ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม ต้องพึ่งพาสภาพดินฟ้าอากาศ รวมถึงสภาวะทางเศรษฐกิจที่มีความผันผวน ราคาสินค้าทางการเกษตรตกต่ำและไม่มีเสถียรภาพ สินค้าเกษตรต้องผ่านกลไกของพ่อค้าคนกลางในการรับซื้อสินค้า ประกอบกับการเดินทางขนส่งผลผลิตทางการเกษตรยังเป็นไปด้วยความยากลำบากและการคมนาคมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการขนส่งสินค้าไปสู่ตลาดกลางได้ ประชาชนจึงต้องประกอบอาชีพที่ไม่สามารถสร้างรายได้ให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในครัวเรือนได้ ทำให้ต้องกู้ยืมเงินมาใช้ในการลงทุนประกอบอาชีพ แต่ผลผลิตที่ได้จากการลงทุน ไม่สามารถนำมาใช้หนี้ได้ จนเกิดวัฏจักรหรือวงจรไปสู่ความยากจนข้ามรุ่น ปัญหาหนี้สินที่ไม่สามารถแก้ไขได้ นำไปสู่การเป็นหนี้นอกระบบ

๗. ปัญหาการบริหารจัดการขยะ

พบปัญหาปริมาณขยะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปี ๒๕๖๖ มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นทั้งหมด ๒๐๕.๒ ตัน/วัน บริหารจัดการถูกต้อง ๙๙.๒๐ ตัน/วัน บริหารจัดการไม่ถูกต้อง ๑๐๖.๐๖ ตัน/วัน นำกลับไปใช้ประโยชน์ ๕๙.๓๐ ตัว/วัน

๘. ปัญหายาเสพติด

ปัจจุบันจังหวัดแม่ฮ่องสอน ยังพบปัญหายาเสพติดอยู่บ้าง แต่เมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นถือว่าแม่ฮ่องสอนมีการแพร่ระบาดน้อย ผู้ค้ายาเสพติดเป็นเพียงผู้ค้ารายย่อย ยาเสพติดส่วนใหญ่ที่แพร่ระบาดในพื้นที่แม่ฮ่องสอน เป็นยาเสพติดที่ย้อนมาจากจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดเชียงใหม่ และส่วนน้อยที่ลักลอบนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน ยังปรากฏการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มผู้เสพที่เป็นเกษตรกร กรรมกร รวมถึงนักท่องเที่ยว เนื่องจากแม่ฮ่องสอนประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จึงมีการใช้ยาเสพติดเพื่อให้ทำงานได้มากขึ้น และในกลุ่มนักท่องเที่ยวมีการใช้ยาเสพติดเพื่อความบันเทิง พื้นที่ที่ยาเสพติดแพร่ระบาดส่วนใหญ่เป็นหมู่บ้านที่อยู่บนพื้นที่สูงห่างไกลตัวเมือง เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงเข้าถึงได้ยาก จึงเป็นอุปสรรคในการปราบปรามยาเสพติด จากข้อมูลสถิติพบว่าการแพร่ระบาดส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเขตอำเภอปายกับปางมะผ้า เพราะมีสถิติการจับกุมคดียาเสพติดที่มากกว่าอำเภออื่น และอำเภอปายเป็นเมืองท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีการลักลอบใช้กัญชา ยาบ้า เฮโรอีน ในกลุ่มนักท่องเที่ยว และปายกับปางมะผ้ามีกลุ่มเกษตรกรและกรรมกรผู้ใช้แรงงานค่อนข้างมาก

๙. ปัญหาหมอกควันไฟป่า

ปัญหาไฟป่าและหมอกควันเป็นปัญหาเรื้อรังที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องเผชิญและต้องป้องกันและแก้ไขปัญหาทุกปี สาเหตุเกิดจากการเผาป่าเพื่อหาของป่า การเผาไร่นาเพื่อปรับพื้นที่ทำการเกษตรในฤดูกาลใหม่ ส่งผลกระทบต่อสภาวะทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวและสุขอนามัยของประชาชนโดยรวม นอกจากนี้ ปัจจุบันยังพบว่า ปัญหาหมอกควันไฟป่ามีความรุนแรงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้ว่าในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๖ – วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ มีจุดความร้อนสะสมเกิดขึ้น จำนวน ๑๑,๕๒๒ จุด เปรียบเทียบกับห้วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ. ๒๕๖๕ เพิ่มขึ้น ๖,๓๐๘ จุด เพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๒๐.๙๘ รวมถึงมีจำนวนวันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน หรือ PM ๒.๕ เกินมาตรฐาน จำนวน ๖๑ วัน เนื่องจากในอดีตปรากฏการณ์เอลนีโญมักจะเกิดขึ้นทุก ๆ ๔ ปี (โดยประมาณ)

๑๐. ปัญหาด้านสาธารณสุข

เป็นประเด็นปัญหาในหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล การเดินทางยากลำบาก และต้องใช้เวลานาน เป็นเหตุให้ประชาชนในพื้นที่ห่างไกลนั้น เข้าถึงบริการทางสาธารณสุขได้ยากลำบาก ซึ่งส่งผลให้ผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการรักษาที่ทันท่วงทีเป็นอันตรายรุนแรงได้ และบางหมู่บ้านซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ป่า มีความเสี่ยงต่อโรคมาลาเรีย และโรคไข้เลือดออก จึงมีความต้องการให้หน่วยงานสาธารณสุขออกหน่วยให้บริการรักษาประชาชน จัดบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานให้ทั่วถึงทุกหมู่บ้าน และรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และป้องกันการระบาดของโรคมาลาเรีย และโรคไข้เลือดออกแก่ประชาชน นอกจากนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังประสบปัญหาอัตราการฆ่าตัวตายเป็นลำดับต้นของประเทศ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์เฉพาะทาง รวมถึงเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์ที่จำเป็นในการรักษา

๓.๑.๔ สรุปผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๖๕

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๖๕ ภายใต้ประเด็นการพัฒนา **“เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืนบนพื้นฐานแห่งความพอเพียง”** โดยกำหนดประเด็นการพัฒนาจังหวัดไว้ ๕ ด้าน ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : พัฒนาศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : ยกระดับคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

ตารางที่ ๑๑๕ การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาจังหวัด ในระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

ปีงบประมาณ พ.ศ.	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
๒๕๖๑	๒๔๙,๙๒๔,๐๐๐
๒๕๖๒	๒๔๑,๕๕๐,๘๐๐
๒๕๖๓	๒๒๕,๗๐๑,๘๐๐
๒๕๖๔	๒๔๑,๕๐๓,๒๐๐
๒๕๖๕	๗๒,๓๓๘,๙๐๐
รวม ๕ ปี	**๑,๐๓๐,๙๙๘,๗๐๐**

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยส่วนราชการ หน่วยงาน และอำเภอที่ได้รับจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการตามแผนพัฒนาจังหวัดและแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ ได้ดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : **การยกระดับและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน**

โครงการสำคัญที่ดำเนินการ

๑. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว โดยการปรับปรุงเส้นทางคมนาคม ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆรวมทั้งสิ้น ๑๖ แห่ง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงสุขภาพ กีฬาและผจญภัย การท่องเที่ยวเชิงประเพณี วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ รวมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวในโครงการพระราชดำริ

๓. การยกระดับและพัฒนาสินค้า OTOP ผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นของฝาก ของที่ระลึก และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตลอดจนพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว

ทั้งนี้ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในช่วง ๒ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๒) และในปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ ลดลง เนื่องจากมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๑๐๑๙ ทำให้รายได้ด้านการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงตามไปด้วย

ตารางที่ ๑๑๖ สถิติรายได้จากการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยว ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

รายการ	พ.ศ. ๒๕๖๑	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๒	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๓	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๔	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๕
จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)	๓๘๒,๗๕๑	๑๗๘.๖๖	๑,๐๙๔,๔๖๙	-๔๕.๖๗	๖๐๕,๕๒๖	-๒๘.๖๔	๔๒๓,๑๐๐	๓.๑๕	๑,๐๕๗,๑๑๙
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	๑,๙๐๗.๑๒	๑๗๘.๑๑	๕,๓๐๓.๘๖	-๕๒.๕๖	๒,๕๑๖	-๔๖.๗๕	๑,๓๔๐	๒๑๔.๑๘	๔,๒๑๐

***ข้อมูลจากสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ เดือน มิถุนายน ๒๕๖๖*

สำหรับข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (ตั้งแต่เดือน มกราคม - เดือนมิถุนายน ๒๕๖๖) มีจำนวนนักท่องเที่ยว ๕๘๔,๕๘๔ คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๓๐ และมีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน ๒,๗๗๗.๕๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๙๗ ของรายได้ปี ๒๕๖๕

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : **พัฒนาศักยภาพการค้า การลงทุน และการค้าชายแดน**

โครงการสำคัญที่ดำเนินการ

๑. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (ถนน) ไปยังจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน จำนวน ๓ จุด ได้แก่ จุดผ่อนปรน บ้านห้วยต้นนุ่น จุดผ่อนปรนบ้านแม่สามแลบ จุดผ่อนปรนบ้านน้ำเพียงดิน เพื่อให้การสัญจรได้สะดวกยิ่งขึ้น

๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการค้าชายแดน โดยจัดกิจกรรมเชื่อมโยงและร่วมมือด้านการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน ณ เมืองสำคัญของประเทศเมียนมา

๓. โครงการส่งเสริม และยกระดับสินค้าผลิตภัณฑ์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ให้ได้มาตรฐาน โดยพัฒนาสินค้าเด่นของจังหวัด อาทิ กาแฟ ถั่วลายเสือ

ทั้งนี้ มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างประเทศเพื่อนบ้านตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ เฉลี่ย ๙๙๒.๗๕ ล้านบาทต่อปี และมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๑๑๐.๓๕ เนื่องจากปี ๒๕๖๕ เริ่มมีการเปิดประเทศให้มีการค้าชายแดน และการปกครองภายในประเทศของสาธารณรัฐแห่งสภาพเมียนมาที่มีเสถียรภาพมากขึ้น ส่งผลให้การค้าชายแดนมีสภาพคล่องมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ ๑๑๗ มูลค่าการค้าชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

รายการ	พ.ศ. ๒๕๖๑	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๒	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๓	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๔	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๕
มูลค่าการค้าชายแดน (ล้านบาท)	๑,๗๖๒.๗๗	-๓๓.๗๔	๑,๑๖๘	-๖๗.๔๕	๓๘๐.๒๑	-๔๔.๗๙	๒๑๐.๑๖	๕๘๗.๓๙	๑,๔๔๒.๙๐

ที่มา : จากสำนักงานพาณิชย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ เดือน กรกฎาคม ๒๕๖๖

สำหรับข้อมูลด้านการค้าชายแดนในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ตั้งแต่เดือนมกราคม - พฤษภาคม ๒๕๖๖ มีมูลค่าการค้า รวม ๔๕๑.๑๗ ล้านบาท ดุลการค้าขาดดุลรวม ๑๔๑.๒๐ ล้านบาท เทียบจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า มีมูลค่าการค้ารวม ๓๙๕.๑๒ ล้านบาท ซึ่งดุลการค้าเกินดุลรวม ๔๘.๘๗ ล้านบาท ในช่วงเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖

นอกจากนี้ ข้อมูลผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔

ตารางที่ ๑๑๘ มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔

รายการ	พ.ศ. ๒๕๖๑	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๒	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๓	% -+	พ.ศ. ๒๕๖๔
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) (หน่วย : ล้านบาท)	๑๓,๘๐๒	๑๓.๘๗	๑๕,๗๑๖	-๑.๑๓	๑๕,๕๓๙	๑.๖๗	๑๕,๗๙๗
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP per capita) (หน่วย : ล้านบาท)	๕๘,๖๘๓	๑๒.๙๘	๖๖,๓๐๐	-๑.๘๘	๖๕,๐๕๕	๐.๙๒	๖๕,๖๕๓

***ข้อมูลจากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖*

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : **ยกระดับคุณภาพชีวิต แก้ไขปัญหาความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม**

โครงการสำคัญที่ดำเนินการ

๑. โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับให้มีคุณภาพและมาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง โดยการจัดซื้อครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่มีความจำเป็นสำหรับทุกโรงพยาบาล รพ.สต.ทุกแห่ง จำนวน ๖๘ รายการ งบประมาณที่ดำเนินการ ๑๓๔,๑๑๖,๕๐๕ บาท ซึ่งเป็นครุภัณฑ์ที่สำคัญ อาทิ เครื่อง CT SCAN จำนวน ๑ เครื่อง/รถพยาบาลสำหรับ อปท.หน่วย EMR จำนวน ๑๐ คัน/รถจักรยานยนต์ สำหรับ สสช.ห่างไกล จำนวน ๔๖ คัน /เครื่องกระตุ้นหัวใจไฟฟ้าชนิดอัตโนมัติ (AED) เป็นต้น

๒. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านแหล่งน้ำ จำนวน ๑๑ แห่ง โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม (ถนนสายหลัก/สายรอง/สะพาน) จำนวน ๔๗ แห่ง และโครงสร้างด้านอื่นๆ จำนวน ๓ แห่ง

๓. โครงการขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยขยายผลโครงการธนาคารข้าว ขยายผลศูนย์ศิลปาชีพ ขยายผลโครงการพระราชดำริสู่หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวชายแดน ขยายผลโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง รวมถึงการก่อสร้างอาคารคัดบรรจุผลผลิต ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย

๔. โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยการส่งเสริมอาชีพทางด้านการเกษตร การประมง พัฒนาผลิตภาพแรงงาน พัฒนาคุณภาพชีวิตสู่ด้านครอบครัว รวมทั้งการส่งเสริมผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ส่งผลให้ประชาชนทุกกลุ่มวัยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐได้ง่าย ครอบคลุมและทั่วถึง โดยสถิติการเกิดมีชีพและการตายของประชากรจังหวัดแม่ฮ่องสอนในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๓ ได้แก่ อัตราเกิดมีชีพต่อประชากรพันคน มีสถิติลดลงอย่างต่อเนื่อง และอัตรามารดาตาย ลดลงเหลือ ๐ คน

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : **การจัดการ อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน**

โครงการสำคัญที่ดำเนินการ

๑. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าและมลภาวะโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยมีกิจกรรมเฝ้าระวังและกิจกรรมป้องกันการเกิดเหตุ ดำเนินการทุกหมู่บ้าน ชุมชน และอำเภอ รวมทั้งกิจกรรมส่งเสริมอาชีพเพื่อลดการเผาป่า อาทิ การส่งเสริมปลูกบุก การผลิตภาชนะธรรมชาติเพื่อเพิ่มรายได้ลดการเผา เป็นต้น

๒. โครงการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีกิจกรรมลาดตระเวนเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทำลายทรัพยากรป่าไม้ การพัฒนาศูนย์เรียนรู้ศูนย์ไผ่ศึกษา การอนุรักษ์พันธุกรรมและส่งเสริมการพัฒนาไม้รักใหญ่

โดยในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ มีจำนวนวันที่มีค่าคุณภาพอากาศ (PM๒.๕) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงเกินมาตรฐานเฉลี่ย ๓๖ วัน โดยในปี ๒๕๖๕ มีปริมาณฝุ่นละอองสูงสุด ๑๔๒ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ซึ่งลดลงกว่าปี ๒๕๖๔ ที่มีปริมาณ ๓๒๙ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘๔ และมีพื้นที่เผาไหม้สะสมในพื้นที่ตั้งแต่ปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ มีจำนวนลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยปี ๒๕๖๕ มีจำนวน ๙๒๒,๔๑๑ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ จำนวน ๔๐๒,๗๗๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓๙ สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดไฟป่า ได้แก่ การเผาเพื่อหาของป่าและล่าสัตว์ ประกอบกับสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชัน ทำให้เข้าถึงพื้นที่เพื่อดับไฟลำบากและฤดูร้อนเกิดเร็วและยาวนานกว่าปกติ

ตารางที่ ๑๑๙ สถิติการเกิดจุดความร้อนและจำนวนวันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM ๒.๕) พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

รายการ	๒๕๖๑	% +-	๒๕๖๒	% +-	๒๕๖๓	% +-	๒๕๖๔	% +-	๒๕๖๕
จุดความร้อน (Hot spot)	๘,๕๒๔	๙๑.๔๖	๑๖,๓๒๐	๑.๗๖	๑๖,๖๐๗	-๒๘.๐๗	๑๑,๙๔๕	-๕๖.๓๕	๕,๒๑๔
PM ๒.๕	-	-	๖๓	๐.๑๙	๗๕	-๓๖.๐๐	๔๘	-๒๒.๙๒	๓๗

**ข้อมูลจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

สำหรับผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ – วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ มีจุดความร้อนสะสมเกิดขึ้น จำนวน ๕,๒๑๔ จุด เปรียบเทียบกับห้วงเวลาเดียวกันของปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ลดลง ๖,๗๓๑ จุด คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๓๕ ซึ่งบรรลุเกินเป้าหมายที่กำหนดไว้ ขณะเดียวกันมีจำนวนวันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน หรือ PM ๒.๕ เกินมาตรฐาน จำนวน ๓๗ วัน ซึ่งน้อยกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ ไม่เกิน ๓๙ วัน (เป้าหมายของปี ๒๕๖๕)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

โครงการสำคัญที่ดำเนินการ

๑. โครงการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านยาเสพติด การจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหา TO BE NUMBER ONE การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งปลอดภัย การจัดกิจกรรมวันต่อต้านยาเสพติดโดยการบูรณาการทุกภาคส่วน ทุกกลุ่มวัย ให้ตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติด

๒. การปกป้องสถาบันและพระมหากษัตริย์และสร้างความปรองดอง โดยจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกต่อสถาบันและน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่ประชาชน การจัดกิจกรรมจิตอาสาภาพรวมทั้ง ๗ อำเภอ การจัดอบรมวิทยากรจิตอาสา ๙๐๔

๓. การแก้ไขปัญหาบุคคลไร้สัญชาติ โดยการเร่งรัดการพิจารณากำหนดสถานะและสัญชาติให้แก่บุคคลที่เข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมาย

๔. การเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพื่อลดผลกระทบจากสาธารณภัย โดยจัดกิจกรรมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน เตรียมพร้อมกับมือกับอุทกภัย ดินโคลนถล่ม การจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการอัจฉริยะ เพื่อการจัดการปัญหาสาธารณภัยทุกประเภท

ผลการดำเนินงานสำคัญที่ผ่านมา มีจำนวนหมู่บ้านและชุมชนที่ไม่มีปัญหายาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ จำนวน ๓๕๖ หมู่บ้าน เฉลี่ยเป็นร้อยละ ๘๔.๖๐

ตารางที่ ๑๒๐ จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนที่ไม่มีปัญหายาเสพติด ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕

รายการ	๒๕๖๑	%	๒๕๖๒	%	๒๕๖๓	%	๒๕๖๔	%	๒๕๖๕	%
จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน	๓๕๔	๘๔.๐๙	๓๕๘	๘๕.๐๔	๓๕๙	๘๕.๒๗	๓๔๗	๘๒.๔๒	๓๖๓	๘๖.๒๒

***ข้อมูลจากที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ณ ปี พ.ศ. ๒๕๖๕*

สำหรับผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ พื้นที่หมู่บ้านทั้งหมด จำนวน ๔๑๕ หมู่บ้าน มีหมู่บ้าน/ชุมชนที่ไม่มีผู้เสพและไม่มีผู้ค้า (หมู่บ้านไม่พบปัญหา) จำนวน ๓๔๓ หมู่บ้าน หมู่บ้าน/ชุมชนที่มีเฉพาะผู้เสพ (พบผู้เสพ) จำนวน ๕๗ หมู่บ้าน และหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีเฉพาะผู้ค้า (พบผู้ค้า) จำนวน ๑ หมู่บ้าน และหมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีทั้งผู้เสพและผู้ค้า (พบทั้งผู้เสพและผู้ค้า) จำนวน ๗ หมู่บ้าน

๓.๒ ประเด็นการพัฒนา

๓.๒.๑ บทวิเคราะห์

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐ ฉบับทบทวน พ.ศ. ๒๕๖๘ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้แต่งตั้งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ จำนวน ๖ ด้าน ประกอบด้วย ๑) คณะอนุกรรมการด้านการแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน ๒) คณะอนุกรรมการด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๓) คณะอนุกรรมการด้านการยกระดับคุณภาพชีวิต ๔) คณะอนุกรรมการด้านการพัฒนาอาชีพ และรายได้ ๕) คณะอนุกรรมการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ๖) คณะอนุกรรมการด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคง โดยคณะอนุกรรมการฯ ทั้ง ๖ ด้าน ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นในการวิเคราะห์ การกำหนดประเด็นการพัฒนาจังหวัด เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดและแนวทางพัฒนาของแต่ละประเด็นการพัฒนา โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ตามหลักวิชาการวางแผนแบบการวิเคราะห์SWOT Analysis และการวิเคราะห์ TOWS Matrix โดยมีผลการวิเคราะห์แยกเป็นแต่ละด้าน ดังนี้

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
๑. เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำขนาดใหญ่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของประเทศและมีความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเป็นพื้นที่ป่า ๙.๖ ล้านกว่าไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๕ ซึ่งเป็นฐานสำคัญของสุขภาพ และการพัฒนาการท่องเที่ยวเฉพาะทาง ๒. มีพื้นที่ตั้งอยู่ตะวันตกสุดของประเทศไทย มีทุนทางวัฒนธรรมประเพณี ชองชาวไทยเชื้อสายไทยใหญ่และกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน ๙ ชาติพันธุ์ ๑๓ กลุ่ม มีภูมิประเทศที่สวยงาม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย กระจายอยู่ทุกอำเภอ จำนวน ๒๐๖ แห่ง/กิจกรรม มีภูมิประเทศแบบคาสต์ (หินปูน) ถ้ำที่งดงามมากกว่า ๒๐๐ แห่ง มีการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ ตั้งแต่ ๓๒,๐๐๐ มาแล้ว มีบ่อน้ำแร่ธรรมชาติและแหล่งน้ำพุร้อนมากถึง ๑๒ แห่ง ที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนเชิงนิเวศ เชิงธรรมชาติ เชิงวัฒนธรรมและเชิงสุขภาพ	๑. ข้อจำกัดเชิงกายภาพ มีสภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นทิวเขาสูงและป่าไม้ จึงมีข้อจำกัดในการใช้ประโยชน์ที่ดินการเข้าถึงบริการภาครัฐ เช่น การเดินทางเข้าสู่แม่ฮ่องสอนใช้เวลานาน ประมาณ ๔-๕ ชั่วโมง เส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้าน รวมถึงไปยังจุดผ่อนปรนการค้าและแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดยังเป็นถนนลูกรัง การขยายเขตไฟฟ้ายังไม่ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน มีหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน ๙๔ หมู่บ้าน มีหมู่บ้านที่มีน้ำดิบไม่เพียงพอจำนวน ๑๗๔ หมู่บ้าน ๒. การสาธารณสุข การศึกษา และการบริหารขั้นพื้นฐานของรัฐ ยังไม่ได้คุณภาพและไม่ทั่วถึง ๓. มีข้อจำกัดด้านที่ดินทำกิน โดยมีพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ ๑๐๗,๙๑๕ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๓๖ ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเพียงจำนวน ๔๗๖,๔๒๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๖ ของพื้นที่จังหวัด ๔. ฤดูการท่องเที่ยวมีระยะสั้น (ระยะ ๓ – ๔ เดือน) และค่อนข้างกระจุกตัวบางอำเภอ (อ.ปาย อ.เมือง) แหล่งท่องเที่ยวและรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนาและยกระดับอย่างเต็มศักยภาพและมีมาตรฐานสากล

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weakness)
๓. มีโครงการพระราชดำริมากถึง ๑๖๒ โครงการ ที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้มีความมั่นคงทางอาหาร และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๔. ประชาชนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สงบสุข เป็นเมืองน่าอยู่ ปลอดภัย ทั้งผู้อาศัยและผู้มาเยือน ๕. มีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศสาธารณรัฐแห่งสภาพเมียนมาทุกอำเภอ มีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน ๕ แห่ง และมีทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้กรุงเนปิดอร์เมืองหลวงใหม่ของประเทศเมียนมา ๒๒๐ กิโลเมตร สามารถเชื่อมต่อการค้าการลงทุนและการท่องเที่ยว ๖. มีพืชทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น กระเทียม ถั่วลายเสือ และมีพืชทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น กาแฟ โกโก้ บุก ที่สามารถสร้างรายได้และเติบโตอย่างยั่งยืน	๕. ภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็ก ทำให้การลงทุนในภาพอุตสาหกรรมไม่เติบโต ๖. ปัญหาหมอกควันไฟป่าจากการเผาป่าและวัสดุทางการเกษตรที่เป็นเชื้องเพลิงในช่วงฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๕ มีจุดความร้อนสะสมเกิดขึ้น ๕,๒๑๔ จุด ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่และเศรษฐกิจของจังหวัด ๗. กลุ่มเปราะบางและผู้ด้อยโอกาส ประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง จำนวน ๑,๘๘๒ ครัวเรือน ๘. ขาดพื้นที่ทิ้งขยะและไม่มีการบริหารจัดการที่ถูกต้อง
โอกาส (Opportunities)	**อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)**
๑. นโยบายอนุสัญญาไซเตรสในการคุ้มครองสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ๒. นโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการปลูกป่า การจัดสรรที่ดินทำกิน (คทช.) ๓. ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ลุ่มน้ำในการเติบโตอย่างยั่งยืน และการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ ๔. นโยบาย BCG Model และการขับเคลื่อน SDGs ๕. นโยบายป่าสันทนาการของเขตป่าสงวนแห่งชาติ ๖. ได้รับเลือกให้อยู่ในเขตระเบียงเศรษฐกิจ Wellness ภาคเหนือ	๑. ปัญหาฝุ่นควันข้ามแดนระหว่างประเทศ ๒. ภาวะเศรษฐกิจของโลกและประเทศ ๓. การเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ดินโคลนถล่ม โรคระบาดต่างๆ ๔. การลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ๕. ระเบียบกฎหมายไม่เอื้อต่อการพัฒนาพื้นที่ โดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ

S/O กลยุทธ์เชิงรุก	S/T กลยุทธ์เชิงรับ
๑. พัฒนา ฟื้นฟู บริหารจัดการการท่องเที่ยวทุกรูปแบบอย่างเป็นระบบ และประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ด้านการท่องเที่ยวเพื่อสร้างทางเลือกของประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาสินค้า บริการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน (S๑,S๒,S๓,S๔,S๕,S๖,S๗,S๘,S๑๐,O๑,O๔,O๕,O๖,O๗) ๒. ป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า อนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่า รวมทั้งสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีพื้นที่สีเขียวให้เพิ่มขึ้น (S๒,O๑,O๔,O๗) ๓. ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสู่มาตรฐานตลาดนำการผลิต (S๙,O๗)	๑. ส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริสู่ชุมชน (S๖,S๙,T๒) ๒. การสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดน ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (S๗,S๘,T๓,T๔)

W/O กลยุทธ์เชิงแก้ไข	**W/T กลยุทธ์เชิงป้องกัน**
๑. พัฒนาเส้นทางคมนาคมสายหลักให้มีคุณภาพมาตรฐาน ลดระยะเวลาการเดินทางเข้ามายังจังหวัด พัฒนาเส้นทางคมนาคมสายรอง เส้นทางสัญจรภายในชุมชน เส้นทางสู่สถานที่ท่องเที่ยว และเส้นทางไปยังจุดผ่อนปรนการค้า ให้มีสภาพดี สะดวก ปลอดภัย (W๑,O๒) ๒. ขยายเขตไฟฟ้าหรือส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน ให้ทุกหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน (W๒,O๒,O๔) ๓. พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านมีน้ำประปาที่สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ (W๓,O๒,O๓) ๔. ขยายสัญญาณสื่อสารให้คลอบคลุมทุกหมู่บ้าน (W๔,O๒) ๕. จัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน (คทช.) ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน (W๖,O๒) ๖. พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตาย ส่งเสริมการศึกษาให้ทั่วถึงให้อ่านออกเขียนได้ และพัฒนาคุณภาพของประชาชน (W๕,W๗,w๑๐,O๗)	๑.ป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ฝุ่นละอองเชิงพื้นที่ (W๙,T๑) ๒. ป้องกันภัยพิบัติ อุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม ภัยแล้ง (W๑,T๓) ๓. การบริหารจัดการขยะแบบบูรณาการ (W๑๓,T๕) ๔. สร้างความมั่งคงทางอาหารให้เพียงพอต่อการบริโภค (W๗,W๑๒,T๑๓)

S/O กลยุทธ์เชิงรุก	**S/T กลยุทธ์เชิงรับ**
๑. พัฒนา ฟื้นฟู บริหารจัดการการท่องเที่ยวทุกรูปแบบอย่างเป็นระบบ และประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ด้านการท่องเที่ยว เพื่อสร้างทางเลือกของประสบการณ์ใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงพัฒนาสินค้า บริการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน (S๑,S๒,S๓,S๔,S๕,S๖,S๗,S๘,S๑๐,O๑,O๔,O๕,O๖,O๗) ๒. ป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า อนุรักษ์และพื้นฟูพื้นที่ป่า รวมทั้งสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีพื้นที่สีเขียวให้เพิ่มขึ้น (S๒,O๑,O๔,O๗) ๓. ยกระดับการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสู่มาตรฐานตลาดนำการผลิต (S๙,O๗)	๑. ส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริสู่ชุมชน (S๖,S๙,T๒) ๒. การสร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดน ความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน (S๗,S๘,T๓,T๔)

W/O กลยุทธ์เชิงแก้ไข	W/T กลยุทธ์เชิงป้องกัน
๑. พัฒนาเส้นทางคมนาคมสายหลักให้มีคุณภาพมาตรฐาน ลดระยะเวลาการเดินทางเข้ามายังจังหวัด พัฒนาเส้นทางคมนาคมสายรอง เส้นทางสัญจรภายในชุมชน เส้นทางสู่สถานที่ท่องเที่ยว และเส้นทางไปยังจุดผ่อนปรนการค้า ให้มีสภาพดี สะดวก ปลอดภัย (W๑,O๒) ๒. ขยายเขตไฟฟ้าหรือส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทนให้ทุกหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน (W๒,O๒,O๔) ๓. พัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านมีน้ำประปาที่สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการ (W๓,O๒,O๓) ๔. ขยายสัญญาณสื่อสารให้คลอบคลุมทุกหมู่บ้าน (W๔,O๒) ๕. จัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน (คทช.) ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน (W๖,O๒) ๖. พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้ประชาชนได้รับการบริการอย่างทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตาย ส่งเสริมการศึกษาให้ทั่วถึงให้อ่านออกเขียนได้ และพัฒนาคุณภาพของประชาชน (W๕,W๗,w๑๐,O๗)	๑.ป้องกันแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน ฝุ่นละอองเชิงพื้นที่ (W๙,T๑) ๒. ป้องกันภัยพิบัติ อุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก ดินโคลนถล่ม ภัยแล้ง (W๑,T๓) ๓. การบริหารจัดการขยะแบบบูรณาการ (W๑๓,T๕) ๔. สร้างความมั่งคงทางอาหารให้เพียงพอต่อการบริโภค (W๗,W๑๒,T๑๓)

๓.๒.๒ เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

"แม่ฮ่องสอนเมืองแห่งความสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์"

<u>พันธกิจ</u>

๑. แก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน

๒. อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ป้องกันแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า และจัดสรรที่ดินทำกินให้กับประชาชนตามนโยบายรัฐบาล

๓. พัฒนาอาชีพ รายได้ให้กับประชาชน โดยยึดการดำเนินงานตามแนวพระราชดำริ

๔. พัฒนาเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น

๕. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน

๖. เสริมสร้างความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน

<u>เป้าประสงค์รวม</u>

๑. ยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน โดยการสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก และเน้นการแก้ไขปัญหาความยากจน โครงสร้างพื้นฐาน การเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุข การพัฒนาคน สังคม และการบริหารจัดการภาครัฐ

๒. สร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๓. อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประเพณีวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

๓.๒.๓ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด

๑. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ร้อยละ ๕ ต่อปี

(ฐานปี พ.ศ. ๒๕๖๓ = ๑๕,๑๔๘ ล้านบาท)

๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ร้อยละ ๕ ต่อปี

(ฐานปี พ.ศ. ๒๕๖๓ = ๖๓,๔๑๙ บาท)

๓. ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) เพิ่มขึ้น จากปี พ.ศ. ๒๕๖๓ = ๐.๕๕๓๔ เป็น ๐.๖๐๐๐

๓.๒.๔ ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : การแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน</u>

เป้าประสงค์ที่ ๑ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่

วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคให้มีคุณภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่

แนวทางการพัฒนา

๑. ยกระดับการพัฒนาเส้นทางการคมนาคมสายหลัก (ทางหลวงแผ่นดิน) ให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานปลอดภัย ลดระยะเวลาในการเดินทางเข้ามายังจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๒. พัฒนา ปรับปรุง ซ่อมแซม เส้นทางคมนาคมสายรองและเส้นทางสัญจรในชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวให้มีสภาพดีและมีความปลอดภัย

๓. ขยายเขตไฟฟ้าหรือส่งเสริมให้มีการใช้พลังงานทดแทน ให้ทุกหมู่บ้านมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน

๔. พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านมีน้ำประปาที่สะอาดและเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน และเพิ่มพื้นที่ชลประทานสำหรับน้ำใช้ในการเกษตร

๕. ขยายสัญญาณโทรศัพท์ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
เป้าประสงค์ที่ ๑ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและครอบคลุมทุกพื้นที่						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของระยะทางคมนาคมสายหลัก ๑๐๙๕,๑๐๘, ๑๐๕, ๑๒๖๓ ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานปลอดภัยเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี	ความยาวของถนนสายหลัก ๑๐๙๕,๑๐๘,๑๐๕,๑๒๖๓ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน จำนวน ๓๙๖.๙๕๑ กิโลเมตร โดยกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานปลอดภัยเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี (๓๙ กม./ปี)	ร้อยละ ๑๐ ของถนนที่ได้รับการพัฒนา (๓๙ กม.)	ร้อยละ ๑๐ ของถนนที่ได้รับการพัฒนา (๓๙ กม.)	ร้อยละ ๑๐ ของถนนที่ได้รับการพัฒนา (๓๙ กม.)	ร้อยละ ๑๐ ของถนนที่ได้รับการพัฒนา (๓๙ กม.)	ร้อยละ ๑๐ ของถนนที่ได้รับการพัฒนา (๓๙ กม.)
ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของหมู่บ้านที่ถนนสายรองใช้การได้ตลอดปีเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ ต่อปี	ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดทั้งปี ร้อยละ ๔๗.๗๘ ข้อมูลตัวชี้วัดการพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ. ๒๕๖๔)	ร้อยละ ๕๐.๑๗	ร้อยละ ๕๒.๕๖	ร้อยละ ๕๔.๙๕	ร้อยละ ๕๗.๓๔	ร้อยละ ๕๙.๗๓

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
ตัวชี้วัดที่ ๓ จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ (ปักเสาพาดสาย) พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๘ หมู่บ้านต่อปี	ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวนหมู่บ้านหลักทั้งหมด ๔๑๕ หมู่บ้าน แยกเป็น - มีไฟฟ้าใช้ ๓๒๓ หมู่บ้าน -ไม่มีไฟฟ้าใช้ ๙๒ หมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ ๓๓๙ หมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ ๓๕๗ หมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ ๓๗๕ หมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ ๓๙๓ หมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านที่มีไฟฟ้าใช้ ๔๑๕ หมู่บ้าน
ตัวชี้วัดที่ ๔ จำนวนหมู่บ้านที่มีแหล่งน้ำดิบเพียงพอ สามารถใช้ได้ตลอดทั้งปีเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ๓๔ หมู่บ้านต่อปี	จำนวนหมู่บ้านที่มีแหล่งน้ำดิบใช้เพียงพอ สามารถใช้งานได้ตลอดทั้งปี จำนวน ๒๔๑ หมู่บ้าน และมีไม่เพียงพอ จำนวน ๑๗๔หมู่บ้าน (ข้อมูลการสำรวจน้ำประปาของ สนง.ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน)	จำนวนหมู่บ้านมีแหล่งน้ำดิบเพียงพอ ๒๗๕ หมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านมีแหล่งน้ำดิบเพียงพอ ๓๐๙ หมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านมีแหล่งน้ำดิบเพียงพอ ๓๔๓ หมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านมีแหล่งน้ำดิบเพียงพอ ๓๗๗ หมู่บ้าน	จำนวนหมู่บ้านมีแหล่งน้ำดิบเพียงพอ ๔๑๕ หมู่บ้าน
ตัวชี้วัดที่ ๕ จำนวนพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น ๖๘๐ ไร่ต่อปี	จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่ชลประทานรวม ๑๔๕,๕๗๖ ไร่ (แบ่งเป็น ขนาดกลาง ๒๒,๒๕๐ ไร่ และขนาดเล็ก ๑๒๓,๓๒๖ ไร่) โดยมีแผนงาน/โครงการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน ๕ ปี จำนวน ๑๙,๒๕๐ ไร่	๘๕๐ ไร่	๒,๔๓๕ ไร่	๔,๒๖๐ ไร่	๖๘๐ ไร่	๑๑,๐๕๕ ไร่
ตัวชี้วัดที่ ๖ จำนวนหมู่บ้านที่ขยายสื่อสัญญาณประเภทดาวเทียมเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๒ หมู่บ้านต่อปี และจำนวนหมู่บ้านที่ปรับเปลี่ยนประเภทสื่อสัญญาณ Mobil สื่อสารดาวเทียมเป็นสายไฟเบอร์ใยแก้วนำแสงเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ หมู่บ้านต่อปี	ข้อมูลปี พ.ศ.๒๕๖๕ หมู่บ้านที่เข้าถึงระบบสื่อสารโทรคมนาคม จำนวน ๓๕๓ หมู่บ้าน จาก ๔๑๕ หมู่บ้าน แยกเป็น - ประเภทสื่อสัญญาณสายไฟเบอร์ใยแก้วนำแสง จำนวน ๒๙๒ หมู่บ้าน - ประเภทสื่อสัญญาณ Mobile สื่อดาวเทียม จำนวน ๖๑ หมู่บ้าน และมีหมู่บ้านที่ไม่มีสื่อสัญญาณ จำนวน ๖๒ หมู่บ้าน	หมู่บ้านที่มีสื่อสัญญาณประเภทดาวเทียม จำนวน ๓๖๕ หมู่บ้าน และปรับเปลี่ยนประเภทดาวเทียมเป็นสื่อสัญญาณสายเบอร์ใยแก้ว จำนวน ๒๙๘ หมู่บ้าน	หมู่บ้านที่มีสื่อสัญญาณประเภทดาวเทียม จำนวน ๓๗๗ หมู่บ้าน และปรับเปลี่ยนประเภทดาวเทียมเป็นสื่อสัญญาณสายเบอร์ใยแก้ว จำนวน ๓๐๔ หมู่บ้าน	หมู่บ้านที่มีสื่อสัญญาณประเภทดาวเทียม จำนวน ๓๘๙ หมู่บ้าน และปรับเปลี่ยนประเภทดาวเทียมเป็นสื่อสัญญาณสายเบอร์ใยแก้ว จำนวน ๓๑๐ หมู่บ้าน	หมู่บ้านที่มีสื่อสัญญาณประเภทดาวเทียม จำนวน ๔๐๑ หมู่บ้าน และปรับเปลี่ยนประเภทดาวเทียมเป็นสื่อสัญญาณสายเบอร์ใยแก้ว จำนวน ๓๑๕ หมู่บ้าน	หมู่บ้านที่มีสื่อสัญญาณประเภทดาวเทียม จำนวน ๔๑๕ หมู่บ้าน และปรับเปลี่ยนประเภทดาวเทียมเป็นสื่อสัญญาณสายเบอร์ใยแก้ว จำนวน ๓๒๐ หมู่บ้าน

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับการบริหารจัดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืน</u>

เป้าประสงค์ที่ ๑ การป้องกัน แก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน/ฝุ่นละอองเชิงพื้นที่

เป้าประสงค์ที่ ๒ การบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินเพื่อรักษาดุลยธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินทางเกษตรกรรม

เป้าประสงค์ที่ ๓ ยกระดับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับระบบนิเวศที่สมบูรณ์

เป้าประสงค์ที่ ๔ การบริหารจัดการขยะแบบบูรณาการ

เป้าประสงค์ที่ ๕ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูป่าต้นน้ำ

เป้าประสงค์ที่ ๖ การลด ดูดซับ และกักเก็บก๊าซเรือนกระจก

วัตถุประสงค์ : เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควันและฝุ่นละอองเชิงพื้นที่ และอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีความอุดมสมบูรณ์

แนวทางการพัฒนา

๑. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ เพื่อควบคุมมลพิษในช่วงวิกฤตในระยะเร่งด่วน เพื่อควบคุมพื้นที่ที่มีปัญหาฝุ่นละอองโดยใช้กลไกการจัดการแบบเบ็ดเสร็จ (Single command) และการป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง (แหล่งกำเนิด)

๒. ป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดินจากการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไม่ถูกต้อง และการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน (คทช.) ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้น

๓. การป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่า รวมทั้งสัตว์ป่าและพันธุ์พืช และบริหารจัดการสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการมีพื้นที่สีเขียว ให้เพิ่มขึ้น

๔. การคัดแยกประเภทขยะตามแหล่งกำเนิด ลดปริมาณขยะและคัดแยกตามหลัก ๓ R การบริหารจัดการขยะตามหลักวิชาการ การรวบรวมและขนส่งไปจัดการและการสื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างจิตสำนึกปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมและการสร้างแรงจูงใจและสิทธิประโยชน์

๕. การปลูกป่า การจัดทำฝาย เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่และเป็นแหล่งอาศัยของสัตว์และพืชที่ก่อให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพรองรับระบบนิเวศป่าต้นน้ำ

๖. การจัดการแหล่งกำเนิดมลพิษทางน้ำ การจัดการคุณภาพน้ำที่เหมาะสม และการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการคุณภาพน้ำที่เหมาะสม

๗. ส่งเสริม และสนับสนุนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจกในจังหวัด โดยความสมัครใจ และสามารถนำปริมาณการลด การปล่อยก๊าซเรือนกระจก หรือคาร์บอนเครดิตไปซื้อขายได้

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
เป้าประสงค์ที่ ๑ การป้องกัน แก้ไขปัญหาไฟป่าหมอกควัน/ฝุ่นละอองเชิงพื้นที่						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของจุดความร้อน (Hotspot) ลดลง ร้อยละ ๒๐ ต่อปี	ใช้ฐานข้อมูลเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี กพร. กำหนดค่า KPI เป็นร้อยละ	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) เกินมาตรฐานลดลงร้อยละ ๑๐ (ค่ามาตรฐาน ๓๗.๕ มคก.)	ใช้ฐานข้อมูลเฉลี่ยย้อนหลัง ๓ ปี (เนื่องจากเป็นการวัดผลเมื่อสิ้นปี งปม. โดยกรมควบคุมมลพิษ)	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐
ตัวชี้วัดที่ ๓ ร้อยละของพื้นที่เผาไหม้ลดลงร้อยละ ๒๐ ต่อปี (เปรียบเทียบกับพื้นที่เผาไหม้ของจังหวัดที่เกิดขึ้นทั้งหมดในปีงบประมาณนั้นกับปีที่ผ่านมา)	จำนวนพื้นที่เผาไหม้ ห้วงวันระหว่างวันที่ ๑ มกราคม – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑,๗๖๑,๐๓๙ ไร่	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๒๐
เป้าประสงค์ที่ ๒ การบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินเพื่อรักษาดุลยธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดิน						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน (คทช.) ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐ ต่อปี	จำนวนพื้นที่เป้าหมายตามโครงการโดยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้ยื่นขอจำนวน ๗๐,๓๓๐ ไร่ ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีการจัดสรรที่ดินไปแล้ว (ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้แล้ว) จำนวน ๓๖,๔๘๒ ไร่ (ร้อยละ ๕๑.๘๗) คงเหลือรอการพิจารณาอนุญาต จำนวน ๓๓,๘๕๓ ไร่ (ร้อยละ ๔๘.๑๓)	๖,๗๗๐ ไร่ ร้อยละ ๖๑.๔๙	๖,๗๗๐ ไร่ ร้อยละ ๗๑.๑๑	๖,๗๗๐ ไร่ ร้อยละ ๘๐.๗๓	๖,๗๗๐ ไร่ ร้อยละ ๙๐.๓๕	๖,๗๗๐ ไร่ ร้อยละ ๑๐๐
เป้าประสงค์ที่ ๓ ยกระดับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับระบบนิเวศที่สมบูรณ์						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของพื้นที่ป่าตามกฎหมายทั้งหมดคงสภาพร้อยละ ๘๔.๓๑	ใช้ผลการแปลภาพถ่ายดาวเทียมของกรมป่าไม้ ปี๒๕๖๕ จำนวน ๖,๗๒๖,๐๖๔.๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๓๑ ของพื้นที่จังหวัดที่มีจำนวน ๗,๙๗๘,๐๓๙.๕๒ ไร่	ร้อยละ ๘๔.๓๑	ร้อยละ ๘๔.๓๑	ร้อยละ ๘๔.๓๑	ร้อยละ ๘๔.๓๑	ร้อยละ ๘๔.๓๑
เป้าประสงค์ที่ ๔ การบริหารจัดการขยะแบบบูรณาการ						
ตัวชี้วัดที่ ๑ สัดส่วนปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี	ปริมาณขยะปี ๒๕๖๕ จำนวน ๑๙๕ ตัน/วัน ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องและนำกลับมาใช้ประโยชน์ จำนวน ๗๐ ตัน/วัน (คิดเป็นร้อยละ ๓๖)	สามารถกำจัดได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ ๔๖.๐๐	สามารถกำจัดได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ ๕๖.๐๐	สามารถกำจัดได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ ๖๖.๐๐	สามารถกำจัดได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ ๗๖.๐๐	สามารถกำจัดได้อย่างถูกต้อง ร้อยละ ๘๖.๐๐

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
	และไม่สามารถกำจัดได้อย่างถูกต้อง จำนวน ๑๒๕ ตัน/วัน (คิดเป็นร้อยละ ๖๔)					
เป้าประสงค์ที่ ๕ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูพื้นที่ป่าต้นน้ำเพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศของพื้นที่ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ และการบริหารจัดการคุณภาพน้ำ						
ตัวชี้วัดที่ ๑ จำนวนพื้นที่ป่าต้นน้ำได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูให้คงสภาพ ๓,๘๗๑,๐๗๖.๓๗ ไร่	พิจารณาจากพื้นที่ป่าต้นน้ำของจังหวัดจำนวน ๓,๘๗๑,๐๗๖.๓๗ ไร่ (ผลอ้างอิงจากผลการแปลภาพถ่ายดาวเทียม)	พื้นที่ป่าต้นน้ำคงสภาพ ๓,๘๗๑,๐๗ ๖.๓๗ ไร่	พื้นที่ป่าต้นน้ำคงสภาพ ๓,๘๗๑,๐๗ ๖.๓๗ ไร่	พื้นที่ป่าต้นน้ำคงสภาพ ๓,๘๗๑,๐๗ ๖.๓๗ ไร่	พื้นที่ป่าต้นน้ำคงสภาพ ๓,๘๗๑,๐๗ ๖.๓๗ ไร่	พื้นที่ป่าต้นน้ำคงสภาพ ๓,๘๗๑,๐๗ ๖.๓๗ ไร่
ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน มีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ ร้อยละ ๘๐ ต่อปี		ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๘๐
เป้าประสงค์ที่ ๖ การลด ดูดซับและการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ร้อยละ ๓.๓๓ ต่อปี	พิจารณาจากปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในปริมาณการปล่อย ก๊าซเรือนกระจก ในปีฐาน พ.ศ. ๒๕๖๒ ทั้ง ๕ sector เท่ากับ ๙๕๓,๑๑๖ tCO๒e (ตามกรอบการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศในกรณีปกติ ร้อยละ ๒๐ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ ดังนั้นจังหวัดต้องลดจำนวน ๙๕๓,๑๑๖*๒๐/๑๐๐ = ๑๙๐,๖๒๓ tCO๒e) ภายในเวลา ๖ ปี และปริมาณก๊าซเรือนกระจกส่วนที่เหลือต้องเป็นศูนย์ภายในปี ค.ศ. ๒๐๖๕	ยังไม่ได้มีการกำหนดเป้าประสงค์และตัวชี้วัด	ยังไม่ได้มีการกำหนดเป้าประสงค์และตัวชี้วัด	ร้อยละ ๓.๓๓	ร้อยละ ๓.๓๓	ร้อยละ ๓.๓๓
ตัวชี้วัดที่ ๒ จำนวนการดูดซับและการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก(สัดส่วนจากเป้าการปล่อยก๊าซ ๑๙๐,๖๒๓ tCO๒ โดยดูดซับ	พิจารณาจากปริมาณการดูดกลับและกักเก็บก๊าซเรือนกระจกในปีฐาน พ.ศ. ๒๕๖๒ จากพื้นที่ป่าไม้ (Forest) พื้นที่เพาะปลูก	ยังไม่ได้มีการกำหนดเป้าประสงค์และตัวชี้วัด	ยังไม่ได้มีการกำหนดเป้าประสงค์และตัวชี้วัด	๓๑,๗๗๐ tCO๒e	๓๑,๗๗๐ tCO๒e	๓๑,๗๗๐ tCO๒e

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
และการกักเก็บตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๓ = ๖ ปีๆละประมาณ ๓๑,๗๗๐ tCO๒e) *หมายเหตุ พื้นที่ป่าไม้ และอายุวงปีของต้นไม้เป็นปัจจัยแปรตามปริมาณการดูดซับและกักเก็บ (พื้นที่ป่าและอายุต้นไม้มากขึ้น การกักเก็บมากขึ้นตามไปด้วย)	(Cropland) และการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use change) เท่ากับ ๕,๕๑๓,๘๘๔.๗๑ tCO๒e					

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

เป้าประสงค์ที่ ๑ ประชาชนได้รับบริการด้านสาธารณสุขอย่างทั่วถึงและมีสุขภาวะที่ดี

เป้าประสงค์ที่ ๒ เด็ก เยาวชน และประชาชน ได้รับการศึกษา อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

เป้าประสงค์ที่ ๓ กลุ่มผู้เปราะบาง ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต

วัตถุประสงค์ : เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและให้ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง

แนวทางการพัฒนา

๑. มุ่งเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตาย การพัฒนาระบบบริการสาธารณสุข ระบบบริการทางแพทย์ฉุกเฉิน ระบบควบคุมโรคและภัยสุขภาพ งานอนามัยแม่และเด็ก รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพและยกระดับภาคีเครือข่ายให้มีความเข็มแข็งและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ

๒. ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนและประชาชน ในทุกช่วงวัย มุ่งเน้นการอ่านออกเขียนได้การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา พัฒนาศักยภาพผู้เรียน สู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตและส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านร่างกายแข็งแรงสมวัย

๓. พัฒนาระบบการจัดสวัสดิการภาครัฐให้ทั่วถึง ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และส่งเสริม พัฒนาที่อยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวก และจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
เป้าประสงค์ที่ ๑ ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง และภาครัฐมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ						
ตัวชี้วัดที่ ๑ อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ (รายต่อแสนประชากร) ลดลงปีละ ๑ คน	ข้อมูลอัตราการฆ่าตัวตาย (ต่อแสนคน) ย้อนหลัง ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) เฉลี่ย จำนวน ๒๐.๖๓ คนต่อแสนประชากร	๑๖ รายต่อแสนประชากร	๑๕ รายต่อแสนประชากร	๑๔ รายต่อแสนประชากร	๑๓ รายต่อแสนประชากร	๑๒ รายต่อแสนประชากร

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
	- ปี ๒๕๖๑ = ๑๘.๑๑ - ปี ๒๕๖๒ = ๒๐.๔๐ - ปี ๒๕๖๓ = ๒๖.๙๙ - ปี ๒๕๖๔ = ๑๗.๐๐ (ใช้ฐานของปี พ.ศ. ๒๕๖๔)					
ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานรายใหม่ ลดลงร้อยละ ๐.๕ ต่อปี	ข้อมูลร้อยละของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานรายใหม่ ปี ๒๕๖๕ = ๖.๗ (ใช้ฐานของปี พ.ศ. ๒๕๖๕)	ร้อยละ ๖.๒	ร้อยละ ๕.๗	ร้อยละ ๕.๒	ร้อยละ ๔.๗	ร้อยละ ๔.๒
ตัวชี้วัดที่ ๓ ประชากร (อายุ ๖ ปีขึ้นไป) ทุกภาคส่วนออกกำลังกายและเล่นกีฬาอย่างสม่ำเสมอ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ โดยเปรียบเทียบกับประชากร (อายุ ๖ ปีขึ้นไป) ทั้งหมดของจังหวัด	เพิ่มขึ้นทุกปีโดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕๐	ร้อยละ ๕๕	ร้อยละ ๖๐	ร้อยละ ๖๕	ร้อยละ ๗๐
ตัวชี้วัดที่ ๔ ร้อยละของเด็กอายุ ๐ – ๕ ปี สูงดีสมส่วน เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๐.๓ ต่อปี	ข้อมูลร้อยละของเด็กอายุ ๐ – ๕ ปี สูงดีสมย้อนหลัง ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) เพิ่มขึ้น ๐.๓๒ /ปี ๒๕๖๒ = ๔๘.๔๑ / ปี ๒๕๖๓ = ๕๑.๘๙ / ปี ๒๕๖๔ = ๕๒.๓๘ / ปี ๒๕๖๕ = ๕๒.๗๐ (*ใช้ฐานของปี พ.ศ. ๒๕๖๔)	ร้อยละ ๕๓.๐๐	ร้อยละ ๕๓.๓๐	ร้อยละ ๕๓.๖๐	ร้อยละ ๕๓.๙๐	ร้อยละ ๕๔.๒๐
<u>เป้าประสงค์ที่ ๒</u> เด็ก เยาวชน และประชาชน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละประชากรช่วงอายุ ๑๕-๕๙ ปี สามารถอ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่ายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๐.๕ ต่อปี	ฐานข้อมูล จปฐ. ปี ๖๒ จำนวนประชากรทั้งหมด ๑๑๑,๙๕๕ คน - ผ่านเกณฑ์ ๑๐๒,๒๓๕ คน (ร้อยละ ๙๑.๓๒) - ไม่ผ่านเกณฑ์ ๙,๗๒๐ คน (ร้อยละ ๘.๖๘)	ร้อยละ ๙๑.๘๒	ร้อยละ ๙๒.๓๒	ร้อยละ ๙๒.๘๒	ร้อยละ ๙๓.๓๒	ร้อยละ ๙๓.๘๒

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
ตัวชี้วัดที่ ๒ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมชายหญิง ช่วงอายุ ๑๕ ปี ขึ้นไปเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๐.๑๗ ต่อปี	ฐานข้อมูลปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ปีการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๓ จังหวัดแม่ฮ่องสอน คิดเป็น ๖.๑๑	๖.๒๘ ปี	๖.๔๕ ปี	๖.๖๒ ปี	๖.๗๙ ปี	๗ ปี
ตัวชี้วัดที่ ๓ จำนวนของเด็กและเยาวชนที่สามารถเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพได้ เพิ่มขึ้น ๕ คนต่อปี	ข้อมูลของสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีจำนวนผู้ที่สนใจ ๗๕ คน เข้ารับการฝึกทักษะด้านอาชีพ ๒๒ คน มีงานทำ ๕ คน	๑๐ คน	๑๕ คน	๒๐ คน	๒๕ คน	๓๐ คน
เป้าประสงค์ที่ ๓ กลุ่มผู้เปราะบาง ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของประชาชนกลุ่มเปราะบางได้รับสวัสดิการภาครัฐเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี	จำนวนครัวเรือนกลุ่มเปราะบาง จำนวน ๖๙,๑๘๔ คน โดยปี ๒๕๖๕ กลุ่มเปราะบางได้รับสวัสดิการจากกระทรวง พม.ให้บริการแล้ว จำนวน ๒๐,๑๕๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๔	ร้อยละ ๓๙.๑๔	ร้อยละ ๔๙.๑๔	ร้อยละ ๕๙.๑๔	ร้อยละ ๖๙.๑๔	ร้อยละ ๗๙.๑๔
ตัวชี้วัดที่ ๒ จำนวนครัวเรือนของผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส มีที่อยู่อาศัยมั่นคงปลอดภัย เพิ่มขึ้นปีละ ๓๘๐,๕๘๐,๓๘๐,๓๖๒ ครัวเรือน ตามลำดับ	สภาองค์กรชุมชน ได้สำรวจข้อมูลผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย ในปี ๒๕๖๖ มีจำนวน ๒,๐๘๒ ครัวเรือน เพื่อให้ตอบสนองต่อนโยบายของสภาองค์กรชุมชน จึงขอปรับตัวชี้วัด ให้ภายในปี ๒๕๗๐ ต้องมีครัวเรือนที่ได้รับความช่วยเหลือครบตามที่ได้สำรวจ คือ จำนวน ๒,๐๘๒ ครัวเรือน	๓๘๐ ครัวเรือน	๗๖๐ ครัวเรือน	๑,๓๔๐ ครัวเรือน	๑,๗๒๐ ครัวเรือน	๒,๐๘๒ ครัวเรือน

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การพัฒนาอาชีพและรายได้</u>

เป้าประสงค์ที่ ๑ สร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร

เป้าประสงค์ที่ ๒ ยกระดับการผลิตสินค้าการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสู่มาตรฐานตลาดนำการผลิต การส่งเสริมด้านการตลาดและการแปรรูปสินค้าการเกษตรให้ได้มาตรฐาน

เป้าประสงค์ที่ ๓ ขยายผลองค์ความรู้โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหลวงโครงการพัฒนาพื้นที่สูง แบบโครงการหลวง สู่ชุมชนเป้าหมาย

เป้าประสงค์ที่ ๔ การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการ

เป้าประสงค์ที่ ๕ ส่งเสริมการค้า การลงทุน การค้าชายแดน และพัฒนา สินค้าบริการเชื่อมโยง การท่องเที่ยว โดยชุมชน

วัตถุประสงค์ : เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารแ.ละขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริสู่ชุมชน พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการ และส่งเสริมการค้า การลงทุน การค้าชายแดน รวมถึงพัฒนาสินค้าบริการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน

แนวทางการพัฒนา

๑.ส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง ให้ชุมชนสามารถผลิตอาหาร ให้เพียงพอต่อการบริโภค ไม่พึ่งพาตลาดภายนอก และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตรและอาหาร

๒. ยกระดับรายได้เกษตรกร โดยการส่งเสริมการผลิตสินค้าด้านการเกษตร การส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของพื้นที่ และเพิ่มมูลค่าให้ได้มาตรฐาน ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายผู้ผลิตสินค้า GI ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน และผลิตภัณฑ์สินค้าเด่น การส่งเสริมด้านการตลาด และการแปรรูปสินค้าการเกษตรให้ได้มาตรฐาน โดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ภาครัฐ และภาคเอกชน

๓. ส่งเสริมให้ประชาชนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและขยายผลโครงการพัฒนาตามพระราชดำริ โครงการอันเนื่องจากมากพระราชดำริ โครงการหลวง โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสู่ชุนเป้าหมาย

๔. ส่งเสริมการพัฒนาทักษะด้านอาชีพและฝีมือแรงงาน ส่งเสริมการมีงานทำ การสร้างรายได้ของแรงงานนอกระบบและในระบบ รวมถึงผู้ประกอบการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการเสริมทักษะในการทำงาน เพื่อการมีงานทำให้กับนักศึกษาและเยาวชน

๕. พัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP และหมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี วิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม (C-POT) พัฒนาสินค้าของฝากของที่ระลึกและการบริการ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
<u>เป้าประสงค์ที่</u> ๑ สร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร						
ตัวชี้วัดที่ ๑ จำนวนครัวเรือนยากจนเป้าหมายที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. คงเหลือไม่เกินร้อยละ ๓๕ (ร้อยละ ๓๕ ของปีปัจจุบัน)	จำนวนครัวเรือนยากจนเป้าหมายที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. และสามารถพัฒนาได้ ปีก่อนหน้า – จำนวนครัวเรือนยากจนเป้าหมายที่มีรายได้ผ่านเกณฑ์ จปฐ. ปีปัจจุบัน) / จำนวนครัวเรือนยากจนเป้าหมายที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. และสามารถพัฒนาได้ ปีก่อนหน้า X ๑๐๐ (ข้อมูลจำนวนครัวเรือนยากจนเป้าหมาย	ร้อยละ ๓๕	ร้อยละ ๓๕	ร้อยละ ๓๕	ร้อยละ ๓๕	ร้อยละ ๓๕

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
	ที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. และสามารถพัฒนาได้ ปี ๒๕๖๕ = ๔๕๔ ครัวเรือน)					
เป้าประสงค์ที่ ๒ ยกระดับการผลิตสินค้าการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่าสู่มาตรฐานตลาดนำการผลิต						
ตัวชี้วัดที่ ๑ จำนวนแปลง/ฟาร์ม/ผลิตภัณฑ์เกษตรได้รับการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ ต่อปี	จำนวนแปลง/ฟาร์ม/ผลิตภัณฑ์เกษตรได้รับการรับรองมาตรฐาน / จำนวนแปลง/ฟาร์ม/ผลิตภัณฑ์เกษตรที่ลงทะเบียน X ๑๐๐	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕	ร้อยละ ๕
ตัวชี้วัดที่ ๒ สินค้าที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GeographicalIndication (GI) (๑ สินค้า/ปี)	สินค้าที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ GeographicalIndication (GI) ปีละ ๑ สินค้า (ปัจจุบัน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับ GI จำนวน ๓ สินค้า ได้แก่ ถั่วลายเสือแม่ฮ่องสอน กระเทียมแม่ฮ่องสอน ผ้าทอชนแกะห้วยห้อม และอยู่ระหว่างเสนอ จำนวน ๒ สินค้า คือ บุกแม่ฮ่องสอน และพริกกะเหรี่ยง)	จำนวน ๑ สินค้า	จำนวน ๑ สินค้า	จำนวน ๑ สินค้า	จำนวน ๑ สินค้า	จำนวน ๑ สินค้า
เป้าประสงค์ที่ ๓ ขยายผลองค์ความรู้โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการหลวงโครงการพัฒนาพื้นที่สูง แบบโครงการหลวงสู่ชุมชนเป้าหมาย						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการส่งเสริมอาชีพและรายได้ตามแนวพระราชดำริและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ร้อยละ ๒๐ ต่อปี	- สมาชิกศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปาย ตามพระราชดำริ จำนวน ๑๓ หมู่บ้าน ๒ ตำบล - สมาชิกศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตอง ตามพระราชดำริ จำนวน ๑๔ หมู่บ้าน (เกษตรที่สูง) - สมาชิกศูนย์ศิลปาชีพแม่ฮ่องสอน จำนวน ๘๓ กลุ่ม	ร้อยละ ๒๐	ร้อยละ ๔๐	ร้อยละ ๖๐	ร้อยละ ๘๐	ร้อยละ ๑๐๐
เป้าประสงค์ที่ ๔ การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการ						
ตัวชี้วัดที่ ๑ อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจ	ร้อยละของรายได้เฉลี่ยที่เพิ่มขึ้น = (รายได้เฉลี่ยของผู้	ปี ๒๕๖๖ เพิ่มขึ้นจาก	ปี ๒๕๖๗ เพิ่มขึ้นจาก	ปี ๒๕๖๘ เพิ่มขึ้นจาก	ปี ๒๕๖๙ เพิ่มขึ้นจาก	ปี ๒๕๗๐ เพิ่มขึ้นจาก

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
ในพื้นที่จากการพัฒนาฝีมือแรงงาน	ผ่านการฝึกอบรม ปี ๒๕๖๖ – รายได้เฉลี่ยของผู้ผ่านการฝึกอบรม ปี ๒๕๖๕ X ๑๐๐)/ รายได้เฉลี่ยของผู้ผ่านการฝึกอบรม ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๕ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓	ปี ๒๕๖๖ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓	ปี ๒๕๖๗ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓	ปี ๒๕๖๘ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓	ปี ๒๕๖๙ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓
<u>เป้าประสงค์ที่</u> ๕ ส่งเสริมการค้า การลงทุน การค้าชายแดน และพัฒนา สินค้าบริการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว โดยชุมชน						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ ๑๐ ต่อปี	รายได้จากการจำหน่าย OTOP ปีที่ปัจจุบัน - รายได้จากการจำหน่าย OTOP ปีที่ผ่านมา/รายได้จากการจำหน่าย OTOP ปีที่ผ่านมา x ๑๐๐	ร้อยละ ๑๐ (๕๐๒,๕๐๗,๓๒๐ บาท)	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐	ร้อยละ ๑๐

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน</u>

เป้าประสงค์ที่ ๑ การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เกษตร สุขภาพ ชุมชน วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาติพันธุ์สู่มาตรฐานสากลด้วยนวัตกรรมที่ทันสมัย

เป้าประสงค์ที่ ๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ที่ ๓ มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพโดยการบูรณาการทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์ : เพื่อส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวและบริหารจัดการการท่องเที่ยวทุกรูปแบบอย่างเป็นระบบให้มีคุณภาพและยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนา ฟื้นฟู อนุรักษ์ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เกษตร สุขภาพ ชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตชาติพันธุ์

๒. พัฒนาศักยภาพชุมชน ผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชนให้มีองค์ความรู้และทักษะเพื่อให้ได้ตามมาตรฐานการท่องเที่ยวและบูรณาการความร่วมมือเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ

๓. ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมทั้งส่งเสริมการจัดจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก หัตถกรรมพื้นบ้านและการบริการของชุมชน รวมทั้งจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงทั้งในจังหวัดแม่ฮ่องสอนจังหวัดใกล้เคียง และเชื่อมโยงไปยังต่างประเทศ

๔. พัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย รวมทั้งสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เป็นที่รู้จักเพื่อตอบสนองต่อความต้องการนักท่องเที่ยวและสร้างทางเลือกของประสบการณ์ใหม่ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว

๕. พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว

๖. พัฒนาระบบนิเวศและปัจจัยแวดล้อม ให้เอื้อต่อการท่องเที่ยว

๗. พัฒนาระบบเทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศโดยบูรณาการข้อมูลจากทุกภาคส่วน

๘. สร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาการท่องเที่ยว

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
เป้าประสงค์ที่ ๑ ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เกษตร สุขภาพ ชุมชน วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาติพันธุ์ สู่มาตรฐานสากลด้วยนวัตกรรมที่ทันสมัย						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว ร้อยละ ๓ ต่อปี (๗๕.๔๘ ล้านบาท)	รายได้มาจากค่าใช้จ่ายของผู้เยี่ยมเยือนที่เข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน (รายได้จากการท่องเที่ยว ปี ๒๕๖๓ เท่ากับ ๒,๕๑๖ ล้านบาท) (เพื่อให้เป็นไปตามคำจำกัดความของการจัดเก็บข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยว)	๒,๕๙๑ ล้านบาท	๒,๖๖๖ ล้านบาท	๒,๗๔๑ ล้านบาท	๒,๘๑๖ ล้านบาท	๒,๘๙๑ ล้านบาท
ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนผู้เยี่ยมเยือน ร้อยละ ๒ ต่อปี (๑๒,๑๑๐ คน)	จำนวนนักท่องเที่ยว + จำนวนนักทัศนาจรที่เข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน (จำนวนท่องเที่ยวประมาณการปี ๒๕๖๓ เท่ากับ ๖๐๕,๕๒๖ คน)	๖๑๗,๖๓๖ คน	๖๒๙,๗๔๖ คน	๖๔๑,๘๕๖ คน	๖๕๓,๙๖๖ คน	๖๖๖,๐๗๖ คน
ตัวชี้วัดที่ ๓ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยว ร้อยละ ๐.๕ ต่อปี (๑๐.๑๒ บาท/คน)	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้เยี่ยมเยือนที่เข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๓ เท่ากับ ๒,๐๒๔.๕๗ บาท/คน/วัน)	๒,๐๓๔.๖๙ บาท/คน	๒,๐๔๔.๘๑ บาท/คน	๒,๐๕๔.๙๓ บาท/คน	๒,๐๖๕.๐๕ บาท/คน	๒,๐๗๕.๑๗ บาท/คน
เป้าประสงค์ที่ ๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศและปัจจัยแวดล้อมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นปีละ ๐.๕	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนพึงพอใจในการพัฒนาระบบนิเวศและปัจจัยแวดล้อมทางการท่องเที่ยว กำหนดค่าเป้าหมายปี ๒๕๖๕ เท่ากับระดับ ๒ (จัดเก็บปี พ.ศ. ๒๕๖๕)	ระดับ ๒.๕	ระดับ ๓.๐	ระดับ ๓.๕	ระดับ ๔.๐	ร้อยละ ๔.๕

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
เป้าประสงค์ที่ ๓ มีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพโดยการบูรณาการทุกภาคส่วน						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศและปัจจัยแวดล้อมทางการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นปีละ ๒ โครงการ	จำนวนโครงการด้านพัฒนาระบบนิเวศและปัจจัยแวดล้อมทางการท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจจากผู้มีส่วนร่วมอย่างน้อยปีละ ๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ	๒ โครงการ
ตัวชี้วัดที่ ๒ จำนวนชุมชน/แหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานหรือรางวัล ปีละ ๒ แห่ง (มาตรฐานด้านการท่องเที่ยวภายนอกจังหวัด/ระดับภาค/ระดับประเทศ เช่น รางวัลกินรี มาตรฐานโฮมสเตย์ อาเซียน ฯลฯ)	ข้อมูลอ้างอิงจากกรมการท่องเที่ยว ๒๕๖๕ : จำนวนโฮมสเตย์ที่ได้รับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย จำนวน ๖ ชุมชน ดังนี้ ๑. บ้านแม่ละนา อ.ปางมะผ้า ๒. กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเมืองแพม อ.ปางมะผ้า ๓. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านจ่าโบ่ อ.ปางมะผ้า ๔. กลุ่มโฮมสเตย์เมืองปอน อ.ขุนยวม ๕. ชนเผ่าเลอเวือะบ้านป่าแป๋ อ.แม่สะเรียง ๖. ละอูบโฮมสเตย์ อ.แม่ลาน้อย	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๒ แห่ง	๒ แห่ง

<u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน</u>

เป้าประสงค์ที่ ๑ ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม

เป้าประสงค์ที่ ๒ สร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เป้าประสงค์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพของระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สร้างระบบเตือนภัยและก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

เป้าประสงค์ที่ ๔ หมู่บ้าน/ชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ปลอดจากยาเสพติด

เป้าประสงค์ที่ ๕ แก้ไขปัญหาสถานะบุคคล

วัตถุประสงค์ : เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดนให้เกิดความสงบเรียบร้อย และประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการปกป้องสถาบัน การปรองดองสมานฉันท์ และส่งเสริมการดำเนินการของจิตอาสาและการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

๒. เสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ จัดระบบแรงงานต่างด้าว และการเสริมสร้างความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓. สร้างระบบเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงสาธารณภัยและลดระดับความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินอันเนื่องมาจากสาธารณภัยและภัยพิบัติทางธรรมชาติ รวมทั้งก่อสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

๔. สนับสนุนป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด การบำบัดฟื้นฟู ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การใช้ชุมชนบำบัดในการบำบัดฟื้นฟูผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด และสนับสนุนการขยายผลโครงการร้อยใจรักษ์

๕. เร่งรัดการกำหนดสถานะบุคคลตามกฎหมายและจัดทำข้อมูลทะเบียนบุคคลไร้สถานะที่อยู่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
เป้าประสงค์ที่ ๑ ปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และสร้างความปรองดองสมานฉันท์ให้เกิดขึ้นในสังคม						
ตัวชี้วัดที่ ๑ จำนวนกิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ (จังหวัด ปีละ ๑๒ กิจกรรม,อำเภอ ปีละ ๑๒ กิจกรรม เวลา ๕ ปี รวมเป็น จังหวัด ๖๐ กิจกรรม อำเภอ ๔๒๐ กิจกรรม)	กำหนดจัดกิจกรรมจิตอาสาพัฒนา เสริมสร้างความสามัคคีและความปรองดองสมานฉันท์ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ	จังหวัด ๑๒ กิจกรรม /อำเภอ ๑๒ กิจกรรม	จังหวัด ๑๒ กิจกรรม /อำเภอ ๑๒ กิจกรรม	จังหวัด ๑๒ กิจกรรม /อำเภอ ๑๒ กิจกรรม	จังหวัด ๑๒ กิจกรรม /อำเภอ ๑๒ กิจกรรม	จังหวัด ๑๒ กิจกรรม /อำเภอ ๑๒ กิจกรรม
ตัวชี้วัดที่ ๒ จำนวนผู้เข้ารับการอบรมสร้างจิตสำนึกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่ประชาชน ปีละ ๓๐๐ ราย	กำหนดเป้าหมายปีละ ๓๐๐ ราย	๓๐๐ ราย	๓๐๐ ราย	๓๐๐ ราย	๓๐๐ ราย	๓๐๐ ราย
เป้าประสงค์ที่ ๒ สร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดนความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน						
ตัวชี้วัดที่ ๑ ร้อยละที่ลดลงของการแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ร้อยละ ๕ ต่อปี	ข้อมูลร้อยละการแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ๓ ปีย้อนหลัง - ปี ๒๕๖๑ ร้อยละ ๗๔.๖๗ - ปี ๒๕๖๒ ร้อยละ	ร้อยละ ๗๖.๑๘	ร้อยละ ๗๑.๑๘	ร้อยละ ๖๖.๑๘	ร้อยละ ๖๑.๑๘	ร้อยละ ๕๖.๑๘

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
	๖๕.๑๑ - ปี ๒๕๖๓ ร้อยละ ๘๑.๑๘ -ปี ๒๕๖๔ ร้อยละ ๘.๒๒ -ปี ๒๕๖๕ ร้อยละ ๘.๗๗ -ปี ๒๕๖๖ ร้อยละ ๙.๐๑ *ข้อมูล ณ วันที่ ๘ ส.ค. ๖๖ จาก ภ.จว.มส. **ใช้ฐานข้อมูลปี ๒๕๖๓ ค่าเป้าหมาย					
เป้าประสงค์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพของระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และสร้างระบบเตือนภัย						
ตัวชี้วัดที่ ๑ จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลดลง ปีละ ๑ คน ต่อประชากรแสนคน	ค่าเป้าหมายอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนระดับจังหวัด ได้กำหนดค่าเป้าหมายในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (ลดอัตราผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนให้ได้ ๑๖ คนต่อแสนประชากร หรือผู้เสียชีวิตตลอดทั้งปี ต่อ ๒๘๕,๙๑๖ คน อยู่ที่ ๔๕ คน	๑๖ คน ต่อแสน ประชากร	๑๕ คน ต่อแสน ประชากร	๑๔ คน ต่อแสน ประชากร	๑๓ คน ต่อแสน ประชากร	๑๒ คน ต่อแสน ประชากร
ตัวชี้วัดที่ ๒ ร้อยละของผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ ในพื้นที่เสี่ยงที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ลดลง ร้อยละ ๕ ต่อปี	ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ ที่ประสบสาธารณภัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อลดจำนวนของผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บในพื้นที่เสี่ยงที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ (ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บที่ประสบสาธารณภัย ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ราย ข้อมูล ณ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๖๖ จาก สนง.ปภ.จ.มส.)	ลดลง ร้อยละ ๕ (๑ ราย)	ลดลง ร้อยละ ๕ (๐ ราย)	ลดลง ร้อยละ ๕ (๐ ราย)	ลดลง ร้อยละ ๕ (๐ ราย)	ลดลง ร้อยละ ๕ (๐ ราย)
ตัวชี้วัดที่ ๓ ร้อยละของความยาวพื้นที่สุ่มเสี่ยง ได้รับการป้องกันการกัดเซาะเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี	ความยาวพื้นที่สุ่มเสี่ยง จำนวน ๑๕,๕๒๐ เมตร	๑,๕๕๒ กม.	๓,๑๐๔ กม.	๔,๖๕๖ กม.	๖,๒๐๘ กม.	๗,๗๖๐ กม.
เป้าประสงค์ที่ ๔ หมู่บ้าน/ชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ปลอดจากยาเสพติด						
ตัวชี้วัดที่ ๑	ปี ๒๕๖๕ จำนวนหมู่บ้าน/	๑๒	๑๒	๑๒	๑๒	๑๐

ตัวชี้วัด	ข้อมูลค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		ปี ๒๕๖๖	ปี ๒๕๖๗	ปี ๒๕๖๘	ปี ๒๕๖๙	ปี ๒๕๗๐
คงสถานะเดิมและจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่พบปัญหา (ไม่มีผู้เสพและไม่มีผู้ค้า) เพิ่มขึ้นปีละ ๑๒ หมู่บ้าน (รวม ๕ ปี ครบทั้ง ๔๒๑ หมู่บ้าน)	ชุมชน ที่ไม่พบปัญหา (ไม่มีผู้เสพและผู้ค้า) มีจำนวน ๓๖๓ หมู่บ้าน จาก หมู่บ้าน/ชุมชน ทั้งหมด ๔๒๑ หมู่บ้าน คงค้าง ๕๘ หมู่บ้าน ปี ๒๕๖๖ จำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ไม่พบปัญหา (ไม่มีผู้เสพและผู้ค้า) มีจำนวน ๓๔๓ หมู่บ้าน (ลดลง ๒๐ หมู่บ้าน) ข้อมูลจาก ศอ.ปส.จ.มส. ๘ ส.ค. ๖๖	หมู่บ้าน	หมู่บ้าน	หมู่บ้าน	หมู่บ้าน	หมู่บ้าน
<u>เป้าประสงค์ที่ ๕</u> **แก้ไขปัญหาสถานะบุคคล**						
ตัวชี้วัดที่ ๑ จำนวนบุคคลที่ได้รับการแก้ไขปัญหาจากจำนวนผู้มีสิทธิ์ยื่นขอสัญชาติและสถานะเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายปีละ ๘๐๐ ราย	ข้อมูลปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ผู้มีคุณสมบัติขอสัญชาติและสถานะ จำนวน ๒๙,๕๔๘ ราย ดำเนินการแล้ว ๑,๐๓๘ ราย คงค้าง ๒๘,๕๑๐ ราย -ปี ๒๕๖๕ ผู้มีคุณสมบัติขอสัญชาติและสถานะ จำนวน ๒๕,๕๑๓ ราย ดำเนินการแล้ว ๗๒๗ ราย คงค้าง ๒๔,๗๘๖ ราย -ปี ๒๕๖๖ ผู้มีคุณสมบัติขอสัญชาติและสถานะ จำนวน ๒๕,๐๙๕ ราย ดำเนินการแล้ว ๗๔๙ ราย คงค้าง ๒๔,๓๔๖ ราย *ยอดสะสมจนถึงปัจจุบัน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ ส.ค. ๖๖ จากที่ทำการปกครองจังหวัด)	๘๐๐ ราย	๘๐๐ ราย	๘๐๐ ราย	๘๐๐ ราย	๘๐๐ ราย

แบบฟอร์มสรุปแผนงานและโครงการสำคัญของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด : แม่ฮ่องสอนเมืองแห่งความสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

ประเด็นการพัฒนา (๒)	ตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนา (๓)	งบประมาณ					
		พ.ศ. ๒๕๖๖ (๔)	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (๕)
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน	๑.ร้อยละของระยะทางคมนาคมสายหลัก (๑๐๙๕,๑๐๘,๑๐๕,๑๒๖๓) ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพและมาตรฐานปลอดภัยเพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๑๐ ต่อปี) ๒.ร้อยละของหมู่บ้านที่ถนนสายรองใช้การได้ตลอดปีเพิ่มขึ้น (ร้อยละ ๕ ต่อปี) ๓.จำนวนหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ (ปักเสาพาดสาย) พลังงานทดแทน และพลังงานทางเลือกเพิ่มขึ้น (๑๑ หมู่บ้าน ต่อปี) ๔.จำนวนหมู่บ้านที่มีแหล่งน้ำดิบเพียงพอ สามารถใช้ได้ตลอดทั้งปีเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ๓๔ หมู่บ้านต่อปี ๕.คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินมีคุรภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์อยู่ในเกณฑ์ดี (ค่าคะแนน มากกว่า ๗๐) ๖.จำนวนหมู่บ้านที่ขยายสื่อสัญญาณประเภทดาวเทียมเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๑๒ หมู่บ้านต่อปี และจำนวนหมู่บ้านที่ปรับเปลี่ยนประเภทสื่อสัญญาณ Mobil สื่อสารดาวเทียมเป็นสายไฟเบอร์ใยแก้วนำแสงเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ๕ หมู่บ้านต่อปี ๗.ร้อยละของความยาวพื้นที่สุ่มเสี่ยง ได้รับการป้องกันการกัดเซาะเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี ๘. จำนวนพื้นที่ชลประทานเพิ่มขึ้น (๙๙๐ ไร่ ภายใน ๕ ปี)	๒๕๑,๕๑๘,๗๐๐	๖๕๓,๐๓๐,๙๐๐	๙๓๑,๙๕๖,๐๕๕	๙๙,๙๙๑,๐๓๒	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๙๖๖,๕๘๖,๖๘๖
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับการบริหารจัดการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืน	๑.ร้อยละของจุดความร้อน (Hotspot) ลดลงร้อยละ ๒๐ ต่อปี ๒.ร้อยละของค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๒.๕) เกินมาตรฐานลดลง ร้อยละ ๑๐/ลดลง ๕ วันต่อปี ๓.ร้อยละของพื้นที่เผาไหม้ลดลง ร้อยละ ๒๐ ต่อปี (เปรียบเทียบกับพื้นที่เผาไหม้ของจังหวัด ๔.ร้อยละของการจัดสรรที่ดินทำกินให้แก่ชุมชน (ค.ทช.)ให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐ ต่อปี ๕.ร้อยละของพื้นที่ป่าตามกฎหมายทั้งหมดคงสภาพ ร้อยละ ๘๔.๓๑ ๖.สัดส่วนปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี ๗. ร้อยละของคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน มีคุณภาพเหมาะสมกับประเภทการใช้ประโยชน์ ร้อยละ ๘๐ ต่อปี ๘.จำนวนพื้นที่ป่าต้นน้ำได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูให้คงสภาพ ๓,๘๗๑,๐๗๖.๓๗ ไร่ ๙.ร้อยละของการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกร้อยละ ๓.๓๓ ต่อปี ๑๐.จำนวนการดูดซับและการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก ปีละ ๓๑,๗๗๐ tCO๒e	๙,๖๒๖,๐๐๐	-	๑๕,๙๓๐,๓๐๐	๒๘,๒๖๖,๐๓๐	๒๘,๒๖๖,๐๓๐	๗๗,๐๘๘,๓๖๐

ประเด็นการพัฒนา (๒)	ตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนา (๓)	งบประมาณ					
		พ.ศ. ๒๕๖๖ (๔)	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (๕)
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม	๓.อัตราการฆ่าตัวตาย (ต่อแสนคน) ลดลง ๑ ต่อแสนคนต่อปี ๒.ร้อยละของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวานรายใหม่ ลดลงร้อยละ ๐.๕ ต่อปี ๓.ร้อยละประชากรช่วงอายุ ๑๕-๕๙ ปี สามารถอ่าน เขียนภาษาไทย และคิดเลขอย่างง่าย ได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๐.๕ ต่อปี ๔.จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยในจังหวัดแม่ฮ่องสอน รวมชายหญิง ช่วงอายุ ๑๕ ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้น อย่างน้อย ๐.๑๗ ต่อปี ๕.ร้อยละของประชาชนกลุ่มเปราะบางได้รับสวัสดิการภาครัฐเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐ ต่อปี ๖.จำนวนครัวเรือนของผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส มีที่อยู่อาศัยมั่นคงปลอดภัย ในปี ๒๕๗๐ มีจำนวน ๒,๐๘๒ ครัวเรือน ๗.เครือข่ายอาสาสมัครทางการกีฬาได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ เพิ่มขึ้นทุกปีโดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๕ ต่อปี ๘.ร้อยละของเด็กอายุ ๐ – ๖ ปี สูงดีสมส่วน เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๐.๓ ต่อปี ๙.จำนวนของเด็กและเยาวชนที่สามารถเรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพได้ เพิ่มขึ้น ๕ คน ต่อปี	-	๓,๔๗๓,๓๐๐	๓,๖๗๓,๔๐๐	๓,๘๕๔,๖๐๐	๓,๔๕๔,๖๐๐	๑๑,๖๕๓,๔๐๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาอาชีพและรายได้	๑.จำนวนครัวเรือนยากจนเป้าหมายที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. คงเหลือไม่เกินร้อยละ ๓๕ (ร้อยละ ๓๕ ของปีปัจจุบัน) ๒.จำนวนแปลง/ฟาร์ม/ผลิตภัณฑ์เกษตรได้รับการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕ ต่อปี ๓.สินค้าที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ Geographicalindication (GI) (๑ สินค้า/ปี) ๔.ร้อยละของจำนวนครัวเรือนที่ได้รับการส่งเสริมอาชีพและรายได้ตามแนวพระราชดำริ และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ร้อยละ ๒๐ ต่อปี ๕.อัตราการเติบโตของเศรษฐกิจในพื้นที่จากการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ๖.ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP และวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ ๑๐ ต่อปี (๔๕,๖๘๒,๕๒๐ บาทต่อปี)	-	๑,๔๙๕,๐๐๐	๒๔,๐๐๙,๘๘๐	๒๗,๐๖๗,๘๕๐	๒๘,๔๑๙,๗๕๐	๘๐,๙๙๑,๒๘๐

ประเด็นการพัฒนา (๒)	ตัวชี้วัดประเด็นการพัฒนา (๓)	งบประมาณ					
		พ.ศ. ๒๕๖๖ (๔)	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (๕)
ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน	๓.ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว ร้อยละ ๓ ต่อปี (๗๕.๔๘ ล้านบาท) ๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของจำนวนผู้เยี่ยมเยือน ร้อยละ ๒ ต่อปี (๑๒,๑๑๐ คน) ๓.ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยว ร้อยละ ๐.๕ ต่อปี (๑๐.๑๒ บาท/คน) ๔.ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด ๕. จำนวนชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย หรือโฮม ลอจ์ด เพิ่มขึ้น ปีละ ๒ ชุมชน ๖.ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาระบบนิเวศและปัจจัยแวดล้อมทางการท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นปีละ ๒ โครงการ ๗.จำนวนชุมชน/แหล่งท่องเที่ยว/กิจกรรมด้านการท่องเที่ยว ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานหรือรางวัล ปีละ ๒ แห่ง (มาตรฐานด้านการท่องเที่ยวภายนอกจังหวัด/ระดับภาค/ระดับประเทศ เช่น รางวัลกินรี มาตรฐานโฮมสเตย์ อาเซียน ฯลฯ)	๕๒,๒๗๒,๓๐๐	๓๘,๕๘๙,๑๐๐	๕๑,๐๑๖,๘๐๐	๒๓,๙๖๓,๙๐๐	๒๓,๙๖๓,๙๐๐	๑๖๙,๘๐๖,๐๐๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน	๑.จำนวนกิจกรรมจิตอาสาเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ (จังหวัด ปีละ ๖ กิจกรรม ,อำเภอ ปีละ ๑๒ กิจกรรม เวลา ๕ ปี รวมเป็น จังหวัด ๖๐ กิจกรรม อำเภอ ๔๒๐ กิจกรรม) ๒. จำนวนผู้เข้ารับการอบรมสร้างจิตสำนึกต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่ประชาชน ปีละ ๓๐๐ ราย ๓.ร้อยละที่ลดลงของการแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ร้อยละ ๕ ต่อปี ๔. จำนวนผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนลดลงจากค่าเฉลี่ย ร้อยละ ๕ ต่อปี ๕.ร้อยละของผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ ในพื้นที่เสี่ยงที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ลดลง ร้อยละ ๕ ต่อปี ๖.คงสถานะเดิมและจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่พบปัญหา (ไม่มีผู้เสพและไม่มีผู้ค้า) เพิ่มขึ้นปีละ ๑๒ หมู่บ้าน (รวม ๕ ปี ครบทั้ง ๔๑๑ หมู่บ้าน) ๗.จำนวนบุคคลที่ได้รับการแก้ไขปัญหาจากจำนวนผู้มีสิทธิ์ยื่นขอสัญชาติและสถานะเข้าเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายปีละ ๘๐๐ ราย	๒๙๙,๓๐๐	๘๖๕,๖๐๐	๗,๘๘๕,๙๐๐	๗,๘๘๕,๙๐๐	๗,๘๘๕,๙๐๐	๒๔,๘๓๑,๔๐๐
รวมทั้งหมด		๒๙๘,๗๐๖,๑๐๐	๖๗๕,๔๕๑,๙๐๐	๑,๐๒๔,๐๖๐,๓๓๔	๑๙๐,๖๒๙,๔๑๒	๑๒๑,๙๘๙,๗๘๐	๒,๓๓๐,๘๓๗,๕๒๖

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ การแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน									
แผนงานที่ ๑ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมสายหลัก				๙๖,๖๓๖,๐๐๐	๔๘๗,๓๐๐,๐๐๐	-	-	-	๕๘๓,๙๓๖,๐๐๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเส้นทางคมนาคมสายหลักให้มีความสะดวกและปลอดภัยได้มาตรฐาน				๙๖,๖๓๖,๐๐๐	๔๘๗,๓๐๐,๐๐๐	-	-	-	๕๘๓,๙๓๖,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๑ พัฒนาปรับปรุงเพิ่มมาตรฐานทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ ตอน ท่าไคร้ – แม่ฮ่องสอน ระหว่าง กม.๘๘๔+๘๓๕-กม.๘๘๙+๔๓๕ (เป็นช่วงๆ) ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๑	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๔๙,๓๐๐,๐๐๐				๔๙,๓๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๒ งานก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ กม.๘๙+๔๐๐ – กม.๙๑+๕๐๐ (เป็นช่วงๆ)	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน	๒๐,๐๐๐,๐๐๐					๒๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๓ ก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ ตอน กิ่วคอหมา - แม่นะ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน	๒๐,๐๐๐,๐๐๐					๒๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๔ ก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ ตอน แม่เงา - แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน	๒๐,๐๐๐,๐๐๐					๒๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๕ งานบำรุงรักษาทางตามกำหนดเวลาทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ ตอน แม่เงา - แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน	๙,๙๙๙,๐๐๐					๙,๙๙๙,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๖ งานบำรุงรักษาทางตามกำหนดเวลาทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ ตอน ห้วยงู - หนองแห้ง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน	๙,๙๙๙,๐๐๐					๙,๙๙๙,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลัก ๑.๗ งานบำรุงรักษาทางตามกำหนดเวลา ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ ตอน ปาย - วัดจันทร์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน	๙,๙๙๙,๐๐๐					๙,๙๙๙,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๘ งานอำนวยความปลอดภัยเพื่อป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุทางถนน สายทางหลวง ๑๐๙๕ ตอน ท่าไคร้ - แม่ฮ่องสอน ตอน ๑ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน	๕,๑๙๙,๐๐๐					๕,๑๙๙,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๙ งานอำนวยความปลอดภัยเพื่อป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุทางถนน สายทางหลวง ๑๐๘ ตอน หนองแห้ง - แม่สุรินทร์ ตอน ๑ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน	๑,๔๔๐,๐๐๐					๑,๔๔๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๑๐ พัฒนาปรับปรุงเพิ่มมาตรฐานทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ ระหว่าง กม.๑๖๔+๗๕๐ – กม.๑๖๙+๒๕๐ระยะทาง ๔.๕๐ กม.'	๒.๗	กลุ่มจังหวัด	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๕๐,๐๐๐,๐๐๐				๕๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๑ งานพัฒนาสะพานและระบบระบายน้ำ ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ ตอนควบคุม ๐๒๐๓ หนองแห้ง - แม่สุริน ระหว่าง กม. ๒๖๖ + ๙๕๔ - กม ๒๖๖ + ๙๙๙ จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๓,๐๐๐,๐๐๐				๓,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๒ กิจกรรมก่อสร้างเพิ่มประสิทธิภาพทางหลวง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ ตอนควบคุม ๐๒๐๓ หนองแห้ง - แม่สุริน ระหว่าง กม.๒๘๙ + ๐๐๐ - กม. ๒๘๙ + ๒๐๐ จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๕๐,๐๐๐,๐๐๐				๕๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๓ งานก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ ตอนควบคุม ๐๒๐๑ กิ่วคอหมา - แม่นะ ระหว่าง กม. ๑๐๕ + ๒๕๐ - กม. ๑๐๗ + ๒๘๐ ระยะทาง ๒.๐๓ กม. จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๒๕,๐๐๐,๐๐๐				๒๕,๐๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๔ งานก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ ตอนควบคุม ๐๒๐๑ กิ่วคอหมา - แม่นะ ระหว่าง กม. ๘๔ + ๓๓๐ - กม. ๘๗ + ๑๕๐ ระยะทาง ๒.๘๒๐ กม. จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๔๐,๐๐๐,๐๐๐				๔๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๕ งานก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ ตอนควบคุม ๐๒๐๓ ท่าไคร้ - แม่ฮ่องสอน ระหว่าง กม. ๑๕๔ + ๐๗๐ - กม. ๑๕๗ + ๓๑๐ ระยะทาง ๓.๒๔๐ จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๕๐,๐๐๐,๐๐๐				๕๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๖ งานก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ ตอนควบคุม ๐๒๐๒ แม่นะ - ท่าไคร้ ระหว่าง กม. ๑๓๐ + ๔๐๐ - กม. ๑๓๓ + ๐๐๐ เป็นช่วง ๆ ระยะทาง ๑.๔๐๐ กม. จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๓๐,๐๐๐,๐๐๐				๓๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๗ งานก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๙๕ ตอนควบคุม ๐๒๐๒ แม่นะ - ท่าไคร้ ระหว่าง กม. ๑๒๗ + ๖๕๐ - กม. ๑๓๐ + ๔๐๐ ระยะทาง ๒.๗๖๐ กม. จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๔๕,๐๐๐,๐๐๐				๔๕,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๘ งานก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ ตอนควบคุม ๐๒๐๒ ห้วยงู - หนองแห้ง ระหว่าง กม. ๒๓๗ + ๖๐๐ - กม. ๒๒๐ + ๒๐๐ ระยะทาง ๒.๖๐๐ กม. จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๓๐,๐๐๐,๐๐๐				๓๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๙ งานก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ ตอนควบคุม ๐๒๐๑ สะพานแม่ริด - ห้วยงู ระหว่าง กม. ๑๙๕ + ๐๐๐ - กม. ๑๙๗ + ๐๐๐ ระยะทาง ๒.๕๐๐กม. จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๓๐,๐๐๐,๐๐๐				๓๐,๐๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒๐ งานก่อสร้างเพิ่มไหล่ทาง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๕ ตอนควบคุม ๐๒๐๐ แม่เงา - แม่สะเรียง ระหว่าง กม. ๒๒๐ + ๐๐๐ - กม. ๒๒๓ + ๑๓๕ ระยะทาง ๒.๕๐๕ กม. จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๔๐,๐๐๐,๐๐๐				๔๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒๑ งานก่อสร้างเพิ่มมาตรฐานทางหลวง ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ ตอนควบคุม ๐๒๐๒ หนองแห้ง - แม่สุริน ระหว่าง กม. ๒๗๓ + ๕๒๐ - กม. ๒๗๖ + ๓๔๐ ระยะทาง ๒.๕๐๕ กม. จำนวน ๑ แห่ง	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน		๔๕,๐๐๐,๐๐๐				๔๕,๐๐๐,๐๐๐
แผนงานที่ ๒ การพัฒนาเส้นทางคมนาคมสายรอง				๗๓,๘๘๖,๗๐๐	๑๔๑,๕๔๐,๙๐๐	๒๔๖,๑๐๕,๔๐๐	๘๑,๔๙๑,๐๓๒	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๕๗๓,๐๒๔,๐๓๒
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ ก่อสร้างถนนสายรองเพื่อการสัญจรในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน				๒๕,๐๐๐,๐๐๐	๘๗,๓๙๓,๙๐๐	๘๖,๕๒๔,๗๐๐	๘๑,๔๙๑,๐๓๒	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๑๐,๔๐๙,๖๓๒
กิจกรรมหลัก ๑.๑ ปรับปรุงซ่อมแซมถนน เส้นทางเข้าวัดป่าถ้ำวัว บ้านแม่สุยะ ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑,๙๙๘,๐๐๐			๑,๙๙๘,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๒ ปรับปรุงเส้นทางเพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน – อำเภอกัลยานิวัฒนา – อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ ขนาดกว้างเฉลี่ย ๕.๐๐ เมตร ยาว ๗,๐๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๓๕,๐๐๐ ตารางเมตร	๒.๗	๑	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๑ สาขาแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ อบจ.แม่ฮ่องสอน		๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลัก ๑.๓ ปรับปรุงถนนป่าไม้ลำลอง (บ้านโพธิ์ถึง หน่วยพิทักษ์ป่าแม่สอง) ระหว่างบ้านแม่เหลอ - หย่อมบ้านห้วยโป่ง (นามะเดื่อ) บ้านแม่เหลอ หมู่ที่ ๒ ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๕.๐๐ เมตร ยาวรวม ๓,๒๕๒ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๖,๒๖๐ ตารางเมตร	๒.๗	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน		๒๑,๘๐๘,๙๐๐	๑๙,๕๒๖,๗๐๐	๒๑,๙๙๑,๐๓๒		๕๗,๘๒๖,๖๓๒
กิจกรรมหลัก ๑.๔ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเชื่อมระหว่างตำบลแม่ฮี้ - ตำบลโป่งสา ช่วง กม. ๐+๐๐๐ – ๖+๐๐๐ บ้านแม่ปิง หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (ตอนที่ ๑) ขนาดกว้างเฉลี่ย ๕.๐๐ เมตร ยาว ๖,๐๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐๐ ตารางเมตร และก่อสร้างสะพาน คสล. กว้าง ๗.๐๐ เมตร ยาว ๒๐ เมตร ๑ แห่ง	๒.๗	๑	องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง และ อบต.แม่ฮี้			๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐,๐๐๐		๖๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๕ ปรับปรุงถนนป่าไม้ลำลอง (ถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก) ระหว่างหน่วยพิทักษ์ป่าสบแงะ - หน่วยพิทักษ์ป่าแม่แต๊ะหลวง ตำบลแม่คง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๓.๐๐ เมตร ยาว ๕,๑๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๕,๓๐๐ ตารางเมตร	๒.๗	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน			๑๐,๐๐๐,๐๐๐			๑๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๖ ปรับปรุงผิวจราจรและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกปลอดภัยพร้อมติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่าง ทางหลวงชนบท มส.๕๐๒๑ แยกทางหลวงชนบทหมายเลข มส.๓๐๐๗ – ต่านห้วยต้นนุ่น ตำบลแม่เงา, ขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๑	แขวงทางหลวงชนบท แม่ฮ่องสอน	๒๕,๐๐๐,๐๐๐					๒๕,๐๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลัก ๑.๗ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกปลอดภัยและระบบระบายน้ำ ทางหลวงชนบท มส.๓๐๐๔ แยก ทล. ๑๐๕ – บ้านแม่สามแลบ ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๑	แขวงทางหลวงชนบทแม่ฮ่องสอน		๓๐,๐๐๐,๐๐๐				๓๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๘ ปรับปรุงเส้นทางตรวจการณ์ เส้นทางบ้านวนาหลวง หมู่ที่ ๓ – เส้นทางบ้านผามอน หมู่ที่ ๔ ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระยะทาง ๑,๕๐๐ เมตร (๔x๒,๐๐๐x๐.๑๕)	๒.๗	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ร่วมกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสุ่มน้ำปาย		๕,๕๘๕,๐๐๐				๕,๕๘๕,๐๐๐
๒. โครงการสำคัญที่ ๒ โครงการก่อสร้างถนนสายรองเพื่อการสัญจรระหว่างหมู่บ้านและตำบลในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	-	๗๔,๑๒๓,๗๐๐	-	-	๗๔,๑๒๓,๗๐๐
กิจกรรมหลัก ๒.๑ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทางหลัก บ้านผาสำราญ หมู่ที่ ๖ ถึงแยกบ้านห้วยหมี หมู่ที่ ๗ ตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน (จุดที่ ๑ - ๖) ระยะทาง ๘,๗๔๙ เมตร	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ อบต.เมืองแปง ร่วมกับ สำนักจัดการป่าไม้ที่ ๑ สาขาแม่ฮ่องสอน และ อบต.เมืองแปง			๓๓,๘๘๖,๐๐๐			๓๓,๘๘๖,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๒.๒ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต สายบ้านขุนแม่ลาน้อย หมู่ที่ ๑ - เขตต่อตำบลปางหินฝน ตำบลขุนแม่ลาน้อย อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๔.๐๐ เมตร ยาว ๔,๙๕๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๙,๘๐๐ ตารางเมตร	๒.๗	๑	อบต.ขุนแม่ลาน้อย /อำเภอแม่ลาน้อย			๒๐,๐๐๐,๐๐๐			๒๐,๐๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลัก ๒.๓ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเส้น ทางบ้านมะหินหลวง หมู่ที่ ๘ ตำบลเมืองปอน เชื่อมต่อ บ้านแม่โกปี้ หมู่ที่ ๒ ตำบลแม่ยวมน้อย อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๔.๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร ยาวรวม ๒,๑๓๖.๐๐ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๘,๕๔๔.๐๐ เมตร	๒.๗	๑	อบต.เมืองปอน			๘,๓๐๙,๐๐๐			๘,๓๐๙,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๒.๔ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก เชื่อมระหว่างหมู่บ้าน หมู่ที่ ๗ บ้านแม่อีแลบ - หมู่ที่ ๘ บ้านป่างตอง ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๔ เมตร ยาว ๓,๒๕๓ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๓,๐๑๒ เมตร	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ อบต.ทุ่งยาว ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย			๑๐,๐๐๐,๐๐๐			๑๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๒.๕ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ภายในหมู่บ้าน บ้านมโนรา (ก่อสร้างเป็นช่วง ๆ) หมู่ที่ ๑๒ ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน กว้าง ๓.๐๐ เมตร ยาว ๘๒๑ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒,๔๖๓ ตารางเมตร พร้อมป้ายโครงการ ๑ ป้าย	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ อบต.ทุ่งยาว ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย			๑,๙๒๘,๗๐๐			๑,๙๒๘,๗๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
๒. โครงการสำคัญที่ ๒ โครงการพัฒนาเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	-	๔๙,๔๙๙,๐๐๐	-	-	๔๙,๔๙๙,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๒.๑ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมติดตั้งอุปกรณ์อำนวยความสะดวกปลอดภัย และระบบระบายน้ำ ทางหลวงชนบท มส.๓๐๐๔ แยก ทล.๑๐๕ - บ้านแม่สามแลบ ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ช่วงกม.ที่ ๕๕+๘๗๓ – ๖๒+๘๗๓ ระยะทาง ๗.๐๐๐ กิโลเมตร	๒.๗	๑	แขวงทางหลวงชนบท แม่ฮ่องสอน			๓๐,๐๐๐,๐๐๐			๓๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๒.๒ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กจากแยกทางหลวงชนบท หมายเลข มส ๓๐๐๔ บ้านห้วยแห้ง - บ้านปูคำน้อย ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน กว้าง ๔.๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร ระยะทางรวม ๗,๕๗๕ เมตร ไหล่ทางกว้าง ๐.๕๐ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๓๐,๒๙๖ ตารางเมตร พร้อมป้ายโครงการ	๒.๗	๑	สนง.โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน /อบต.แม่สามแลบ			๑๙,๔๙๙,๐๐๐			๑๙,๔๙๙,๐๐๐
๓ โครงการสำคัญที่ ๓ โครงการปรับปรุงเส้นทางในพื้นที่หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคง พื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดแม่ฮ่องสอน				๔๘,๘๘๖,๗๐๐	๕๔,๑๔๗,๐๐๐	๓๕,๗๕๘,๐๐๐	-	-	๑๓๘,๗๗๓,๗๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑ ปรับปรุงซ่อมแซมผิวจราจรลูกรังเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทางบ้านตาลเจ็ดต้น หมู่ที่ ๓ - หย่อมบ้านปายสองแง่ หมู่ที่ ๔ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๔.๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร ระยะทาง ๖.๐๐ กม. หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒๔,๐๐๐ ตารางเมตร	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน/อบต.เวียงเหนือ ร่วมกับอุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง			๑๙,๓๗๐,๐๐๐			๑๙,๓๗๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๒ ก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทาง มส.ถ. ๓๐-๐๑๕ ทางหลวง ๑๐๙๕ - บ้านน้ำปลามุง คอนบ้านดอยผึ้งลู - บ้านน้ำปลามุง (ก่อสร้างเป็นช่วงๆ) ระหว่าง กม.๑๓+๒๗๘ ถึง กม. ๑๖+๓๐๕ หมู่ที่ ๙ ตำบลแม่นาเติง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๕.๐๐ เมตร ระยะทาง ๒.๙๒๐ กิโลเมตร หนา ๐.๑๘ เมตร หรือพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๑๔,๖๐๐.๐๐ ตารางเมตร	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน/ อบต.แม่นาเติง ร่วมกับ อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง			๑๖,๕๘๘,๐๐๐			๑๖,๕๘๘,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๓.๓ ปรับปรุงผิวจราจรลูกรังเป็นผิวจราจรคอนกรีต เสริมเหล็ก (บ้านไม้ซางหนาม หมู่ที่ ๗ - บ้านปางตอง หมู่ที่ ๒ ตำบลนาปู่ป้อม อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน) ขนาดกว้าง ๔ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร ระยะทาง ๔.๑๒๕ กิโลเมตร ปรับปรุงทั้งหมด ๑๓ ช่วง	๒.๗	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันป่นแดน	๑๕,๐๐๓,๐๐๐					๑๕,๐๐๓,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๓.๔ ปรับปรุงผิวจราจรลูกรังเป็นผิวจราจร คสล. (แยกห้วยแห้ง หมู่ที่ ๖ ตำบลถ้ำลอด - บ้านยาป่าแหน หมู่ที่ ๕ ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน) ขนาดกว้าง ๔ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร ระยะทาง ๐.๗๓๒ กิโลเมตร ปรับปรุงทั้งหมด ๑ ช่วง	๒.๗	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันป่นแดน	๓,๒๐๗,๐๐๐					๓,๒๐๗,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๓.๕ ปรับปรุงผิวจราจรลูกรังเป็นผิวจราจร คสล. (บ้านปางลาม - บ้านน้ำจาง หมู่ที่ ๒ ตำบลปางมะผ้า อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน) ขนาดกว้าง ๔ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร ระยะทาง ๑.๑๑๒ กิโลเมตร ปรับปรุงทั้งหมด ๗ ช่วง	๒.๗	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสันป่นแดน	๔,๘๔๔,๐๐๐					๔,๘๔๔,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลัก ๓.๖ ปรับปรุงผิวจราจรลูกรังเป็นผิวจราจรคสล. (บ้านเมืองแพม - บ้านแอลา หมู่ที่ ๗ ตำบลถ้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน) ขนาดกว้าง ๔ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร ระยะทาง ๓.๘๙๕ กิโลเมตร ปรับปรุงทั้งหมด ๖ ช่วง	๒.๗	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ สาละวิน	๑๕,๖๐๖,๐๐๐					๑๕,๖๐๖,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๓.๗ ก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก (ข้ามแม่น้ำของ บ้านไทรงาม หมู่ที่ ๑๐ ตำบลแม่นาเติง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน) ขนาดกว้าง ๗ เมตร หรือมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒๘๐ ตรม. ยาว ๓๒ เมตร ไม่มีทางเท้า	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง	๑๐,๒๒๖,๗๐๐					๑๐,๒๒๖,๗๐๐
กิจกรรมหลัก ๓.๘ ปรับปรุงถนนสายบ้านแม่อูมอง-หน่วยพิทักษ์ป่าโกวิทย์ปัญญาตรง ๓ (หนองขาว) ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระยะทาง ๑,๐๐๐ เมตร	๒.๗	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสุ่มน้ำปาย		๓,๖๓๓,๐๐๐				๓,๖๓๓,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๓.๙ ปรับปรุงซ่อมแซมผิวจราจรลูกรังเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก สายทางบ้านตาลเจ็ดต้น หมู่ที่ ๓ ตำบลเวียงเหนือ ถึงบ้านดอยผักกูด ตำบลแม่นาเติง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน		๒๕,๐๐๐,๐๐๐				๒๕,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๓.๑๐ ก่อสร้างถนนสายทาง มส.ถ.๓๐-๐๑๕ ทางหลวง ๑๐๙๕ บ้านน้ำปลามุง ตอน บ้านไทรงาม บ้านดอยผึ้งลู ตำบลแม่นาเติง ระยะทาง ๔,๖๗๔ เมตร ก่อสร้างเป็นช่วงๆ	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน		๒๕,๕๑๔,๐๐๐				๒๕,๕๑๔,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๓ การก่อสร้างสะพานเพื่อการสัญจร				๖๒,๙๙๖,๐๐๐	๕,๔๗๐,๐๐๐	๒๒,๙๐๓,๐๐๐	-	-	๙๑,๓๖๙,๐๐๐
๑ โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กเพื่อการสัญจรและยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน				๖๒,๙๙๖,๐๐๐	๕,๔๗๐,๐๐๐	๒๒,๙๐๓,๐๐๐	-	-	๙๑,๓๖๙,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ ก่อสร้างสะพานข้ามลำน้ำแม่ลาก๊ะ (วังตากแดด) บ้านท่าหินส้ม หมู่ที่ ๗ ตำบลเมืองปอน อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๔.๐๐ เมตร ยาว ๓๐.๐๐ เมตร	๒.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๕,๘๐๐,๐๐๐			๕,๘๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ ก่อสร้างสะพานข้ามลำน้ำปาย เชื่อมระหว่างบ้านทุ่งโป่ง หมู่ที่ ๑ ตำบลทุ่งยาว - บ้านทรายขาว หมู่ที่ ๒ ตำบลแม่ฮี้ อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผิวจราจรกว้าง ๗.๐๐ ม. ทางเท้ากว้างข้างละ ๑.๐๐ ม. ความยาว ๖๐.๐๐ ม.	๒.๗	๑	แขวงทางหลวงชนบทแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ อบต.แม่ฮี้ และ อบต.ทุ่งยาว			๑๓,๙๘๓,๐๐๐			๑๓,๙๘๓,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ ก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็ก บ้านห้วยหมี หมู่ที่ ๘ ตำบลเมืองแปง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๔.๐๐ เมตร ยาว ๒๔ เมตร แบบไม่มีทางเท้า	๒.๗	๑	องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ สำนักจัดการป่าไม้ที่ ๑ สาขาแม่ฮ่องสอน และ อบต.เมืองแปง			๓,๑๒๐,๐๐๐			๓,๑๒๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๔ ก่อสร้างสะพานข้ามลำน้ำแพม บ้านเมืองแพม หมู่ที่ ๕ ตำบลน้ำลอด อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ขนาดกว้าง ๔.๐๐ เมตร ยาว ๓๐.๐๐ เมตร	๒.๗	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง ร่วมกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย		๕,๔๗๐,๐๐๐				๕,๔๗๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๕ งานก่อสร้างทางหลวงผ่านย่านชุมชน ทางหลวงหมายเลข ๑๐๘ ตอน สะพานแม่ริด - ห้วยงู จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๗	๒	แขวงทางหลวงแม่ฮ่องสอน	๖๒,๙๙๖,๐๐๐					๖๒,๙๙๖,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรน้ำและส่งเสริมให้ทุกหมู่บ้านมีน้ำประปาที่สะอาดและน้ำเพื่อการเกษตรให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน				-	-	๓๘๔,๗๓๒,๕๐๐	-	-	๓๘๔,๗๓๒,๕๐๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการขยายเขตเขตประปาในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	-	๓๗,๐๘๒,๕๐๐	-	-	๓๗,๐๘๒,๕๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ วางท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยทรายขาถึงหนองน้ำม่วยต่อสาธารณประโยชน์	๕.๑๙	๑	เทศบาลตำบลขุนยวม/อำเภอขุนยวม			๑๔,๗๕๓,๐๐๐			๑๔,๗๕๓,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ วางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำประปาส่วนภูมิภาค บ้านเสงหองเวียงได้ หมู่ที่ ๘ ตำบลเวียงได้ อำเภอปาย	๕.๑๙	๒	ประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับประปาส่วนภูมิภาค สาขาแม่แดง จังหวัดเชียงใหม่			๗,๕๒๒,๕๐๐			๗,๕๒๒,๕๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ งานวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำชุมชนกุงตึง หมู่๑๑ ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๕.๑๙	๒	การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่ฮ่องสอน			๑,๓๘๓,๐๐๐			๑,๓๘๓,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๔ งานวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำชุมชนหัวน้ำแม่สะกึด หมู่ที่ ๑๐ ต.ผาบ่อง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๕.๑๙	๒	การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่ฮ่องสอน			๑,๗๗๗,๐๐๐			๑,๗๗๗,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๕ งานก่อสร้างสถานีสูบน้ำดิบบริเวณอ่างเก็บน้ำทุ่งกองมู พร้อมวางท่อ เพื่อเพิ่มต้นทุนน้ำ (ป้องกันการขาดแคลนน้ำผลิตในช่วงหน้าแล้ง) สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๕.๑๙	๒	การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่ฮ่องสอน			๙,๘๕๔,๐๐๐			๙,๘๕๔,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๖ งานวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำบ้านกุงไม้สัก ม.๒ ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๕.๑๙	๒	การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่ฮ่องสอน			๑,๒๗๓,๐๐๐			๑,๒๗๓,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๗ งานวางท่อขยายเขตจำหน่ายน้ำบ้านชานเมือง หมู่ที่ ๑๒ ต.ปางหมู อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๕.๑๙	๒	การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่ฮ่องสอน			๕๒๐,๐๐๐			๕๒๐,๐๐๐
๒ โครงการสำคัญที่ ๒ โครงการก่อสร้างทำนบดินลำห้วยแล้ง บ้านทุ่งกองมู หมู่ที่ ๓ ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน						๓,๐๐๐,๐๐๐			๓,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑ ก่อสร้างทำนบดินลำห้วยแล้ง บ้านทุ่งกองมู หมู่ที่ ๓ ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๔.๗	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓,๐๐๐,๐๐๐			๓,๐๐๐,๐๐๐
๓.โครงการสำคัญที่ ๓ โครงการปรับปรุงระบบชลประทาน จัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อสนับสนุนพื้นที่การเกษตรและอุปโภคบริโภค				-	-	๓๔๔,๖๕๐,๐๐๐	-	-	๓๔๔,๖๕๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑ ปรับปรุงระบบส่งน้ำบ้านช่างหม้อหลวง จัดหาน้ำสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง (ระยะที่ ๓-๖)	๕.๑๙	๒	โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน			๖,๖๐๐,๐๐๐			๖,๖๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๒ อาคารบังคับน้ำบ้านทิชะพร้อมระบบส่งน้ำและบ่อเก็บน้ำ คสล. โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย	๕.๑๙	๒	โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน			๖,๐๐๐,๐๐๐			๖,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๓ อาคารบังคับน้ำห้วยไร่พร้อมระบบส่งน้ำ โครงการพัฒนาที่สูงแบบโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่เฉพาะ	๕.๑๙	๒	โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน			๑๓,๕๐๐,๐๐๐			๑๓,๕๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๔ ปรับปรุงระบบส่งน้ำพร้อมอาคารประกอบ ฝายห้วยหมากลาง ลูกที่ ๒ โครงการรักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำแม่สะมาด - ห้วยหมากลาง	๕.๑๙	๒	โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน			๖,๐๐๐,๐๐๐			๖,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๕ อาคารบังคับน้ำบ้านห้วยไขยยงค์ พร้อมระบบส่งน้ำและบ่อเก็บน้ำ คสล. โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงสบเมย	๕.๑๙	๒	โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน			๙,๙๐๐,๐๐๐			๙,๙๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๖ ปรับปรุงระบบส่งน้ำฝายนาปลาจาด โครงการรักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำแม่สะงา	๕.๑๙	๒	โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน			๒๘,๐๐๐,๐๐๐			๒๘,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๗ ฝายบ้านไม้ลันพร้อมระบบส่งน้ำ	๕.๑๙	๒	โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน			๑๐,๑๕๐,๐๐๐			๑๐,๑๕๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๘ ปรับปรุงฝายห้วยแก่นฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๕.๑๙	๒	โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน			๘,๐๐๐,๐๐๐			๘,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๙ ปรับปรุงฝายห้วยอื้น โครงการรักษ์น้ำเพื่อพระแม่ของแผ่นดิน ลุ่มน้ำแม่สะงา	๕.๑๙	๒	โครงการชลประทานแม่ฮ่องสอน			๑๒,๐๐๐,๐๐๐			๑๒,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑๐ ฝายนาหัวชัว พร้อมระบบส่งน้ำ	๕.๑๙	๒	โครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ ๑			๔๐,๐๐๐,๐๐๐			๔๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑๑ ฝายพา กอ ปู พร้อมระบบส่งน้ำ	๕.๑๙	๒	โครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ ๑			๔๒,๐๐๐,๐๐๐			๔๒,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑๒ ฝายแม่ฮี้ พร้อมระบบส่งน้ำ	๕.๑๙	๒	โครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ ๑			๔๐,๐๐๐,๐๐๐			๔๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑๓ อ่างเก็บน้ำใบแปง (ห้วยโป่ง)	๕.๑๙	๒	โครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ ๑			๓๐,๐๐๐,๐๐๐			๓๐,๐๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑๔ อ่างเก็บน้ำแม่งูด	๕.๑๙	๒	โครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ ๑			๒๕,๐๐๐,๐๐๐			๒๕,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑๕ อ่างเก็บน้ำบ้านพะมอลอ พร้อมระบบส่งน้ำ	๕.๑๙	๒	โครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ ๑			๒๐,๐๐๐,๐๐๐			๒๐,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑๖ อ่างเก็บน้ำห้วยผักเผ็ด	๕.๑๙	๒	โครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ ๑			๒๘,๐๐๐,๐๐๐			๒๘,๐๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑๗ ฝายบาปู่ป้อม พร้อมระบบส่งน้ำสนับสนุนพื้นที่ส่งเสริมเกษตรกรแปลงใหญ่	๕.๑๙	๒	โครงการก่อสร้างสำนักงานชลประทานที่ ๑			๑๙,๕๐๐,๐๐๐			๑๙,๕๐๐,๐๐๐
แผนงานที่ ๕ ขยายระบบไฟฟ้าให้หมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้				๑๘,๐๐๐,๐๐๐	๑๘,๗๒๐,๐๐๐	๒๗๘,๒๐๕,๑๕๔	๑๘,๕๐๐,๐๐๐	-	๓๓๓,๔๒๕,๑๕๔
๑ โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกให้กับหมู่บ้านที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน				๑๘,๐๐๐,๐๐๐	๑๘,๗๒๐,๐๐๐	๘๖,๐๙๔,๐๐๐	๑๘,๕๐๐,๐๐๐	-	๑๔๑,๓๑๔,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่สายส่งไฟฟ้าเข้าไม่ถึง (Off Grid) แบบ Mini Grid บ้านแม่แฮด หมู่ที่ ๖ ต.แม่สวด อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	๕.๗	๑	สำนักงานพลังงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๒๔,๖๖๔,๐๐๐			๒๔,๖๖๔,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๒ ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าด้วยโซล่าเซลล์แสงอาทิตย์ในพื้นที่สายส่งไฟฟ้าเข้าไม่ถึง (Off Grid) หมู่บ้านพะโท หมู่ ๓ และหย่อมบ้านพะแข่ หมู่ ๓ ตำบลแม่ก้ อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๒ แห่ง	๕.๗	๑	สำนักงานพลังงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑๘,๐๐๐,๐๐๐					๑๘,๐๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่สายส่งไฟฟ้าเข้าไม่ถึง (Off Grid) บ้านอุมโล๊ะเหนือ (กอบิศี) หมู่ที่ ๑๒ ต.แม่สวด อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	๕.๗	๑	สำนักงานพลังงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน		๑๘,๗๒๐,๐๐๐				๑๘,๗๒๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๔ ติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ในพื้นที่สายส่งไฟฟ้าเข้าไม่ถึง (Off Grid) แบบ Mini Grid บ้านห้วยวอก หมู่ที่ ๖ ต.กองก๋อย อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	๕.๗	๑	สำนักงานพลังงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน				๑๘,๕๐๐,๐๐๐		๑๘,๕๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลัก ๑.๕ บำรุงติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์สำหรับครัวเรือน แบบเคลื่อนที่ ขนาดไม่น้อยกว่า ๖๔๐ วัตต์ บ้านห้วยแม่สุริน หมู่ที่ ๒ ต.แม่อูคอ อ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน จำนวน ๒๒ ครัวเรือน	๕.๗	๒	สำนักงานพลังงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑,๕๓๐,๐๐๐			๑,๕๓๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๖ นำร่องขยายเขต โดยพลังงานทดแทน บ้านเสาหิน ม.๑ ต.เสาหิน อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๖๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐			๖๐,๐๐๐,๐๐๐.๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๗ นำร่องขยายเขต โดยพลังงานทดแทนบ้านสล่าเชียงตอง ม.๖ ต.เสาหินอ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						
กิจกรรมหลักที่ ๑.๘ นำร่องขยายเขต โดยพลังงานทดแทน บ้านแม่ละมองได้ ม.๑๑ ต.แม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						
กิจกรรมหลักที่ ๑.๙ นำร่องขยายเขต โดยพลังงานทดแทน (หย่อม)บ้านแม่สำเพ็งใต้ ต.แม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๐ นำร่องขยายเขต โดยพลังงานทดแทน (หย่อม)บ้านห้วยฮุง ต.ขุนยวมอ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
๒. โครงการสำคัญที่ ๒ โครงการขยายเขตไฟฟ้าโดยการปักเสาพาดสาย (การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค)				-	-	๑๙๒,๑๑๑,๑๕๔	-	-	๑๙๒,๑๑๑,๑๕๔
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (หมพ.) บ้านผืดู ม.๙ ต.แม่นาเติง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๗,๘๓๐,๑๘๕.๐๑			๗,๘๓๐,๑๘๕.๐๑
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒ โครงการหมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (หมพ.) บ้านไทรงาม ม.๑๐ ต.แม่นาเติง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						
กิจกรรมหลักที่ ๒.๓ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (หมพ.) (หย่อม) บ้านในของ ต.แม่นาเติง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑,๙๖๓,๑๗๗.๙๖			๑,๙๖๓,๑๗๗.๙๖
กิจกรรมหลักที่ ๒.๔ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (หมพ.) (หย่อม) บ้านน้ำปลามุง ต.แม่นาเติง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓,๖๘๕,๒๑๒.๔๗			๓,๖๘๕,๒๑๒.๔๗
กิจกรรมหลักที่ ๒.๕ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (หมพ.) (หย่อม) บ้านป่าขาง ต.เวียงเหนือ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔,๘๔๙,๖๐๘.๕๙			๔,๘๔๙,๖๐๘.๕๙

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๖ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านหัวปาย ต.เวียงเหนือ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๕,๓๖๓,๓๗๗.๑๐			๕,๓๖๓,๓๗๗.๑๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๗ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านดอยผักกูด ต.เวียงเหนือ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๘,๑๒๒,๓๗๔.๗๖			๘,๑๒๒,๓๗๔.๗๖
กิจกรรมหลักที่ ๒.๘ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านปาย สองแง่ ต.เวียงเหนือ อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๖,๕๖๔,๘๘๘.๒๓			๖,๕๖๔,๘๘๘.๒๓
กิจกรรมหลักที่ ๒.๙ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านแม่ส่วยอู ต.ผาบ่อง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๖,๘๗๖,๔๓๙.๑๒			๖,๘๗๖,๔๓๙.๑๒
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๐ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านผาแดง ม.๖ ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓,๖๐๙,๒๖๒.๔๔			๓,๖๐๙,๒๖๒.๔๔
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๑ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อน) บ้านน้ำจาง ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓,๓๙๑,๕๗๗.๐๑			๓,๓๙๑,๕๗๗.๐๑
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๒ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านแอโก๋ ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๕,๓๖๖,๑๙๕.๙๖			๕,๓๖๖,๑๙๕.๙๖

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๓ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านหัวลาง ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓,๖๑๓,๘๙๙.๕๒			๓,๖๑๓,๘๙๙.๕๒
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๔ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านแสนคำ ลือ ม.๒ ต.ถ้ำลอด อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓,๐๘๐,๓๓๓.๔๗			๓,๐๘๐,๓๓๓.๔๗
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๕ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านห้วยแห้ง ม.๖ ต.ถ้ำลอด อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๘,๕๓๒,๖๙๗.๖๕			๘,๕๓๒,๖๙๗.๖๕
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๖ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านแอลา ม.๗ ต.ถ้ำลอด อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๖,๔๒๐,๘๖๐.๗๒			๖,๔๒๐,๘๖๐.๗๒
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๗ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านปางตอง ม.๒ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๖,๘๓๗,๕๙๐.๐๙			๖,๘๓๗,๕๙๐.๐๙
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๘ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านปางบอน ม.๓ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๗,๓๐๒,๕๙๓.๓๗			๗,๓๐๒,๕๙๓.๓๗
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑๙ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านอาโจ้ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๐ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านปุงยาม ม.๕ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๘,๕๗๐,๐๖๑.๕๐			๘,๕๗๐,๐๖๑.๕๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๑ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านปางคอง ม.๑๒ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๒ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านขอแบะ ม.๘ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑๑,๐๑๘,๔๓๔.๙๗			๑๑,๐๑๘,๔๓๔.๙๗
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๓ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านโห้งกองเค้า ม.๑๐ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๔ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านแก่งป่าเลา ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๕ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านโห้งนา ม.๖ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓,๙๔๓,๘๘๔.๐๑			๓,๙๔๓,๘๘๔.๐๑
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๖ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านห้วยน้ำโป่ง ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน						

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y) (๗)	แหล่งงปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๗ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านน้ำฮูผาเสื่อ ม.๔ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๗,๙๑๖,๐๕๘.๑๔			๗,๙๑๖,๐๕๘.๑๔
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๘ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) (หย่อม) บ้านคอยคู ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๒,๔๑๗,๖๔๗.๙๖			๒,๔๑๗,๖๔๗.๙๖
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒๙ หมู่บ้านพัฒนาเพื่อความมั่นคงพื้นที่ชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (พมพ.) บ้านป่าโหล ม.๑๑ ต.นาปู่ป้อม อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๒,๘๔๑,๐๓๔.๗๓			๒,๘๔๑,๐๓๔.๗๓
กิจกรรมหลักที่ ๒.๓๐ ปักเสา/พาดสาย บ้านผามอน ม.๔ ต.ถ้ำลอด อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔,๑๔๘,๙๔๐.๖๖			๔,๑๔๘,๙๔๐.๖๖
กิจกรรมหลักที่ ๒.๓๑ ปักเสา/พาดสาย (หย่อม) บ้านทุ่งผึ้ง (ทุ่งพระพร)ต.ขุนแม่ลาน้อย อ.แม่ลาน้อย จ.มส.	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓,๕๐๕,๔๒๓.๐๐			๓,๕๐๕,๔๒๓.๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๓๒ ปักเสา/พาดสาย บ้านห้วยมะกอก ม.๔ ต.สันติคีรี อ.แม่ลาน้อย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๙,๓๕๓,๑๕๙.๐๐			๙,๓๕๓,๑๕๙.๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๓๓ ปักเสา/พาดสาย บ้านแม่หลุยหลวง ม.๔ ต.แม่สวด อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑๘,๙๕๘,๙๕๘.๕๒			๑๘,๙๕๘,๙๕๘.๕๒
กิจกรรมหลักที่ ๒.๓๔ ปักเสา/พาดสาย บ้านสิวาเดอร์ ม.๓ ต.แม่สามแลบ อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๘,๐๖๖,๖๔๓.๓๐			๘,๐๖๖,๖๔๓.๓๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๓๕ ปักเสา/พาดสาย บ้านห้วยโป่งเลา ม.๔ ต.แม่กื้ อ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๘,๒๔๔,๒๗๒.๒๙			๘,๒๔๔,๒๗๒.๒๙
กิจกรรมหลักที่ ๒.๓๖ ปักเสา/พาดสาย บ้านห้วยปูเลย ม.๑๐ ต.ห้วยปูลิง อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน	๔.๗	๒	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๙,๗๑๖,๓๖๒.๒๖			๙,๗๑๖,๓๖๒.๒๖
รวมทั้งสิ้น				๒๕๑,๕๑๘,๗๐๐	๖๕๓,๐๓๐,๙๐๐	๙๓๑,๙๕๖,๐๕๔	๙๙,๙๙๑,๐๓๒	๓๐,๐๐๐,๐๐๐	๑,๙๖๖,๔๘๖,๖๘๖

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ(X) แผนแม่บทฯ(Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับการบริหารจัดการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืน									
แผนงานที่ ๑ แผนงานแม่ฮ่องสอนไร้หมอกควันเพื่อรักษาคุณภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดี				๔,๖๒๖,๐๐๐	-	๑๔,๒๔๖,๓๐๐	๒๖,๕๘๒,๐๓๐	๒๖,๕๘๒,๐๓๐	๗๒,๐๓๖,๓๖๐
๑.โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษหมอกควันไฟป่าจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘				๔,๖๒๖,๐๐๐	-	๑๔,๒๔๖,๓๐๐	๒๖,๕๘๒,๐๓๐	๒๖,๕๘๒,๐๓๐	๗๒,๐๓๖,๓๖๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ จัดทำแนวกันไฟเพื่อลดปัญหาไฟป่าและหมอกควัน ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์และเสริมสร้างความสมดุลระบบนิเวศ พัฒนาคุณภาพชีวิตราษฎร	๕.๑๘	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง	๔,๖๒๖,๐๐๐		๕,๗๔๐,๘๐๐	๑๑,๑๒๒,๐๓๐	๑๑,๑๒๒,๐๓๐	๓๒,๖๑๐,๘๖๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ จ้างเหมาราษฎรช่วยสนับสนุนเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ และลาดตระเวนดับไฟป่าในเขตป่าอนุรักษ์พื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕.๑๘	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง			๓,๑๕๐,๐๐๐	๓,๑๕๐,๐๐๐	๓,๑๕๐,๐๐๐	๙,๔๕๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ บูรณาการจ้างราษฎรในพื้นที่เพื่อช่วยสนับสนุนเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมไฟป่า จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕.๑๘	๑	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑ สาขาแม่ฮ่องสอน			๔๗๒,๕๐๐	๗,๔๒๗,๐๐๐	๗,๔๒๗,๐๐๐	๑๕,๗๒๖,๕๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๔ สร้างชุมชนเข้มแข็งในการป้องกันไฟป่าและหมอกควัน	๕.๑๘	๑	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑ สาขาแม่ฮ่องสอน			๔,๘๘๓,๐๐๐	๔,๘๘๓,๐๐๐	๔,๘๘๓,๐๐๐	๑๔,๖๔๙,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ(X) แผนแม่บทฯ(Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๒ แผนงานบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม				-	-	๑,๐๔๐,๐๐๐	๑,๐๔๐,๐๐๐	๑,๐๔๐,๐๐๐	๓,๑๒๐,๐๐๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการบูรณาการฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ จังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	-	๑,๐๔๐,๐๐๐	๑,๐๔๐,๐๐๐	๑,๐๔๐,๐๐๐	๓,๑๒๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ ปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าในเขตพื้นที่ป่าที่ถูกไฟไหม้ (๒๕ ต้น/ไร่) จำนวน ๑,๐๐๐ ไร่	๕.๑๘	๑	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑ สาขาแม่ฮ่องสอน			๑,๐๔๐,๐๐๐	๑,๐๔๐,๐๐๐	๑,๐๔๐,๐๐๐	๓,๑๒๐,๐๐๐
แผนงานที่ ๔ การลด ดูดซับและการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก				-	-	๖๔๔,๐๐๐	๖๔๔,๐๐๐	๖๔๔,๐๐๐	๑,๙๓๒,๐๐๐
๑. โครงการการจัดการคาร์บอนเครดิตในป่าชุมชน มุ่งสู่การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกอย่างยั่งยืน				-	-	๖๔๔,๐๐๐	๖๔๔,๐๐๐	๖๔๔,๐๐๐	๑,๙๓๒,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการจัดการคาร์บอนเครดิตในพื้นที่ป่าชุมชน	๕.๑๘	๑	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑ สาขาแม่ฮ่องสอน			๓๘๘,๒๔๐	๓๘๘,๒๔๐	๓๘๘,๒๔๐	๑,๑๖๔,๗๒๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ การศึกษาดูงานป่าชุมชนต้นแบบ	๕.๑๘	๑	สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ ๑ สาขาแม่ฮ่องสอน			๒๕๕,๗๖๐	๒๕๕,๗๖๐	๒๕๕,๗๖๐	๗๖๗,๒๘๐
รวมทั้งสิ้น				๔,๖๒๖,๐๐๐	-	๑๕,๙๓๐,๓๐๐	๒๘,๒๖๖,๐๓๐	๒๘,๒๖๖,๐๓๐	๗๗,๐๘๘,๓๖๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ(X) แผนแม่บทฯ(Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม									
แผนงานที่ ๑ ประชาชนได้รับการบริการภาครัฐอย่างทั่วถึง และภาครัฐมีการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ				-	๒๒๓,๙๐๐	๒,๒๐๑,๕๐๐	๒,๒๐๑,๕๐๐	๒,๒๐๑,๕๐๐	๖,๘๒๘,๔๐๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพมาตรฐานจังหวัดแม่ฮ่องสอน			สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน	-	๒๒๓,๙๐๐	๒,๒๐๑,๕๐๐	๒,๒๐๑,๕๐๐	๒,๒๐๑,๕๐๐	๖,๘๒๘,๔๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ การส่งเสริมสุขภาพโภชนาการเด็กปฐมวัย ๐ - ๕ ปี จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๔.๑๓	๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ พัฒนารูปแบบการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อเรื้อรังจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๔.๑๓	๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๙๔๒,๘๐๐	๙๔๒,๘๐๐	๙๔๒,๘๐๐	๒,๘๒๘,๔๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ การพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการฆ่าตัวตายแบบบูรณาการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี ๒๕๖๘	๔.๑๓	๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน		๒๒๓,๙๐๐	๗๕๘,๗๐๐	๗๕๘,๗๐๐	๗๕๘,๗๐๐	๒,๕๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ(X) แผนแม่บทฯ(Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๓ บุคคล ครอบครัว ชุมชน และองค์กรภาคีเครือข่าย เข้มแข็ง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต					๑,๒๔๙,๔๐๐	๑,๐๖๙,๙๐๐	๑,๒๕๓,๑๐๐	๑,๒๕๓,๑๐๐	๔,๘๒๕,๕๐๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน				-	๑,๒๔๙,๔๐๐	๑,๐๖๙,๙๐๐	๑,๒๕๓,๑๐๐	๑,๒๕๓,๑๐๐	๔,๘๒๕,๕๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ พัฒนาที่อยู่อาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกและการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุคนพิการและผู้ด้อยโอกาส เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	๔.๓๓	๑	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน		๑,๒๔๙,๔๐๐	๔๘๐,๐๐๐	๖๖๓,๒๐๐	๖๖๓,๒๐๐	๓,๐๕๕,๘๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อการดูแลผู้สูงอายุ คนพิการ ติดบ้านติดเตียง	๔.๑๓	๑	สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแม่ฮ่องสอน			๕๘๙,๙๐๐	๕๘๙,๙๐๐	๕๘๙,๙๐๐	๑,๗๖๙,๗๐๐
รวมทั้งสิ้น				-	๑,๔๗๓,๓๐๐	๓,๒๗๑,๔๐๐	๓,๔๕๔,๖๐๐	๓,๔๕๔,๖๐๐	๑๑,๖๕๓,๙๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ การพัฒนาอาชีพและรายได้									
แผนงานที่ ๑ สร้างความมั่นคงทางอาหาร				-	๗๗,๐๐๐	๖,๘๓๐,๑๓๐	๗,๖๖๘,๒๐๐	๙,๐๑๙,๖๐๐	๒๓,๕๙๔,๙๓๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงทางอาหาร (ด้านพืช)	**๕.๓**	**๑**		-	-	**๘๐๐,๐๐๐**	**๘๐๐,๐๐๐**	**๘๐๐,๐๐๐**	**๒,๔๐๐,๐๐**
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ การผลิตข้าวอินทรีย์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕.๓	๑	ศูนย์วิจัยข้าวแม่ฮ่องสอน			๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ ถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสาน	๕.๓	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐
๒. โครงการสำคัญที่ ๒ โครงการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงทางอาหาร (ด้านปศุสัตว์)	**๕.๓**	**๑**			**๗๗,๐๐๐**	**๒,๑๒๓,๑๕๐**	**๕,๑๗๔,๖๐๐**	**๕,๕๒๖,๐๐๐**	**๑๑,๙๐๐,๗๕**
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑ เพิ่มประสิทธิภาพเครือข่ายผู้ผลิตไก่แม่ฮ่องสอนเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารให้เหมาะกับชุมชน	๕.๓	๑	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓๐๔,๒๐๐	๓๐๔,๒๐๐	๓๐๔,๒๐๐	๙๑๒,๖๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๒ พัฒนาพื้นฐานการเลี้ยงโคเนื้อ โคขุนในระบบประณีต	๕.๓	๑	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน		๗๗,๐๐๐	๙๓,๐๕๐	๔๕๐,๐๐๐	๔๕๐,๐๐๐	๑,๐๗๐,๐๕
กิจกรรมหลักที่ ๒.๓ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่ในครัวเรือน	๕.๓	๑	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑,๔๕๕,๕๐๐	๓,๑๕๐,๐๐๐	๔,๕๐๑,๔๐๐	๙,๑๐๖,๙๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๔ ส่งเสริมการเลี้ยงไก่ดำ ขยายผลเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่*	๕.๓	๑	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดแม่ฮ่องสอน			๒๗๐,๔๐๐	๒๗๐,๔๐๐	๒๗๐,๔๐๐	๘๑๑,๒๐
๓. โครงการสำคัญที่ ๓ โครงการส่งเสริมการสร้างความมั่นคงทางอาหาร (ด้านประมง)					-	**๓,๑๔๐,๐๐๐**	**๑,๑๔๐,๐๐๐**	**๑,๑๔๐,๐๐๐**	**๓,๔๒๐,๐๐**
กิจกรรมหลักที่ ๓.๑ ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์น้ำมูลค่าสูงจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕.๓	๑	สนง.ประมงจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๒ ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕.๓	๑	สนง.ประมงจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔๗๐,๐๐๐	๔๗๐,๐๐๐	๔๗๐,๐๐๐	๑,๔๑๐,๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๓.๓ ผลิตลูกปลาวัยอ่อนด้วยชุดเพาะพันธุ์เคลื่อนที่ คืนความอุดมสมบูรณ์ให้กับแหล่งน้ำในชุมชน	๕.๓	๑	ศูนยฯ น้ำจืด			๔๗๐,๐๐๐	๔๗๐,๐๐๐	๔๗๐,๐๐๐	๑,๔๑๐,๐๐
๔. โครงการสำคัญที่ ๔ แก้ไขปัญหาความยากจนพัฒนาคนทุกช่วงวัย ส่งเสริมเพิ่มรายได้ลดรายจ่ายระดับครัวเรือน				-	-	๑,๕๕๓,๖๐๐	๑,๕๕๓,๖๐๐	๑,๕๕๓,๖๐๐	๔,๖๖๐,๘๐
กิจกรรมหลักที่ ๔.๑ KickOff กลไกปฏิบัติการขจัดความยากจนระดับพื้นที่	๕.๓	๑	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑๔๓,๖๐๐	๑๔๓,๖๐๐	๑๔๓,๖๐๐	๔๓๐,๘๐
กิจกรรมหลักที่ ๔.๒ สร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้แก่ครัวเรือนเป้าหมาย	๕.๓	๑	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑,๔๑๐,๐๐๐	๑,๔๑๐,๐๐๐	๑,๔๑๐,๐๐๐	๔,๒๓๐,๐๐
๕. โครงการสำคัญที่ ๕ โครงการขยายผลโครงการ โคก หนอง นา พช. สู่ความยั่งยืน				-	-	๑,๒๑๓,๓๘๐	-	-	๑,๒๑๓,๓๘
กิจกรรมหลักที่ ๕.๑ ส่งเสริมทักษะอาชีพชุมชนตามบริบทพื้นที่	๕.๓	๑	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓๒๑,๗๒๐			๓๒๑,๗๒
กิจกรรมหลักที่ ๕.๒ พัฒนาศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน โคก หนอง นา พช.	๕.๓	๑	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔๐๕,๘๖๐			๔๐๕,๘๖
กิจกรรมหลักที่ ๕.๓ สนับสนุนครุภัณฑ์เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	๕.๓	๑	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔๘๕,๘๐๐			๔๘๕,๘๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๒ ยกระดับการผลิตสินค้าการเกษตรและสินค้านอกภาคการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสู่มาตรฐานตลาดนำการผลิต				-	๗๑๕,๘๐๐	๖,๕๘๕,๐๐๐	๘,๘๐๕,๐๐๐	๘,๘๐๕,๐๐๐	๒๔,๙๑๐,๘๐
๖. โครงการสำคัญที่ ๖ โครงการเสริมศักยภาพระบบเกษตรกรรมยั่งยืนจังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	๗๑๕,๘๐๐	๒,๕๓๕,๐๐๐	๒,๕๓๕,๐๐๐	๒,๕๓๕,๐๐๐	๘,๓๒๐,๘๐
กิจกรรมหลักที่ ๖.๑ ผลิตพันธุ์พืชอินทรีย์ (กาแฟ ถั่วลายเสือและพริกกะเหรี่ยง)	๓.๓	๑	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน			๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๖.๒ ผลิตสารชีวภัณฑ์ (เห็ดเรืองแสง เชื้อบาซิลลัสซับทิลิส สายพันธุ์ ๒๐W๓๓ เชื้อบิวเวอเรีย เชื้อไตรโคเดอร์มา และไส้เดือนฝอย)	๓.๓	๑	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน			๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๖.๓ จัดทำแปลงสาธิตต้นแบบการผลิตพืชอินทรีย์	๓.๓	๑	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรแม่ฮ่องสอน			๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๖.๔ ส่งเสริมการเกษตรแบบอนุรักษ์ในพื้นที่ป่าต้นน้ำอย่างยั่งยืน	๕.๓	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน		๗๑๕,๘๐๐	๑,๐๓๕,๐๐๐	๑,๐๓๕,๐๐๐	๑,๐๓๕,๐๐๐	๓,๘๒๐,๘๐
๗. โครงการสำคัญที่ ๗ โครงการการรับรองเกษตรอินทรีย์ระยะปรับเปลี่ยน หรือรับรองระบบ PGS หรือรับรองตามมาตรฐานสากลเกษตรอินทรีย์				-	-	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๖๐๐,๐๐๐	๑,๘๐๐,๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๗.๑ พัฒนาเกษตรกรผู้ตรวจประเมินแปลงตามระบบมาตรฐาน PGS	๒.๓	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔๕๐,๑๕๐	๔๕๐,๑๕๐	๔๕๐,๑๕๐	๑,๓๕๐,๔๕
กิจกรรมหลักที่ ๗.๒ การรับรองเกษตรอินทรีย์ระยะปรับเปลี่ยนในระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม PGS	๒.๓	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑๒๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๑๒๐,๐๐๐	๓๖๐,๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๗.๓ การติดตามและรายงานผลการดำเนินโครงการ	๒.๓	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๒๙,๘๕๐	๒๙,๘๕๐	๒๙,๘๕๐	๘๙,๕๕

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
๘. โครงการสำคัญที่ ๘ โครงการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์กาแฟจังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อยกระดับสู่มาตรฐาน				-	-	๓,๔๕๐,๐๐๐	๕,๖๗๐,๐๐๐	๕,๖๗๐,๐๐๐	๑๕,๗๙๐,๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๘.๑ การถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตกาแฟอาราบิก้าบนพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง	๒.๓	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐
กิจกรรมย่อยที่ ๘.๒ พัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์กาแฟของวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๓	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔๐๐,๐๐๐	๒,๒๒๐,๐๐๐	๒,๒๒๐,๐๐๐	๔,๘๔๐,๐๐
กิจกรรมย่อยที่ ๘.๓ ยกระดับวิสาหกิจชุมชนและเชื่อมโยงตลาดผู้ผลิตกาแฟจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๓	๑	สำนักงานเกษตรจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๔๐๐,๐๐๐	๑,๔๐๐,๐๐๐	๓,๘๐๐,๐๐
กิจกรรมย่อยที่ ๘.๔ พัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์กาแฟแม่ฮ่องสอนให้ได้มาตรฐาน	๒.๓	๑	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑,๖๕๐,๐๐๐	๑,๖๕๐,๐๐๐	๑,๖๕๐,๐๐๐	๔,๙๕๐,๐๐
แผนงานที่ ๔ การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการ				-	-	๙๐๔,๗๕๐	๙๐๔,๗๕๐	๙๐๔,๗๕๐	๒,๗๑๔,๒๕
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการส่งเสริมการเพิ่มทักษะอาชีพและฝีมือแรงงานและผู้ประกอบการจังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	-	๙๐๔,๗๕๐	๙๐๔,๗๕๐	๙๐๔,๗๕๐	๒,๗๑๔,๒๕
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ พัฒนาทักษะอาชีพด้านกาแฟและโกโก้เพื่อยกระดับฝีมือแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๓	๑	สำนักงานแรงงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับ สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานแม่ฮ่องสอน			๙๐๔,๗๕๐	๙๐๔,๗๕๐	๙๐๔,๗๕๐	๒,๗๑๔,๒๕

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๕ ส่งเสริมการค้า การลงทุน การค้าชายแดน และพัฒนาสินค้าบริการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน				-	๗๐๑,๒๐๐	๙,๖๙๐,๐๐๐	๙,๖๙๐,๐๐๐	๙,๖๙๐,๐๐๐	๒๙,๗๗๑,๒๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการพัฒนาและส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP หมู่บ้าน OTOP นวัตวิถี วิสาหกิจชุมชน และผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมชุมชน (C - POT)					๗๐๑,๒๐๐	๙,๖๙๐,๐๐๐	๙,๖๙๐,๐๐๐	๙,๖๙๐,๐๐๐	๒๙,๗๗๑,๒๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนากลุ่มอาชีพและผู้ผลิตผู้ประกอบการ OTOP เชิงสร้างสรรค์	๓.๘	๑	สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน		๗๐๑,๒๐๐	๘,๘๙๐,๐๐๐	๘,๘๙๐,๐๐๐	๘,๘๙๐,๐๐๐	๒๗,๓๗๑,๒๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมชาติพันธุ์ด้วยนวัตกรรมสร้างสรรค์	๓.๘	๑	สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๘๐๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๒,๔๐๐,๐๐
รวมทั้งสิ้น				-	๑,๔๙๔,๐๐๐	๒๔,๐๐๙,๘๘๐	๒๗,๐๖๗,๙๕๐	๒๘,๔๑๙,๓๕๐	๘๐,๙๙๑,๑๘

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ(X) แผนแม่บทฯ(Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน									
แผนงานที่ ๑ ยกระดับการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เกษตร สุขภาพ ชุมชน วัฒนธรรม และวิถีชีวิตชาติพันธุ์ สู่มาตรฐานสากลด้วยนวัตกรรมที่ทันสมัย						๘,๓๐๑,๘๐๐	๖,๗๒๘,๔๐๐	๖,๗๒๘,๔๐๐	๒๑,๗๕๘,๖๐๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการยกระดับสินค้า บริการ และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจังหวัดแม่ฮ่องสอน						๗,๘๐๑,๘๐๐	๖,๗๒๘,๔๐๐	๖,๗๒๘,๔๐๐	๒๑,๒๕๘,๖๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ กิจกรรมรูปแบบบริการและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพปาย - เมือง - ขุนยวม	๒.๕	๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๖๕๐,๐๐๐	๒,๖๕๐,๐๐๐	๗,๓๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ กิจกรรมการยกระดับผลิตภัณฑ์บริการสุขภาพและแหล่งน้ำพุร้อนเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	๒.๕	๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๗๑๑,๘๐๐	๔,๐๗๘,๔๐๐	๔,๐๗๘,๔๐๐	๘,๘๖๘,๖๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ พัฒนาปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งท่องเที่ยวน้ำพุร้อนผาบ่อง ตำบลผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๕	๑	สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๕,๐๙๐,๐๐๐			๕,๐๙๐,๐๐๐
๒. โครงการสำคัญที่ ๒ โครงการพัฒนาศักยภาพชุมชน ผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จังหวัดแม่ฮ่องสอน						๕๐๐,๐๐๐			๕๐๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๒.๑ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเพื่อยกระดับผู้ประกอบการท่องเที่ยวให้เข้าสู่มาตรฐาน	๒.๕	๑	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๕๐๐,๐๐๐			๕๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ(X) แผนแม่บทฯ(Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๒ จังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว				**๔๒,๒๗๒,๓๐๐**	**๓๘,๕๘๙,๑๐๐**	**๓๒,๗๑๕,๐๐๐**	**๑๗,๒๓๕,๕๐๐**	**๑๗,๒๓๕,๕๐๐**	**๑๔๘,๐๔๗,๔๐๐**
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสัญลักษณ์สำคัญจังหวัดแม่ฮ่องสอน				๔๒,๒๗๒,๓๐๐	๓๘,๕๘๙,๑๐๐	๓๒,๗๑๕,๐๐๐	๑๗,๒๓๕,๕๐๐	๑๗,๒๓๕,๕๐๐	๑๔๘,๐๔๗,๔๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ กิจกรรมปรับปรุงพัฒนาและส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวปรับปรุงทางเดินทางเท้า ข้างลำน้ำแม่ฮ่องสอน	๒.๕	๑	เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน			๗,๗๕๐,๐๐๐			๗,๗๕๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ กิจกรรมตกแต่งภายในห้องจัดแสดงพิพิธภัณฑ์แม่สะเรียง ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๕	๑	เทศบาลเมืองยวมใต้			๕,๙๗๕,๐๐๐	๔,๗๐๒,๕๐๐	๔,๗๐๒,๕๐๐	๑๕,๓๘๐,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ กิจกรรมเพิ่มประสิทธิภาพเส้นทางศึกษาธรรมชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กุงเต็ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย			๔,๕๔๓,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๖,๕๔๓,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๔ กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวลานชมวิวศึกษาธรรมชาติดอยแม่ยาน	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง (โครงการพัฒนาป่าไม้ตามแนวพระราชดำริ ดอยกิ่วลม)			๕,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ(X) แผนแม่บทฯ(Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๕ กิจกรรมเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ถ้ำน้ำลอด เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย			๔,๙๑๕,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๘,๙๑๕,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๖ กิจกรรมพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ด้านสัตว์ป่า จุดชมวิวบ้านลุกข้าวหลาม เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย			๓,๙๕๗,๔๐๐	๓,๙๕๗,๔๐๐	๓,๙๕๗,๔๐๐	๑๑,๘๗๒,๒๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๗ กิจกรรมซ่อมแซมพื้นผิวคอนกรีตลานจอดรถ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวน้ำตกผาเสื่อ อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา – น้ำตกผาเสื่อ	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง (อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา - น้ำตกผาเสื่อ)			๕๗๕,๖๐๐	๕๗๕,๖๐๐	๕๗๕,๖๐๐	๑,๗๒๖,๘๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๘ กิจกรรมปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ป่ายางแดง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย หน่วยพิทักษ์ป่าขั่วคราวป่ายางแดงหรือป่ายางแดง บ้านป่ายางแดง ตำบลแม่นาเติง อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑ แห่ง	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำปาย	5,880,000					๕,๘๘๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ(X) แผนแม่บทฯ(Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๙ กิจกรรมพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ปรับปรุงภูมิทัศน์ เพื่ออำนวยความสะดวกแหล่งท่องเที่ยวศึกษาธรรมชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช บริเวณดอยจิกจ้อง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย ตำบลแม่นาเติง อำเภอปาย - ตำบลสบป่อง อำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑ แห่ง	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำปาย	15,889,000					๑๕,๘๘๙,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๐ กิจกรรมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวด้านสัตว์ป่า และพันธุ์พืช เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงหล้า ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ๑ แห่ง	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำปาย	๒๐,๕๐๓,๓๐๐					๒๐,๕๐๓,๓๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๑ ปรับปรุงภูมิทัศน์จุดชมวิวดอยกิ่วลม เพื่อส่งเสริมการประชาสัมพันธ์งานด้านสัตว์ป่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย อำเภอปางมะผ้า อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำปาย		๒,๕๗๓,๔๐๐				๒,๕๗๓,๔๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๒ พัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ด้านสัตว์ป่า บ่อน้ำแร่ธรรมชาติไทรงาม เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มน้ำปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าลุ่มแม่น้ำปาย		๒,๘๐๓,๖๐๐				๒,๘๐๓,๖๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ(X) แผนแม่บทฯ(Y) (๗)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๓ ปรับปรุงภูมิทัศน์วัดพระธาตุดอยกองมู ตำบลจองคำ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๕	๒	สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน		๔,๘๕๙,๔๐๐				๔,๘๕๙,๔๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑๔ พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติแนวชายแดน และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานหนักงานเจ้าหน้าที่ประจำช่องทางห้วยต้นนุ่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ดอยเวียงหล้า ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๒.๕	๑	สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๖ สาขาแม่สะเรียง (เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงหล้า)		๒๘,๓๕๒,๗๐๐				๒๘,๓๕๒,๗๐๐
รวมทั้งสิ้น				๔๒,๒๗๒,๓๐๐	๓๘,๕๘๙,๑๐๐	๔๑,๐๑๖,๘๐๐	๒๓,๙๖๓,๙๐๐	๒๓,๙๖๓,๙๐๐	๑๖๙,๘๐๖,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน									
แผนงานที่ ๒ สร้างความมั่นคงภายในและตามแนวชายแดน ความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน				-	-	๑,๒๙๘,๒๐๐	๑,๒๙๘,๒๐๐	๑,๒๙๘,๒๐๐	๓,๘๙๔,๖๐๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งแก่หมู่บ้านเพื่อรักษาและสร้างความสงบเรียบร้อยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน						๑,๒๙๘,๒๐๐	๑,๒๙๘,๒๐๐	๑,๒๙๘,๒๐๐	๓,๘๙๔,๖๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ อบรมสร้างการรับรู้ในการสร้างและขยายเครือข่ายประชาชนด้านการข่าวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการข่าว ภาคประชาชนเพื่อความมั่นคงของประเทศ	๑.๑	๑	ที่ทำการปกครองทั้ง ๗ อำเภอ			๔๑๔,๕๐๐	๔๑๔,๕๐๐	๔๑๔,๕๐๐	๑,๒๔๓,๒๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ สร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้านและชุมชนโดยใช้หลัก "บวร"	๑.๑	๑	ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๕๘๓,๘๐๐	๕๘๓,๘๐๐	๕๘๓,๘๐๐	๑,๗๕๑,๔๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ การลงพื้นที่ปฏิบัติการ กรณีเกิดเหตุการณ์การปะทะกันระหว่างชนกลุ่มน้อย/กลุ่มต่อต้านทหารเมียนมา และทหารเมียนมาตามแนวชายแดน จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑.๑	๑	ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับที่ทำการปกครองอำเภอปาย , ปางมะผ้า , เมืองแม่ฮ่องสอน , ขุนยวม , แม่สะเรียง , สบเมย			๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๓๐๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพของระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และสร้างระบบเตือนภัย						๒,๐๙๘,๕๐๐	๒,๐๙๘,๕๐๐	๒,๐๙๘,๕๐๐	๖,๒๙๕,๕๐๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑. พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดแม่ฮ่องสอน						๒,๐๙๘,๕๐๐	๒,๐๙๘,๕๐๐	๒,๐๙๘,๕๐๐	๖,๒๙๕,๕๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ การอบรมเพิ่มศักยภาพการบูรณาการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	๑.๑	๑	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๑,๔๒๐,๒๐๐	๑,๔๒๐,๒๐๐	๑,๔๒๐,๒๐๐	๔,๒๖๐,๖๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ การฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑.๑	๑	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๓๙๒,๐๐๐	๓๙๒,๐๐๐	๓๙๒,๐๐๐	๑,๑๗๖,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๔ ตำบลชับชื่ปลอดภัยในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑.๑	๑	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๒๘๖,๓๐๐	๒๘๖,๓๐๐	๒๘๖,๓๐๐	๘๕๘,๙๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๔ หมู่บ้าน/ชุมชน/สถานประกอบการ/โรงเรียน ปลอดจากยาเสพติด				๒๘๙,๑๐๐	๘๖๔,๖๐๐	๓,๕๗๘,๐๐๐	๓,๕๗๘,๐๐๐	๓,๕๗๘,๐๐๐	๑๑,๘๘๗,๗๐๐
โครงการสำคัญที่ ๑ ส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการจังหวัดแม่ฮ่องสอน				๒๘๙,๑๐๐	๘๖๔,๖๐๐	๓,๕๗๘,๐๐๐	๓,๕๗๘,๐๐๐	๓,๕๗๘,๐๐๐	๑๑,๘๘๗,๗๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๑ การเสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๑.๑	๑	ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน		๒๒๐,๕๐๐	๒๒๐,๕๐๐	๒๒๐,๕๐๐	๒๒๐,๕๐๐	๘๘๒,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๒ เสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๑.๑	๑	ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน ที่ ๓๓๖			๖๗๘,๐๐๐	๖๗๘,๐๐๐	๖๗๘,๐๐๐	๒,๐๓๔,๐๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๓ ฝึกอบรมประชาชนเพิ่มศักยภาพด้านการข่าวยาเสพติด	๑.๑	๑	ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน ร่วมกับหน่วยเฉพาะกิจสิงหนาท (ฝ่ายการข่าว)			๘๔๓,๒๐๐	๘๔๓,๒๐๐	๘๔๓,๒๐๐	๒,๕๒๙,๖๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๔ To Be Number One ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑.๑	๑	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดร่วมกับสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด,สำนักงานแรงงานจังหวัด,เรือนจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน,เรือนจำอำเภอแม่สะเรียง,สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัด,สำนักงานคุมประพฤติจังหวัด	๒๘๙,๑๐๐	๖๔๔,๑๐๐	๑,๒๗๐,๐๐๐	๑,๒๗๐,๐๐๐	๑,๒๗๐,๐๐๐	๔,๗๔๓,๒๐๐
กิจกรรมหลักที่ ๑.๕ อบรมปลูกฝังภาคประชาชนป้องกันภัยยาเสพติด	๑.๑	๑	ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอนร่วมกับที่ทำการปกครองทั้ง ๗ อำเภอ			๕๖๖,๓๐๐	๕๖๖,๓๐๐	๕๖๖,๓๐๐	๑,๖๙๘,๙๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการ				งบประมาณดำเนินการ (๑๐)					
แผนงาน/โครงการ (๖)	ยุทธศาสตร์ชาติ (X) แผนแม่บทฯ (Y)	แหล่ง งปม. (๘)	หน่วยดำเนินการ (๙)	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ.๒๕๖๘	พ.ศ. ๒๕๖๙	พ.ศ. ๒๕๗๐	พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐
แผนงานที่ ๕ แก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคล						๙๑๑,๒๐๐	๙๑๑,๒๐๐	๙๑๑,๒๐๐	๒,๗๓๓,๖๐๐
๑. โครงการสำคัญที่ ๑ โครงการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาสัญชาติและสถานะบุคคลจังหวัดแม่ฮ่องสอน				-	-	๙๑๑,๒๐๐	๙๑๑,๒๐๐	๙๑๑,๒๐๐	๒,๗๓๓,๖๐๐
กิจกรรมที่ ๑.๑ การฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายชนกลุ่มน้อยและบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียนของจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ม.๑๗ แห่ง พรบ.คนเข้าเมือง พ.ศ.๒๕๖๒)	๑.๑	๑	ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอนร่วมกับที่ทำการปกครองทั้ง ๗ อำเภอ			๘๖๗,๓๐๐	๘๖๗,๓๐๐	๘๖๗,๓๐๐	๒,๖๐๑,๙๐๐
กิจกรรมที่ ๑.๒ ฝึกอบรมกลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและมีคุณสมบัติขอลงรายการสัญชาติไทยตามที่กฎหมายกำหนด (ม.๗ ทวิ วรรคสอง แห่ง พรบ.สัญชาติ พ.ศ.๒๕๐๘ และแก้ไขเพิ่มเติมถึง พ.ศ.๒๕๕๑)	๑.๑	๑	ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน			๔๓,๙๐๐	๔๓,๙๐๐	๔๓,๙๐๐	๑๓๑,๗๐๐
รวมทั้งสิ้น				๒๘๙,๑๐๐	๘๖๔,๖๐๐	๗,๘๘๕,๙๐๐	๗,๘๘๕,๙๐๐	๗,๘๘๕,๙๐๐	๒๔,๘๑๑,๔๐๐

ภาคผนวก ก

รายการตรวจสอบการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕

จังหวัด แม่ฮ่องสอน

การดำเนินการ	ดำเนินการแล้ว	ไม่ได้ดำเนินการ
๑) สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นในจังหวัดด้วยวิธีหนึ่งวิธีใด ดังต่อไปนี้ ☐ มอบให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา หรือบุคคลอื่นใดทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด ☑ มอบให้ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.จ. ดำเนินการหรือร่วมกับหน่วยงานอื่นทำการศึกษาสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด ☐ มอบให้ฝ่ายเลขานุการ ก.บ.จ. ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด โดยการสำรวจผ่านระบบออนไลน์ ☐ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการของ ก.บ.จ. ขึ้นคณะหนึ่ง ทำหน้าที่ประสานงานเพื่อให้ได้ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนในจังหวัด ☐ ดำเนินการอื่นตามที่ ก.บ.จ. เห็นสมควร โดยดำเนินการ.....	✓	
๒) จัดประชุมหารือร่วมกันกับหัวหน้าส่วนราชการที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดหรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในจังหวัดไม่ว่าจะเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาคหรือราชการบริหารส่วนกลาง หัวหน้าหน่วยงานที่เป็นรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐบรรดาที่มีสถานที่ตั้งทำการอยู่ในจังหวัดหรือมีเขตอำนาจหน้าที่ในจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่นทั้งหมดในจังหวัด รวมทั้งผู้แทนภาคประชาสังคม และผู้แทนภาคธุรกิจเอกชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาจังหวัดตามมาตรา ๕๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ และมาตรา ๒๔ ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕	✓	
๓) การประชุมของ ก.บ.จ. เพื่อจัดทำและเห็นชอบแผนพัฒนาจังหวัดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารงานเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๖๕ และนโยบาย หลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.น.บ. กำหนด	✓	

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ ทั้งนี้ได้แนบรายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.บ.จ.) มาพร้อมนี้ด้วย

(ลงชื่อ).....

(นายเชษฐา โมสิกรัตน์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ภาคผนวก ข

สรุปผลการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

หัวข้อ	แผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	แผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	เหตุผลของการปรับเปลี่ยน
เป้าหมายการพัฒนา	"แม่ฮ่องสอนเมืองแห่งความสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์"	"แม่ฮ่องสอนเมืองแห่งความสุข ยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์"	ไม่มีการปรับเปลี่ยน
ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา	๑. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ร้อยละ ๕ ต่อปี (ฐานปี ๖๓ = ๑๕,๑๔๘ ล้านบาท) ๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ร้อยละ ๕ ต่อปี (ฐานปี ๖๓ = ๖๓,๔๑๙ บาท) ๓. ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) เพิ่มขึ้น จากปี ๖๓ = ๐.๕๕๓๔ เป็น ๐.๖๐๐๐	๑. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ร้อยละ ๕ ต่อปี (ฐานปี ๖๓ = ๑๕,๑๔๘ ล้านบาท) ๒. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ร้อยละ ๕ ต่อปี (ฐานปี ๖๓ = ๖๓,๔๑๙ บาท) ๓. ค่าดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) เพิ่มขึ้น จากปี ๖๓ = ๐.๕๕๓๔ เป็น ๐.๖๐๐๐	ไม่มีการปรับเปลี่ยน
ประเด็นการพัฒนา	**ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ :** การแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน **ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ :** ยกระดับการบริหารจัดการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืน **ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ :** การยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม **ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ :** การพัฒนาอาชีพและรายได้ **ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ :** ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน	**ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ :** การแก้ไขปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน **ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ :** ยกระดับการบริหารจัดการอนุรักษ์ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เติบโตอย่างยั่งยืน **ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ :** การยกระดับคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม **ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ :** การพัฒนาอาชีพและรายได้ **ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ :** ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพและยั่งยืน	ไม่มีการปรับเปลี่ยน

หัวข้อ	แผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	แผนพัฒนาจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗	เหตุผลของการปรับเปลี่ยน
	ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ : การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน	**ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ :** การพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงภายในและความมั่นคงตามแนวชายแดน	

.....